

Prof. 'ABDU L'-AHAD DAWUD

MUHAMEDI A.S. NË BIBËL

Prishtinë, 2010

Prof. 'ABDU L'-AHAD DAWUD

MUHAMEDI A.S. NË BIBËL

Prishtinë, 2010

Titulli i originalit: **Muhammad in the Bible**

Botuar nga: ANGKATAN NAHDHATUL-ISLAM BERSATU
(BINA) SARAWAK, Allahabad

Botimi i parë në shqip: 1995

Përktheu nga anglishtja: Arif Rr. EMINI

Krahasimin me original e bëri: Qemail MURATI

Lektor: Mustafë STATOVCI

Korrektor: Arif Rr. EMINI

Botoi: Arif Rr. EMINI

Përgatitja kompjuterike: Luan H. MATOSHI

Shtypi: Enis Graf & ON LINE studio

MUHAMEDI A.S. NË BIBËL

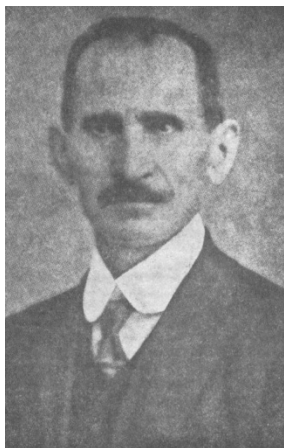
الَّذِينَ آمَنَّا هُمْ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسَرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ {20}

"Atyre që Ne ua kemi dhënë Librin, e njohin atë (Muhamedin) sikurse i njohin bijtë e tyre. Ata janë njerëzit që humbën shpirtërat e tyre, andaj nuk besojnë". (El-En'am: 20)

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ
وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
{157}

"Ata që e pranojnë të Dërguarin (Muhamedin), Pejgamberin që nuk di të shkruaj as të lexojë të cilin e gjejnë të përmendur në librat e tyre, në Tevrat dhe në Ungjill, i urdhëron në vepra të mira dhe i ndalon prej veprave të këqija, ai ua lejon atyre atë që është e lejueshme (e pastër - hallall) dhe ua ndalon atë që është e papastër e lejueshme, heq ata barrën e rëndë të tyre dhe prangat që ishin mbi ta. Pra sa u përket atyre që i besojnë e respektojnë dhe e ndihmojnë ate, ndjekun (veprojnë me) dritën që erdhi me te, të tillët janë të sukseshëm. (El-Kur'an, VII, 157).

Vërejtje: Ky libër përmbanë ajete kur'anore, shpresoj se nuk do ta lëni (hudhni) kudo!

Profesor 'Abdu 'l-Ahad Dawud, B.D. autor i serive të tashme të artikujve, më parë ishte i njohur si atë David Benjamin Keldani i përhirshëm, prift katolik i sektit kaldeas"Uniate"(Kishë lindore që krahas njohjes së autoritetit të Papës ruan edhe një sere traditash të veçante fetare-shënim i përkthyesit). Më vonë do të paraqesim një vështrim të shkurtër të biografisë së tij.

Kur e pyetën se si e pranoi Fenë Islame ai shkroi këtë:

"Konvertimi im në Fenë Islame nuk mund t'i atribuohet tjetërkujt përveç udhëzimit të mëshirshëm të Allahut të Gjiththëfuqishëm. Pa këtë udhëzim hyjnor, të gjitha mësimet, kërkimet dhe përpjekjet për të gjetur të Vërtetën njeriun mund ta çojnë në rrugë të shtrembër. Në çastin kur besova në Njësinë Absolute të Zotit, i Dërguari i Tij i shenjtë Muhamedi (a.s.) mbeti shembull i jetës dhe sjelljeve të mija."

PARATHËNIE
Profeti i Arabisë siç përmendet në Bibël
"PROFECIA RRETH ARABISË" - Isaia XXI.13
(Jeshaja XXI.13)

Periodha tashmë shterpë e shkollës klasike së bashku me mungesën e njohurisë sonë mbi gjuhët e vjetra e cila sa vjen e shtohet, ka gjymtuar shijen moderne në përpjekje të saj për t'i vlerësuar ato, të cilat unë i kam ndër mend t'i bëj n'atë drejtim.

Faqet vijuese përbëjnë një seri të artikujve më të njohur, të shkruar nga pena e të ndershtmit Prof. 'Abdu l'Ahad Dáwud, por nuk e di se a ka shumë veta madje edhe në mesin e hierarkisë së Kishës krishtere, që do të mund të përcjellë ekspozenë eruditive të Profesorit të merituar. Për më tepër unë mahnitem kur ai tenton që t'i shpjegj lexuesit e vet në një labirinth të gjuhëve të vdekura dhe të demoduara që mija vjet.

Ç'u bë me gjuhën aramaike, të cilën vetëm ca, madje edhe nga mesi i klerit janë në gjendje për ta kuptuar "Vulgatën"¹ dhe verzionin origjinal të Dhiatës së Re, aq më tepër kur hulumituesit tonë (shkencor) janë bazuar thjeshtë në etimologjinë greke?!

Pa marrë parasysh vlerën që mund ta kenë tezat e tilla në syrin e armikut ne sot, nuk kemi aftësi t'i zbërthejmë ato nga këndi eruditiv, pasi që çë dogmatike është e lidhur me thëniet profetike, të cilat, ma merr mendja, bëhen mjaft elastike për të rrahur çdo çështje. Në profecinë e Sh. Gjonit Pagëzorit mund të mos jetë biri i Marisë (Merjemës) si profet i fundit, megjithëse ai konsiderohej si i tillë në mënyrë përbuzëse nga fisi i tij.

¹ Vulgata - lat. "E përhapura e përgjithshme" Përpunimi i përkthimit të Biblës (Vetus Latina) që e filloi i shenjtë Hironimus (shek. IV), e cila më vonë u shpall si autentike.

Zdrukthëtari i shenjtë rridhte nga një familje e përvuajtur. Atë e përzunë, e ngasën dhe e diskredituan. E poshtëruan gjer në atë masë kur u paraqit si "askushi" në vlerësimin publik të njohësve të librave të shenjta dhe të farisenjëve. Shfrenimi i zellit i pasqyruar nga vijuesit e tij në shek. e I dhe të II p.e.r., i cili ishte fare i prirur të "kërcejë" në çdo gjë në formë të profecisë në Bibël, natyrisht do të nxitte njerëzit të besojnë se personi në të cilin aludonte Pagëzori ishte zoti i tyre.

Megjithatë, s'ka vështirësi tjera në këtë drejtim. Pra si mund të mbështetet njeriu në dëshminë e një libri për të cilin pranohet se është i mbushur përplot me folklor - me nocione të pavërtetuara?

Çështja e origjinalitetit të Biblës në përgjithësi është vënë në pyetje. Pa hyrë në çështjen e origjinalitetit të Biblës, ne së paku mund të themi se nuk mund të mbështetemi në thëniet e saj lidhura me Jezuin (Isain a.s.) dhe me mrekullitë e tij.

Disa shkojnë madje edhe më tutje duke pohuar se ekzistimi i tij si një person historik është çështje diskutabile dhe se sipas Ungjillëve do të ishte vështirë të nxirrej ndonjë përfundim i qartë dhe i sigurtë.

Krishteri i tipit fundamentalist nuk mund të thotë asgjë kundër mendimit tim lidhur me këtë çështje.

Nëse "fjalitë e pavend" dhe fjalët e shkëputura në Dhiatën e Vjetër mund të veçohen nga autorët sinoptikë (përmbajtësor) si fjali që i përgjigjen të së vërtetës për Jezuin (Isain a.s.), komentimeve të këtij autori të merituar - eruditit dhe artikujve me mendime të thella, duhet bërë një nderim dhe respekt madje edhe nga kleri. Unë po shkruaj në të njëjtin rrafsh, por jam përpjekur që argumentet e mia t'i bazoj në pjesë të Biblës, të cilat vështirë lejojnë ndonjë kontest gjuhësor. Unë nuk do të përmendja këtu latinishten, greqishten apo aramaishten, se ajo do të ishte një punë e pavlefshme. Këtu, unë, vetëm do të parashtroj fjalët vijuese të verzionit të rishikuar të Biblës, i botuar nga Shoqata Britanike dhe e Huaj e Biblës" (British and Foreign Bible Society).

Në librin Besëlidhja ripërtërirë, kreu i XVIII, rreshti 18 thuhet: "Do t'u dërgoj atyre një profet nga vëllezërit e tyre, si ti dhe atij do t'ia

ve në gjuhë fjalët e mia." (I njeiti tekst në Biblën e përkthyer në gj. shqipe më 1993: "Do t'i dërgoj një profet si ti, që do të jetë anëtar i popullit të tyre. Atij do t'ia njoftoj fjalët e mia dhe ai do t'u përcjell gjithëçka që do t'i them.").

Nëse këto fjalë nuk kanë të bëjnë me Muhamedin (a.s.) atëherë ato ende mbesin të pajetësuar. Jezui (Isai, a.s.) kurrë nuk ka thënë se fjala është për ate si profet. Edhe dishepujt e tij e kishin të njeitin mendim. Ata pritnin në paraqitjen e dytë të Jezuit (Isait a.s.) për përmbushjen e profecisë². (Veprat e Apostujve III). Tash për tash është i pakontestueshëm fakti se paraqitja e parë e Jezuit (Isait a.s.) nuk ishte, siç citohet në Bibël, "profet si ti" dhe se ardhja e tij e dytë vështirë se do t'i plotësojë fjalët. Jezui, siç beson kisha e tij, do të paraqitet si gjykatës e jo si ligdhënës, por i premtuari do të vij me "një ligj të shkëlqyes në "dorën e tij të djathtë".

Për të vërtetuar personalitetin e profetit të premtuar, profecia tjetër e Moisiut (Musait a.s.) është më se ndihmuese aty ku flet për shkëlqimin e Zotit nga Parani - Kodra e Mekës. Lexo fjalët në librin e Përritjes së Besëlidhjes, kreu XXXIII, rreshti 2, si vijon:

"Zoti zbriti nga Sinai dhe u ngrit nga Seiri, por shkëlqen me tërë madhështinë e tij nga mali i Paranit ku duhej të paraqitej me mija shenjtarrë, e nga dora e tij e djathtë iu dha atyre një ligj i të shkëlqyer.

(Lexo të njeitin tekst në Biblën e përkthyer në gj. shqipe më 1993)

"Zoti zbriti te populli i tij nga Mali Sinai, mali i tij i shenjtë.

Si Dielli ai u ngrit mbi malet e Edonit dhe e ndriçoi popullin e tij nga malësia e Paranit...

(Në Biblën e përkthyer në gj. shqipe citohet kështu:

"Jezui është ky Mesi, e sipas vullnetit të Perëndisë ai zuri vend në qiell, derisa të plotësohet gjithëçka që është parashikuar që prej kohësh

² "Të cilin do ta pranojë qielli gjersa të vie koha e rikthimit të të gjithave për të cilin Zoti ka paralajmëruar me anë të profetëve të Vet të shenjtë që kur e krijoi botën. Për ate Moisiu vërtet u tha etërve se Zoti do t'u dërgojë juve nga vëllezërit tuaj një. Ai do të njohtohet me çdo gjë dhe të gjitha do t'ua përcjellë juve. (Veprat e Apostujve III).

nëpërmjet profetëve të tij rikthimi i të gjithave. 22 Për atë Mosheu tha: Zoti, Perëndia juaj do t'ju dërgoj një profet si unë, që do të jetë anëtar i popullit tuaj: atë dëgjoni për gjithçka!)

Në këto fjalë Zoti është krahasuar me diell. Ai zbrit nga Sinai, ngritet nga Seiri, por shkëlqen me tërë madhësinë e vet nga (malësia) e Paranit, ku duhej të paraqitej me mija shenjtare me ligjin e shkëlqyeshëm në dorën e tij të djathtë. Asnjëri prej izraelitëve, duke përfshirë këtu edhe Jezuin, s'ka asgjë të bëjë me malësinë e Paranit. Hagara (Haxherja) me të birin e saj Jishmael (Ismailin) bredhte në malin e pashkelur të Bërshevës, të cilët më vonë banojnë në malësinë e Paranit (Zanafilla XXI 21). Ai martoi një grua egjiptiane dhe përmes djalit të vet Kedarit filloi brezi i arabëve të cilët që nga ajo kohë u bënë banorë të malësisë së Paranit. Nëse Muhamedi pranohet, pa diskutim, nga gjurmët e tij, se ka prejardhjen nga Jishmaeli përmes birit të tij Kedarit, e ai (Muhamedia.s.) u paraqit si profet në malësinë e Paranit, dhe hyri përsëri në Mekë me mija shenjtare dhe ia dha popullit të tij ligjin e shkëlqyer, a nuk do të thotë kjo se profecia e lartpërmendur është jetësuar me këtë njeri të fundit? Fjalët e profecisë në shënimet e Havakukut janë ato posaçërisht që meritojnë t'u kushtojmë vëmendje. Madhështia e tij (e të Shenjtut nga Parani) mbuloi qiejt dhe tokën me plot lavdi të tij. Shprehja - fjala "lavdi" është shumë e rëndësishme, pasi që vet emri Muhamed tekstualisht do të thotë "i lavdëruari". Krahas arabëve, banorët e malësisë së Paranit u është premtuar se do t'u dërgohet shpallje hyjnore: "Le të ngrisin zërin shkretëtira dhe qytetet e saj, fshatrat ku banon Kedari. Le të këndojnë banorët e kreshtave dhe le të thërrasin nga maja e maleve. Le ta madhërojnë Zotin dhe t'i shprehin lavdin nëpër ishuj. Zotriu do të paraqitet si njeri i gjithfuqishëm, do të nxis xhelozin si njeri luftëtar, do të thërret, e bërtas stuhishëm: ai do t'i mposhtë armiqtë." (Jeshaja XII II).

(Ky tekst, në Biblën e përkthyer në gj. shqipe është cituar kështu:

"Ngritni flamurin e luftës në maje të kodrës së zhveshur! Thërritni ushtarët dhe ngrini dorën si sinjal që të sulmohen portat e qytetit krenar. Zoti i ka thirrur ushtarët e tij krenarë, për një luftë të shenjtë për të ndëshkuar ata me të cilët është zemëruar. Dëgjoni zhurmën në male - zhurma e një grumbulli të madh popujsh, zhurma e kombeve dhe e mbretërive që po mblidhen. Zoti i ushtrive po i përgatit trupat e tij për luftë. Ato vijnë nga vendet e largëta në skajet e botës. Zoti po vjen i zemëruar për të shkatërruar mbarë vendin.")

Lidhur me këtë vlen të përmendën dy profeci (misione profetike) të tjera në të cilat janë përmendur të dhënat lidhur me Kedarin. Në njëren thuhet kështu:

"Ngrihu se erdhi shkëlqimi i dritës sate dhe madhështia e Zotit tënd është ngritur në ty... Ty do të mbulojnë një shumëllojshmëri devesh, banorët e Midjanit dhe të Efahut të gjithë do të vijnë nga Sheba. Të gjitha turmat e Kedarit do të tubohen me ty, deshët e Nebaiotit do të ndihmojnë ty. Ata e madhërojnë shtëpinë e madhërimit tim." (1-7)

Profecia tjetër është prapë në shënimet e Jeshajës, kreu XXI; "Profecia rreth Arabisë. Ti popull shtegtar i Dedanit do të vendosesh në malin e Arabisë". Ti popull i Temës jepu të pijnë dhe hanë atyre që ikën nga shpatat...harqet e lakuara dhe nga egërsia e luftës. Për këtë , Zoti tha: Brenda një viti, sipas viteve të shërbimit, e tërë madhështia e Kederit do të bie. Në mesin e harkëtarëve janë njerëz më të zotët nga bijtë e Kedarit , por edhe ata do të shkatërrohen (13-17).

Për këto profeci lexo në shënimet e Jeshajës në vështrim të njëres që përmendet në Dhiatën e Vjetër, e cila flet për shkëlqimin e Zotit nga Perani. Nëse Jishmaeli (Ismaili a.s.) ka banuar në malësinë e Paranit, ku u lind prej tij Kedari, i cili ishte paraardhës i arabëve, e nëse bijtë e Kedarit duhej të marrnin dritën e Zotit: dhe nëse e tërë madhështia e Kedarit ka qenë dashur të bie dhe se një numër i shigjetarëve, njerëzit e zotit të bijve të Kedarit duhej të shkatëroheshin brenda një viti pasi që njëri shpëton nga shpatat dhe harqet e

lakuara... I shenjtë nga Parani (Havakuk III 3-profet që përmendet në Biblën Hebraike) nuk është tjetër kush pos Muhamedit. Muhamedi (a.s.) është pasardhës i Jishmaelit (Ismailit a.s.) përmes Kederit, i cili u vendos në malësinë e Paranit.

Muhamedi a.s. është profet përmes cilit arabët morën shpalljen hyjnore në kohën kur errësira kishte kapluar tokën. Përmes tij Zoti shkëlqeu nga Parani dhe Meka është i vetmi vend ku shtëpia e Zotit është madhëruar, e turmat e Kedarit vijnë duke pranuar (fenë) në altarin e saj.

Muhamedi (a.s.) ishte persekutuar nga populli i vet dhe u detyrua të largohet nga Meka. Ai ishte i etur dhe iku nga shpata e mprehur dhe nga harku i ngrehur dhe një viti pas arratisjes së tij, pasardhësit e Kedarit e takuan atë në Luftën e Bedrit, vendi ku u zhvillua beteja e parë në mes mek-kasve dhe Profetit (Muhamedi s.a.v.s.), bijtë e Kedarit dhe numri i tyre i shigjetarëve u shkatërruan dhe ra tërë madhështia e Kedarit. Nëse Profeti i Shenjtë (Muhamedi a.s.) nuk pranohet si përmbushje e të gjitha këtyre profecive, pra ato mbesin ende të papërmbushura. "Shtëpia e madhërimit" e cila përmendet në shënimet e Jeshajës, kreu IX, është shtëpia e Zotit në Mekë e jo Kisha e Krishtit siç mendojnë komentatorët krishterë. Turmat e Kedarit, siç përmenden në rreshtin e shtatë, kurrë nuk kanë ardhur te kisha e krishtit dhe është fakt i pamohueshëm se fshatrat e Kedarit dhe banorët e tyre janë të vetmit popull në botë që mbeten të padepërtueshëm nga çdo lloj ndikimi i Kishës Krishtere. Prapë, të përmendurit e 10 mijë shenjtë të librit Dhjatës së Vjetër-Libri i Besëlidhjes së Ripërtërirë, kreu i XXXIII është shumë me rëndësi. Ai (Zoti) shkëlqeu nga Parani dhe erdhi me 10 mijë shenjtë. (Lexo Biblën e Mbretit Xhejms... And he said, The LORD came from Sinai, and rose up from Seir unto them; he shined forth from mount Paran, and he came with ten thousands of saints: from his right hand went a fiery law for them).

Lexo tërë historinë e malësisë së Paranit, por nuk do të gjejsh tjetër ngjarje përveç asaj kur Meka u pushtua nga Profeti (Muhamedi

a.s.). Ai erdhi me 10 mijë shokë nga Medina dhe hyri përsëri në "shtëpinë e madhërimit". Ai i solli botës ligjin e shkëlqyer i cili hodhi poshtë të gjitha ligjet tjera.

Ngushëlluesi - Shpirti i së vërtetës - që e përmend Jezui (Isai a.s.) nuk ishte askush tjetër pos Muhamedit a.s. Ai, pra, nuk mund të trajtohet si "Fantazmë e shenjtë", siç thotë teologjia e kishës. "Për juve është e përshtatshme unë të largohem" - thotë Jezui (Isaia a.s.), "se nëse nuk largohem unë, "Ngushëlluesi" nuk do të vijë te ju, por unë po largohem dhe po ua dërgojë atë juve". Këto fjalë në mënyrë të qartë tregojnë se "Ngushëlluesi" duhej të vinte pas largimit të Jezuit (Isait a.s.), e ai (Ngushëlluesi) nuk ishte në jetë kur i shqiptoi Jezui këto fjalë. A mund të pandehim ne se Jezui (Isai a.s.) ishte shkarkuar nga fantazma e shenjtë, nëse ardhja e tij (Ngushëlluesit) ishte kushtëzuar me largimin e Jezuit? Përveç kësaj, mënyra në të cilën Jezui (Isai a.s.) e përshkruan atë tregon se ai është qenie njerëzore e jo si fantazmë.

"Ai nuk do të flasë për vete (nga vetëdëshira), por çka të dëgjojë do të flet". A duhet të pandehim se fantazma (Shpirti i shenjtë) dhe Zoti janë dy entitete të ndryshme, se fantazma e shenjtë flet për vete dhe për atë çka dëgjon prej Zotit?

Fjalët e Jezuit (Isait a.s.) në mënyrë të qartë i referohen një të dërguari të Zotit. Ai e quan atë "Shpirti i së vërtetës". Edhe Kur'ani flet ashtu për Muhamedin (a.s.): "Vërtet ai është i dërguar me "vërtetësi" dhe vërteton të dërguarit".

SKICË E SHKURTËR BIOGRAFIKE E PROFESOR 'ABDU 'LAHAD DAWUD, B.D.

Abdu 'Lahad Dawud është David Benjamin Keldani i përhirtë i dikurshëm, B.D. prift katolik i Romës, i sektit Uniate Chaldan. U lind më 1867 në Urmia të Persisë, ku u shkollua që nga fëmijëria e hershme në këtë qytet. Gjatë viteve 1886-89 (tri vjet) ishte si arsimtar në personelin e arsimit të kryepeshkopëve në Misionin Canterbury të Kryepeshkopëve të krishterëve asirian (nestorian) në Urmia. Në vitin 1892 u dërgua në Romë nga Kardinali Vaughan, ku vijoi kursin e studimeve filozofike dhe teologjike në Kolegjin Propaganda e Besimit (Propaganda Fide College) dhe më 1895 u emërua prift. Më 1892 Prof. Dawudi shkroi një sërë artikujsh në *Tabelarin* mbi "Asirinë, Romën dhe Kentebërin"; si dhe në *Irish Record* mbi Autencitetin e Pentateuch-it.³ Ai ka bërë disa përkthime të "Ave Maria-së" në gjuhë të ndryshme, të cilat u botuan në *Illustrated Catholic Missions*. Ndërkaq në Konstantinopol (Stamboll) prej nga vazhdoi rrugën e tij për në Persi (Iran) më 1895, ai dha disa kontribute duke shkruar një seri artikujsh në gjuhën angleze dhe frenge në gazetën e përditshme "Eastern Churches" nën emrin *The Levant Herald*. Më 1895 ai u inkluadrua në French Lazarist Mision në Urmia dhe për herë të parë në histori të atij misioni vjetarin në dialektin sirian të quajtur "*Qala-La-Shara*" që do të thotë "**Zëri i së vërtetës**".

Më 1897 u dërgua nga dy kryepeshkopët, nga ai i Urmia-së dhe ai i Salmas, që t'i përfaqësojë katolikët e Kongresit të Eukaristëve që u mbajt në Paray-le-Monial të Francës nën udhëheqjen e Kardinalit Perraud. Kjo, pra, natyrisht, ishte ftesë zyrtare. Trajtesa të cilën e lexoi në Kongres "Ati Benjamin" u botua në Vjetarin (*Annals*) e Kongresit Eukaristik të atij viti dhe u quajt me titullin "Le Pellerin" (kryeartikull-vepër) e atij viti. Në këtë trajtesë Kryepriifti Kaldan (emër ky sipas titullit zyrtar që kishte) gjykoi sistemin katolik të arsimit në mes

³ Pesë librat e parë nga shkrimet hyjnore kishtare dhe hebreje.

nestorianëve dhe paralajmëroi si të pashmangshme paraqitjen e priftërve rus në Urmia.

Më 1888 At Benjamini u kthye përsëri në Persi. Në vendlindjen e tij në fshatin Digala, afro një mile larg qytetit, ai hapi një shkollë për shkollim gratis. (Një vit më vonë u dërgua nga autoritetet kishtarë që të angazhohet në Diaçezën Salamas, ku lindi një konflikt i ashpër në mes kryepeshkopit uniat Khudabash dhe Atit lazarist dhe për një kohë të gjatë kërcënonte përçarjen në kishë. Ditën e Vitit të Ri 1900, At Benjamin predikoi meshën e tij të fundit dhe të paharrueshme drejtua një turme të madhe në të cilën kishte edhe armenianë jokatolik dhe të tjerë në Katedralën Khorovabad të Sh. Gjergjit (Cathedral of St. Georgéss Khorovabad? në Salmas. Tema e meshës ishte "**Shekulli i ri dhe njerëzit e ri**". Ai përmendi faktin se misionarët nestorian, para ardhjes së Fesë Islame (epokës së Muhamedit a.s.) predikonin Ungjillin në tërë Azinë, ku kishte një numër të konsideruar të shoqatave në Indi, (e posaçërisht në Bregun Malabar) në Tartary, Kinë dhe Mongoli: ata përkthyen Ungjillin në gjuhën turke urgu si dhe në gjuhë të tjera në mënyrë që misionarët katolikë, amerikanë dhe anglikanë, përkundër një të mire të vogël që ia kanë bërë popullit asiro-kaldian në fushë të shkollimit fillor - paraprak, ata kishin ndarë popullin tashmë në grupe në Persi, Kurdistan dhe Mesopotani në një numër të konsideruar të sekteve të armiqësuar dhe se përpyekjet e tyre të fundit ishin të gjykuara për t'i sjellur ato në një kolaps përfundimtar. Andaj ai i njoftoi vendasit që të bëjnë ca sakrifica me qëllim që të qëndrojnë në forcat e veta *si burra* dhe të mos varen nga misionet e huaja, etj.

Parimisht, predikuesi kishte plotësisht të drejtë, por vërejtjet e tij ishin jo të favorshme për interesat e misionarëve të Zotit. Kjo meshë e mbajtur me të shpejtë e solli delegatin e apostujëve, Mgr. Lésné nga Urmia në Salmas. Ai gjer në fund mbeti mik i At Benjaminit. Ata që të dy u kthyen në Urmia. Një mision i ri rus tashmë ishte themeluar që nga viti 1899. Nestorianët me entuziazëm e përqaфонin religjionin e "të shenjtit" Car të të gjithë rusëve!

Pesë misione mburravece të mëdha amerikane, anglikane, frenge, gjermane dhe ruse me kolegët e tyre, shtypi i përkrahur nga shoqatat e pasura, konzulët dhe ambasadorët bënë përpjekje që afro 100 mijë asiropalldjanë t'i kthejnë nga herezia nestoriane në një të një të pesë herezitet.

Por misioni rus së shpejti i tejkaloi të tjerët. Ky mision ishte ai i cili më 1915 i shtyri apo i detyroi asirianët e Persisë si dhe malësorët e fiseve të Kurdistanit, të cilët atëherë kishin migruar në fushat e Salmas dhe Urmia-së, që t'i rrokin armët kundër qeverive të tyre përkatëse. Si rezultat i tyre ishte se gjysma e popullit të tij u shkatërrua në luftë dhe të tjerët u dëbuan nga trojet e tyre.

Çështja me rëndësi për zgjidhjen e së cilës ka një kohë të gjatë që ka punuar me mend ky prift, tashti po i afrohet pikës kulmore. A ishte krishterizmi me të gjitha format dhe ngjyrat e shumëllojshme dhe me librat e tij joautentik, gënjeshtar dhe të korruptuar, religjion i vërtet i Zotit? Në verën e vitit 1900, ai u pensionua në villën e tij të vogël në mesin e vreshtës së rrushit afër fontanës festive Chali-Boulaghi në Diagala dhe atje kaloi kohën e tij një muaj duke u lutur dhe medituar, duke lexuar rreth librave të shenjta në tekstin e tyre burimor. Kriza përfundoi kur ai dorëzoi një dorëheqje formale në Kryepeshkopatën e Urmia-së, në të cilën ai i shpjegon sinerisht z. Mgr. Touna Audu-së shkaqet për largimin e tij nga funksionet priftërore. Të gjitha përpjekjet e bëra nga autoritetet kishtarë që ta tërheq vendimin e tij ishin të kota. Nuk kishte kurrfarë grindje personale apo mosmarrëveshje-mospajtim në mes At Benjamins dhe eprorëve të tij. Ai vendim i tij ishte vetëm çështje e bindjes.

Për disa muaj z. Dawud-i, siç thirret tash, u punësua në Tabriz si inspektor në Shërbimin e Postës dhe Doganës Persiane nën ekspertët belgjan. Pastaj ai u pranua në shërbim të Princit - Trashëgimtarit të fronit Muhamed 'Ali Mirza, si mësues dhe përkthyes. Ishte viti 1903 kur ky prap vizitoi Anglinë dhe atje u bë anëtar i Komunitetit unitarian. Më 1904 ai u dërgua nga Asociacioni Britanez Unitarian për të Huaj për të kryer punë edukativo-arsimore dhe ndriçuese në mesin e popullit të vet. Gjatë rrugës së tij për Persi ai vizitoi Stambollin dhe pas disa intervistave me Sheikun Islam Xhemalud-din Effendiun dhe me dijetarët tjerë islam, ai përqafoi Fenë e shenjtë Islame. Kah fundi i jetës u vendos në SHBA ku vdes më 1940.

MUHAMEDI (A.S.) NË DHIATËN E VJETËR

I. SHENIME HYRËSE

Përmes këtij artikulli, dhe të tjerëve që do të pasojnë do të vë në dukje se doktrina e Islamit lidhur me Zotin dhe Profetin e madh të Tij të fundit është fare e vërtetë dhe vërteton mësimet e Biblës.

Këtë artikull do t'ia kushtoj pikës së parë, ndërsa në disa trajtesa më vonë do të përpqem të vë në pah se Muhamedi (a.s.) është personi i vërtetë i Besëlidhjes (për të cilin flitet në Besëlidhje) dhe se në te dhe vetëm në te, janë përmbushur të gjitha profecitë e paralajmëruara në Dhiatën e Vjetër.

Dëshiroj ta bëj fare të qartë se pikëpamjet e paraqitura në këtë artikull dhe ato që do të pasojnë janë personale dhe se unë jam përgjegjës vetëm për kërkimet e mia dhe kërkimet e pahuazuara në librat e shenja të shkruara në gjuhën hebreje. Unë, megjithatë, nuk pandeh se po jap një pikëpamje autoritative në shpjegimin e mësimëve të Fesë Islame.

Unë s'kam qëllimin as më të vogël, e as dëshirojë të lëndoj ndjenjat fetare të shokëve të mi krishterë. E dua Krishtin (Isain a.s.) Moisiun (Musain a.s.), Abrahamin (Ibrahimin a.s.) siç e dua Muhamedin (a.s.) dhe të gjithë profetët tjerë të Zotit.⁴

Me shkrimet e mia nuk kam për qëllim të shkaktoj zemërim andaj as mosmarrëveshje të panvojshme me kishat, por vetëm t'i ftoj për një hulumtim qëllimor dhe miqësor në këtë çështje tejet të rëndësishme, ta bëjnë ate me ndjenjen e dashurisë dhe paanësisë. Nëse të krishterët heqin dorë nga përpjekja e tyre e kotë për të definuar esencën e Qenies Superiore dhe pohojnë-pranojnë Njësinë e Tij absolute, atëherë bashkimi në mes tyre dhe në mes myslimanëve jo vetëm që është i mundshëm, por edhe jashtëzakonisht i mundshëm, ngase kur të pranohet dhe të njihet se Zoti është Një çështjet tjera dalluese në mes dy besimeve mund të zgjidhen më lehtë.

⁴ Kur'an: 3:83. "Thuaj: Ne besojmë në Allahun dhe në ate që na u zbrit neve edhe asaj që i është zbritur Ibrahimit, Ismailit, Is-hakut Jakubit dhe pasardhësve dhe në ate që iu dha Musait, Isait edhe asaj që u është zbritur të gjithë Pejgamberëve të Zotit. Ne nuk bëjmë kurrfarë dallimi në mes tyre dhe Atij i nënshtrohemi".

II. ALLAHU DHE CILËSITË E TIJ

Janë dy çështje fundamentale në mes Islamit dhe Krishterizmit të cilat, për hirë të së vërtetës dhe paqes në botë, kanë merituar shqyrtim më serioz dhe më të thellë. Pasi që këto dy fe pohojnë se kanë origjinë nga një dhe i vetmi burim, rrjedh se nuk do të lejohej që të lind ndonjë çështje e rëndësishme kundërthënëse në mes tyre. Të dyja këto fe të mëdha besojnë në ekzistimin e Perëndisë dhe në besëlidhjen që u bë në mes Profetit Abraham (Ibrahimit a.s.) dhe Zotit.

Në bazë të këtyre dy çështjeve parimore duhet të arrihet marrëveshja tejet koshiente dhe përfundimtare në mes vijuesëve intelgjent të të dy feve. A duhet që ne njerëz injorantë të besojmë dhe të adhurojmë një Zot apo duhet të besojmë dhe të frikohemi nga pluralizmi i zotërave? Cili prej këtyre të dyve, Krishti apo Muhamedi kanë ardhur me Besëlidhje Hyjnore(që përmenden në librat hyjnor) , në këto dy pyetje duhet dhënë përgjigje përfundimtare.

Do të ishte vetëm një humbje kohe për t'i përgënjeshtruar ata që pa vetëdije ose me qëllim të keq thonë se Allahu i Fesë Islame dallohet nga Zoti i vërtetë dhe se gjoja ai është zot fiktiv i shpikur nga Muhamedi a.s.. Po t'i dinin priftët krishterë dhe teologët librat e tyre të shenjta në gjuhën burimore hebraike në vend të përkthimeve që i kanë (sot), siç e lexojnë myslimanët Kur'anin e tyre të shenjtë në gjuhën arabe, ata do ta shihnin qartë se emri Allah është emri i njejtë i vjetër semit që nënkupton Qenien Superiore, e cila i dërgoi shpallje Ademit (a.s.) dhe të gjithë të dërguarve.

Allahu është Qenie e Vetme Vetë-ekzistuese, është i (gjithë)dijshtëm dhe i gjithëfuqishëm. Ai ka nën kontroll çdo hapësirë, qenie dhe gjësend. Ai është burim i jetës, i dijes dhe i fuqisë. Allahu është i vetmi Krijues, Drejtues dhe Sundues i gjithësisë. Ai është i Vetmi apsulut. Esenca, personaliteti dhe natyra e Allahut janë apsulutisht jashtë të kuptuarit dhe aftësive njohëse të njeriut. Andaj çdo përpjekje që bëhet për ta definuar esencën e Tij, jo vetëm që është gjë e kotë, por madje edhe e rrezikshme për mirëqenien tonë

shpirtërore dhe fetare, ngase një veprim i tillë me siguri do t'na shpiente në gabim.

Dega a trinisë e Kishës krishtere (besimi i treshës "*Ati, i biri dhe shpirti i shenjtë*"), ka gadi XVII shekuj që ka shterur të gjithë trurët - mendjet e shenjtareve të saj dhe filozofëve në përpjekje për të definuar Esencën dhe Personalitetin e Perëndisë. A thua çka kanë zbuluar? Pra ata zbuluan të gjithë ata që ua kanë imponuar krishterëve atanasianët, agustinasi dhe akuinasi "nën dhëmbjen e mallkimit të përhershëm" të besojnë në njëfarë zoti, i cili është "i treti nga të tretë"! Allahu (xh.sh.) në Kur'anin e Tij të shenjtë denon këtë besim me këto fjalë madhështore:

"Ata janë vërtetë jobesimtarë, të cilët thonë se Zoti është njëri prej të treve, ngase s'ka zot tjetër pos Allahut dhe nëse ata nuk heqin dorë prej asaj që thonë, vërtetë ata do të përjetojnë dënim të dhembshëm si jobesimtarë". (Kur'an V.73).

Arsyeja se përse shkollarët myslimanë fundmanetal gjithmonë kanë hequr dorë nga përpjekja për të definuar Esencën e Zotit, qëndron në atë se Ajo (esenca e Zotit) tejkalon të gjitha cilësitë në të cilat do të definohej. Allahu ka shumë emra, të cilët në realitet janë vetëm attribute që dalin nga Esenca e Tij përmes manifestimeve të Tij në gjithësinë, të cilën Ai vet e ka krijuar. Ne Allahun e thërrasim me këto emrime, i Gjithfuqishmi, i Përhershmi, Ai që gjindet kudo, i Gjithdijsmi dhe i Mëshirshmi e kështu me radhë, ngase ne kuptojmë amshimin, të gjendurit kudo (me kontrollin e Tij), njohurinë univerzale, mëshirësinë, që burojnë nga esenca e Tij dhe të cilat i takojnë vetëm Atij. Ai i vetmi është i dijsëm pakufi, i Fuqishëm, i Gjallë, i Shenjtë, i Bukur, i Mirë i Dashur, i Madhëruar, Shpagues i hatashëm, ngase vetëm nga Ai burojnë dhe rrjedhin cilësitë e dijes, fuqisë, jetës, shenjtërisë, bukurisë e tj. Zoti nuk ka cilësi në sensin që ne e kuptojmë.

Sipas neve cilësia apo vetia është karakteristikë e përgjithshme që mund ta kenë shumë individë të një lloji, por ato që i përshkruhen Zotit janë të veçanta dhe nuk mund t'i atribuohen askujt pos Atij. Kur

themi ne "Sylejmani është i urtë, i fuqishëm, i drejtë dhe i bukur", ne nuk ia përshkruajmë atij ekskluzivisht urtinë, fuqinë, drejtësinë dhe bukurinë në mënyrë ekskluzive. Ne vetëm kemi për qëllim të themi se ai është relativisht i urtë në krahasim me individët tjerë dhe se gjithashtu edhe mençuria e tij është relativisht cilësi e tij e përbashkët me individët që i takojnë grupit të tij.

Për ta bërë më të qartë, po theksojmë këtë se, atributi - cilësia hyjnore është një emanacion i Zotit andaj dhe një aktivitet i Tij. Pra, çdo veprim hyjnor nuk është asgjë tjetër më shumë as më pak se akt i të krijuarit.

Duhet poashtu të pranojmë se atributet hyjnore meqenëse janë emanacione, vërtetojnë ekzistimin e kohës dhe fillimin: në mënyrë konsekuente kur Allahu thotë "***Kun fejekunu***" që do të thotë "***Bëhu dhe ai bëhet***" ose Ai e thotë apo shqipton fjalën e Vet në kohë dhe në fillim të krijimit. Mu për këtë, sufistët këtë e quajnë "***aklul - kul-l***" ose intellegjenca univerzale si emanacion i "***aklul-ev-vel***" dmth. intellegjenca e parë. Pastaj "***nefsul-kul-l***" ose "shpirti univerzal" i cili dëgjoi dhe iu bind këtij urdhëri hyjnor, i cili rrjedh nga "shpirti i parë" dhe transformoi gjithësinë. Natyrisht këto pikëpamje mistike të sufistëve nuk trajtohen si dogma të Fesë Islame dhe nëse ne depërtojmë thellë në këto doktrina të mbinatyrëshme ne do të futeshim pa vullnetin tonë në panteizëm, i cili është shkatërrimtar i religjionit praktik.

Ky arsyetim do t'na shpiente të konkludojmë se çdo veprim i Zotit shfaq një emanacion hyjnor si manifestim i Tij dhe atribut specifik, por ai *nuk* është esenca apo qenia e Tij. Zoti është Krijues ngase Ai krijoi në fillim të kohës dhe gjithmonë krijon. Zoti foli në fillim të kohës ashtu siç flet në mënyrën e Vet gjithmonë.

Por pasi që krijesa e Tij nuk është e përhershme as person hyjnor, kështu që fjala e Tij nuk mund të konsiderohet si person hyjnor. Krishterët shkojnë më tutje dhe Krijuesin e bëjnë at hyjnor e fjalën e Tij **djalë** - **vepër hyjnore** gjithashtu, për shkak se Ai u dha jetë krijesave të Tija. Ai është mbiemëruar Shpirt hyjnor duke harruar se

Ai logjikisht nuk mund të jetë "at" ndaj krijimit (krijesës) as "djalë" para se Ai të flitte dhe as "Shpirt i shenjtë" para se Ai dha jetë. Unë mund t'i kuptoj atributet e Zotit përmes veprave të Tij në manifestimet *a posteriori* (të mëvonshme), por unë nuk kam kurrfarë koncepti për atributet e Tij të përhershme a priori, as imagjinoj asnjë intelecencë të qenies njerëzore që të mund ta përceptoj natyrën e një atributi të përhershëm dhe raportin e tij me esencën e Zotit. Në fakt Zoti nuk na është shfaqur neve me natyrën e Qenies së Tij në librat e shenja e as në trajtë të qenies njerëzore.

Atributet - cilësitë e Zotit nuk duhet konsideruar si entitete apo personalitete dalluese dhe të veçanta, përndryshe ne do të kishim jo një trini (**besimi në tre persona si zot**) të personave në Kreun e zotit por disa dhjetra trini tjera. Gjersa një atribut faktikisht nuk rrjedh nga subjekti i tij ai nuk ekziston. Ne nuk mund ta cilësojmë një subjekt me një atribut të posaçëm para se ai atribut faktikisht të jetë manifestuar dhe shfaqur nga ai. Andaj ne themi "Zoti është i mirë" kur ne kënaqemi me të mirën e Tij apo me veprën e tij të mirë. Por ne nuk mund ta përshkruajmë atë si duhet duke thënë "Zoti është mirësia" ngase mirësia nuk është Zoti, por ajo është vepra dhe akcioni i Tij. Për këtë arsye Kur'ani i atribuon Zotit gjithnjë mbiemra si p.sh. i Urtë, i Ditur, i Mëshirshëm, por kurrnjëherë me përshkrime të tilla si shprehja "Zoti është dashuria, njohuria, fjala" etj. ngase dashuria është veprim i dashnorit e jo vetë dashnori, poashtu si dituria ose fjala janë veprime të një personi të njohur e jo vet personi.

Unë insjtoj në veçanti në shtjellimin e kësaj çështje për shkak gabimit në të cilin kanë rënë ata të cilët i përmbahen (aspektit të ndarjes së) attributeve të caktuara të Zotit në personalitet të përhershme dhe dalluese.

Folja apo fjala e Zotit është trajtuar si të ishte një person i dalluar i Perëndisë, ndërkaq fjala e Zotit nuk mund të ketë domethënie tjetër pos si shprehje e Dijes dhe Vullnetit të Tij.

Edhe Kur'ani gjithashtu quhet "Fjalë e Zotit" dhe disa myslimanë të hershëm - doktorë të shkencave juridike, pohonin se Kur'ani ishte i

përhershëm dhe jo i krijuar. I njëjti emërtim i është dhënë edhe Jezu Krishtit (Isait a.s.) në Kur'an "*Kelimeten minhu*" që do të thotë "Fjalë prej Tij" (III-44). Por do të ishte qasje fare joreligjioze nëse pohojmë se Fjala ose "Logos-i" i Zotit është person i dalluar, ta pandehim ate prej mishi, i cili inkarnohet në formë (figurë) të njeriut nga Nazareti, apo në formë të një libri, ky i pari i quajtur "Krishti" e ky i fundit "Kur'an"!

Fjala e parë me të cilën fillon Ungjilli i Sh. Gjonit ishte përgënjeshtuar shpesh herë nga "hartuesit unitarianë", të cilët afruan tekstin e tij të vërtetë si vijon: "Në fillim ishte "Fjala", e "fjala ishte me Zotin dhe fjala e Zotit ishte".

(Në Biblën e përkthyer në gj. shqipe më 1993 thuhet:

"Ai që quhet "Fjala", ekzistonte qysh para krijimit, megjithatë e dëgjuam, e pamë me sytë tanë, e shikuam dhe e prekëm me duart tona - Fjalën jetprurëse". Letra e parë e Gjonit).

Do të vërehet se trajta e këtij emri në rasën gjinore "Theou" që do të thotë "e Zotit"⁵ ishte shndërruar në rasën emrore "Theos" që do të thotë "Zot"!

Sot, fatkeqësisht vështirë se mund të gjejë njeriu çfarëdo pjese apo fragmenti të *pacenuar-paprekur* ose të pandryshuar të Ungjillëve apo "Komentimeve" si dhe shkrimet kundërthënëse që u takojnë unitarianëve, me përjashtim të atyre pjesëve të cituara me shkrim nga antagonistët e tyre, siç është patriku grek Photius dhe ata para tij.

Në mesin e "etërve" të krishterëve të Lindjes, më i shquari është siriani Sh. Ephraim-i. Ai është autor i shumë veprave e gjithashtu edhe i një komentimi të Biblës, i cili u botua në gjuhën siriake dhe latine, botimin e fundit të të cilit e kam lexuar me kujdes në Romë. Ai ka shkruar mesha dhe teza të quajtura *madrashi* dhe "*contra Haeretici*" etj. Pastaj është një sirian i famshëm autor i veprës Bar Disan (përgjithësisht Bardisane të shkruara), i cili shquhet në pjesën e dytë të

⁵ Lidhur me "Logosin"-"Fjalën" që nga shek. II ka lindur një kundërthënie në mes "etërve" të kishës e posaçërisht atyre në Lindje dhe kjo mosmarrëveshje vazhdoi më tutje gjersa u shkatërruan unitarianët dhe u asgjësua literatura e tyre.

shek. II dhe në pjesën e parë të shek. III të e.s. Nga shkrimet e Bardisanit asgjë nuk është ruajtur me përjashtim të atyre pjesëve që Ephram-i, Jakobi i Nesibinit dhe nestorianitët dhe Jakobianët i kanë cituar për t'i përgënjeshtruar me përjashtim të atyre pjesëve që etërit grek i kanë përdorur në gjuhën e tyre. Në shkrimet e Bar Disanit pohohet se Jezu Krishti ishte qendra e tempullit të Fjalës së Zotit, por që të dy ai dhe Fjala ishin krijuar. Sh. Ephraim (Efraim) duke luftuar "herezinë" e Bar Disanit thotë:

(Në gjuhën siriake:

"Wai lakh O, dovyat Bar Disan
Dagreit l'Milta eithrov d'Allaha
Baram kthabha la kthabh d'akh hakhan
Illa d'Miltha eithrov Allaha.

(Arabisht:

"Weilu 'l-leke ja ente' s-Safil Bar Disan
Li-enna fara'aita kana 'l-kalumu li'l-Lahi
La kina 'l-Kitabu ma Ketebe Kaza
Illa 'l-Kalamu Kana 'l-Lah".

Përkthimi:

Mjer ti o Bar Disan,
Që ke lexuar se "Fjala është e Zotit"
Por Libri (i Ungjillit) nuk shkruan ashtu si ti,
Porse "Fjala është Zoti".

Pothuaj për të gjitha kundërthëniet rreth "Logosit" (fjalës) unitarianët janë "të njollosur" me herezinë e tyre që mohon përjetëshmërinë dhe personalitetin hyjnor të "Fjalës" pasi që, gjëja, ata e paskan "shtrembëruar" Ungjillin e Sh Gonit e tj. Ne këto amputime të përfaqësuesve të trinisë përgjigjen "nasara-t" -unitarianët (krishterët) të vërtetë. Kësisoji njeriu, nga letërsia e studimeve të

priftërve të kishës, mund të vejë në pah se përfaqësuesit e trinisë qortoheshin gjithmonë se kanë shtrembëruar librat e shenjtë.

Duhet vënë re se fjalia "Në fillim ishte fjala" në mënyrë ekspresive tregon origjinën e fjalës, e cila **nuk ishte para fillimit**" Me shprehjen "fjala e Zotit" nuk nënkuptohet një substancë e veçuar dhe dalluese, bashkëkohore dhe koekzistente me të Gjithfuqishmin, por një shprehje dhe proklamim i dijes dhe i vullnetit të Zotit, kur ai shqipton fjalën "*Kun*" që do të thotë "Bëhu". Kur'ani ishte krijuar dhe shkruar në "*Leuvh*" - "Tabelë" dhe kur Ai shqiptoi fjalën "Bëhu" Jezui u krijua në mitrin e Marisë vërgjërëshë të bekuar, e kështu me radhë kurdo që Ai dëshiron të krijoj diçka mjafton urdhëri i Tij "Bëhu" dhe bëhet.

Formula e përkujdesjes krishtere (dëshmia krishtere): "Në emër të Atit, të Birit dhe të Shpirtit të shenjtë" as që e përmend emrin e Zotit! E ky pra, është zoti krishter! Formula nestoriane dhe jakobite e cila përbëhet prej dhjetë rrokjeve saktësisht si "Bismil-lahi" mysliman duhet të transliterohet kështu: *Bshim Abha wo-Bhra ou-Ruha d-Kudsha*, e cila ka të njëjtin kuptim si formulat tjera krishtere. Në anën tjetër formula kur'anore e cila shpreh themelimin e të vërtetës Islame, është në kundërtënie të madhe me formulën e trinisë. Bismil-lahirrrahmanirr-rahim, që do të thotë "Në emrin e më të Mëshirshmit dhe të Bëmirësit Allah."

Pasi që trinia krishtere (besimi në tresh "Ati, i biri dhe shpirti i shenjtë") pranon pluralizmin e personave që gjëja bëjnë pjesë në Perëndinë, çdo personi i atribuon veti individuale dhe përdorë emrat e familjeve të ngjashëm me ato në mitologjinë pagane, ajo nuk mund të akceptohet si koncept i vërtetë i Perëndisë. Allahu s'është at i biri as bir i atit. Ai s'ka nënë (nuk është lindur). Besimi në "Zotin at dhe në Zotin djalë dhe në Zotin shpirt i shenjtë është mohim flagrant se Zoti është Një dhe një konfesion kokëkrisur i bazuar në tri qenie të papërsosura, të cilat qoftë bashkërisht ose të ndarë veç e veç, nuk mund të jenë Zoti i vërtetë.

Matematika si shkencë ekzakte na mëson se njësia nuk është as më shumë e as më pak se një: se një kurrë nuk është e barabartë me

një plus një plus një plus një. Me fjalë të tjera një nuk mund të jetë e barabartë me tre, ngase një është $3/3$. Në mënyrë të njejtë një nuk është e barabartë me $1/3$ dhe anasjelltas tre nuk janë të barabartë me një, as njëri prej të treve ($1/3$) nuk mund të jetë i barabartë me njësinë. Njësia është bazë e të gjitha numrave dhe standardi për matjen dhe peshimin e të gjitha dimensioneve, gjatësive, sasive dhe kohës. Në të vërtetë, të gjithë numrat janë tërësi e njësisë (një) 1. Dhjetëshi është tërësi e disa njësive të barabarta nga i njehti lloj.

Ata që pohojnë njësinë e Zotit në trini e përbërë prej tre personave neve na thonë se "çdo person është i gjithëfuqishëm, që gjendet kudo, i përjetshëm dhe zotëra të përsosur" pos një të gjithëfuqishmi... Zot!" Nëse nuk ka sofistikë në arsyetimin e mësipërmë ne do ta parashtrojmë këtë "mister" të kishave në një ekuacion:

$$1 \text{ Zot} = 1 \text{ Zot} + 1 \text{ Zot} + 1 \text{ Zot. Andaj } 1 \text{ Zot} = 3 \text{ zotëra.}$$

Në radhë të parë, një zot nuk mund të jetë i barabartë me tre zotëra, por vetëm me njërin prej tyre. E dyta, pasi ju (krishterët) pranoni se çdo person (hyjnor) është zot i përsosur si dy shokët e tij, konstatimi i juaj $1+1+1 = 1$ nuk është matematikor por një konstatim absurd!

Ju ose jeni arrogant kur orvateni të dëshmoni se tri njësi janë të barabbarta me një njësi, ose jeni shumë frikacak të pranoni se tre janë të barabartë me tre. Në rastin paraprak ju kurrë nuk mund të dëshmoni ndonjë zgjidhje të qëndrueshme të problemit me anë të procesit të shtrembëruar, e në rastin e dytë ju nuk keni kurajo të predikoni besimin tuaj në tre zotëra.

Përveç tjerash, të gjithë ne myslimanët dhe krishterët besojmë se Zoti është i Gjithëfuqishëm dhe se Ai plotëson dhe përfshin çdo hapësirë dhe trupth. A është bindëse teza se tre personat e Perëndisë (Hyjit) në të njëjtën kohë dhe në mënyrë veç e veç përfshijnë gjithësinë, apo mos është vetëm njëri prej tyre (i angazhuar) në atë kohë? Të thuash "Hyjnia e bën këtë" nuk do të ishte kurrfarë përgjigje.

Nga se Hyjnia nuk është Zot, por gjendje (karakter) i të qenët Zot andaj dhe cilësi e Tij. Kreu i Zotit është cilësi e një Zoti dhe nuk është ndjeshmëri e pluralizmit as e deminutivit (zvogëlimit). S'ka krerë të zotërave pos një Kreu të Zotit, i cili është atribut i një Zoti të pashoq.

Pastaj na është thënë se çdo person i trinisë ka attribute të veçanta, të cilat nuk janë veti të të dy të tjerëve. Këto attribute sipas arsyes së njerëzve dhe gjuhës tregojnë përparësi dhe mëvonshmëri në mes tyre. Ati gjithmonë e mban vendin e parë dhe është para djalit. Shpirti i shenjtë jo vetëm që është i mëvonshëm dhe i treti sipas radhës, por madje edhe inferior ndaj atyre prej të cilëve merr urdhërat. A mos do të konsiderohej mëkat herezie sikur emrat e tre personave të përsëriten në mënyrë të kundërt? A mos do të konsiderohej vizatimi i kryqit mbi fytyrë apo në elemente të eukaristit si veprim jo i devotshëm nga kishat nëse formula bëhet në anën e kundërt kështu: "Në emër të Shpirtit të shenjtë, Birit dhe Atit"? Ngase pasi që ata janë apsolutisht të barabartë dhe bashkëkohorë, radhitja e tyre s'ka nevojë të shikohet në mënyrë skrupuloze.

Ekziston një fakt i pamohueshëm se papët dhe këshillat e përgjithshme gjithmonë kanë dënuar doktrinat sabeliane, sipas të cilave Zoti është një por Ai është manifestuar si At ose si Bir apo si Shpirt i Shenjtë, duke qenë gjithmonë një dhe i njejt person. Natyrisht feja Islame nuk i pranon as s'i denon pikëpamjet e Sabelianit. Zoti manifeston "*xhemalin*" apo bukurinë e Tij në Jezuin. "*Xhelali*" apo madhështia e Tij dhe madhëria në Muhamedin (a.s), urtinë e Tij në Sholomonin (Sulejmanin a.s.) dhe kështu me radhë në shumë objekte të natyrës, por asnjëri nga këta të dërguar nuk është më zot se oqeani apo qielli i madhëruar.

E vërteta është në atë se nuk ka saktësi matematikore, s'ka barazi absolute në mes tre personave të trinisë. Nëse Ati është i barabartë me Djalën në çdo aspekt apo me Shpirtin e shenjtë si njësi 1 që është e barabartë me një shifër tjetër 1, atëherë domosdo do të duhej të ishte vetëm një person i Zotit e jo tre, ngase njësia nuk është fragment apo frakcion e as shumica e vetës. Vetë dallimi dhe raporti që pranohen se

ekzistojnë në mes personave të trinisë nuk lënë fije dyshimi se ata as janë të barabartë dhe as mund të identifikohen me njëri tjetrin. Ati bekon e nuk bekohet. Djali bekohet e jo Ati. Shpirti i shenjtë është si rrjedh e dy personave të tjerë. Personi i parë është i përshkruar si krijues dhe shkatërrues. Personi i dytë si shpëtues dhe shpërblyes dhe i tretë si jetë-dhënës. Në mënyrë konsekuente asnjëri prej këtyre tre personave nuk është vet Krijues, Shpërblyes dhe Jetëdhënës. Pastaj neve na kanë thënë se personi i dytë është "Fjala e Personit të parë, i cili bëhet njëri dhe flijohet në kryq për të kënaq (çua në vend) drejtësinë e atit të vet dhe se inkarnacioni dhe ringjallja e tij drejtohen dhe përmbushen nga personi i tretë.

Në përfundim të këtij artikulli duhet t'ua përkujtoj krishterëve se nëse nuk besojnë në njësinë absolute të Zotit dhe të hudhin poshtë besimin e tyre në tre zotëra, ata vërtetë janë jobesimtarë ndaj Zotit të vërtetë. Thënë në mënyrë të prerë, krishterët janë politeista, vetëm me këtë përjashtim se zotërat e paganëve janë të rrejtshëm dhe të imagjinuar, ndërkaj tre zotërat e kishës kanë karakter dallues, prej të cilëve Ati - si epitot tjetër për Krijuesin - është Një Zot i vërtetë, por djali (i biri) është vetëm i dërguar dhe shërbëtor i Zotit dhe personi i tretë është njëri prej shpirtërave të shenjtë të panumërt në shërbim të Zotit të Gjithfuqishëm.

Në Dhiatën e Vjetër Zoti quhet At, për shkak se Ai është krijues i dashur dhe mbrojtës i dashur, por pasi që kishat e përdhosën këtë emër, Kur'ani ka tërhequr vërejtjen të mos përdoret ai emër.

Dhiata e Vjetër dhe Kur'ani dënojnë doktrinën e tre personave në një Zot, por Dhiata e Re as nuk përmbahet nga ajo por as s'e mbron ate në mënyrë shprehimore, por qoftë edhe nëse përmban iluzione ose gjurmë lidhur me trininë, nuk është autoritative, ngase as s'e ka parë as s'është shkruar nga vetë Krishti, as në gjuhën që ai e fliste, e as që ekzistonë në formën e tashme as përmbajtja e saj së paku përgjatë një periudhe dy shek. të parë.

Me përparësi mund të shtojmë se në Lindje të krishterët unitarianë gjithmonë kanë luftuar dhe protestuar kundër trinisë dhe

kur ata vunë re shkatërrimin apsolut e "Bishës së katërt" nga ana e të Dërguarit të madh të Allahut ata e akceptuan atë dhe shkuan pas tij. Djalli i cili foli Havës (Evës) përmes gojës së gjarpërit, i bëri disa fyerje kundër Më të Lartit përmes gojës së "Briut të vogël", i cili kërceu në mes "Dhjetë brirëve" në kreun e "Bishës së katërt" (Dan. VIII) nuk ishte tjetër kush pos Konstantinit të madh, i cili zyrtarisht dhe me dhunë proklamoi Besimin e Nikës (Sipas Këshillit të Nikës). Por Muhamedi (a.s.) e shkatërroi "Iblisin" ose djallin nga vendi i premtuar përgjithmonë duke themeluar Fenë Islame atje si religjion i një Zoti të vërtetë.

I

"Dhe Ahmedi i të gjithë kombeve do të vij" (Haggai, II.7)

(Ky paragraf nuk citohet në Biblën e përkthyer në gj. shqipe)

Pas afro dy shekujve kur ra Mbretëria idhujtare dhe e papenduar e Izraelit, dhe të dhjetë fiset u deportuan në Asiri, Jerusalemi dhe tempulli i madhëruar i Sholomosit (Sulejmanit a.s.) u bë rrafsh me tokë nga kaldjanët, e pjesëtarët e Judës dhe të Benjamin, që i shpëtuan masakrit u transportuan në Babiloni. Pas një periudhe shtatëdhjetë vjet robërimi hebrejët u lejuan të kthehen në vendin e tyre me plotë të drejtë për të ndërtuar prap qytetin dhe temullin e tyre të rrënuar. Kur u vu themeli i shtëpisë së re të Zotit shpërtheu një zhurmë e hatashme e gëzimit dhe e ovacioneve nga turma e njerëzve. Ndërsa pleqtë dhe femrat të cilët kishin parë më parë tempullin madhështor të Sholomonit (Sulejmanit a.s) ia shpërthyen vajit. Në këtë manifestim solemn i Gjithfuqishmi dërgoi shërbëtorin e Tij dhe profetin Hagai për ta ngushëlluar masën e pikëlluar me këtë mesazh të rëndësishëm:

"Dhe Unë do të tund të gjithë popujt (botën) nga themelet dhe Himada i të gjithë popujve do të vij, e këtë shtëpi do ta mbush me madhërim, tha Zoti i gjithëfuqishëm. I imi është argjendi, i imi është ari thotë Zoti i gjithëfuqishëm. Madhështia e shtëpisë sime të fundit do të jetë më e madhe se ajo e para, thotë Zoti i gjithëfuqishëm, dhe në këtë vend unë do të sjellë *Shalom* (paqe), tha Zoti i gjithëfuqishëm" (Hagai, II.79).

(I Njeiti citohet në Biblën e përkthyer në shqip kështu:

Do t'i tmerroj të gjithë popujt që t'i sjellin këtu thesarët e tyre. Kështu do të kujdesëm që shtëpia ime të stoliset në mënyrë madhështore. Sepse mua, Zotit të gjithëfuqishëm, më takon i gjithë ari dhe argjendi. Tempulli i ri do t'ia kalojë shumë të vjetrit. Prej kësaj ndërtese do t'i jap poupllit tim paqe dhe mirëqenie. Këtë e them unë, Zoti i gjithëfuqishëm").

Unë e kam përkthyer paragrafin e mësipërmë prej kopjes së vetme të Biblës që e kam, të cilën ma huazoi një zonjë asiriane në gjuhën e saj të vendit. Por t'i konsultojmë verzionet e Biblës në gjuhën angleze, në të cilat gjejmë fjalët burimore të gjuhës hebreje **himda** dhe **shalom** të përkthyer si "dëshirë" respektivisht "paqe".

Komentatorët hebrejë dhe të krishterë poashtu i kanë dhanë rëndësi tejet të madhe premtimit të dyfishtë që përmban profecia e lartpërmendur. Që të dyja palët kuptojnë predikimin mesian në fjalën **Himda**.

Në të vërtetë këtu është vërtetuar një profeci e mrekulluar me formulën e rëndomtë biblike të betimit hyjnor "**thotë Zoti i Sabasë**" që përsëritet katër herë. Nëse kjo profeci merret me sensin abstrakt të fjalës **himda** dhe të fj. **shalom** si "dëshirë" dhe "paqe", atëherë profecia nuk bëhet më shumë se një aspirim i pakuptueshëm. Por nëse ne me termin **himda** nënkuptojmë një ide konkrete, një person dhe një realitet, e me fjalën **shalom** jo një qenie pasive, por një forcë gjallëruese dhe aktive dhe një religjion i qartë i themeluar, atëherë kjo profeci duhet të jetë përnjëmend e vërtetë dhe e jetësuar në personalitetin e Ahmedit dhe në institucionin e Fesë Islame. Ngase fj. **himda** dhe **shalom** ose shlama, në mënyrë të saktë kanë të njëjtën domethënie si fj. Ahmed dhe Islam.

Para se të bëhej përpjekja për të dëshmuar kryerjen e kësaj profecie do të ishte mirë të shpjegohet etimologjia e këtyre dy fjalëve sa më shkurt që është e mundur:

a. Himda. Nëse nuk gabojmë, fjalia në tekstin original të hebreishtes lexohet kështu: "**Ve yavu himdath kol haggoyim**", e cila në përkthim në gjuhën tonë do të thotë kështu: "**dhe do të vij Himda i të gjithë popujve**". Mbares **hi** në gjuhën hebreje ashtu si në ate arabe, shndërrohet në **th** ose **t** kur lakohet në rasën gjindore. Kjo fjalë rrjedh nga gjuha hebreje e vjetër apo më e mirë të themi nga rrënja aramaiste **hmd** (bashtingëlloret që lexohen **hemed**). Fjala **hemed** në gjuhën hebreje përdoret përgjithësisht në kuptim (domethënie) të

dëshirës së flaktë, lakmisë, apetitë dhe epshit. Urdhëresa e nëntë e Dekalogut⁶ është "**Lo tahmod ish reikha**" (Mos e dashuro gruan e fqit tu tënd). Në gjuhën arabe folja **hemida** nga të njëjtat bashkëtingëllore **hmd** do të thotë për të çmuar e kështu me radhë. Çka është më i çmueshëm dhe më i shquar se ai për të cilin lutemi, e duam dhe e dashurojmë?

Cilido nga dy kuptimet që merret, fakti se fjala "Ahmed" është nga trajta e fj. "Himda" mbetet e pakontestueshme dhe decitive. Kur'ani i shenjtë (në Suren 61-5) thotë se Jezui (Isai a.s.) e njohtoi popullin (e vet) izraelit për ardhjen e "**Të dërguarit nga Zoti emri i të cilit do të jetë Ahmed**"

Ungjilli i Sh. Gjonit që është i shkruar në greqisht përdor emrin *Paracletos*, formë kjo barbare, e cila nuk është e njohur në letërsinë klasike greke. Por emri *Periclytos*, i cili i përgjigjet saktësisht emrit Ahmed në domethënien e tij si "i shquar" "i madhëruar" dhe "i lavdruar" në shkallën superiore të tij, duhet të jetë përkthyer në greqisht nga fjala *Himda* apo ndoshta *Hemida* e trajtës arameje siç e ka shquptuar Jezu Krishti. Mjerisht nuk ka asnjë Ungjill të ruajtur në gjuhën burimore që e ka folur Jezui (Isai a.s.).

b. Sa i përket etimologjisë dhe domethënies së fjalëve, *Shalom*, *Shlama* dhe fjalëve arabe *selam* dhe *Islam* nuk kam nevojë ta ndal lexuesin e ta lodh me të dhëna linguistike. Çdo shkollar semit e di se emri *shalom* dhe *Islam* rrjedhin nga një rrënjë e vetme dhe që të dyjat kanë domethënie të paqes, nënshtrimet dhe të dorëzimit.

Pasi e sqaruar këtë, unë propozoj të jap një ekspozitë të shkurtër mbi pofecinë e Hagait. Me qëllim që ta kuptojmë sa më mirë atë më lejoni të citoj një profeci tjetër nga libri i fundit i Dhiatës së Vjetër që quhet Malahai ose Malahi apo në Verzionin e Miratuar Malachi (kreu III.1)

"Veni re, unë ta dërgoj të deleguarin tim, dhe ai do të përgaditë rrugën para meje: papritmas ai do të vij te tempulli i tij. Ai është

⁶ Decalogs - dhjetë urdhëresat.

Edonai (Zotëriu) të cilin e doni ju dhe i dërguari i Besëlidhjes me të cilin ju jeni të kënaqur. Ja ai po vie, tha Zoti i gjithëfuqishëm". Pastaj krahaso këto profeci misterioze me urti, të personifikuara në ajetet e shenjta kur'anore: **"Lavdrua qoftë Ai, i cili me të shpejtë e transferoi shërbëtorin (robin) e Vet gjatë (një pjese të) natës nga tempulli i shenjtë (Meka) në tempullin e largët (Jerusalem), rrethinës e të cilit Ne e kemi bekuar" (Kap. XVII).**

Se me personin që vie paprimtas në tempull siç është paralajmëruar në dy dokumentet e mësipërme biblike, këtu kemi të bëjmë me Muhamedin e me Jezuin, argumentet vijuese do të mjaftojnë me siguri që të bindet çdo vrojtues i paanshëm:

1. Ngjashmëria, raporti dhe përgjasimi në mes dy tetrogrameve *Himda* dhe *Ahmd* dhe identiteti i rrënjës *hmd*, prej së cilës rrjedhin dy emrat, nuk lënë fije dyshimi se subjekti në fjalinë "*dhe Himda i të gjithë popujve do të vij*" është Ahmedi, dmth. Muhamedi (a.s.). Nuk ka lidhje etimologjike as më të largët në mes fjalës - emrit *himda* dhe emrave si "Jezus", "Krishti", "Shpëtues" madje as një bashkëtingëllore nuk e kanë të përbashkët.

2. Qoftë edhe nëse kundërshtohet se forma hebreje e fj. *Hmdh* (lexo *himdah*) është një emër abstrakt që do të thotë "dëshirë", "epsh", "lakmi" dhe "lavdi" argumenti do të ishte në të mirë të tezës sonë, ngase atëherë forma hebreje në etimologji do të ishte në mënyrë të saktë ekuivalente në kuptim dhe ngjashmëri apo më identike me trajtën në gjuhën arabe *Himdah*. Në çfarëdo domethënie që duam ta marrim tetrogramin *Hmdh*, lidhja e tij me fj. Ahmed dhe Ahmedizëm është decidive dhe nuk ka asgjë të bëjë me Jezuin dhe Jezuizmin" Nëse Sh. Jirmia dhe para tij autorët e librave hebreje në verzionin grek kanë ruajtur të pacenuar formën hebreje *Hmdh*, në vend të përdorimit të shprehjes latine "cupiditas" ose të asaj greke "euthymia". Mbase përkthyesët e emëruar nga Mbreti Xhejms I kanë shkruar formën origjinale në Verzionin e Miratuar (të Biblës), e Shoqata Biblike ka ngritur padi ndaj përkthimeve të tyre që i kanë bërë në gjuhët që i flasin myslimanët.

3. Tempulli i Zerubavit ishte më i madhëruar se ai i Sholomos (Sulejmanit a.s.) ngase siç predikon Malshi, Profeti i famshëm apo i Dërguari i Besëlidhjes Edonai ose Sejidi i të dërguarëve duhej ta vizitonte ate *papritmas*, ashtu siç bëri Muhamedi (a.s.) gjatë udhëtimit të tij natën, siç thuhet në Kur'an! Tempullin e Zerubavit e kishte meremetuar apo rindërtuar Herodi i Madh. Jezui, me siguri në çdo rast vizite të tij të shpeshtë në atë tempull e ka nderuar ate me personalitetin e vet dhe me praninë e vet. Vërtetë prania e çdo profeti në shtëpi të Zotit ka shtuar dinjitetin dhe shenjtërinë e atij vendi të shenjtë. Por së paku duhet të pranohet se Ungjilli i cili shënon vizitat e Krishtit që ia bëri tempullit dhe mësimet që i mbante atje, nuk përmend asnjë bisedë të tij me publikun. Të gjitha vizitat e tij në tempull thuhet se përfundonin me mosmarrëveshje të ashpra me priftët jobesimtarë dhe farisenjtë.

Duhet konkluduar gjithashtu se Jezui jo vetëm që nuk solli "paqe" botës ashtu siç deklaroi me paramendim (shih Librin-shënime të Mateut, XXIV, të Markut XIII dhe ato të Llukës XXX) por ai madje paralajmëroi shkatërrimin e tërësishëm të tempullit (Mateu X, 34 etj.), gjë që e përmbushë afër 40 vjet më vonë romakët dhe kur mori fund dyndja e hebrejve.

4. Ahmed, i cili është një formë tjetër e emrit Muhamed, nga e njëjta rrënjë dhe me domethënie të njëjtë me domethënie "**më i lavdruari**", gjatë udhëtimit të tij natën vizitoi vendin e shenjtë të tempullit të rrënuar, siç thuhet në Kur'an dhe pastaj sipas traditës së shenjtë që vetë ua përsëriti disa herë shokëve të vet u priu të gjithë profetëve në kryerjen e lutjes hyjnore dhe t'i falen Allahut në prezencë të të gjithë profetërve; atëherë Allahu "**bekoi rrethinën e tempullit dhe i tregoi argumentet e Tij**" Pejgamberit të fundit (a.s.). Kur Moisiu (Musa a.s.) dhe Elija (Iljasi a.s.) mundën të paraqiten fizikisht në bregun e shpërfytyrimit (transfiguracionit), ata dhe mija profetët tjerë gjithashtu mundën të paraqiten në rrethin e tempullit të Jerusalemit. Ajo pra ishte "**ardhja e papritur**" e Muhamedit (a.s.) në "tempullin e

tij" (Mal. III. 1) me të cilin Zoti faktikisht e mbushi ate "*me madhërim*" (Hag. II).

Se Eminja, e veja jomyslimane e Abdullahut duhej ta emronte djalin e saj jetim me emrin "Ahmed", emër ky i pari i përvetshëm në historinë e njerëzimit, sipas bindjes sime modeste, është mrekullia më e madhe në të mirë të Fesë Islame. Kalifi i II, Hazreti Omeri, e rindërtoi tempullin, e madhështia e Xhamisë në Jerusalem mbeti dhe do të mbetet gjer në mbarim të kësaj bote, si monument i përjetshëm i së vërtetës së Besëlidhjes të cilën Allahu e bëri me Abrahimin (Ibrahimin a.s.) dhe Jishmaelin (Ismailin a.s.) (Zanafilla XV-XVII).

II

ÇËSHTJA E TË DREJTËS NGA LINDJA (PARËLINDJES) DHE BESËLIDHJES

Ekziston një mosmarrëveshje religjioze tejet e vjetër në mes jishmailitëve dhe izraelitëve lidhur me çështjen e së drejtës nga lindja dhe të Besëlidhjes. Lexuesit e Biblës dhe të Kur'anit janë të njohur me ngjarjen e Profetit të madh Abrahamit (Ibrahimit a.s.) dhe të dy bijve të tij, Jishmaelit (Ismailit) dhe Jicakut (Is-hakut). Ngjarja e thirrjes së Abrahamit nga Ur-i i Kaldeasë dhe e pasardhësve të tij gjer në vdekje të nipit të tij Jozefit (Jusufit a.s.) është shkruar në Librin e Zanafillës, Abrahami është i njëzeti që rrjedh nga Adami (Ademi a.s) e bashkëkohas i Nimrodit, i cili ndërtoi kalanë mahnitëse të Babelit (Babilonit).

Ngjarjen e hershme të Abrahamit në Ur të Kënanit (Kaldesë) edhe pse nuk përmendet në Bibël, e ka shënuar historiani i famshëm hebrej Josef Flavius në veprën e tij Antikvitetet ,e këtë gjithashtu e vërteton edhe Kur'ani. Por Bibla na tregon në mënyrë ekspresive, se ati i Abrahamit ,Terahu ishte idhujtar (Jos. XXIV. 2,14). Abrahami manifestoi dashurinë dhe zellin e tij ndaj Zotit kur hyri në tempull dhe shkatërroi të gjitha idolet dhe putat në të. Kësi soji ai u bë prototip i pasardhësit të tij të shquar Muhamedit (a.s.). Ai doli nga furra e zjarrit i padëmtuar dhe në mënyrë triumfale, nga vendi ku ishte hudhur me urdhërin e Mbretit Nimrod. Ai largohet nga vendi i vet dhe shkon për Haran së bashku me atin e vet dhe nipin e vet Lot-in. Ai ishte shtatëdhjetë e pesë vjeçar kur i vdiq i ati në Haran. Me bindje dhe me nënshtrim absolut në thirrjen hyjnore ai largohet nga vendi i vet dhe fillon një shtegtim të gjatë dhe të ndryshëm në trojet e Kënanit, Egjiptit dhe të Arabisë. Gruaja e tij Sara ishte grua që nuk bënte femij. Megjithatë Zoti e njohton ate (Ibrahimin) se do të jetë baba i shumë popujve dhe se të gjithë që ai po i kalonte do të jipen si

trashëgim pasardhësve të tij dhe se "*me faren e tij të gjithë popujt do të bekohen*". Ky premtim i mrekullueshëm dhe unik në historinë e religjionit u prit me një besim të paluhatshëm nga ana e Abrahamit (Ibrahimit a.s.), i cili nuk kishte pinjoll as djalë. Kur ai u këshillua të shikojë qiellin gjatë natës dhe Allahu i tha se pasardhësit e tij do të jenë në numër aq të madh sa yjet dhe të panumërt si zalli nëpër brigjet e detit, Abrahami (Ibrahimi a.s.) besoi se ashtu do të ndodhë. Ai ishte besim në Zotin i cili "konsiderohej më i drejtë" siç thotë Libri i shenjtë.

Një vajzë virtuale e varfër egiptiane me emrin Hagara (Haxhere) ishte robëreshë në shërbim të Sarës. Me propozimin dhe pëlqimin e zonjës së shtëpisë kjo robëreshë lidh martesë të ligjshme me Profetin Abraham (Ibrahim a.s.) dhe nga kjo lidhje martesore lind Jishmaeli (Ismaili), siç u paralajmërua nga Engjulli. Kur i mbushi Jishmaeli (Ismaili) trembëdhjetë vjet, Allahu prapë i paraqitet Abrahamit përmes Engjullit të Tij dhe shpalljes që ia dërgoi. I njejtë premtim iu përsërit Abrahamit (Ibrahimit a.s.). Rituali i synetisë- rrethprerjes u institucionalizua në mënyrë formale dhe u zbatua menjëherë. Abrahami (Ibrahimi a.s.) në moshën 90 vjeçare, Jishmaeli (Ismaili) dhe të gjithë shërbëtorët u bënë synet. U arrit Besëlidhja në mes Zotit dhe Abrahamit me të vetmin djalë të bekuar dhe u vulos si të ishte me gjak të synetit. Ajo ishte një lloj marrëveshje e lidhur në mes qiellit dhe tokës së premtuar nën personalitetin e Jishmaelit (Ismailit) si pasardhës i vetëm i prijësit fetar nëntëdhjetë vjeçar. Abrahami (Ibrahimi a.s.) i premtonte Krijuesit të vet besnikërisht dhe përmbushje të detyrave që rrjedhin nga ajo, e Zoti i premtonte atij se do të jetë përherë Mbretësi dhe Zot i pasardhësve të Jishmaelit (Ismailit a.s.).

Më vonë, respektivisht kur Abrahami (Ibrahimi a.s.) ishte 99 vjeçar e Sara 99 vjeçare, vërejmë se edhe ajo lind një djalë, të cilin e pagëzojnë me emrin Jichak (Is-hak) sipas premtimit hyjnor.

Pasi që në Librin e Zanafillës nuk është mbajtur një rend kronologjik, na kanë thënë se pas lindjes së Jicakut (Is-Hakut) Ishmaeli dhe nëna e tij janë larguar dhe dëbuar në mënyrë mizore nga Abrahami (Ibrahimi a.s.), thjeshtë vetëm pse Sara ashtu donte të bëjë.

Ishmaeli dhe e ëma zhduken në shkretëtirë dhe kur voglushi ishte buzë vdekjes nga etja shpërthen një burim uji dhe ai pin ujë dhe shpëton. Asgjë më tepër nuk dihet për Jishmaelin (Ismailin) në Librin e Zanafillës, pos asaj se ai martoi një grua egiptiane, e kur vdiq Abrahami ai së bashku me Jicakun morën pjesën në varrimin e babait të tyre.

Libri i Zanafillës vazhdon të tregojë ngjarjen e Jichakut (Ishakut), të dy bijve të tij dhe shkuarjen e Jakobit (Jakubit a.s.) në Egjipt dhe për këtë rrëfim e përfundon me përshkrimin e vdekjes së Josefit (Jusufit a.s.).

Ngjarja e mëtejme e rëndësishme në historinë e Abrahamit, siç shkruan Libri i Zanafillës (XXII), është ofrimi i "të vetmit djalë" të Abrahamit (Ibrahimit a.s.) për tu flijuar për Zotin, por djali u lirua me një zëvendësim me një dash, të cilin e solli një engjuull. Siç thotë Kur'ani, "kjo ishte sprovë manifestuese për Ibrahimin ('Kur'ani XXXVII) por dashuria e tij ndaj Zotit tejkaloi çdo dhëmbje. Për këtë arsye ai u emrua "***Shok-mik i Zotit***" (Kur'an IV).

Kështu flitet në përshkrimin e shkurtër të Abrahamit (Ibrahamit a.s.) lidhur me temën tonë "E drejta e lindjes dhe Besëlidhja".

Ekzistojnë tri pika dalluese, të cilat çdo besimtar i vërtet në Zotin duhet t'i akceptojë si të vërteta. Pika-çështja e parë është se Jishmaeli (Ismaili) është djalë legjitim i Abrahamit (Ibrahimit a.s.) djalë i parë, andaj dhe e drejta e tij nga lindja është e arsyeshme dhe e ligjshme. Pika-çështja e dytë është se u arrit Besëlidhja në mes Zotit dhe Abrahamit (Ibrahimit a.s.) kur i vetmi djalë (Ismaili) Jishmaeli lindi para Jichahkut (Is-hakut). Besëlidhja dhe institucioi i synetit nuk do të kishin asnjë vlerë ose domethënie po të mos ishte premtimi i përsëritur që përmendet në fjalët hyjnore: "*Përmes teje të gjithë popujt e tokës (botës) e posaçërisht shprehja: Fara "që do të dalë nga barku, ai do të trashëgojë ty"*" (Zanafilla XV.4). Ky premtim u përmbush kur lindi Jishmaeli (Ismaili) (Zanafilla XVI) dhe me te u ngushëllua se kryeshërbëtori i tij Eliezeri nuk do të jetë më trashëgimtar i tij. Rrjedhimisht ne duhet të pranojmë se Jishmaeli (Ismaili) ishte

trashëgues i vërtetë dhe legjitim i dinjitetit shpirtëror të Abrahamit (Ibrahimit a.s.) dhe i privilegjës së tij. Prerogativa se "me Abrahamain të gjitha gjeneratat njerëzore do të bekohen, e cila aq shumë është përsëritur, anipse në forma të ndryshme, ishte trashëgimi që i takon me të drejtën e lindjes dhe ishte trashëgimi atërore e Jishmaelit (Ismailit a.s.). Trashëgimia e cila iu dha Jishmaelit me të drejtën e lindjes nuk ishte tenda në të cilën kishte jetuar Abrahami (Ibrahimi a.s.) apo ndonjë deve të cilën e shalonte ai, por ajo ishte nënshtrimi dhe okupimi i të gjitha territoreve një herë e përgjithëmonë që shtrihen nga Lumi Nil gjer te ai Eufrat, të cilat ishin të banuara nga dhjetë popuj të ndryshëm (XVII 18-21).

Këto troje kurrë nuk kanë qenë të nënshtruara nga pasardhësit e Jichakut (Is-hakut a.s.) por vetëm nga ata të Jishmaelit (Ismailit a.s.)

Kjo pra është një përmbushje faktike fill e për pe e kushteve që përmban Besëlidhja.

Pika-çështja e tretë është se Jichahku (Is-haku) ishte gjithashtu i lindur në mënyrë të mrekulluar dhe ishte veçanërisht i bekuar nga i Gjithëfuqishmi, se toka e Kënanit ishte premtuar për popullin e tij ,por atëbotë ishte e okupuar nga Joshua. Asnjë mysliman nuk dëshiron kurrë të përçmojë pozitën e shenjtërisë dhe të profetizmit të Jichakut dhe djalit të tij Jakobit (Jakubit a.s.), ngase të përçmosh-përdhosish apo të poshtërosh një të dërguar (të Zotit) është veprim jo i devotshëm. Kur krahasojmë Jishmaelin dhe Jichakun nuk mundemi të mos i nderojmë dhe respektojmë si të dërguar të Zotit. Në fakt populli i Izraelit me Ligjin dhe Librin e tij të shenjtë, ka pasë një histori unike të religionit në botën e vjetër. Vërtet ai ishte popull i zgjedhur i Zotit. Megjithëse ky popull shpesh herë nuk i bindej Zotit (në zbatimin e porosive të tij) dhe ra në idhujtari. Megjithatë ata (izraelitët) i kanë dhënë botës miriada të profetëve dhe burra e gra të drejtë.

Deri tash nuk mund të kishte ndonjë çështje kundërtënëse në mes pasardhësve të Jishmaelit (Ismailit a.s.) dhe popullit të Izraelit, nga se po të ishte se me "*bekimin*" dhe të "*drejtën nga lindja*" do të

nënkuptoheshin vetëm ca posedime materiale dhe e drejta e pushtetit, mosmarrëveshja do të zgjidhej ashtu siç është zgjidhur me shpatë (dhe për të) që është fakt se kjo u përbush me okupimin e tokave të premtuara nga arabët. Por jo (vetëm kaq) ekziston një çështje mosmarrëveshje fundamentale në mes dy popujve, e cila daton afro 4000 vite më parë. E kjo mosmarrëveshje është e lidhur me çështjen e Mesias dhe Muhamedit (a.s.). Hebrejtë nuk e pranojnë përbushjen e profecive të ashtuquajtur mesiane as në personalitetin e Krishtit as në ate të Muhametit (a.s.). Hebrejtë kanë qenë gjithmonë xhelozë ndaj Jishmaelit (Ismailit a.s.), ngase e dinin fare mirë se me te u arrit Besëlidhja dhe me kryerjen e synetisë nga ana tij ajo përfundoi dhe u jetësua. Duke u nisur nga ky inat njerëzit e tyre të mësuar dhe doktorët e judikaturës korruptuan dhe ndryshuan shumë pasuse në Librat e tyre të shenjta. Të shlyejsh emrin Jishmael (Ismail) nga rreshti i dytë, i gjashtë dhe i shtatë i kreut XX të Librit të Zanafillës dhe në vend të tij të shkruash emrin Jichak dhe t'i shkruash epitelin përshkrues "i vetmi djalë i bekuar" do të thotë të mohosh se djali i parë i Ibrahimit ka ekzistuar dhe të shkelish Besëlidhjen e arritur në mes Jishmaelit (Ismailit a.s.) dhe Zotit. Atij i është thënë në mënyrë ekspresive në këtë kre nga Zoti: *"Pasi ti nuk kurseve djalin të vetëm të bekuar Unë do ta shtojë dhe shumëzoi pasardhësit tu si yjet dhe (të panumërt) si zalli nëpër brigje"*, prej këtyre fjala "shumëzoi" është cituar nga Engjulli drejtua Hagarës (Haxherës) në shkretëtirë: *"Unë do ta shumëzoi pasardhësit tu në një shumicë të panumërt dhe Ishmaeli do të jetë njeri frytdhënës"* (Zanafilla XVI 12). Tash krishterët kanë përkthyer të njejtën fjalë hebreje me kuptimin "frytdhënës" ose "i begatshëm" nga folja *para* që është identike me foljen arabe *wefere* në verzioin "gomari i egër". Vallë, a nuk është turp dhe përdhosje ndaj shenjtërisë të quajsh Jishmaelin (Ismailin a.s.) "Gomar të egër", të cilin Zoti e lartësoi si "frytdhënës" apo "të begatshëm"?

Është fare e çuditshme se vet Krishti, siç transmetohet në Ungjillin e Sh. Barnabës, i qortoi hebrejtë të cilët thonin se i Dërguari i Madh të cilin e quanin "Mesia" do të duhej të vinte nga radha (loza) e

Mbretit David, duke u thënë ai atyre haptazi se ai nuk mund të jetë i biri i Davidit, nga se Davidi e njeh për zotëri të vetin". Ai vazhdoi duke shpjeguar se si etërit e tyre kanë ndryshuar librat e shenjta dhe se Besëlidhja ishte arritur jo në mes Jichakut por në mes Jishmaelit (Ismailit a.s.) i cili u ofrua për t'u flijuar për Zotin, dhe se shprehja "*djali i vetëm i bekuar*" nënkupton Jishmaelin (Ismailin a.s.) e jo Ichakun (Ishakun a.s.). Shën Pali i cili pretendon se është një i dërguar i Jezu Krishtit, i përdor disa fjalë mospërfillëse lidhur me Hagarën (Haxherën) (Gal. VI.21-31 dhe në vende tjera) dhe Jishmaelin, se si ajo haptas kundërshton zotëriun e vet. Ky njeri ka bërë çmos t'i shpiejë në rrugën e gabuar krishterët, të cilët i përsekutonte para se e kishte ndërruar fenë. Prandaj unë dyshoj shumë se Jezui i Palit mund të mos jetë Jezui i vërtet dmth. i biri i Marisë (Merjemës), i cili ishte varruar në një dru një shekull para Krishtit, për shkak të pretendimeve të tija mesiane. Në fakt, letrat e Sh. Palit siç i kemi përpara, janë plot doktrina tërësisht përgënjeshtrore të frymës së Dhiatës së Vjetër si dhe të profetit të përvojatur nga Nazareti.

Sh. Pali ishte një fanatik farise dhe gjykatës (avokat). Pasi kaloi në krishterizëm duket se ai u bë edhe më fanatik se që kishte qenë ndonjëherë më parë.

Urrejtja e tij ndaj Jishmaelit (Ismailit a.s.) dhe kërkesës për të drejtën nga lindja e shtynë ta harrojë apo ta lë anash Ligjin (Librin) e Moisiut (Musait a.s.), sipas të cilit njeriut i ndalohet të martohet me motrën e vet me kërcënim se do ti nënshtrohet dënimit të rëndë.

Po të frymëzohej Pali nga Zoti, ai ose do ta denonconte Librin e Zanafillës që është plot shtrembërime ,në të cilin thuhet në dy pjesë (XII. 10-20, dhe XX. 2-18) se gjoja Abrahami (Ibrahimi a.s.) ishte burrë i motrës së vet, ose gjoja Profeti Abraham paska gënjyer! (Zoti na ruajt!).

Por ai beson në fjalët e atij libri, dhe ate nuk e vret aspak ndërgjegjja së paku atëherë kur Hagaren (Haxheren) e identifikon me shkretëtirën beronjë të Sinajit, dhe Sarën e cilëson si Jerusalemin mbi

qiell! (Letra e Galatasve, IV. 25,26). A thua e ka lexuar Sh. Pali këtë anatemë lidhur me Ligjin:

"Mallkua qoftë qi që fle me motrën e tij, ose me motrën e tij nga babai ose nga nëna. Dhe mbarë populli le të thotë: "Amen"? (Dhiata e Vjetër - Libri i Besëlidhjes së Përtërirë XVII.22).

A thua ka ndonjë ligj hyjnor apo njerëzor se do ta konsideronte më shumë legjitim një njeri që është i bir i axhës së tij dhe tezës së tij se ai babai i të cilit është kaldjan dhe nëna e tij egjiptase?

A mund njeriu të flasë diç kundër ndershmërisë dhe devotshmërisë së Hagarës (Haxherës)?

Natyrisht se s'ka çka flet, ngase ajo ishte gruaja e profetit dhe nënë e një Profeti dhe vet e favorizuar me lajmin hyjnor që iu dha.

Sipas Dhiatës së Vjetër, kreu XXI 15-17, Zoti që lidhi Besëlidhjen me Jishmaelin (Ismailin a.s.), kështu përshkruan ligjin mbi trashëgiminë: Nëse një njeri ka dy gra, një të dashur dhe tjetrën jo dhe secila ka nga një djalë, nëse djali i gruas robëreshë është i lindur i pari, *ai* djalë pra, e *jo* djali i gruas së dashur ka të drejtën nga lindja. Andaj djali i parë i lindur do të trashëgojë dy herë më shumë se vëllau i tij. Atëherë, a nuk është ky ligj mjaft eksplicit për t'ua mbyllur gojën të gjithë atyre që kontestojnë të drejtën e justifikuar të lindjes së Jishmaelit?

Tash para se të diskutojmë këtë çështje lidhur me të drejtën e lindjes sa më shkurt që është e mundur. Ne e dimë se Abrahami ishte kryetar i nomadëve si dhe i Dërguar i Zotit, dhe se jetonte në një tendë dhe kishte tufa të mëdha bagëtish dhe pasuri të madhe.

Njerëzit e fisit nuk trashëgonin tokë dhe kullota, por princi i caktonte secilit djalë klane të caktuara ose fise si subjekte të tij ose persona nën sundimin e tij. Si zakon më i riu trashëgon vatrën e shtëpisë apo tendën e prindërve, ndërsa më i vjetri, nëse nuk është i paaftë, e trashëgon fronin.

Pushtuesin e madh mongol Xhingiz Kanin e trashëgoi Oftai (Oghtai), djali i tij më i vjetër, i cili sundoi Pekinin si Hakani, por djali i tij më i riu mbeti në vatrën e shtëpisë së babait në Karakorum të

Mongolisë. E njejta gjë ndodhi edhe me dy bijtë e Abrahamit (Ibrahimit a.s.) Isaaku (Is-haku), i cili ishte më i riu, e trashëgoi tenden e babait të vet dhe u bë si i biri i Xhingis Khanit nomad, duke jetuar në tendë. Por Jishmaeli (Ismaili) u dërgua në Hixhaz për ta ruajtur Shtëpinë e Allahut, të cilën ai së bashku me Abrahamin (Ibrahimin a.s.) e kishte ndërtuar. (Kur'ani S.II).

Ai u vendos atje, u bë Profet dhe princ në mesin e fiseve arabe të cilat i besuan. Ai vend ishte Meka ose Bekka në të cilin Qabja u bë qendër e haxhillëkut që quhet *el-haxhah*. Jishmaeli ishte ai që themeloi besimin - fenë e një Allahu të vërtetë dhe institucionalizoi synetinë. Pasardhësit e tij së shpejti u shtuan dhe u shumuan si yjet në qiell. Prej kohës së Jishmaelit (Ismailit a.s.) gjer në atë të Muhamedit (a.s.), arabët e Hixhazit, të Jemenit dhe vendeve të tjera ishin të pavarur dhe të zotët e trojeve të veta. Perandoria romake dhe ajo persiane ishin të pafuqishme për ta nënshtruar popullin e Jishmaelit (Ismailit a.s.). Megjithatë më vonë paraqitet idhujtaria, prapë se prapë emri i Allahut, Abrahamit (Ibrahimit), Jishmaelit (Ismailit) dhe profetëve të tjerë nuk u harruan nga ata. Madje edhe Esau biri më i vjetër i Jichakut ia la tendën vëllaut të vet më të ri Jakobit (Jakubit) dhe banoi në Edom, ku u bë prijës i popullit të vet dhe me të shpejtë u bashkua me fiset arabe të Jishmaelit (Ismailit a.s.), i cilin e kishte dajë dhe vjehërr i tij. Rrefimi i Esaut sipas të cilit, ai, gjëja, ia paska shitur të drejtën nga lindja Jakubit (a.s.) për një pjatë supe të perimeve është një truk i ulët për të justifikuar keqtrajtimin që ia kanë përshkruar Jishmaelit (Ismailit a.s.).

Thuhet se gjoja, "Zoti e ka urrejtur Esaun dhe e ka dashur Jakobin" gjersa bineqët ishin në mitrin e nënës dhe se "vëllau më i vjetër duhej t'i shërbente vëllaut më të ri të tij" (Zanafilla XXV. Letra Romakve IX. 12,13). Por është çudi kur themi se një raport tjetër, mbase nga burimi tjetër vihet në dukje se ky rast është e kundërta e predikimit të mësipërm, ngase kreu XXXII i Zanafillës pranon qartë se Jakubi i ka shërbyer Esaut, para të cilit përulej shtatë herë në shenjë nderimi duke ju drejtuar me fjalën "Zotëriu im" dhe duke quajtur vetën "robi yt".

Thuhet se Abrahami (Ibrahimi a.s.) ka pasur shumë djem tjerë me Kiturën dhe gra tjera, të cilave ju jipte dhurata dhe i dërgonte kah Lindja. Prej të gjithë këtyre u bënë fise të mëdha dhe të forta. Dymbëdhjetë djem të Jishmaelit (Ismailit a.s.) përmendën me emra dhe përshkruhet se çdo njëri prej tyre ishte princ i qytetit të vet, i kampit apo i armatës (Zanafilla XXV). Ashtu janë edhe të bijtë e Kiturës, dhe të tjerët si dhe ata që pasardhësit e Esaut të cilët përmendën me emra.

Kur vejmë re numrin e familjes së Jakubit (a.s.) kur ai shkoi për Egjipt, anëtarët e së cilës mezi kalonin numrin prej 70 anëtarësh, kur ai takohet me Esaun që ishte në përcjellje 400 kalorësve të armatosur, dhe arabët e fuqishëm iu nënshtruan 12 princave që i takonin familjes së Jishmaelit (Ismailit a.s.), kur Pejgamberi i fundit (Muhamedi a.s.) i Allahut proklamoi Fenë Islame dhe të gjitha fiset unanimisht i brohoritën atij, pranuan fenë e tij dhe të gjitha vendet që iu premtuan bijve të Abrahamit, ne vërtet nuk duhet të jemi të verbër të bindemi se Besëlidhja u arrit me Jishmaelin (Ismailin a.s.) dhe premtimi i dhënë u jetësua me ardhjen e Muhamedit (mëshira dhe shpëtimi i Zotit qoftë me te.).

Para se të përfundoj këtë artikull, dëshiroj t'ua tërheq vërejtjen studiuesëve të Biblës, e posaçërisht atyre kritikëve të lartë biblik për faktin se të ashtuquajturat profeci mesiane dhe pasuset i takojnë një propagande në të mirë të Dinastisë davidiane e cila daton që nga vdekja e Mbretit Sholomo (Sulejmanit a.s.) kur dinastia e tij ndahet në dy pjesë. Të dy të dërguarit e mëdhenj, Eliasi dhe Elisha (Eljesau a.s.) të cilët shquheshin në Mbretërinë e Samarisë apo të Izraelit, madje as që e përmendin emrin e Davidit (Dautit a.s.) ose Sholomos (Sulemanit a.s.). Jerusalemi nuk ishte më qendër e religjionit të Dhjetë Fiseve dhe hudhet poshtë teza mbi gjoja sundimin e përhershëm davidian.

Por profetët si Jeshaja dhe të tjerët të cilët iu bashkuan tempullit të Jerusalemit dhe Shtëpisë së Davidit patën paralajmëruar ardhjen e të Dërguarit dhe Sovranit të madh.

Siç u tha në artikullin e parë, ekzistojnë disa shënime të qarta me të cilat bëhet me dije ardhja e të Dërguarit të Fundit. Ne do të orvatemi që këto shënime t'i studiojmë në artikujt e ardhshëm.

III

MISTERI I "MISPA"-së

Në këtë artikull, siç shihet nga vetë titulli, do të orvatem të ofroj një ekspozitë mbi kultin hebrej të gurit, të cilin hebrejtë e trashëguan nga koha e Abrahamit (Ibrahim a.s.) - shtërgjyshit të madh të tyre, për të treguar se ky kult i gurit u krijua në Mekke nga prijësi fetar dhe djali i tij Jishmaeli (Ismaili) në tokën e Kenanit nga Jichahku dhe Jakobi (Is-haku dhe Jakubi) dhe në Moab e vende të tjera nga pasardhësit e (Ibrahimit a.s.).

Me termin "Kulti i Gurit" le të kuptohet, unë nuk nënkuptoj adhurimin e gurit që është idhujtari, por unë këtë e kuptoj adhurimin e Zotit në një gur të përqëndruar të vënë për atë qëllim. Në atë kohë të lashtë kur familja e zgjedhur bënte jetë nomade dhe baritore, nuk kishte ndonjë vend të caktuar ku do të ndërtonte shtëpi, e posaçërisht vend të dedikuar adhurimit të Zotit. Ishte zakoni të ngritej një gurë i caktuar përreth cilit bëhej *haxhi*, dmth. duhej sjellur shtatë herë në formë të rrethit për vallëzim. Fjala *haxh* mund t'i frikësojë lexuesit krishterë dhe t'i bëjë të struken nga droja për shkak të ekzistimit të formës së tij arabe dhe për shkak të ekzistimit të tillë në ritualet e tashme fetare islame. Fjala *haxh* është tërësisht identike në kuptim dhe etimologji me të njëjtën fjalë në gjuhën hebreje dhe me gjuhë të tjera semite. Folja hebreje *hagag* është e njëjtë me atë arabe *haxhaxh*, dallimi është vetëm në shqiptimin e shkronjës së tretë të alfabetit semit *gemal*, të cilin arabët e shqiptojnë si *xh*. Në Ligjin e Moisiut (Musait a.s.) kur kjo fjalë përdoret *hagag* ose *haghagh*⁷ me të urdhërohet mbajtja e ceremonive festive. Kjo fjalë nënkupton

⁷ Për ndryshim nga arabët, si populli hebrej poashtu edhe ai aramaik nuk kanë bashkëtingëlloren "xh" në alfabetin e tyre: shkronja e tyre e tretë "gamal" kur është e fortë shqiptohet "g" e kur është e butë apo bashkëtingëllore e frymëtuar bëhet tingull - bashkëtingëllore grykore dhe shqiptohet "gh".

rrethimin e një ndërtese, altari apo guri duke u sjellur përreth tij me hapa të rregullt dhe të ushtruar me qëllim të mbajtjes së festivalit religjioz duke shprehur gëzimin dhe kënduar psalme. Në Lindje krishterët ende ushtrojnë manifestime të tilla të quajtura *higga* qoftë gjatë ditëve të tyre festive apo gjatë dasmave. Rrjedhimisht, kjo fjalë nuk ka asgjë të bëjë me haxhillakun, fjalë kjo që rrjedh nga fjala italiane *pellegrino* dhe poashtu edhe nga latinishtja *peregrinus* që do të thotë "i huaj".

Gjatë qëndrimeve të përkohshme të Abrahamit në vende të ndryshme për manifestime të veçanta ai shpesh ndërtonte një altar për adhurim dhe për prerjen e kurbaneve. Kur Jakobi (Jakubi a.s.) ishte duke shkuar rrugës për Padan Aram dhe pa një pamje të mrekullueshme të asaj shkalle , ai ngriti atje një gurë në të cilin derdhi vaj dhe e quajti Bethel që do të thotë "**Shtëpia e Zotit**" dhe njëzet vjet më vonë e viziton prapë atë gurë në të cilin derdhi vaj dhe "verë të pastër"! , siç thuhet në Librin e Zanafillës kreu XXVIII. 10-22 XXXV. Një gurë i veçantë u ngrit si monument nga ana e Jakobit dhe vjehrrit të tij mbi një grumbull gurësh të quajtur në hebreisht "*Gal'ead*", ndërsa Labani e quajti *Yaghar sahdutha* në gjuhën e tij aramaishte, e kjo fjalë do të thotë "**pirg i dëshmime**". Por emri i përvetshëm që ia dhanë ata ngritjes së gurëve ishte *Misfa* (Zanafilla XXXI. 45-55), të cilin preferoj ta shkruaj në trajtën e saktë arabe *misfa* për të mirë të lexuesëve të mi myslimanë.

Pra, kjo *misfa* më vonë u bë vendadhurimi më i rëndësishëm dhe qendër e kuvendeve kombëtare në historinë e popullit të Izraelit. Prej atij vendi Jiftahu - hero hebrej, e dha besën "para Zotit" dhe pas shkatërrimit të amonasëve, thuhet se e ka ofruar të vetmën bijë të tij të digjet kurban (Libri i Gjyqtarëve XI). *Misfa* ishte vendi ku 400 mijë njerëz të armatosur me shpata nga 11 fiset e Izraelit u tubuan dhe "u betuan para Zotit" se do t'i shfarosin fiset e Benjamint për shkak të një krimi mizor që e bënë fiset e Benjaminit nga Givea', dhe ata ia arritën që t'i shkatërrojnë (Libri i Gjyqtarëve XX, XXI). Në *misfa* të gjithë njerëzit i thirri Profeti Shëmuël, ku u betuan "para Zotit" se do t'i

shkatërrojnë të gjithë idolet dhe putat e tyre dhe shpëtuan nga duart e filistinëve (1 Shëmueli VII). Në këtë vend u tubua populli dhe Shauli u emërua mbret i Izraelit. (Libri i I i Shëmuelit)X). Thën troç për çdo çështje nacionale me rëndësi të madhe vendosej në *Misfa* ose në Bet-El. Duket se këto faktore ishin ndërtuar në vende të larta mbi një platformë të ngritur, e cila shpesh herë quhej *Rama*, i cili simbolizon "një vend të lartë". Edhe pas ndërtimit të tempullit të madhëruar të Sholomos (Sulejmanit a.s.), *Misfa* nderohej me të madhe. Por si *Qabja* në Mekë, këto *Misfa* shpesh herë mbusheshin me idole dhe puta. Pasi Kaldjanët shkatërruan të Jerusalemit dhe tempullin *Misfa* ende ruante karakterin e shenjtërisë gjer vonë në kohën e makabëve gjatë sundimit të Antiokut.⁸

Tash shtrohet pyetja, çka do të thotë fjala *Misfa*? Kjo fjalë përgjithësisht është përkthyer me domethënie "**pirg vrojtimi**". Kjo bën pjesë në atë grup të fjalëve semite, *Esma'zarf* të cilat merren apo formojnë emrat e tyre nga gjësendi që ato përmbajnë apo përfshijnë. *Misfa* është vend apo ndërtesë emri i të cilës rrjedh prej fjalës *Safa*, fjalë kjo e arkaike që do të thotë "gurë". Fjala e zakonshme në gj. hebreje për gurin është fj. *iben* e në arabishte *haxher*. Në gjuhën siraike guri quhet *kipa*. Por emri *safa* duket se është i përbashkët me të gjithë këta emra për ndonjë objekt të veçant ose person kur i dedikohet si "gur". Së këndejmi kuptimi i vërtetë i *Misfas* është lokaliteti apo vendi në të cilin ngritet një *safa* ose gur dhe përforcohet në të. Do të shihet kur ky emër *Misfa*, së pari iu dha një guri të ngritur në një pirg të blloqeve të gurëve, ku nuk kishte kurrfarë objekti përreth. Ai ishte vendi mbi të cilin qëndron "safa", i cili quhet *Mispa*.

⁸ Bibla të cilën e konsultoj unë nuk i përmban të ashtuquajturat libra të Përtëritja e Besëlidhjes dhe Librat apokrifale (me autencitet të dyshimt). Kjo Bibël është botuar nga Shoqata Biblike Amerikën (New York 1993). Titulli i Biblës është kështu: "*Kthabhi Qaddishi Dadiathiqi Wadiathiqi Khadatt An S'had-watha Poushaqa dmin lishani qdimaqi. Matba 'ta d'dasta. Biblioneta d'Amerikca*" (Librat e shenjta Dhiata e Vjetër dhe Besëlidhja e Re me përputhje fjalësh apo dëshmish, e përkthyer nga gjuhët e vjetra. Botuar nga Shtypi i Shoqatës Biblike Amerikane.

Para se të shpjegojmë domethënien e emrit *safa* dua të vë re në provë durimin e atyre lexuesve të mij, të cilët nuk e njohin hebreishtën. Gjuhës arabe i mungon shkronja **p** në alfabetin e saj poaq sa i mungon gjuhës hebraike dhe semite, në të cilat shkronja **p**, si shkronja **g**, nganjëherë është e butë dhe shqiptohet si **f**. Në gjuhën angleze është rregull që fjalët semite dhe greke që përmbajnë tingullin **f** të transliterohen ose të shkruhen si **ph** në vend të **f**, psh *Seraph*, *Mustapha* dhe *Philosophy*. Sipas këtij rregulli unë preferoj ta shkruaj këtë fjalë *sapha* në vend të *safa*.

Kur Jezu Krishti emëroi dishepullin e tij të parë Shim'onin (Simon) me titullin domethënës "Petros" (Pjetër), ai duket në mënyrë evidente ta ketë patur ndër mend këtë *Safa* të vjetër të shenjtë, i cili kishte pasë humbur që një kohë e gjatë! Por, mjerisht ne nuk mundemi të themi saktësisht se cilën fjalë ai e shprehu me të në gjuhën e vet. Fjala greke *Petros* në gjininë mashkullore - në femërore *Petra* - është aq jo klasike dhe jo greke, sa që njeriu edhe habitet se si e kanë përvetësuar këtë kishat. A thua ka parë ndonjëherë Jezui apo cilido hebreg ëndërr që peshkatarin **Bar Yona** ta quajë *Petros*? Pa dyshim se jo. Verzioni siriak i quajtur **Pshitta** shpesh herë e ka shndërruar këtë formë greke në shprehjen **Kipha** (*Kipa*). Dhe vetë argumenti se teksti në greqishte ka ruajtur emrin burimor "**Kephas**", i cili në verzionin e gjuhës angleze është riprodhuar në trajtë të "**Cephas**", tregon se Krishti (Isa a.s.) ka folur gjuhën arameje dhe ai ia ka dhënë emrin "**Kipha**" dishepullit të vet.

Në verzionet e vjetra arabe të Dhiatës së Vjetër shpesh është shkruar emri i Sh. Pjetrit si "**Sham'un'es-sefa**", kjo do të thotë, "Simon Guri". Fjalët e Krishtit, "Ti je Pjetër" etj. e kanë emrin ekuivalent në verzionin arab në formë të "**Entes-Sefa**" (Mateu XVI 18, Gjoni I. 42 etj.)

Andaj më tutje thuhet se nëse Simoni është *Safa*-ja, kisha e cila duhej të ndërtohej mbi të, natyrisht ai duhej të ishte *Misfa*. Se Krishti duhet ta ketë barazuar Simonin me *Safa*-në dhe kishën me *Misfan* kjo është shumë e theksuar, por kur provoja ta bëj të njohur misterin, i cili

fshihet në këtë gjasim dhe të nxjerr domethënien e urtisë që e ngërthen në vete fjla **Safa**, atëherë duhet të pranohet si e vërtetë më e shkëlqyer e meritës së Muhamedit (a.s.) në titullin e tij të madhërishtëm: "**Mustafa**"-ja!

Nga se u tha më lartë kureshtja e jonë do të na cyt t'i shtrojmë këto pyetje:

(a) Përse pasardhësit e myslimanëve dhe të unitarianëve të (Ibrahimit a.s.) e zgjodhën gurin për të bërë ritualin fetar përreth?

(b) Pse ky gur i posaçëm duhej të emërohej **safa**?

(c) Çfarë synon shkruesi me të? Dhe disa pyetje tjera me radhë.

Guri që zgjedhur si lëndë më e përshtatshme stabile mbi të cilin i devotshmi udhëtar thernte kurban, derdhte vaj dhe verë⁹ në te dhe kryente ritin përreth tij. Kjo kishte rëndësi edhe më tepër, se ky gur ishte ngritur për t'i përkujtuar betimet dhe zotimet, të cilat një profet apo njeri i drejtë i ka dhënë Krijuesit të tij dhe shpalljet që ai i ka marrë nga Zoti. Mbi këtë bazë ai ishte një monument i shenjtë për të përjetësuar kujtimin dhe kriterin e shenjtë të një ngjarje të madhe fetare. Për një qëllim të tillë asnjë lëndë tjetër nuk do t'ia tejkalonte gurit.

Gurin nuk e bëjnë të përshtatshëm vetëm fortësia dhe qëndrueshmëria e tij, për atë qëllim, por e bëjnë atë të tillë edhe thjeshtësia, lirësia, pavlerësia të cilat në një vend të vetmuar garantojnë ndaj çdo atraksion të lakmisë njerëzore për ta vjedhur apo armiqësie për ta shkatërruar. Siç dihet mirëfilli Ligji i Moisiut ndalon rreptësisht të prehen apo gëdhenden gurët e altarit. Guri i quajtur **Safa** duhej të mbetej apsulutisht i natyrshëm, të mos mbetej kurrfarë imazhi, mbishkrimi ose gëdhendje shkronjash që mos të adhurohen asnjëri prej tyre në të ardhmen nga njerëzit injorantë. Ari, argjendi, hekuri apo cilido metal tjetër nuk do t'i përgjigjej të gjitha këtyre cilësive të kërkuara në gurin e thjeshtë. Andaj kuptohet se materiali

⁹ Pirja e verës nuk ishte e ndaluar te populli i Izraelit.

më i pasur, apsolutisht më i pastërti, më i zgjedhur dhe më i sigurt për monumente religjioze dhe të shenjta nuk mund të jetë tjetër pos gurit.

Shtëpia e Jupiterit nga bronza e shkrirë që adhurohej nga paganët romak "Pontifex Maximus" u mor nga Panteoni dhe me urdhërin e peshkopit sovran krishter u derdh në figurën e Sh. Pjetrit; dhe vërtetë urtia e mishëruar në *Safa*-në është për admirim dhe e vlefshme për gjithë ata të cilët nuk adhurojnë objekt tjetër pos Zotit.

S'duhet harruar nuk është vetëm *Safa* e ngritur si monument i shenjtë por edhe vetë vendi dhe rrethi ku ai ishte vendosur. Shi për këtë arsye *haxhi* i myslimanit mu si *higga* hebreje kryhet rreth ndërtesës ku është vendosur Guri i Shenjtë. Është fakt i njohur se karamatinët¹⁰ të cilët e bartën gurin e zi nga *Qabja* dhe e mbajtën në vendin e tyre afro 20 vite, ishin të obliguar ta kthejnë atë në vendin ku e kishin marrë ngase ata nuk mund t'i tërhiqnin haxhinjtë nga Mekka. Po të ishte nga ari ose ndonjë objekt tjetër i vlefshëm, ai nuk do të ekzistonte së paku pas 5 mijë viteve, ose qoftë edhe po të kishte diçka të gdhendur ose figura të artit, ate do ta kishte shkatërruar Muhamedi (a.s.)

Sa i përket domethënies apo më mirë të themi kuptimit të fjalës *Safa* unë tashmë e kam përmendur më parë si cilësi të gurit.

Kjo fjalë përbëhet nga bashkëtingëlloret "**sad**" dhe "**pi**" që mbarojnë me zanoren-shkronjën) "hi", njëkohësisht si folje dhe si emër. Në trajtën e saj *kal* ajo ka kuptimin "pastroj, vërej-shikoj, sodis-vrojtoj nga largësia dhe zgjedh". Ajo ka gjithashtu kuptimin "jam i qëndrueshëm dhe shëndoshë". Në paradigmen e saj *pi'el* e cila është në kuazativ dhe do të thotë "bëjë zgjedhje, ose shkaktoj të zgjedhet" e kështu me radhë.

Njeriu që vëzhgonte nga kulla quhej *Sofi* (Libri i dytë i mbretërve IX. 17 etj.). Në kohërat e vjetra, do të thotë para ndërtimit të Tempullit të Sholomos (Sulejmanit a.s.) Profeti ose "**Njeriut i (Dërguar) i Zotit**" quhej *Roi* ose *Hози*, që do të thotë "parashikues" (1

¹⁰ Sekt sipas themeluesit të tij Hamdan Qaramat Bin Al Ashash.

Samueli IX.9). Natyrisht dijetarët hebrejë janë të njohur me fjalën *Msaippi* ose më mirë të themi *Msappi*, e cila është ekuivalente në ortografinë me fjalën arabe *musaffi*, e cila nënkupton "*njeriu që orvatet që të zgjedhë atë që është më e pastër, më e shëndoshë, më e fortë*" e kështu me radhë. Rojtari i Kullës së Izraelit, siç citohet më lartë, soditte dhe shikonte me symprehtësi nga largësia për të dalluar një çetë personash që vinin në qytet. Ai pa të dërguarin e parë të mbretit i cili arriti dhe iu bashkua grupit por nuk u kthye. I njejt ishte rasti me të dërguarin e dytë dhe të tretë. Më vonë "*Sofi*" mund të dallonte prijsin e çetës Jehu. Pra, çfarë ishte puna dhe detyra e atij rojtari?

Detyrë e tij ishte të shikonte me symprehtësi nga një largësi që të dalloj një njeri nga të tjerët, me qëllim që të mësoj identitetin dhe lëvizjet e tij, nëse është fare e mundur një gjë e tillë dhe pastaj ta njohtojë mbretin e tij.

Nëse njeriu pyet, se çfarë ishte detyra dhe puna e *Sofi*-së së vetmuar të *Mispa*-së përgjigja e cila mund të jetë është se ai vrojton nga minarja e *Mispa*-së në mënyrë që të dallonte identitetin e haxhinjëve në shkretëtirë ose të vente re ndonjë rrezik të mundshëm dhe ai nuk kënaqej më shumë se sa një vrojtues i flakët me punën që bënte. Nëse është ashtu, *Misfa* do të humbte karakterin e saj religjioz dhe të shenjtë dhe do të mund të trajtohej si një kullë vrojtimi e ushtrisë. Por rasti me *Sofi*-në e *Misfa*-së ishte krejtësisht tjetër. Në fillim *Misfa* ishte vetëm një altar i thjeshtë në një vend të lartë i vetmuar në Gilgal ku jetonte *Sofi*-u me familjen e vet apo me shërbëtorët e vet. Pasi Izraeli i pushtoi dhe i okupoi tokat e Kënanit, numri i *Misfa*-ve shtohet dhe së shpejti ato bëhen qendra të mëdha religjioze dhe shndërrohen në institucione të arsimit dhe të bëmirisë. Duket se ata janë si mevlevit, bektashitë, nakshbendët dhe shoqatat tjera bëmirëse islame, secila prej tyre ishte nën *Sheikhun* dhe *Murshidin*¹¹ e saj. Ata kishin shkolla si objekte përcjellëse të *Misfa*-së,

¹¹ Murshid-arab. udhëheqës, lider: këshillëdhënës

mësohej ku ligji, religjioni dhe literatura hebreje dhe degë të njohurive tjera. Por për këtë punë arsimore *Sofi*-u ishte përgjegjës kryesor i bashkësisë inicuese, të cilën ai e udhëzonte dhe e mësonte religjionin ezoterik ose mistik, e ate e njihnin me emrin *Sofia*. Në të vërtetë me termin që ne sot e përdorim *Sufistët*, atëbotë quheshin ***nbijim*** ose profetët, e ajo që në Fenë Islame quhet *tekka*, *ziqër* ose thirrje në lutje, për këtë qëllim ata përdornin termin "profecim". Në kohën e Profetit Shëmuel, i cili ishte kryetar shteti dhe njëkohësisht edhe i institucioneve të *Misfa*-së, këta dishepuj dhe iniciatorë ishin shtuar në numër tejet të madh, dhe kur Shauli u emërua dhe u kurorëzua, ai iu bashkua *ziqrit* apo praktikës fetare të thirrjes me inicuesit dhe çdokund u dha lajmi: "Veni re Shauli gjithashtu në mesin e profetëve". Kjo shprehje u bë proverbë ngase edhe ai gjithashtu "profetizonte" me grupin e profetëve (1 Shëmuel X.9-13).

Sufizmi në mesin e hebrejve vazhdoi të jetë një shoqatë ezoterike religjioze bëmirëse nën pushtetin e Profetit të kohës gjer në vdekjen e Mbretit Sholomo (Sulejmanit a.s.). Pas ndarjes së mbretërisë në dy pjesë duket se edhe në mesin e *Sofis*-ve ndodhi një përçarje e madhe. Në kohën e Profetit Elias, rreth vitit 900 p.e.s., thuhet se ai ishte i vetmi Profet i vërtetë që mbetë gjallë dhe të gjithë të tjerët u vranë dhe se ishin 850 profetë të Baalit dhe të Asherës, të cilët "ngrënë në truezën e Mbretreshës Izabela (1 Libri i parë i Mbretërve). Por vetëm disa vite më vonë, dishepulli dhe vijuesi i Eliasit, Profeti Elisha, hasi në Bet-El në shënimet e "bijve të profetëve", të cilat paralajmërojnë për ngrijten e dukshme të zotëriut të tij Elija (Libri i Dytë i Mbretërve II).

Çfarëdo të ishte pozita e vërtetë e *Sofi*-ve hebrejë pas përçarjes së madhe religjioze dhe kombëtare, një gjë është e sigurtë, se njohuria e vërtetë mbi Zotin dhe shkenca ezoterike e religjionit ruhej derisa erdhi Jezu Krishti, i cili ndërtoi Bashkësinë e tij të Nismëtarëve në Religjionin e Brendshëm (i mbështetur) në Simon *Safa*-në, kurse *sufi*-të vërtetë ose parashikuesit të *Misfa*-së krishtere e përjetësuan këtë njohuri dhe e ruajtën gjer kur arriti i Zgjedhuri i Allahut, *Muhammed El Mustafa*, hebreisht "Mustafi"!

Bibla përmend, siç thamë më lartë, një numër të konsideruar të profetëve që ishin të lidhur me *Misfa*-të, por ne duhet ta kuptojmë mirë se, siç thotë qartë Kur'ani "**Zoti më së miri e di kend do ta emërojë të Dërguar të Tij**" (Sureja VI) dhe se Ai nuk ia dhuron profecinë personit në bazë të fisnikërisë, pasurisë apo devotshmërisë së personit, por Ai ia dhuron atë në sajë të dëshirës së Vet. Besimi, të gjitha veprat e devotshmërisë, meditacionet, ushtrimet shpirtërore, lutjet, agjërimi dhe njohuria hyjnore, mund të ngrisin një fillestar që të bëhet *murshid* shpirtëror, ose në rangun e një shenjтари, por kurrnjëherë të merr statusin e profetit ngase profecia nuk mund të arrihet me derdhjen e mundit, por ajo është dhuratë e Zotit. Madje edhe në mesin e profetëve vetëm ca prej tyre ishin Pejgamberë apo të Dërguarë të favorizuar me ndonjë libër të veçant dhe të autorizuar për t'a drejtuar një popull të caktuar apo për të kryer një mision të caktuar. Prandaj termi "profetët" siç përdoret në Libra të Shenjtë hebreje shpesh herë është i dykuptimtë.

Në lidhje me këtë duhet vënë re se ndoshta pjesa më e madhe e materialit të Biblës ishte vepër apo fabulim i këtyre *Misfave* para pushtimit të Babilonit apo edhe më herët, por më pastaj është ndryshuar nga duar të panjohura gjersa ai ka marrë formën që e ka sot.

Tash mbetet të themi ca fjalë lidhur me *sufizmin* mysliman dhe për fjalën greke *sofia* (urti). Shqyrtimi i këtyre dy sistemeve të njohurive të larta qëndron jashtë tematikës së këtij artikulli. Filozofia në kuptimin e gjerë të fjalës, është studim apo shkencë e parimeve të para të njohjes, me fjalë të tjera, ajo tejkalon kufinjët e fizikës për t'a studiuar qenien e pastër dhe lë anash studimin e kauzalitetit ose ligjeve të atyre që ndodhin apo shihen në natyrë. Kërkohet mund i madh për ta gjetur të vërtetën. Sufizimi mysliman është kredhje në mendime lidhur me Allahun dhe veten dhe kërkon një mund të madh për të arritur bashkimin e të dyve. Epërsia e Sofia-së Islamike ndaj filozofisë greke shprehet në objektin që ajo e merr për ta vështruar. Ajo është në mënyrë decidive superiore edhe ndaj

"beqarisë" dhe "të qenët murg" me gjakftohtësinë që ka ndaj vetëdijes dhe besimeve të popujve tjerë. *Sufi*-u mysliman gjithmonë u bënë respekt religjioneve tjera, qesh idetë e "herezisë" dhe shpreh neveri ndaj persekutimeve dhe represioneve. Shumica e shenjtarrëve krishterë ishin ose persekutues ose të persekutuar nga heretikët dhe fama e tyre konsiston në intolerancë të tyre të skajshme. Kjo është, mjerisht, fare e vërtetë.

Si vërejtje e dytë që dua ta shtoj është ajo se autorët myslimanë gjithmonë e kanë shkruar fjalën greke "filozofi" në formë të fj. *felsefha* me shkronjën *sin* në vend të shkronjës *sad* apo *tzadi* e cila është njëra nga shkronjat përbërëse në gjuhën hebreje dhe fjalët arabe *safa* dhe *sofi*. Mendoj se kjo fjalë ka hyrë në letërsinë arabe përmes përkthyesëve asirianë, të cilët më parë i takonin sektit nestorian. Turqit e shkruajnë emrin e Sh. Sofisë në Stamboll me shkronjën *sad*, por filozofët me shkronjën *sin* si shkronja *samekh* në gjuhën hebreje. Unë mendoj se fjala greke *sofia* identifikohet etimologjikisht me fjalën hebreje, dhe idenë sipas së cilës se fjala islame *sofia* rrjedh prej fjalës *sûf* që do të thotë lesh, duhet menjanuar si e pavend.

Sofia e vërtetë apo urtia - njohuria e vërtetë mbi Zotin, shkenca e vërtetë e religjionit dhe e moralit dhe zgjedhja e pagabueshme e të Dërguarit të fundit të Allahut nga mesi i të gjithë profetëve të Tij, i takonte institucionit të vjetër të Izraelit të quajtur *Misfa* gjersa ajo u transformua në *Misfa* të *nassarës* ose të krishterëve. Vërtetë është mrekulli për të parë se sa komplete është analogjia dhe si ishte ekonomia e Zotit në punët e Tij me njeriun realizohej në njëjtërajtëshmëri dhe rend absolut.

Misfa është filter ku të gjitha të dhënat e përgjithshme dhe ato për personat janë kulluar nga fj. *musaffi* (hebraisht *mosappi* si me një kolluese (ngase fjala ka domethënie të tillë); kështu që e njëmendëta dallohet dhe ndahet nga ajo e pavërteta dhe e pastërta nga e papastërta. Megjithatë pasojnë shekujt, miriada të profetëve shkojnë e vijnë, e megjithatë *Mustafa*-ja i Zgjedhuri nuk paraqitet. Pastaj vie Jezui i Shenjtë, por ai refuzohet dhe persekutohet, ngase në Izrael nuk

ekzistonte më ajo *Misfa* zyrtare, e cila do ta njihje dhe ta shpallte atë si të Dërguar të vërtetë të Zotit, i cili ishte dërguar për të dëshmuar se *Mustafa* ishte Profeti i Fundit që do të vijë. "Kuvendin i Madh të Sinagogës" të konvokuar dhe i themeluar nga Ezra dhe Nehemja anëtar i fundit i së cilës ishte "Simon i Drejtë" (rreth 310 p.e.s.) e trashëgoi Tribuna E Lartë e Jerusalemit, e quajtur "Sahedrin", kryetar i së cilës ishte *Nassi* ose "Princi" e dënoi Jezuin me vdekje pasi që ajo nuk e njohu personalitetin e tij dhe natyrën e misionin e tij hyjnor. Disa *Sofi*, megjithatë, e njihnin Jezuin dhe besonin në misionin e tij profetik, por turmat e njerëzve një kohë e morën gabimisht atë për *Mustafanë* apo për të Dërguarin e "zgjedhur" të Allahut, e zunë dhe e shpallën mbret, por ai u zhduk dhe u tret nga mesi i tyre. Ai *nuk* ishte *Mustafaja*, përndryshe do të ishte qesharake t'a marrim Simonin për *Safa* dhe kishën e tij për *Misfa*, nga se zyra dhe detyra e *Misfa*-së ishte të shikoj dhe të kërkojë të Dërguarin e Fundit, kështu që kur të vie ai do të shpallej si i Zgjedhuri- *Mustafaja*. Po të ishte Jezui *Mustafa*, më nuk do të kishte patur nevojë për institucionin e *Misfa*-së. Kjo është temë mjaft e thellë dhe intesante dhe kërkon durim për ta studiuar. Muhamed El-Mustafa është misteri i *Misfa*-së dhe thesar i *sofi*-së.

IV

MUHAMEDI (A.S.) ËSHTË "SHILOH"-u

Jakubi, nip i Abrahamit (Ibrahimit a.s.) është i shtrirë i smurë në shtrat. Ai i ka mbushur 147 vjet dhe fundi i jetës së tij po afrohet me të shpejtë. Ai thërret dymbëdhjetë bijtë e vetë dhe familjet e tyre në dhomën ku ishte i shtrirë në shtrat. Ai bekon secilin djalë të vet dhe paralajmëron për ardhmërinë e fisit të tij. Ky përgjithësisht njihet si **"Testament i Jakubit"** dhe është shkruar në një stil elegant hebrej, me një ton poetik. Ai përmban ca fjalë, të cilat janë unike dhe kurrë më nuk figurojnë në Bibël. Testamenti përkujton ngjarje të ndryshme në jetën e njeriut, i cili ka pasë shumë batica dhe zbatica. Thuhet se ai ka shfrytëzuar gjendjen e rëndë ekonomike - urinë e vëllaut dhe e ka blerë të drejtën e lindjes për një enë vorbe dhe e ka mashtruar babain plak e të verbër dhe e ka marrë bekimin, i cili sipas të drejtës nga lindja i takonte Esaut. Ai kishte shërbyer shtatë vjet për të martuar Rahelën por e kishte mashtruar i ati i saj dhe ia kishte dhënë motrën e saj më të vjetër Lean. Kësisoj ai ishte detyruar të shërbente edhe shtatë vjetë tjera për ta marrë të parën. Masakrimi i të gjithë meshkujve nga ana e dy djemve të tij (Jakubit) Shimonit dhe Leviut, për shkak të përdhunimit të vjazës së tij (Jakubit) Dinës nga ana e Shehemit, princit të atij qyteti, e kishte pikëlluar shumë. Sjelljen turpëruar të fëmiut të tij të parë Reubinit kur shkoi në shtrat me gruan e tij të pakurorë, kurrë nuk e harroi e as që e fali babai. Por pikëllimi më i madh që e kaploi ate pas humbjes së gruas së dashur të tij Rahelës, ishte humbja e djalit të tij të dashur Josefit për shumë vite. Shkuarja e tij në Egjipt dhe takimi i tij me Josefin i shkaktoi ngazëllim të madh dhe kthimin e të pamurit. Jaakovi (Jakubi a.s.) ishte profet dhe i emruar nga Zoti "Israel", emër ky që u adotua nga 12 fiset që rridhnin nga ai.

Politika e marrjes së të drejtës nga lindja përmendet nëpër shënimet e Librit të Zanafillës. Aty Jaakovi (Jakubi) është paraqitur si aktori i këtij cënimi i të drejtës së personave tjerë. Thuhet se ai ia ka

marrë të drejtën e lindjes nipit të vet Mënashit dhe ia ka dhënë vëllaut të tij më të ri Efraimit, përkundër kundërshtimeve të babait të tyre Josefit (Kreu XVIII).

Ai e ka privuar birin e tij të parë nga e drejta nga lindja dhe ia ka dhënë bekimin Judës - birit të tij të katërt, ngase i pari kishte rënë në shtrat me Bihën (Biha), gruan pa kurorë të Jakovit (Jakubit), e cila është nënë e dy bijëve të tij e Danit dhe Neftalit dhe e privon këtë të fundit nga se as ky nuk ishte më i mirë se ai tjetri, për më tepër ky ka bërë përdalje (incest) me të renë e tij Tamarën, e cila lindi djalin, i cili u bë stërgjysh i Davidit dhe Jezu Krishtit (Kreu XXV.22, Kreu XXXVIII)!

Është vërtet e pabesueshme se autori apo së paku kryeredaktori i këtij libri "është frymëzuar nga Shpirti i Shenjtë" siç pandehen hebrejët dhe krishterët. Jaakovi (Jakubi) thuhet se kishte martuar dy motra në të njejtën kohë, vepër kjo e dënuar nga Ligji i Zotit, (Kodi priftëror XVIII. 18). Në të vërtetë me përjashtim të Josefit (Jusufit) dhe Benjaminit, fëmijët e tjerë përshkruhen si bari të pagdhendur, gënjeshtar (ndaj të atit të tyre dhe Josefit), vrasës, avanturier, që do të thotë se ajo ishte një familje prej së cilës skush nuk meritonte të bëhet profet. Natyrisht myslimanët nuk mund të pranojnë asnjë shpifje kundër ndonjë profeti apo ndonjë njeriu të drejtë po qe se nuk është shënuar apo përmendur një gjë e tillë në mënyrë të qartë në Kur'an. Ne nuk besojmë se mëkati që i atribuohet Judës është i vërtetë (kreu XXXVIII), përndryshe bekimi që ia dha atij Jaakovi do të ishte kontraditë. Dhe ne propozojmë që pikërisht bekimin ta studiojmë dhe ta zbërthejmë në këtë artikull.

Jaakovi (Jakubi) nuk do të mundte të bekonte Judën, po të ishte ky baba i vërtetë i djalit të resë së tij, Peresit, nga se që të dy përdalësit do të dënoheshin me vdekje me Ligjin e Zotit, i cili ia kishte dhënë dhuntinë e profecisë (Kodi priftëror XX 12). Sido qoftë ngjarja e Jakovit dhe ajo e familjes së tij, siç thuhet, joshembulllore, mund të gjenden në Librin Zanafilla (kreu XXV.1).

Profecia e famshme, e cila mund të konsiderohet si bërthamë e këtij testamenti, është përfshirë në rrjeshtin e dhjetë të kreut dyzetë e nëntë të Librit të Zanafillës si vijon:

***"Spektri nuk do të largohet nga Juda,
as (ai pushtet) legjislativ nga këmbët e tij,
gjersa të vijë Shilohu,
të cilit i takon t'i binden kombet.***

Ky është një përkthim fjalë për fjalë i tekstit hebreik, ashtu siç mund ta kuptoj unë. Ekzistojnë dy fjalë në tekst, të cilat janë unike dhe nuk figurojnë tjetërkund në Besëlidhjen e Vjetër. Fjala e parë është "Shiloh" ndërsa tjetra "ikha" ose "jikhath" (me ndërtimin ose marrëveshjen).

Fjala *Shiloh* përbëhet prej katër shkronjave, ***shin, jod, lamed dhe hi***. Ekziston një emër "Shiloh", i cili është emër i përvetshëm i një qyteti në Efraim. (1 Shëmuël I, etj.) por nuk figuron shkronja ***jod*** në të. Ky emër nuk mund të jetë identik me te ose t'i referohet qytetit ku ishte Arka e Besëlidhjes ose Sanduku, meqë gjerë atëherë asnjë skeptër apo ligdhënës nuk ishte paraqitur në fisin e Judës. Ky emër me siguri i referohet një personi e jo ndonjë vendi.

Me sa më kujtohet të gjitha verzionet e Dhiatës së Vjetër kanë ruajtur këtë emër burimor *Shiloh* pa shkruar gjë për domethënien e tij. Vetëm verzioni siriak ***Pashitta*** (arabisht ***el-bessita*** është përkthyer me domethënien "**Ai të cilit i takon**". Është lehtë të vërehet se si e ka kuptuar përkthyesi fjalën e përbërë nga *sh*-ja - formë e shkurtuar nga fjala *asher*, "**ai që**" dhe *loh* (arabisht ***lehu***) = "**i tij është**". Mbi këtë bazë, sipas fjalës *Pshitta*, fjalia duhet të lexohet në këtë mënyrë: "**Gjersa të vij ai që ai i takon, dhe,**" etj. Përemri vetor "**ai**" mund t'i referohet spektrit dhe ligdhënësit në mënyrë individuale ose kolektive apo ndoshta edhe "bindjes" në fjalinë e katërt të strofës, të shprehur në mënyrë poetike. Sipas këtij verzioni të rëndësishëm kuptimi i predikimit do të paraqitej në mënyrë të qartë si ky:

"Karakterit mbretëror dhe profetik nuk do të largohet nga Juda, gjersa të vijë ai, të cilin i takon ai (spektri) nga se atij i takon t'i binden njerëzit".

Por është e qartë se kjo fjalë rrjedh nga fojla *Shalah* prandaj ka kuptimin "paqësor, i heshtur, i qetë dhe i besueshëm".

Por ka gjasa që ndonjë transkribuesi të vjetër apo kopjuesi – "*currente calamo*" gjatë shkrimit i ka rrëshqitur pena dhe e ka zgjatur anën e majtë të shkronjës së fundit *het* dhe atëherë është shndërruar në shkronjën *hi*, nga se të dy shkronjat janë tejet të ngjashme dhe dallohen fare pak nga ana e majtë. Nëse një gabim i tillë është transmetuar në dorëshkrimin hebrej qoftë me qëllim ose pa qëllim, atëherë kjo fjalë rrjedh nga fj. *shalah* që do të thotë, dërgoj, delegoj, pjesorja e kohës së shkuar e të cilës do të ishte *shaluh* që do të thotë "ai që është i dërguar, apostull, profet".

Por nuk vihet në dukje ndonjë shkak i arsyeshëm për ndryshimin e shkronjës *het* në shkronjën *hi*, ngase shkronja *jod* është ruajtur në formën e tashme të emrit Shiloh, i cili nuk ka *vaw* që do të ishte i domosdoshëm për pjesoren e kohës së shkuar *Shaluh*. Përveç tjerash, mendoj se verzioni hebraik i librave të shenjta para verzionit grek e ka ruajtur emrin Shiloh ashtu siç është. E vetmja mundësi e ndryshimit mund të jetë shkronja e fundit *het* e shndërruar në shkronjën *hi*. Nëse kemi të bëjmë me ndryshim të tillë atëherë kjo fjalë do të merrte trajtën Shiluah dhe plotësisht do t'i përgjigjej fjalës "I Dërguari i Jehovit", titull ky që iu dha vetëm Muhamedit (a.s.) "*Resul-ALL-LAH*" që do të thotë "I Dërguari i Zotit". Unë e di gjithashtu se termi "Shiluah" është fjalë teknike me kuptim "Fletë Shkurorizimi", për arsye se gruaja e shkurorizuar "largohej".

Unë nuk mund të marr me mend asnjë interpretim tjetër të këtij emri njejës përveç këtyre tri verzioneve që i përmenda.

Natyrisht vetëkuptohet se si hebrenjtë ashtu edhe krishterët besojnë se ky bekim është një prej profecive kryesore mesiane. Asnjë mysliman nuk mund ta mohojë se Jezui, Profeti i Nazaretit, është Krishti apo Mesia ngase Kur'ani e vërteton atë titull. Nga Librat e

shenjta hebraik; (Kodi Priftëror, XXX. 23-33). Madje edhe Mbreti i Persisë Zardushti Koresh quhej "Krishti i Zotit": "Kështu i thotë Zoti Krishtit të Tij Cirus" etj. (Jeshaja XIV. 1-7) (kjo pjesë nuk gjendet në Biblën e përkthyer në gj. shqipe).

Do të ishte e tepërt të përmendim se edhe pse as Cirusi e as Jezui nuk ishin të spërkatur me vaj të bekuar, megjithatë ata quhen Mesianë. Sa i përket Jezuit, madje edhe po ta njihnin misionin e tij profetik hebrejët, ata kurrë nuk do të akceptonin detyrën e tij mesiane ngase asnjëra nga shenjat apo karakteristikat e Mesiasë, të cilin ata e parashikojnë nuk gjenden në njeriun që tentuan ta kryqëzojnë.

Hebrejët e presin një Mesih me shpatë dhe me pushtet të përkohshëm, një pushtues i cili do të përtërinte dhe zgjëronte Mbretërinë e Davidit dhe një Mesih i cili do të bashkonte Izraelin e shpërndarë në tokën e Kënanit, dhe t'i nënshtrohte shumë popuj nën zgjedhën e tij; por ata kurrë nuk do të mund të pranonin një predikues të tillë në Maje të Ullirit ose një njeri të lindur në koritë bagëtish.

Për të vënë në dukje atë se kjo profeci e vjetër praktikisht është përmbushur me ardhjen e Muhamedit (a.s.), mund t'i veçojmë argumentet vijuese. Me shprehjet alegorike "skeptri" dhe "ligdhënesi" komentatorët pranojnë unanimisht se këto nënkuptojnë autoritet mbretëror, gjegjësisht profeci.

Pa u ndaluar gjatë për të hulumtuar rrënjën dhe prejardhjen e fjalës së dytë në njejë **"jikha"** ne mund të pranojmë njërin nga dy domethëniet e saj: "bindje" ose "pritje".

Të shohim interpretimin e parë të emrit Shiloh siç është dhënë në verzionin Pshitta: "atij që ai i takon". Kjo praktikisht do të thotë zotëruesi i skeptrit dhe i ligjit" ose "ai që ka autoritetin sovran dhe legjislativ dhe atij i takon t'i binden kombet". Pra, kush mund të jetë ky Princ i fuqishëm dhe Legjislator i madh? Me siguri se nuk mund të jetë Moisiu, ngase ai ishte organizues i parë i të Dymbëdhjetë Fiseve të Izraelit, kurse para tij kurrë nuk është paraqitur asnjë mbret apo profet në fisin e Judës. As Davidi, në mënyrë decrive nuk është ai,

ngase ai ishte mbreti i parë dhe profet i parë që rrjedhë nga Juda. As Jezui, vërehet në mënyrë evidente nuk është ai, ngase ai vet përgënjeshtroi idenë sipas së cilës Mesihu, të cilin e pritnin Izraelitët, ishte djalë i Davidit (Mateu XXII. 44, 45; Marku XII.35-37; Lluca XX.41-44). Ai nuk ka lënë ligj të shkruar e as ka ëndërruar ndonjëherë skeptrin mbretëror. Në të vërtetë ai këshilloi hebrenjtë që t'i jenë besnik Cezarit dhe t'i paguajnë tatime. Me një rast turma e njerëzve tentoi ta bëjë atë mbret, por ai iku dhe u fsheh. Ungjillin e kishte të shkruar në tabelën e zemrës, dhe ai ligjëronte mesazhin e tij të "lajmeve të mira", jo *in scripto*(me shkrim), por gojarisht.

Në këtë profeci nuk bëhet fjalë për shpëtimin nga mëkati burimor me anë të derdhjes së gjakut të një personi të kryqëzuar, as me sundimin e një njeriu-zot në zemrat e njerëzve. Përveç tjerash, Jezui nuk anuloi Ligjin e Moisiut, por ai në mënyrë të qartë deklaroi se ai kishte ardhë ta plotësojë atë, e as që ishte profeti i fundit, ngase pas tij Sh. Pali flet për shumë "profet" në kishë.

Muhamedi (a.s.) erdhi me fuqi ushtarake dhe me Kur'an-in për ta zëvendësuar skeptrin e vjetër të shterrur hebraik, ligjin jo praktik dhe të demoduar të sakrificave dhe të priftërisë së korruptuar. Ai shpalli religjionin më të pastër të një Zoti të vërtetë, duke dhënë udhëzime e duke hartuar rregulla për sjellje morale dhe njerëzore.

Ai themeloi Fenë Islame e cila i ka bashkuar në një vëllazëri të vërtetë shumë kombe dhe popuj, të cilët nuk i atribuojnë asnjë qenie Zotit të Gjithëfuqishëm. Të gjithë popujt myslimanë i binden të Dërguarit të Allahut, e duan dhe e respektojnë atë si themelues të religjionit të tyre, por kurrë nuk e adhurojnë atë as si bëjnë respekt hyjnor e as s'i japin cilësi hyjnore. Ai shkatërroi dhe u dha fund gjurmëve të fundit të principatës hebraike të Kureihdës dhe të Hajberit duke i shkatërruar të gjitha kështjellat dhe fortifikatat e tyre.

Interpretimi i dytë i tetragramit "Shilh", të shqiptuar Shiloh, është njësoj i rëndësishëm dhe në të mirë të Muhamedit (a.s.). Siç u pa më lartë, kjo fjalë ka domethënie të "qetësisë, paqes, besnikërisë, rehatisë"

etj. Trajta aramaike e kësaj fjale është *Shilja*, e cila rrjedh prej të njejtës rrënjë *Shala* ose *shla*. Kjo folje nuk përdoret në arabishte.

Është fakt i mirënjohur në historinë e Profetit të Arabisë se para se t'i vie shpallja hyjnore ai ishte tejet i qetë, paqësor, besnik, ishte meditues dhe kishte karakter atraktiv, kështu që populli i Mekës e quajti "**Muhamed El-Emijn**". Kur ia dhanë Mekkasit këtë titull "Emijn" Muhamedit ata as që e kishin mendimin as për së largu për Shilohun, Megjithatë injoranca e arabëve idhujtarë shfrytëzohej nga Zoti e që t'i hutojë hebrejtë jobesimtarë, të cilët kanë pasur libra të shpalur hyjnor dhe i dinin përmbajtjet e tyre.

Folja arabe *emane* si ajo hebraike "amen" që do të thotë, "jam i qëndrueshëm, konstant, i sigurt" ndaj dhe "jam i qetë, i besueshëm dhe besnik", tregon se fjala "amin" është saktësisht ekuivalente me fjalën Shiloh dhe ngërthen të gjitha domethëniet që përmban ajo.

Muhamedi (a.s.) para se ta thërriste Zoti ta predikonte Fenë Islame dhe të shkatërronte idhujtarinë, të cilën detyrë e kreu me sukses, ishte njeriu më i qetë dhe më besnik në Mekë. Ai as ishte luftëtar as legjislator, por pasi mori misionin profetik ai u bë oratori më elokuent dhe trimi më i mirë arab. Ai luftoi kundër kundërshtarëve paganë, jo për interesin e tij personal, por për madhërim të Allahut dhe për kauzën e Tij - Fenë Islame. Zoti ia tregoi çelësat e thesarëve të tokës, por ai nuk i pranoi ata dhe kur vdiq ai praktikisht ishte një njeri i varfër. Asnjë rob i Zotit qoftë mbret apo profet nuk i ka shërbye aq shumë me admirim Zotit dhe njerëzve sa Muhamedi (a.s.). Zotit i shërbeu duke çrrënjësuar idhujtarinë nga një pjesë e madhe e rruzullit tokësor, e njerëzve duke iu ofruar një religjion aq të përsosur dhe me ligje më të mira për udhëzimin dhe sigurimin e tij. Ai mori skeptrin dhe ligjin nga hebrenjtë, e forcoi të parin dhe e përsosi këtë të fundit.

Po të lejohej Muhamedi të paraqitej sërish sot në Mekë ose në Medine ai do të takohej me myslimanë me të njejtin dashuri dhe "bindje" si gjatë jetës së tij. Ai do të shihte me një ndjenjë të thellë kënaqësie se si Libri i Shenjtë që e la ai pas, është i njejtë pa asnjë

ndryshim më të vogël në të dhe se lexohet e recitohet saktësisht siç vepronte ai dhe shokët e tij. Ai do të gëzohej t'u urojë atyre për besnikërinë e tyre në Fe dhe në njësinë e Allahut dhe në faktin se nuk trilluan nga ai (Muhamedi a.s.) një zot, apo djalë të zotit.

Sa i përket interpretimit të tretë të emrit "Shiloh", unë kam vënë re se ai mund të jetë shtrembërim i emrit "Shaluah", dhe në këtë formë ai do t'i përgjigjej në mënyrë të pakontestueshme titullit arab të Profetit, i cili aq shpesh përsëritet në Kur'an, dmth. "Resul", që do të thotë saktësisht atë që nënkupton fjala Shaluah - "I Dërguar" ose "Pejgamber". "Shaluah Elohim" hebraisht, është saktësisht "Resul-l Allah", e cila frazë këndohet 5 herë në ditë nga ana e muezinit që thërret për lutje në minare të gjitha xhamive të botës.

Në Kur'an disa profetë, e në veçanti ata, të cilëve u është dërguar shpallje hyjnore janë përmenduar si Resulë, por ne askund nuk hasim në Dhiaten e Vjetër në emrin Shiloh ose Shaluân me përjashtim në Testamentin e Jakovit (Jakubit a.s.).

Andaj nga çfarëdo pikëpamje që orvatem ta studiojmë dhe ta shtjellojmë këtë profeci të Jaakovit (Jakubit a.s.) ne jemi të shtrënguar ta bëjnë atë nga arsyeja e përmbushjes së saj me ardhjen e Muhamedit (a.s.), të pranojmë se hebrenjtë janë duke pritur kot ardhjen e një Shilohu tjetër dhe se krishterët ngulin këmbë me kokëfortësi në gabimin e tyre kur besojnë se vet Jezui ishte ai Shilohu që e pritnin.

Pastaj ka mendime tjera, të cilat meritojnë konsideratën tonë të thellë. Në radhë të parë është fare e qartë se skeptri dhe ligdhënësi do ta mbeteshin në fisin e Judës gjer në atë kohë kur të paraqitet Shilohu në skenë. Sipas tezës hebraike, Shilohu ende nuk ka ardhur. Andaj sipas këtij mendimi skeptri mbretëror dhe vazhdimi profetik ende ekzistonin dhe i takonin atij fisit. Por që të dyja këto institucione janë shuar para më se XIII shekuj.

Në radhë të dytë duhet vënë re se fisi i Judës gjithashtu është zhdukur me autoritetin e tij mbretëror dhe me simotrën e tij - trashëgiminë profetike. Për egzistimin dhe vazhdimsinë e një fisi është kusht i pakontestueshëm të dëshmohet se ai jeton ose në atëdheun e

vet ose gjetiu *kolektivisht* dhe se e flet gjuhën e vet. Por me hebrenjtë rasti është krejt ndryshe. Që të mund të dëshmojë vetën njeriu se është izraelit, bëhet telashe me vetveten, ngase çdonjëri do ta njohë atë si të tillë, por ai kurrë nuk mund të dëshmojë se i takon njërit prej dymbëdhjetë fiseve. Ai është larguar nga brezi i tij dhe ka humbur gjuhën e tij.

Hebrejntë janë shtrënguar të akceptojnë njërën apo tjetrën nga dy alternativat, dmth. ose të pranojnë se Shilohu tashmë ka ardhë, por stërgjyshët e tij nuk e kanë njohur atë, ose të pranojnë faktin se fisi i Judës prej të cilit dotë vinte Shilohu nuk ekziston më.

Si aspekt i tretë është se duhet vënë re se teksti në mënyrë të qartë aludon dhe më së shumtën kundër besimit hebraiko-krishter, se Shilohu është e duhet të jetë një njeri i huaj për fisin e Judës, madje edhe ndaj fiseve tjera. Ky fakt është aq evident sa që vetëm pak minuta mendimi të thellë janë të mjaftueshëm për t'u bindur njeriu për këtë. Predikimi tregon në mënyrë të qartë se kur të vie Shilohu, skeptri dhe ligdhënësi largohen nga Juda. Po të ishte Shilohu pasardhës i Judës, si është e mundur që ato dy elemente të shuhen nga ai fis? Ai nuk do të mund të ishte pasardhës i asnjë fisi tejtër, ngase skeptri dhe ligdhënësi ishin për tërë Izraelin, e jo vetëm për një fis. Ky observim hudh poshtë gjithashtu edhe tezën krishtere, ngase Jezui është pasardhës i Judës - së paku për nga e ëma e tij.

Unë shpesh herë habitem me këta hebrej endacak dhe arrakat (të humbur). Ata kanë mësuar, gjatë më se njëzet e pesë shekuj, qindra gjuhë të njerëzve, të cilëve u kanë shërbyer. Pasi që të dytë Jishmaelitët dhe Izraelitët janë pasardhës të Abrahamit (Ibrahimit a.s.) çfarë rëndësie ka nëse Shilohu vie nga Juda, Zebuluni, nga Esau ose Isahari, nga Jishmaeli apo Jichaku, gjersa ai është pasardhës i babait të tyre?

Bindju Ligjit të Muhamedit, bëhesh mysliman, atëherë mund të shkosh dhe të jetojsh në atdheun tënd të vjetër në paqe dhe siguri.

V

MUHAMEDI (A.S.) DHE ALEKSANDRI I MADH

Profecia më e mrekulluar dhe mbase më e qartë lidhur me misionin hyjnor të njerut më të madh të Dërguarit të Allahut, që përmban Libri i Profetit Daniel, meriton të studiohet në mënyrë serioze dhe të trajtohet në mënyrë të paanshme. Në këtë libër ngjarjet në historinë e njerëzimit, të cilat pasuan njëra pas tjetrës brenda një periudhe të gjatë më se njëmijë vjet, janë të paraqitura me figurat e katër përbindshave më të tmerrshëm, në vizionin profetik të Danielit. "Katër erërat e qiellit ulëronin ndaj detit të madh". Bisha e parë që del nga deti i thellë është luani me krah, pastaj vie bisha e dytë në formë të ariut duke mbajtur tri brinjë në dhëmbë. Pastaj pason bisha e tretë trishtuese në formën e tigrin me katër krih dhe katër krerë. Bisha e katërt e cila është më e tmerrshme dhe më mizore se ato tri të mëparshmet, është përbindshi me dhjetë bri në kokë dhe ka dhëmbë të hekurte në gojë. Pastaj një bri i vogël i dalë jashtë në mes të tjerëve, para të cilit tre bri të kthyer teposhtë. Vieni re, në këtë bri paraqiten sytë dhe goja e njeriut, dhe goja fillon të flasë për gjëra të mëdha para Më të Lartit. Papritmas në mesin e kupës së qiellit duket pamja e të Amshueshmit në mesin e një drite të shkëlqyer, i ulur në fronin e Tij (arabisht *"kursi"*¹²). Një lumë drite vazhdon të shkojë para Tij. Miliona genie hyjnore i shërbejnë Atij dhe dhjetra mija prej tyre qëndrojnë para Tij. Është Ditë Gjykimi si të ishin duke u mbajtur sesionet e saj të jashtëzakonshme. Librat janë hapur. Trupi i bishës është djegur me zjarr, por briu blasfemik ka mbetur gjallë gjersa "Bar-Nasha" - që do të thotë "Biri i njeriut" të bartet në re dhe të del para të Amshueshmit, prej të cilit ai merr fuqi, nder dhe mbretërinë për gjithmonë. Profeti i mahnitur i afrohet njerit prej atyre që qëndrojnë në këmbë dhe e lut

¹² Fjala burimore është "nur" dhe ka kuptimin mu si fjala arabe "dritë" apo më mirë të themi "flakë" e cila në tekst përdoret me shprehjen "ish".

për t'ia shpjeguar domethënien e kësaj pamje të mrekullueshme. Engjulli i mirë, ia interpreton atë në atë mënyrë sa që i tërë misteri i ngërthyer në gjuhën figurative apo alegorike dhe imazhi dalin në dritë.

Duke qenë Danieli princ i familjes mbretërore, ai dërgohet së bashku me tre hebrenj të tjerë në Pallatin e Mbretit të Babilonit, ku ai mëson të gjitha njohurit e kaldjanëve. Ai jeton atje gjer në kohën e pushtimit persian dhe të rënies së Perandorisë së Babilonit. Ai predikon gjatë kohës së Perandorit Nebukadnecar si dhe gjatë kohës së Dariusit. Kritikët biblik nuk përshkruajnë tërë autorësinë e Librit të Danielit, i cili jetoi dhe vdiq së paku ca shekuj para pushtimit grek, të cilin e përmend me emrin "Javan - Ionia". Shtatë kapitujt e parë, nëse nuk gabo, janë shkruar në gjuhën kaldjane, e pjesa e fundit në gjuhën hebraike. Për qëllimin tonë imediat nuk është data dhe autorësia e librit qëllim i ynë që paraqet përgjigjen e rëndësishme lidhur me përmbushjen faktike të profecisë, që përmban verzioni i Biblës në gjuhën greke, i cili ishte shkruar tre shekuj para lindjes së Krishtit.

Sipas interpretimit të engjëllit , secila nga katër bishat përfaqëson një perandori. Luani me krah shqiponje nënkupton Perandorinë kaldjane, e cila ishte e fuqishme dhe e shpejt si shqiponja për t'iu vërsulur armikut. Arusha përfaqëson "Madaï-Paris"-in ose Perandorinë medo-persiane, e cila shtrinte kufijtë e saj prej Detit Adriatik gjer në Etiopi, duke mbajtur në dhëmbët e saj nga një bri prej trupit të tri kontinenteve të hemisferës së Lindjes.

Bisha e tretë, nga natyra e saj tigriane, me kërcime të shpejta të rrepta, tipizon marshimet trimufale të Aleksandrit të Madh, perandoria e të cilit u nda në katër mbretëri pas vdekjes së tij.

Por Engjulli, i cili interpreton vizionin nuk ndalet për t'i shpjeguar tri mbretëritë e para në hollësira siç e shpjegoi bishën e katërt. Ai këtu fillon me theksim të posaçëm në detaje. Këtu skena që vihet në dukje është madhështore. Bisha është praktikisht një përbindësh dhe djall i madh. Kjo është Perandoria e tmerrshme Romake. Të dhjetë brirët paraqesin dhjetë Perandorët e Romës të cilët

persekutuan krishterët e hershëm. Shfleto faqet e historisë së cilësdo kishë gjatë tre shekujve të parë e këtë gjë në kohën e të ashtuquajturit konvertim të Aleksandrit të Madh dhe nuk do të gjejsh në të asgjë pos tmerit notorik të "Dhjetë Persekutimeve".

Gjer më tani që të gjitha këto katër bisha përfaqësojnë "Pushtetin e Errësirës" dmth. Mbretërinë e Stanës, idhujtarinë.

Lidhur me këtë, më lejoni t'ju tërheq vëmendjen në një të vërtetë të ndritshme e përfshirë në këtë artikull veçanërisht të rëndësishme të besimit Islam: "E mira dhe e keqja vijnë prej Allahut". Do të mbahet në mend se persianët e vjetër besonin në një "dysi zotërash", apo me fjalë të tjera, parimet e së mirës dhe të dritës dhe tjetri parimet e të keqes dhe të errësirës dhe se këto dy qenie të përjetëshme ishin armiq të përjehershëm.

Do të vërehet se në mes katër bishave, pushteti persian është përfaqësuar në figurën e ariut, më pak mizor dhe jo aq mishngrënës si ato tri të tjerat, e ç'është më tepër, meqenëse ajo mund të endet në këmbët e prapme, ajo i përngjan njeriut, të pakten nga largësia.

Në tërë literaturën teologjike dhe religjioze të krishterë të cilën e kam lexuar, kurrë nuk kam hasur në asnjë pohim të ngjashëm me thënien e mësipërme të besimit Islam: Zoti është autor i njëmendët i së mirës dhe i së keqes. Ky artikull i besimit Islam, në të kundërtën është jashtzakonisht kundërtthënës ndaj religjionit krishter dhe ka shkaktuar urrejtje ndaj Fesë Islame. Megjithatë, pikërisht kjo doktrinë i është shpallur në mënyrë eksplicite Cirusit nga Zoti, të cilin Ai e quan "Krisht" të Vet. Ai dëshiron që Cirusi ta dijë se s'ka zot tjetër pos Tij dhe thotë:

"Unë jam krijues i dritës dhe krijues i errësirës, krijues i paqes dhe krijues i të keqës. Unë jam Zoti që i krijon të gjitha këto" (Jeshaja XIX. 1-7).

Se Zoti është autor i së keqes dhe i së mirës kjo nuk hedh poshtë fare konceptin-idenë mbi mirësinë e Zotit (se Zoti është bëmirës). Të mohosh këtë do të thotë të hedhish poshtë njësinë absolute të të Gjithëfuqishmit. Përveç tjerash, atë që ne e quajmë apo e kuptojmë si

të "keqe" prek vetëm në qeniet e krijuara, por ndikon në zhvillimin dhe përmirësimin e krijesave dhe kjo nuk ka as efektin më të vogël në Zotin.

Duke lënë këtë digresion, po shpejtoj të them se të gjitha këto bisha ishin armiq të "popullit të shenjtë të Zotit" siç quhej populli i vjetër izraelit dhe besimtarët e hershëm të Ungjillëve, ngase vetëm ata kishin njohuri të vërtetë, në librat dhe shpalljen e Zotit. Këto bisha të egra persekutuan dhe masakruan popullin e Zotit. Por natyra dhe karakteri i Briut të Vogël, i cili spikatet në kokën e përbindshit të katërt, ndryshon aq shumë nga shtazët tjera, sa që vet Zoti, siç u bë, u detyrua të zbres dhe të themelojë fronin e tij në kupë të qiellit, të gjykojë dhe të denojë gjer në shkatërrim shtazën e katërt; ta ftojë t'i dalë para tij Bar-Nasha "Biri i Njeriut" dhe atë ta bëjë Sulltan të njerëzve, sepse fjalët: **sholtana, jakar, malkutha**, të cilat nënkuptojnë "perandori, nder, mbretëri" mbi të gjithë popujt dhe kombet iu dhanë atij (rreshti 14) dhe "popullit të të shenjtëve të më të Lartit" (rreshti 27).

Do të vihet re se Biri i Njeriut është njeri më fisnik dhe më superior se bishat. Kështu pra, feja që ky kishte mësuar dhe themeluar është në mënyrë të skajshme më e shenjtë se ajo e Bririt të Vogël.

Tashti të shqyrtojmë dhe të mësojmë se kush është Briri i Vogël. Pas vërtetimit definitiv të identitetit të këtij mbreti të njëmbëdhjetë identiteti i Bar-Nashasë do të vërtetohet *per se* (vetëvetiu).

Briri i vogël del në skenë pas të Dhjetë Persekutimeve nën sundimin e perandorive të Perandorisë Romake. Perandoria përpëlitej nën katër rivalët, e Aleksandri ishte njëri prej tyre. Të gjithë luftonin për pushtetin perandorak. Ata të tre u vranë në betejë, e Aleksandri mbeti i vetmi si sovran suprem i perandorisë së gjërë.

Komentatorët e hershëm të krishterë kanë punuar më kot për ta identifikuar këtë Brir të Vogël të shëmtuar me Anti-Krishtin, me Papën e Romës nga protestantët dhe me themeluesin e Fesë Islame (Zoti na ruajt!). Por kritikët biblik të mëvonshëm e kanë vështirë ta zgjedhin çështjen e bishës së katërt, të cilin duan ta identifikojnë me

Perandorinë Greke dhe Bririn e Vogël me Antiokun. Disa kritikë, psh. Carpenter-i, e konsiderojnë pushtetin Medo-Persian si dy mbretëri të ndara. Por kjo perandori nuk ishte asgjë më shumë se Perandorisa Austro-Hungareze. Hulumtimet që ka bërë Misioni Shkencor i dijetarit francez M. Morgan në çështjen e Shushan-as (Susës) dhe në çështje tjera nuk lënë fije dyshimi për këtë çështje. Bisha e katërt nuk mund të jetë tjetër përveç Perandorisë Botës së vjetër të Romës.

Për të vënë në dukje se Briri i Vogël nuk është tjetër kush pos Aleksandrit të Madh, po i parashtrojmë këto argumente vijuese:

(a) Ai e tejkaloi Maksimianin dhe dy rivalët tjerë dhe e mori pushtetin perandorak dhe i dha fund persekutimit që ushtronte krishterizmi. Vepra e Gibbonit "*Keqësimi dhe Rënia e Perandorisë Romake*" mendoj se është vepra më e mirë historike, e cila mund të na njoftojë lidhur me ato kohëra. Njeriu nuk mund të shpikë kurrnjëherë katër rivalë pas kohës së Dhjetë Persekutimeve të kishës, përveç Aleksandrit dhe armiqve të tij, të cilët u gjunjëzuan para tij siç ranë tre brinj para Bririt të Vogël.

(b) Të katër bishat janë të përfaqitura në dukje si kafshë të jashtëzakonshme. Por Briri i Vogël posedonte gojë dhe sy njeriu, i cili, me fjalë të tjera, është përshkrim i një përbindëshi të fshehtë, të pajisur me ndjenjë të arsyes dhe me aftësi të të foluri.

Ai shpalli krishterizmin si religjion të vërtetë, ia la Papës Romën dhe themeloi Perandorinë Bizantine, e cila quhej Konstantinopol, qendër e Perandorisë. Ai pretendonte se predikon krishterizmi, por kurrë nuk u pagëzua gjer para pak ditëve të vdekjes së tij, por edhe kjo çështje është diskutueshme. Legjenda, sipas së cilës ai ndërroi fenë për shkak se pa kryqin në qiell, e njohur një kohë të gjatë, sikur dhe të dhënat lidhur me Jezu Krishtin, në *Antikvitetet* e Josefit është minuar si një pjesë tjetër e falsifikimit.

Armiqësia e bishave ndaj besimtarëve të Zotit ishte shprehur në mënyrë brutale dhe mizore, por ajo e Bririt racional ishte diabolike

dhe keqdashëse. Kjo armiqësi ishte aq e dëmshme për religjionin ngase kishte për qëllim të shtrembëronte të vërtetën dhe besimin. Të gjitha sulmet paraprahe të katër perandorive ishin pagane; persekutonin dhe shtypnin besimtarët por nuk mundën ta shtrembërojnë të vërtetën dhe besimin. Ai që u paraqit në petkun e Jezuit ishte pikërisht ky Aleksandër, në formë të një besimtari dhe në petkun e delës, por në shpirt nuk ishte fare besimtar i vërtetë. Se sa helmuese dhe shkatërrimtare ishte kjo armiqësi do të shihet prej kësaj që vijon:

(c) Perandori-Bri flet për "gjëra të mëdha" ose "fjalë të mëdha" (*rōrbhan* - në gjuhën kaldjane) kundër Më të Lartit. T'i bësh Zotit blasfemi, t'i bësh shok Atij, me krijesa tjera, t'i përshkruash Atij emra budallaq dhe atribute si "Ai që është ati i dikuj", "Ai që lind", "Lindje", "Procesion" (i personit të dytë dhe të tretë), "Njësi në trini" dhe "inkarnacion" do të thotë të mohosh njësinë e Zotit..

Që nga dita kur Zoti vet iu paraqit Abrahamit (Ibrahimit a.s.) në Ur të Kaldanit gjer te Besimi dhe Vendimet e Këshillit të Nikës të proklamuar me dekretin perandorak të Aleksandrit përkundër tmerrit dhe protesteve e 3/4 e besimtarëve të vërtetë pas vdekjes së Jezuit më 325, njësia Zotit kurrnjëherë nuk është përdhosur zyrtarisht dhe haptas nga ata që pretendonin se janë njerëzit e Tij siç kishte bërë Aleksandri dhe banda e tij kishtarë jobesimtare!

Në artikullin e parë të kësaj serie unë kam vënë në dukje gabimin e kishave lidhur me Zotin dhe cilësitë e Tij. Unë nuk kam nevojë t'i qasem prapë kësaj teme të pakëndshme, ngase një gjë e tillë do të shkaktonte dhembje dhe brengë kur të shoh profetin e shenjtë dhe shpirtin e shenjtë, që të dy krijesa fisnike të Zotit, të atribuar si shokë të Zotit nga ata që duhet të dinë më mirë.

Nëse Brahma dhe Ozirisi ose Jupiteri dhe Vesta¹³ iu kanë atribuar Zotit si shokë, besimin e një besim të tillë të thjeshtë duhet ta

¹³ Vesata ose Hestia - zote e Romës e zjarrit të vatrës dhe e shtetit.

konsiderojmë besim pagan. Por kur shohim Jezuin - Profetin e Nazaretit dhe miliona shpirtëra të shenjtë në shërbim të të Përbetësimit, të cilët në mënyrë të barabartë janë të ngritur deri në dinjitetin Zotit, ne nuk mund të gjejmë epitet tjetër për ata që besojnë ashtu pos atij të cilin myslimanët kanë qenë gjithmonë të obliguar ta përdorin një emërtim me shprehjen- "gavun"(të humburit-devijuarit).

Pra, pasi ky Bri i fshehtë, që flet fjalë të mëdha dhe i shpreh blasfemi kundër Zotit, është mbret, siç i tregon Engjulli Danielit, dhe pasi që mbret ishte i njëmbëdhjeti i Cezarëve, i cili mbretëroi në Romë dhe i persekutoi besimtarët e Zotit, ai nuk mund të jetë tjetër pos Aleksandrit ngase pikërisht me dekretin e tij u shpall besimi në trini të personave të Perëndisë. Është ky besim për të cilin Dhiata e Vjetër është dokument i gjallë për ta dënuar si blasfemi dhe të cilin si hebrenjtë poashtu edhe myslimanët e hedhin poshtë. Nëse ai është ndokush tjetër e jo Aleksandri, atëherë shtrohet pyetja, kush është ai? Ai tashmë ka ardhë dhe ka shkuar dhe s'ka asnjë mashtruas as Anti-Krisht për t'u paraqitur më vonë, të cilin nuk do ta kishim njohur ose identifikuar. Nëse nuk pranojmë se Briri në fjalë tashmë ka ardhë, atëherë si t'i interpretojmë katër bishat, prej të cilave me siguri e para është Perandoria Kaldjane, e dyta ajo Medo-Persiane e kështu me radhë. Në qoftë se bisha e katërt nuk përfaqëson Perandorinë Romake, si mund ta interpretojmë të tretën me të katër krerët e saj, si Perandoria e Aleksandrit, e cila pas vdekjes së tij u nda në katër perandori? A thua ka ndonjë perandori që pason pas Perandorisë Greke dhe para Perandorisë Romake me dhjetë sundimtarë që i persekuton besimtarët e Zotit? Sofistika dhe iluzioni nuk bëjnë punë. "Briri i Vogël" në mënyrë decisive është Aleksandri, qoftë edhe mund ta mohojmë profecinë e Danielit. Është çështje jolëndore nëse themi se ndonjë profet, priftërinjtë ose magjitar e kanë shkruar kapitullin e shtatë të Librit të Danielit. Një gjë është e sigurtë se predikimet dhe përshkrimet e ngjarjeve të para afro 24 shekujve, duken se janë të sakta, të vërteta dhe janë përmbushur në personalitetin e Aleksandrit

të Madh, të cilin Kisha e Romës e ka larguar në mënyrë tejet të menjçur nga zbukurimi si i shenjtë, të cilin ia ka mveshur Kisha Greke.

(d) Nuk flet vetëm "Briri i Vogël", i cili u rrit në diç më shumë se një "vizion më i tmerrshëm" pos të tjerëve, flet fjalë jo të devotshme kundër Më të Lartit, dhe gjithashtu zhvillon luftë kundër dhe i mposht të "Shenjtët e të Më të Lartit" (rreshti 25). Në sytë e profetit hebraik, populli që besonte në një Zot ishte i *popull veçuar* dhe i *shenjtë*.

Tashti është e vërtetë e pakontestueshme se Aleksandri ka persekutuar ata krishterë, të cilët si hebrenjtë, besuan në njësinë absolute të Zotit dhe se me guxim shpalli trininë e cila është koncept i gabuar mbi Perëndinë. Më tepër se një mijë krishterë u tubuan në Këshillin e Përgjithshëm të Nikes (Izmidi i sotëm), prej të cilëve vetëm 118 persona miratuan vendimin e Këshillit dhe këta persona formuan tri frakcione opozitare të quajtura me shprehjet e tyre të paqarta dhe të rëndomta, si "homousion" ose "hemoousion" (gr. Homoi- i ngjashëm, më se i njëjtë, + ousia - esencë, substancë; aderuese i partisë së krishtere e cila mbron tezën sipas së cilës Biri është themelisht i njëjtë si Ati, por jo nga e njëjta substance ose "konsubstancial" dhe terma tjerë, të cilat asgjë nuk kanë të bëjnë me Profetin e Izraelit, por që të gjithë janë të vlefshëm për "Bririn e Vogël".

Të krishterët që përjetuan persekutimet dhe martirizimin nën perandorët paganë të Romës për shkak se besuan në një Zot dhe në shërbëtorin (të dërguarin) e Tij Jezuin, tashmë e kishin dënuar me dekretin perandorak të Aleksandrit "të krishter", madje edhe me tortura edhe më mizore, ngase ata refuzuan tezën e besimit se gjëja Jezui na qenka "i të njëjtës substancë" dhe bashkëkohës i Zotit dhe Krijuesit të Tij! Paria dhe ministrat e besimit arian, dmth. **Kashishi dhe Mshamshani**, siç quheshin nga krishterët e hershëm hebraik, ishin rrëxuar dhe dëbuar, librat e tyre religjiozë ishin ndaluar, kishat e tyre u pushtuan dhe iu dorëzuan peshkopëve dhe priftërve të besimit të trinisë. Kur lexojmë cilëndo vepër historike do ta gjejmë informata të mjaftueshme lidhur me shërbimin që ia ka bërë Aleksandri Besimit

të trinisë dhe për tiraninë e shprehur ndaj atyre që iu kanë kundërvënë asaj.

Në çdo provincë ishin vendosur legjione të pamëshirshme në shërbim të autoriteteve kishtarë. Aleksandri personifikon një regjim të terrorit dhe luftës mizore kundër unitarianëve, i cili zgjati tre shekuj e gjysmë në Lindje, kur dhe myslimanët themelojnë religjionin e Allahut ata morën pushtetin dhe dominuan në trojet e shkelura dhe të rrënuara nga katër bishat.

(e) "**Briri që Flet**" akuzohet se është përpjekjekur ta ndërrojë "Ligjin dhe kohërat". Kjo është akuzë mjaft serioze ndaj Bririt. Blasfemitë e tij ose "fjalët e mëdha kundër Më të Lartit", mund apo nuk mund të ndikojnë te njerëzit tjerët, ata mund të ndërrojnë Ligjin e Zotit dhe ditët e shenjta të caktuara ose festive dhe natyrisht se mund ta prishin fenë.

Dy urdhëresat e para Ligjit të Moisiut lidhur me njësinë absolute të Zotit, të cilat citohen kështu: "*Ju s'do të keni (predikoni) zot tjetër pos Meje*" dhe ndalesa e rreptë për paraftyrimin e idhujve dhe putave për adhurim, të gjitha këto u shkelën dhe u cenuan me dekretin e Aleksandrit.

Të proklamosh tri qenie njerëzore në kreun e Perëndisë dhe të rrëfesh se i Gjithëfuqishmi i Përvetshëm ishte nisur dhe lindur nga Maria virgjëreshë, është ofendim i rëndë i Ligjit të Zotit dhe idhujtari më e madhe. Të bësh një figurë të arit apo të drurit për qëllim të adhurimit është gjë mjaft e neveritshme, por të bëshë një figurë njeriu si objekt të adhurimit dhe ta shpallësh zot (!) madje ta adhurosh me bukë dhe verë të Eukaristit si "trup dhe gjak të Zotit", Kjo është blasfemi përdhosëse.

Atëherë për çdo hebrenj të drejtë dhe profet si Danieli, i cili që nga fëmijëria e ndoqi me devotshëmri Ligjin e Moisiut, çka do ishte me përgënjeshtues se sa zëvendësimi i Festës së pashkëve me Qingjin e Zotit të festës së madhe të Lirimit dhe flijimit të "Qingjit të Zotit" mbi kryq dhe mbi mija altarë çdo ditë? Anulimi i ditës së Sabathit¹ ishte

shkelje e drejtpërdrejtë e urdhëresës së katërt të Dekalogut, dhe institucionalizimi i ditës së dielë në vend të saj ishte një veprim arbitrar e poashtu edhe armiqësor. E vërtetë është se Kur'ani e ka anuluar ditën e shtunë, jo se dita e premte ishte ditë e shenjtë, por thjeshtë për arsye se hebrenjtë kanë bërë një abuzim me të kur deklaruan se "Zoti, pas punës që e bëri gjatë gjashtë ditëve, pushoi ditën e shtatë, si të ishte njeri dhe të ishte rraskapitur". Muhamedi (a.s.) do të anulonte cilën do ditë dhe të shkatërronte çdo objekt, sado të ishte i shenjtë, në qoftë se ishte shndërruar në objekt adhurimi i përcaktuar për ta zvogluar apo cenuar madhështinë dhe madhërinë e Zotit. Por abrogimi i ditës së Sabathit (shtunë) me dekretin e Aleksandrit ishte bërë me qëllim të institucionalizimit të ditës së dielë, ditë kjo në të cilën gjëja Jezui është ngritur nga varri. Jezui ishte vet ai që me përpikmëri i përmbahej i ditës së Sabathi-it dhe qortonte udhëheqësit hebrenj për shkak se ata i bënë vërejtje pse bënte vepra bëmirëse në atë ditë.

(f) "Bririt" u lejua të zhvilloi luftë kundër të shenjtëve të Më të Lartit për një periudhë prej tre shekuj e gjysmë. Ai vetëm i "dobësoi" dhe i bëri "fuqimekur", por nuk mundi t'i zhdukë dhe t'i çrrënjosë në tërësi. Arianët të cilët besonin vetëm në një Zot, nganjëherë, p.sh. gjatë sundimit të Konstantiusit (birit të Konstantinit), Gjulanit dhe të tjerëve të cilët ishin më tolerantë, mbrojtën fuqimisht veten dhe luftuan për kauzën e besimit të tyre.

Çështje e mëtejme e rëndësishme në këtë vizion të mrekullueshëm është për ta identifikuar "Bar-Nashën" ose Birin e njeriut, i cili e shkatërroi Bririn. Këtë çështje do ta shqyrtojmë në artikullin e ardhshëm.

VI

MUHAMEDI (A.S.) ËSHTË BIR I NJERIUT

Në trajtesën paraprake ne kemi shqyrtuar dhe kemi komentuar të dhënat lidhur me vizionin e mrekulluar të Profetit Daniel (Dan. VII). Ne vumë në dukje se si katër bishat, të cilat pëfaqësonin katër mbretëritë, të cilat pasuan njëra pas tjetrës, ishin perandori të errësirës, si dhe atë se si ato persekutuan hebrenjtë dhe kishën e hershme të Jezuit ku gravitonin besimtarët e vërtetë në një Zot. Poashtu vumë re se ato perandori ishin pagane dhe u përshkruan në mënyrë alegorike si tejet brutale. Më tutje pamë se "Briri i Njëmbëdhjetë", i cili kishte sy dhe gojë i cili i ka bërë blasfemi Më të Lartit, ka luftuar dhe mposhtur shenjtaret e Tij, ka ndërruar Ligjin e Zotit dhe rrethanat jetësor, nuk ka mundur të jetë tjetër pos Aleksandrit të Madh, i cili më 325 të e.s. shpalli dekretin e vet perandorak duke shpallur të ligjshëm besimin dhe vendimet që u morën në Këshillin e Përgjithshëm të Nikës.

Pra, në këtë artikull do të vazhdojmë me durim kërkimet tona lidhur me BAR-NASHA-në e madhëruar apo "Birin e Njeriut", i cili u shfaq nëpër re të Më të Lartit, ku iu dha *Sultaneh* - Sullatanati (teksti origjinal Sholtana, që do të thotë dominim ose perandori) nderi dhe mbretëria përgjithmonë, i cili mori për detyrë ta shkatërrojë dhe asgjësojë Bririn e tmerrshëm.

Tash t'ia fillojmë që ta përcaktojmë identitetin e këtij "Bar-nasha".

Para se të mësojmë se kush është Biri i Njeriut është gjë esenciale t'i marrim në konsideratë këto çështje dhe vrojtime.

a) Kur një profet hebraik predikon se "të gjithë kombet dhe popujt e tokës do t'i shërbejnë atij" (dmth. Bar-nasha-së) apo "popullit të të shenjtëve të Më të Lartit", ne duhet të kuptojmë se me atë thënie ai nënkupton kombet e përmendura në Librin e Zanafillës kreu XV. 18-21, e jo kombin (popullin) anglez, francez apo kinez.

b) Me shprehjen "*populli i shenotarëve të Më të Lartit*" duhet nënkuptuar së pari hebrenjtë, e pastaj krishterët të cilët pradikuan njësinë absolute të Zotit, luftuan dhe vuajtën për të gjersa u paraqit Bar-Nasha dhe e shkatërroi Bririn.

c) Pas shkatërrimit të Bririt popujt dhe kombet që do t'i shërbejnë shenjtarrëve të Zotit janë kaldjanët, medo-persianët, grekët dhe romakët - katër kombe të përfaqësuar nga katër bisha, të cilat shkelën dhe pushtuan Tokën e Shenjtë.

Që nga Adriatiku deri te Muri Kinez, të gjitha kombeve të ndryshme, ose janë bërë myslimanë ose si jobesimtarët u kanë shërbyer myslimanëve, të cilët janë të vetmit besimtarë të vërtetë në një Zot.

d) Të mahnit fakti i rëndësishëm kur kupton se Zoti shpesh lejon armiq të e fesë së Tij të vërtetë që ta nënshtrojnë dhe ta persekutojnë popullin e Tij, për dy shkaqe. E para, nga shkak se Ai dëshiron ta ndëshkojë popullin e Vet për shkak të shkujdesjes ,largimit nga rruga e Tij dhe mëkateve të tyre. E dyta, nga shaku se Ai dëshiron ta verifikojë besimin, durimin, pathyeshmërinë e Ligjit dhe Fenë e Tij dhe kështu ju lejon jobesimtarëve të vazhdojnë jobesimin e tyre dhe krimet e tyre gjersa të bëhet majft. Zoti ndërhyr në kohën e duhur me kërkesën e besimtarëve kur ekzistenca e tyre është buzë shkatërrimit. Ishte kohë mjaft trishtuese dhe kritike për të gjithë myslimanët, kur forcat aleate ishin në Konstantinopojë gjatë atyre viteve të tmerrshme të armpushimit. Ishin bërë përgatitje të mëdha nga grekët dhe miqtë e tyre për të ripushtuar Xhaminë e madhe të Aja Sofisë. Patriarku grek i Konstantinopojës shkoi në Londër duke marrë me vete një palë rrobe të gjata të vjetra dhe të vlefshme kishtare me gurë të çmueshëm dhe margaritarë për t'ia dhuruar kryepeshkopit të Canterubry-it, i cili përkrahte në mënyrë intensive kthimin e Konstantinopojës dhe

ndërtesën e madhe të Sh. Sofisë në duar të grekëve. Me rastin e udhëtimit të Profetit gjatë natës në qiell, i cili quhet *El-Miëraxh* - godina e shenjtë ishte e mbushur me një numër të konsideruar të besimtarëve që faleshin, të cilët iu lutën Allahut të Gjithëfuqishëm gjer në mëngjes me gjithë zemër që të shpëtohet myslimanizmi e posaçërisht Shtëpia e shenjtë prej atyre që "do ta mbushin me idole dhe puta të shëmtuar si më parë"!

Lidhur me rrobën (mbështjellakun) e vjetër kishtare unë kam shkruar një artikull në gazetën turke "*Aksham*", ku kam vënë në pah ekzistimin e përçarjes në mes ortodoksëve grek dhe protestantëve të Kishës anglikane. Unë vura në dukje se fjala "rrobe" (mbështjellak) nuk ishte nënkuptuar si konfirmim dhe njohje peshkopiane e (rregullave) urdhërave anglikane dhe se ribashkimi në mes dy kishave kurrë nuk mund të arrihet po qe se njëra apo tjetra palë nuk heq dorë dhe nuk mohon disa artikuj të besimit si heretikë dhe të gabuar.

Unë gjithashtu theksova se mbështjellaku ishte një lloj ryshfeti diplomatik në mes të Greqisë dhe kishës së saj. Shkresa përfundonte me këto fjalë: "Çdo gjë varet nga mirësia dhe mrekullia me të cilat ky *bakshish* i mbështjellakut papnor pritet të bëjë punë!"

Rezultati, që u arrit me dërgimin e këtij bakshishi, është fare i njohur dhe s'ka nevojë për ta përsëritur këtu. Mjafton të themi se patriarku vdiq në Angli, dhe se i Gjithëfuqishmi, i cili e dërgoi Bar-Nasha-në për ta shkatërruar Bririn dhe për të menjanuar legjionin e Romës nga Lindja, ngriti Kemal Mustafën (Muhamedin a.s. v. e A.E.), i cili shpëtoi vendin e tij dhe ruajti nderin e Fesë Islame!

e) Duhet vënë re se hebrenjtë ishin njerzë të zgjedhur të Zotit deri te lindja e Jezu Krishtit. Në sytë e myslimanit as hebrenjtë e as krishterët nuk kanë të drejtë ne epitetin "*Njerëzit -populli i të shenjtëve të Më të lartit*", ngase të parët e hudhin poshtë Jezuin që të gjithë së bashku, ndërsa këta të fundit e ofendojnë ate duke injoruar ate. Për më tepër, që të dy palët njësoj nuk e meritojnë atë titull për shkak se rufuzuan ta njohin Profetin e Fundit i cili plotësoi listën e të gjithë

profetëve. Tash ne duhet të fillojmë të verifikojmë se Bar-Nasha - Biri i njeriut, i cili u paraqit "Ditëve të Lashta" dhe qe pajisur me fuqi për ta mbytur përbindshin, nuk ishte askush tjetër pos Muhamedit (a.s.) emri i të cilit do të thotë "i lavdëruari, i shquari". Çfarëdo personi tjetër që njeriu orvatet ta shpik, me qëllim që të privojë Proetin madhështor të Allahut, nga kjo madhështi unike dhe madhëri që iu dhurua në Gjykatën Hyjnore, njeriu do të bëhet vetëm qesharak dhe atë për këto arsye:

1. Ne e dijme se as hebreizimi e as krishterizmi nuk kanë emër të posaçëm për besimet dhe sistemet e tyre. Kjo do të thotë se as hebretët e as krishterët nuk kanë emra të posaçëm për doktrinat, format e besimit dhe adhurimit të tyre. Hebreizmi dhe krishterizmi nuk janë fe qiellore e as të autorizuar nga Zoti si themelues i këtyre religjioneve. *"Në të vërtetë, nëse një religjion është i vërtet, nuk mund të emërohet siç duhet pas themeluesit të tij të dytë, ngase autori dhe themeluesi i vërtet i një religjioni është Zoti e jo profeti"*. Pra, emri i përveçëm i ligjeve, doktrinave, formave dhe praktikës së adhurimit siç e ka shpallur Allahu Muhamedit (a.s.) është "Islami", që do të thotë "krijoi -arrij paqe" me Te dhe në mes njerëzve. Emri "*Muhamedanizëm*" nuk është emërim përkatës për Fenë Islame. Ngase Muhamedi (a.s.) si Ibrahim (a.s.) dhe të gjithë profetët tjerë, ishte vet mysliman, e jo Muhamedan! Jehudizëm do të thotë religjion i Judës, por athua çfarë ishte vetë Juda? Sigurisht nuk ishte Judist! Në mënyrë të ngjashme, a thua ishte Krishti i krishter apo Jezuit? Me siguri nuk ishin asnjëri prej tyre të tillë! Atëherë si ishin emrat e këtyre dy religjioneve të ndryshme? Ato nuk kanë kurrfarë emrash!

Pastaj kemi fjalën barbare latine "*religion*" që do të thotë "*frikë nga zotërat*". Tash përdoret për të shprehur "*çfarëdo besimi apo adhurimi*". Tash, pra, cila fjalë është ekuivalente për "*religionin*" në Bibël? Cilën shprehje përdori Moisiu (Musai a.s.) apo Jezui (Isai a.s.) për të treguar domethënien e religjionit? Natyrisht Bibla dhe autorët e saj nuk e përdorin fare këtë fjalë.

Andaj termi i shenjtë që përdoret në vizionin e Danielit është i njëjtë me atë që përdoret disa herë në Kur'an, si p.sh. Islam dmth. "Dinë" (dhe në Kur'an "Dinë"), që do të thotë "gjykim". Zoti në "Kursijen" - fronin e Vet quhet "Dej-jana" ose "Gjykues". Ta lexojmë, pra, përshkrimin e kësaj Gjykate Hyjnore: "Shtrohen tribunat, hapen librat dhe mbahet 'Dina' - gjykimi". Me fjalën "librat" duhet të nënkuptohet "Tabela e ruajtur (e kontrollit)" ku janë shkruar urdhërat e Zotit, në bazë të së cilës Kur'ani u transkribua dhe iu dërgua Muhamedit (a.s.) përmes Engjullit Gjebrail dhe gjithashtu edhe librat e llogarisë (fletushkat) për veprat e çdo njeriu. Sipas dekreteve dhe ligjeve të Zotit që i përmban "Tabela e Kontrollit" aty janë të shkruara edhe veprat e këqija të Bririt dhe se "Dej-jana" - Gjykatësi e ka dënuar atë me vdekje, e Muhamedin (a.s.) e ka emëruar të jetë "Adon", dmth. "Komandant" ose "Zotëri" për ta shkatërruar përbindshin. E tërë kjo gjuhë e Danielit është gjuhë kur'anore. Feja Islame është quajtur "Dinu l'Islam". Sipas urdhërit dhe ligjit të këtij "Dini", Bar-Nasha shkatërroi religionin e djallit dhe të eprorit të tij Bririt. Pra si mund të jetë që ndonjë njeri tjetër të nënkuptohet pos Muhamedit (a.s.) me paraqitjen e Birit të njeriut në praninë e Më të Lartit? Vërtetë Feja Islame është "Gjykatë paqeje", ngase ajo posedon një kod autentik të Librit të Ligjit, me të cilin ndahet drejtësia dhe paligjëshmëria dënohet, del e vërteta në shesh dhe e shtrembëta demaskohet dhe mbi të gjitha njësia e Zotit del në shesh, shpërblimet e përhershme për veprat e mira dhe dënimet e përhershme për veprat e këqija janë të përshkruara dhe të definuara në mënyrë të qartë. Në anglishte gjykatësi quhet "*Justice of Peace*" që do të thotë gjykatësi i paqes. Pra, siç shihet ky është kopjim i gjykatësit mysliman, i cili i zgjidhë ndonjë mosmarrëveshje (grindje), vendos për ndonjë rast duke dënuar fajtorin dhe shpërblyer të pafajshmin dhe në këtë mënyrë sjell paqen. Kjo pra është Feja Islame dhe Ligji i Kur'anit. Kjo nuk është krishterizmi as Ungjilli ngase ky i fundit ia ndalon rreptësisht një të krishter t'i ankohet gjyqit (për ndonjë çështje) qoftë ai i pafajshëm ose i shtypur (Mateu V. 25, 26, 38-48).

2. Biri i njeriut ose Bar-Nasha është me siguri Muhamedi (a.s.), ngase ai erdhi pas Aleksandrit, e jo para tij siç ishte Jezui apo ndonjë profet tjetër. Regjimit të trinisë të përfaqësuar në Lindje nga Briri, të cilin ne me të drejtë e indentifikojmë me Aleksandrin e Madh, iu lejua të luftojë me unitarianët dhe t'i zhduk ata për një periudhë të përshkruar në gjuhën figurative profetike "kohë, -periudhë, kohra, dhe gjysmë kohra" e cila frazë nënkupton tre shekuj e gjysmë në fund të të cilit tërë fuqia e idhujtarisë në njërën anë dhe në anën tjetër dominimi i trinisë dhe tirania u çrrënjosën dhe u shlyen tërësisht nga faqja e dheut. Asgjë nuk është më absurde se pohimi se Juda Makabeusi (Makbhaja) ishte Bar-Nasha në re dhe se Briri ishte Antioku. Thuhet se (nëse më kujtohet mirë) Antioku pas përdhosjes së shenjtërisë të Tempullit të Jerusalemit, jetoi vetëm tre vjet e gjysmë, në fund të të cilit u prish. Në radhë të parë, ne e dimë se Antioku ishte trashëgimtar i Aleksandrit të Madh dhe Mbretit të Sirisë, andaj ai ishte njëri nga të katër krerët e Tigris me Krih, e jo Briri i Njëmbëdhjetë siç thuhet në verzionin në fjalë. Në kreun e tetë të Librit të Danielit, Dashi dhe Cjapi janë shpjeguar nga një shenjtari se përfaqësojnë Perandorinë persiane respektivisht greke. Aty ishte shpjeguar në mënyrë ekspersive se Perandoria greke e trashëgoi menjëherë ate persiane dhe se ajo atëbotë ndahet në katër mbretëri, siç përmendet në verzioin e parë. E dyta, Briri me aftësi të foluri na tregon se presioni që blasfemoi dhe ndërroi Ligjin dhe ditët e shenjta nuk mund të ishte pagan, por njëri që e njihte Zotin dhe Atij i atribuoi me qëllim dy persona tjera, të cilët i njohu njësoj dhe e shtrembëroi besimin. Antioku nuk e ka shtrembëruar fenë e hebrenjve duke institucionalizuar trininë apo pluralizmin e zotërave, as e ka ndryshuar Librin e Moisiut dhe ditët e tij festive. E treta, është veprim foshnjorak kur njeriu i jep aq domethënie dhe rëndësi ngjarjeve lokale dhe të parëndësishme që kanë ndodhur në mes të mbretit kukull të Sirisë dhe të një kryepari hebrej dhe të krahasohet ky i fundit me njeriun madhështor, të cilit i bëjnë respekt miliona engjuz në praninë e të Gjithëfuqishmit. Për më

tepër, vizioni profetik përshkruan dhe vijëzon Bar-Nashën si njeri ndër njerëzit më të shquar dhe më fisnik. E në Dhiatën e Vjetër asnjë qenie tjetër nuk është objekt nderimi dhe aq madhështor sa Muhamedi (a.s.).

3. Është njësoj gjë e kot të pretendojmë se Jezu Krishti është Biri i Njeriut, të cilit iu bë respekt hyjnor. Ekzistojnë dy arsye për ta hudhur poshtë tezën sipas të cilës gjoja Jezui është Biri i Njeriut. *a)* Nëse është njeri i lindur nga dy prindër dhe është profet dhe nëse ne e konsiderojmë punën e tij të suksesshme ose të dështuar, atëherë ai me siguri është fare larg nga Muhamedi (a.s.). Por nëse besohet se ai është njeri nga treshi i trinisë, atëherë atë nuk duhet futur në listën e atyre profetëve të mundshëm. Njeriu bie në dilemë dhe nuk mund të dalë prej saj, ngase në çfarëdo rasti Bar-Nasha nuk mund të jetë Jezui. *b)* Po të kishte qenë Jezui i autorizuar që ta shkatërojë Bishën e katërt, atëherë në vend që ai t'i paguajë Cezarit tatimin ose haraçin dhe t'i nënshtrohet dajakut apo kamxhikut nga guvernatori romak Pilati, ai do ta dëbonte ligjin romak nga Palestina dhe do të shpëtonte vendin dhe popullin e vet.

4. Në këtë rruzull tokësor nuk ka jetuar ndonjë Princ (krye)-Profet si Muhamedi (a.s.), i cili i takonte një dinastie që sundoi një periudhë të gjatë afro 2500 vite. Ajo ishte apsolutisht e pavarur dhe kurrë nuk kishte rënë në zgjedhen e huaj. Dhe me siguri nuk është parë kurrë ndonjë njeri tjetër në tokë si Muhamedi (a.s.), i cili ka ofruar më shumë shërbime konkrete (materiale) dhe morale popullit të vet në veçanti dhe mbarë njerëzimit në përgjithësi. Është e pamundur të imagjinojë njeriu një qenie njerëzore aq të lartësuar dhe të vlefshme si Muhamedi (a.s.) për atë madhësi të ndritur dhe atë respekt që përshkruhet në vizionin profetik. Të krahasojmë pra profetin e madh Danielin me Bar-Nashën që gëzonte respekt dhe kishte mrekulli. Danieli ishte rob apo skllav, megjithatë i ngritur në një dinjitet të vezirit në gjykatat e Babilonit dhe Susës. Ai adhuronte

një engjull, por u ndalua nga një veprim i tillë. Çka do të ishte pozita e tij në praninë e të Gjithëfuqishmit kur të krahasohet me Muhamedin a.s., i cili do të kurorizohej si Sulltan i profetëve, udhëzues i njerëzisë dhe objekt i nderimit dhe të admirimit të engjujve? Ja një mrekulli e vogël kur Profeti Daniel e thërret Muhamedin (a.s.) "*Zotëriu im*" (Psalmet. c.10) (Kjo shprehje nuk figuron në Biblën e përkthyer në gj. shqipe)

5. Nuk është çudi kur të gjen njeriu se gjatë udhëtimit të tij natën në qiell Muhamedi (a.s.) u prit me nderime më të larta nga i Gjithëfuqishmi dhe u pajis me fuqi për të çrrënjësuar idhujtarinë dhe Bririn blasfemik nga vendet që Zoti ia dha atij dhe popullit të tij si trashëgim të përjetshëm.

6. Një veçori tjetër mjaft mahnitëse në këtë vizion profetik, sipas bindjes sime, është se pamja e Bar-Nashës në ré dhe prezentimi i tij te i Gjithëfuqishmi është koiçindencë - përputhet dhe njokohësisht është "*Miëraxh*" ose udhëtim natën i Profetit Muhamed (a.s.). Me fjalë tjera kjo pjesë e dytë e vizionit të Danielit identifikohet me "*Miëraxhin*"! Vërtet janë disa indikacione në gjuhën e Danielit dhe në "*hadidhin*" e shenjtë ose në të thënat e të Dërguarit të Allahut, të cilat më cytin mua të besoj këtë. Kur'ani thotë se gjatë atij udhëtimit të natës Zoti e barti robin e Vet nga Xhamia e Shenjtë e Mekës gjer te Tempulli i Largët i Jerusalemit. Ai bekoi rrethinën e atij Tempulli pastaj në gërmadhat dhe i tregoi atij shenjat e Veta. Kur'an (kap. XVII).

Profeti i shenjtë thotë se në Tempullin e Jerusalemit, ai kishte kryer detyrën e imamatit dhe udhëhoqi lutjet me të gjithë shoqërinë e profetëve, të cilët e ndiqnin pas. Thuhet më tutje se ai u transferua nga Jerusalemi në qiellin e shtatë i shoqëruar me shpirtërat e profetëve dhe me engjull gjersa arriti - u soll para të Përjetëshmit. Modestia e Profetit, e cila ia ndaloi të tregoi tërë atë që e pa dëgjoi dhe mori nga Zoti i Gjithëfuqishëm, mirë është pasqyruar nga Danieli, i cili rrëfen për vendimin e gjykimit nga Zoti. Duket se shpirti i cili interpretoi

vizionin Danielit nuk ishte engjull siç e kam shënuar unë më parë në mënyrë të pamenduar në shkrime tjera, por ai ishte frymë ose Shpirt i Profetit, ngase ai e quan atë "Kaddish" (në gjininë mashkullore) dhe "Kaddush" (kreu IV. 10. VIII 13), që do të thotë Shenjtar ose Njeri i Shenjtë, emër ky i rëndomtë i profetëve dhe i shenjtajrëve. Sa të gëzuar duhet të kenë qenë shpirtërat e shenjtë të profetëve dhe të martirëve, të cilët kanë qenë të persekutuar nga ato katër bishat, e veçanërisht me shumë kur kanë parë dekretin e vdekjes të shpallur nga i Gjithëfuqishmi kundër regjimit të trinisë së Aleksandrit dhe autorizimin e Vulës së Profetëve për t'i vrarë dhe asgjësuar Bririn e pajisur me aftësi të të folurit! Duhet të mbahet në mend gjithashtu se ky vizion është parë gjatë të njejtës natë kur dhe u bë udhëtimi i Bar-Nashës nga Mekka në qiell!

Nga dëshmia e Danielit, ne si myslimanë, duhet të pranojmë se udhëtimi i Muhamedit (a.s.) ishte realizuar me trup, veprim ky i cili nuk është i pamundur për të Plotëfuqishmin. Duhet të ekzistojë një ligj i fizikës sipas së cilit trupi nuk kontrollohet nga trupi kryesor të cilit dhe i takon, ose në bazë të ligjit të gravitacionit, por në bazë të ligjit të shpejtësisë. Trupi i njeriut, i cili i takon tokës nuk mund t'i ik asaj po qe se një forcë superiore nuk e shkëput nga forca e gravitacionit. Prandaj duhet të egzistoj edhe një ligj tjetër në fizikë, sipas të cilit një trup i rrallë mund të depërtojë në trupin e trashë, e trupi i trashë në një trup edhe më të trashë ose më të fortë me ndihmën e forcës superiore, apo thjeshtë me forcën e shpejtësisë. Duke mos hyrë në hollësira të kësaj çështjeje delikate, mjafton të themi se pesha e një trupi të ngurtë nuk është me rëndësi, për forcën e shpejtësisë, qoftë me lëvizje ose me prekje. Ne e dijmë shkallën e shpejtësisë së dritës nga dielli ose një yll. Nëse ne zbrazim një plumb në një largësi, të themi 2500 m. në sekond,e dijmë se ai do të depërtonte dhe do të shponte trupin e një pllake të hekurt, e cila është e trashë disa inça. Në mënyrë të ngjashme, një engjull i cili mund të lëviz me një shpejtësi pakufijshmëm më të madhe se drita e diellit e madje edhe se mendja e njeriut, natyrisht ka mundur ta bartë trupin e

Jezuit (Isait a.s.) Muhamedit (a.s.) dhe të Elijahut me një aftësi dhe shpjetësi mahnitëse dhe ta thyejë ligjin e gravitetit të globit të cilit ata i kanë takuar.

Sh. Pali gjithashtu përmend një vizion që e ka parë 14 vite para një njeriu i cili është bartur gjer në qiellin e tretë e pastaj gjer në parajsë, ku ai dëgjoji fjalë dhe pa objekte që nuk mund të përshkruhen. Kishat dhe komentatorët e tyre kanë besuar se ky njeri është vetë Sh. Pali. Anipse gjuha është e tillë që na sjellë neve ide se ai vetë është njeriu në fjalë, megjithatë duke u nisur nga modestia, ai e mban ate të fshehtë që mos të konsiderohet njeri krenar (Letra 2 e korinitasve XII 1-4). Edhe pse Kur'ani na mëson se apostullët (nxënësit) e Jezu Krishtit (Isait a.s.) ishin të gjithë të shenjtë dhe njerëz të frymëzuar, megjithatë, njeriu nuk mund të bazohet në shkrimet e tyre për shkak se kishat grindëse dhe kundërshtare i kanë subjektivizuar ato me ripërtitje.

Ungjilli i Sh. Barnabës thotë se Pali më vonë gabon dhe shumë njerëz besimtarë i çon në rrugë të rruguar.

Se Pali nuk e tregon idetintetin e personit që e ka parë vet në vizion dhe se fjalët të cilat i ka dëgjuar në "Parajsë" nuk mund të shqiptohen dhe asnjë njeriu nuk i lejohet t'i thotë ato kjo tregon se Pali nuk ishte vetë personi që është bartur në qiell. Të thotë njeriu se Pali, nga shkaku i thjeshtësisë dhe modestisë nuk lavdërohet, kjo është thjeshtë ta përfaqësosh Palin rrejtshëm. Ai mburret se e ka qortuar Sh. Pjetrin sy me sy dhe se mesazhet e tij janë plotë shprehje lidhur me veten, shprehje këto të cilat më së mirë konfirmojnë mendimin se Pali as ishte i thjeshtë as modest.

Përveç kësaj ne dijmë nga shkrimet e tyre drejtuar Galatasve dhe Romakëve, se çfarë hebreti me paragjykime ishte kundër Hagarës (Haxherës) dhe birit të saj Jishmaelit (Ismailit). Personi i madhëruar që e ka pa ai në vizion nuk mund të jetë tjetër përveç personit që e ka parë Danieli! Muhamedi (a.s.) ishte ai që e ka parë ai dhe Muhamedi (a.s.) nuk kishte guxim t'i tregojë fjalët që iu thanë atij nga i Gjithëfuqishmi, ngase në njërin anë frikohej nga hebretët, e në anën

tjetër ai do të kundërshtonte vetvetën duke madhëruar vetën shumë "me kryq duke u kryqëzuar". Unë jam ashtu gjer diku i bindur se Pali ishte lejuar të shoh Bar-Nashën, të cilin e kishte parë Danieli para afro gjashtë shekujve para tij, por "engjulli i Satanës i cili po e goditte kokës" (Letra e 2 e Korintasve XII.7). ia ndaloi atij ta tregoj të vërtetën! Pali pranon se engjulli i djallit, siç e quan ai, ia kishte ndaluar atij që mos ta tregojë fshehtësinë e Muhamedit (a.s.) të cilin e kishte parë në vizionin e tij. Nëse Pali ka qenë shërbëtor i drejtë i Zotit, pse ai të bie në duar të engjullit të djallit, i cili po e goditte atë vazhdimisht në kokë? Njeriu sa më shumë të mendojë për mësimet e Palit aq më pak do të dyshojë se ai vetë ishte prototip i Aleksandrit të Madh!

Në përfundim, unë marr lirinë të tërheq një paralele për jomyslimanin nga ky vizion i mrekullueshëm i Danielit. Ata duhet ta mësojnë përmendsh një mësim nga fati që i gjeti katër bishat, e në veçanti nga Briri dhe të mendojnë mirë se Allahu është Zot i vetëm i vërtet, se vetëm myslimanët predikojnë njësinë e Tij absolute: se Ai është i njohtuar për shtpyjet e atyre dhe se ata kanë Sulltanin e Profetëve afër fronit të Më të Lartit.

VII

MBRETI DAVID E THËRRET ATE "ZOTËRIU IM"

Historia e Davidit (Davudit a.s.) heroizmat e tij dhe shkrimet e tij profetike gjenden në dy librat e Dhiatës së Vjetër, në Librin e Shëmuelit dhe Psalmet. Ai ishte djali më i ri i Jishait nga fisi i Judës. Gjersa ishte bari i ri, ai pat mbytur një njeri dhe pat shkye një luan në dy pjesë. Trimi i ri e hudhi një gur të vogël dhe e qëlloi drejtë në kokë Goljatën - mbrojtës i armatosur palestinez dhe shpëtoi ushtrinë izraelite. Dhurata më e madhe për heroizëm të treguar të suksesshëm për Davidin ishte dhënia e dorës së Mihales - bijes së Mbretit Shaul. Davidi i binte harpës dhe fllautës dhe ishte këngëtar i mirë. Ikja e tij prej vjehrrit xheloz, aventurat dhe heroizmat e tij si hajdut, janë mir të njohura sipas Biblës. Me vdekjen e Shaulit, Davidi u ftua nga populli që të marrë postin mbretëror, për të cilën gjë ai që moti ishte spërkatur me voj të bekuar nga Profeti Shëmuël. Ai sundoi afër shtatë vite në Hebron. Ai pushton Jerusalemin nga Jebusasët dhe e bënë kryeqytet të mbretërisë së vet. Dy brigjet apo kodrat e tij i emron me emrat "Moriah" dhe "Sion". Që të dy këto fjalë kanë të njëjtën domethënie dhe rëndësi si ato të famshmet "Meerva" dhe "Safa" në Mekë, të cilat fjalë kanë domethënien "*vendi i vizionit të Zotit*" dhe "*shkamb*" ose "*gur*". Luftrat e Davidit, problemet e tij familjare tejet serioze, mëkati i tij ndaj ushtarit besnik, Iriahut dhe grues së tij Batshebës, nuk mbeti pa u zmadhua. Ai sundoi 40 vjet. Jeta e tij kaloi në shenjë luftash dhe problemsh të rënda familjare. Ekzistojnë ca të dhëna kontradiktore lidhur me te, e ato i janë atribuar atij në mënyrë evidente nga dy burime.

Krimi i Davidit lidhur me Urijen dhe gruan e tij (Libri i dytë i Shëmuelit XI), madje as që aludohet në të në Kur'an (Sureja XXXVIII). Njëra ndër epërsitë e Kur'anit është ajo se Kur'ani na mëson se të gjithë profetët janë lindur të pamëkate dhe vdesin të pamkëate. Ai nuk i ngarkon ata si Bibla, me krime dhe mëkate, p.sh.

krimi i dyfisht i Davidit që përmendet në Biblë për të cilin sipas Ligjit të Moisiut, njeriu dënohet me vdekje, shpifje kjo e cila nuk i mvishet një emri të rëndomtë të qenies njerëzore e lere më një profeti, i cili është i zgjedhur nga Zoti i Gjithfuqishëm.

Ngjarja e Davidit lidhur me kryerjen e përdaljes dhe ardhja e dy engjujve te ai, për t'ia përkujtuar mëkatit është një falsifikim fëmijëror, kudo që gjendet një gjë e tillë. Kjo gojëdhënë është përgënjeshtuar nga mendimi më i mirë mysliman. Raziu thotë: "Shumica e dijetarëve dhe ata që e kanë kërkuar të vërtetën nga mesi i tyre, këtë akuzë e shpallin të rrejshme dhe e dënuan si gënjeshtër dhe storje qëllimkeqe. Fjalët *istagfare* dhe *gaferena*, të cilat paraqiten në tekstin e ajetit 24, kaptina XXXVII e Kur'anit, assesi nuk tregojnë se Davidi ka bërë ndonjë mëkat, ngase fjala *istigfar* nënkupton në të vërtetë kërkimin e mbrojtjes, e Davidi kërkoi mbrojtje hyjnore kur pa se armiqtë kishin marrë aq guxim ndaj tij. Ndërsa me fjalën *gaferna* nënkuptohet pastrimi i çështjeve të tij, ngase Davidi, i cili ishte sundues i madh, nuk arriti t'i mbajë të gjithë armiqtë e tij nën kontorll të plotë.

Dhiata e Vjetër nuk përmend kohën kur u emërua nga Zoti Davidi profet. Ne lexojmë në të se pasi Davidi i bëri dy mëkate, Natani Profeti ishte ai që u dërgua nga Zoti për ta ndëshkuar Davidin. Në të vërtetë gjer vonë gjatë jetës së tij, ne e hasim se ai kishte mbrojtje nga profetët tjerë. Sipas Biblës, duket se dhurata e profecisë atij i erdhi pasi u pendua tërësisht nga mëkati i tij.

Në njërin prej artikujve të mëparshëm unë vura në dukje se pas ndarjes së mbretërisë në dy shtete të pavarura, të cilat ishin në luftë me njëri tjetrin, dhjetë fiset, të cilat përbënin mbretërinë e Izraelit kishin gjithnjë qëndrim armiqësor ndaj dinastisë së Davidit dhe kurrë nuk pranuan tjetër pjesë të Dhiatës së Vjetër pos Toros (Tevratit) apo Ligjit të Moisiut siç është me përmbajtje në Pesë Librat e parë hebrej dhe në Librat krishterë. Ky fakt është evident në verzionin samaritan të pesë librave të parë të Dhiatës së Vjetër. Ne nuk hasim asnjë fjalë ose profeci lidhur me pasardhësin e Davidit në fjalimet e profetëve të

mëdhenj si te Elija, Elisha dhe të tjerë, të cilët shkëlqyen në Samari gjatë sundimit të mbretërve të këqij të Izraelit. Vetëm pas rënies së mbretërisë së Izraelit dhe transferimit të dhjetë fiseve në Asiri, profetët e Judës filluan të predikojnë arritjen e njëfarë princi nga Shtëpia e Davidit, i cili erdhi menjëherë për të mëkëmbur tërë popullatën dhe për të nënshtruar armiqtë e tyre. Ka disa nga këto thënie të pakuptueshme dhe të paqarta në shkrimet apo fjalimet e këtyre profetëve të fundit, të cilët u dhanë etërve të kishës entuziazëm ekzotik dhe dalldisë, por në realitet ato nuk kanë të bëjnë asgjë me Jezus Krishtin. Unë dua t'i cek shkurtimisht dy nga këto profeci: E para është në Librin e Jeshajës (Kreu VII, rrethi 14) ku si profet predikon se "një virgjëreshë që tashmë është shtatzënë do të lind djalë, i cili do të quhet Imanuel". Fjala hebreje "*a'Imah*" nuk do të thotë virgjëreshë siç e interpretojnë teologët krishterë përgjithësisht, andaj, në saje të interpretimeve të tilla, u aplikua emri "Maria Virgjëreshë", por ky emër ka domethënie "të gruas për martesë, vajzë, virgjëreshë". Virgjëreshë në hebreishte thuhet *bthulah*". Atëherë emri i fëmiut do të jetë **Immanuel**, që do të thotë "**Zoti është me ne**". Ka qindra emra hebrej që përbëhen me shkronjat "**el**" dhe me emër tjetër, i cili përmbanë rrokjen e parë ose të fundit të emrave të tillë të përbërë. As Jeshaja, as Mbreti Ahaz, asnjëri hebrej kurrë nuk ka menduar (si ka shkuar mendja) se fëmiu i posalindur do të jetë vetë personi "*Zoti është me ne*". Ata s'kanë menduar tjetër gjë pos asaj se emri është i tillë. Por teksti në mënyrë ekspresive thotë se Ahazi ishte njeriu (që e ka njohur vashën me fëmijë), i cili do ta pagëzojë fëmiun me atë emër. Ahazi ishte në rrezik, Armiqtë e tij bënë presion të madh kundër Jerusalemit dhe ky premtim iu dha atij duke iu shfaqur atij një "shenjë", dmth. vasha shtatzënë e jo Maria Virgjëreshë, do të vijë në këtë botë pas më shumë se shtatëqind vjet një fëmij. Ky predikim i thjeshtë lidhur me fëmiun, i cili do të lind gjatë sundimit të Ahazit, është njësoj i keqkuptuar nga shkruesi i Ungjillit të Mateut (Mateu I. 33). Emri "Jezus" u dha nga Engjulli Gjebrail (Gebrail) (Mateu I 21) dhe asnjëherë nuk është quajtur "Immanuel". A thua nuk është gjë

skandaloze nëse këtë emër e marrim si argument dhe dëshmi të doktrinë krishtere të "inkarnacionit"?

Interpretimi tjetër i çuditshëm i predikimit profetik është ai i Zehariasë (IX.9), i cili është cituar gabimisht nga shkruesi i Ungjillit të parë (XXI.5). Profeti Zeharia thotë: "Gëzohu shumë, o j bja e Sionit! Brohorit e bja e Jerusalemit. Vëj re mbreti po vie tek ti, (sjellë) drejtësinë dhe shpëtimin, i urtë, i hipur në një gomar dhe në një maz të gomareshës." Në këtë pasus poetik, poeti dëshiron thjeshtë të përshkruajë gomarin në të cilin është hipur mbreti, duke thënë se ishte gomar i ri, e ky maz gjithashtu është përshkruar si bir i gomareshës. Ai ishte maz i vetëm ose gomar i ri. Mateu, pra, këtë varg e citon në këtë mënyrë:

*"Thuaji bijes së Sionit,
Vëj re se Mbreti po vjen tek ti:
I urtë dhe hipur në gomareshë,
E mbi maz (njëgomareshë e vogël)"*

Se a ka besuar përnjëmend apo nuk e ka besuar Jezuin, personi që ka shkruar këto vargje të sipërpërmendura, kur ka bërë hyrjen trimufale të tij (të Jezuit) në Jerusalem duke u ngritur e ulur në të njejtën kohë mbi gomareshë dhe në mazin e saj të vogël, s'ka dyshim se më këtë se ai ka bërë një mrekulli: Megjithatë është e vërtetë që themi se shumica e etërve krishterë ashtu kanë besuar dhe asnjëherë nuk iu ka dukur atyre se një pasqyrim i tillë do të duket më shumë komedi se sa një procesion pompoz mbretëror. Lluka, megjithatë është i kujdesshëm dhe nuk ka përsëritur gabimin e Mateut. Mos vallë, këta autorë janë frymëzuar që të dy nga i njejtë shpirt?

Zeharia na paralajmëron në Jerusalem, pas kthimit të hebregjeve nga robëria, ardhjen e një mbreti. Megjithëse ishte i urtë dhe i thjeshtë (modest) i hipur në një maz gomareshë, megjithatë ai po vie për të sjellur shpëtimin dhe se do ta rindërtonte shtëpinë e Zotit. Ai predikon këtë në kohën kur hebregjët bëjnë çmos për ta rindërtuar

tempullin dhe qytetin e rrënuar. Popujt e tyre fqinj janë kundër tyre. Punët e ndërtimit ndërpriten gjersa Dariusi, Mbret i Persisë, e lëshon një firman për ndërtimin e tij.

Megjithëse asnjë mbret hebrej kurrë nuk është paraqitur që nga shekulli VI para Krishtit, megjithatë ata kishin qeveri autonome nën sundimet e huaja. Shpëtimi i premtuar këtu, duhet të shënohet se, është konkret dhe i menjëhershëm, e jo shpëtim që do të vjen pas 520 viteve, kur Jezui i Nazaretit po kalëronte në të njejtën kohë në dy gomarë dhe hyri në Jerusalem, qytet ky i madh tashmë dhe i pasur, me tempullin madhështor, i cili do të zinet dhe do të kryqzohet nga vetë hebrejtë dhe mësonjësit e tyre romak, siç na njohtojnë Ungjillët e tashëm!

Ky nuk do të ishte kurrfarë ngushëllimi për Izraelitë e varfër (të gjorë) të rrethuar me armiq në qytetin e rrënuar. Në mënyrë konsekuente me fjalën "mbret" ne mund të nënkuptojmë njërin nga prijësit kryesorë: Zerubabelin, Ezrën, apo Nehemijën.

Në këta dy shembuj synohet të vihet në dukje kryesisht që lexuesit e mi myslimanë, të cilët nuk janë në dijeni aq mirë me Librat hebrej se si janë keqduhëzuar krishterët nga priftët dhe murgët duke marrë prej tyre interpretime dhe domethënie budallaqe të profecive që i përmbanin ato libra.

Tash do të shqyrtojmë profevinë e Davidit:

"JaHWaH i tha ADONIT tim

Ulu në anën time të djathtë, gjersa t'i nënshtroj

Armijtë e tu dhe t'i vë për shtrojë të këmbëve tua".

(Bibla në gj. sh. "Perëndia, Zoti të thotë ty, Zoti dhe Mbreti im. Ulu në të djathtën time, gjersa t'i nënshtroj armiqët e tu dhe t'i vë shtrojë të këmbëve tua.")

Këto vargje të Davidit janë të shkruara në psalmet CXI, dhe citohen nga Mateu (XXII. 44), Marku (XII.36) dhe nga Lluka (XX 42). Në të gjitha gjuhët emrat që i përmban distikti i parë shpjegohen "Zoti

i tha Zotit tim". Natyrisht nëse Zoti i parë, në këtë fjali, është Perëndia, zoti i dytë është gjithashtu perëndi, s'ka asgjë më të përshtatshme dhe më përkatëse se ky argument për priftërit krishterët ose meshtarët, dmth folësi qenka Zoti dhe bashkëbiseduesi qenka gjithashtu Zoti. Andaj, sipas këtij interpretimi, Davidi po i njofta dy zotëra! Asgjë më logjike se sa ky justifikim! Secili prej këtyre dy perëndive është "Zot" i Davidit? Po të shkruante Davidi "**Dominus meus dixit Domino meo**", ai do të bëhej vetvetiu qesharak, ngase atëherë ai do të pranonte se ai është vet rob ose shërbëtor i dy zotërave madje edhe pa i përmendur emrat e tyre. Një pranim i tillë do të shkonte më larg se sa të çështja e ekzistencës së dy zotërave. Kjo do të thotë se Zoti i dytë i Davidit është strehuar te Zoti i tij i parë, i cili e ka udhëruar atë që të ulet në anën e djathtë gjersa t'i nënshtrojë armiq të tij dhe t'i vë shtrojë të këmbëve të tija. Ky arsyetim na shpie të pranojmë se, për të kuptuar më mirë religjionin e vet, njeriu duhet ta njohë Biblën apo Kur'anin në gjuhën burimore në të cilën është shkruar e jo të varet apo të mbështetet në ndonjë përkthim të tyre.

Unë, qëllimisht i kam shkruar fjalët hebreje **JahWaH** dhe **Adon** me qëllim që të shmanget çfarëdo paqartësie dhe keqkuptimi në domethënien që ato e bartin. Emrat e tillë të shenjtë të shkruar në Librat hyjnor duhet të *lihen* ashtu siç janë, nëse njeriu nuk mund të gjejë fjalë tërësisht përkatëse për to në gjuhën që njeriu dëshiron t'i përkthejë. Tetragrami "**Jhwh**" duhet të lexohet **Jehova**, por tash përgjithësisht shqiptohet **Jahwh**. Ai është emër i përvetshëm i Zotit të Gjithëfuqishëm dhe trajtohet si aq i shenjtë nga hebrejët, sa që ata kur i lexojmë librat e tyre ata kurrë nuk e shqiptojnë këtë emër, por e lexojnë në vend të tij emrin "Adoni". Emri tjetër "**Elohim**" gjithmonë shqiptohet, por emri **Jehova** kurrnjëherë. A thua pse e bëjnë këtë dallim hebrejët në mes këtyre dy emrave të të njëjtit Zot, kjo është pyetje që shtrohet vetvetiu, por kjo është tërësisht jashtë temës së tashme. Megjithatë, mund të përmendet kalimthi se emri "Jahwah" për ndryshim nga emri "Elohim", kurrë nuk përdoret me prapashitesat e përemrave dhe duket se është emër i përvetshëm në gjuhën hebreje me të cilin emrohet *Perëndia si zot kombëtar i popullit të Izraelit*. Në

fakt emri "Elohim" është emri më i vjetër që njihet te të gjithë samitët, dhe me qëllim që të jipet një karakter i veçant konceptit të Zotit, ky tetragram shpesh herë aplikohet bashkërisht me emrin "Elohim" për të aluduar në Ate të Përrjetshmin. Trajta arabe *Rabb Allah* i përgjigjet formës hebreje *Jahwah Elohim*

Fjala tjetër "*Adon*" nënkupton "komandantin, zotëriun dhe mësuesin apo njësoj si emrat arabë dhe turkë *Emir, Sej-jid, Aga*. Emri Adon qëndron si shprehje opozitare me domethënie "ushtarake, skllave dhe pronë". Rrjedhimisht pjesa e parë e distikut duhet komentuar kështu: "Zoti i tha zotëriut tim".

Davidi, në cilësinë e tij prej monarku, ishte zotëri dhe komandues i çdo izraeliti dhe zot i mbretërisë (mbret). Pra, shërbëtor i kujt ishte ai? Davidi duke qenë si sovran i fuqishëm, në realitet nuk mund të jetë skllav ose shërbëtor i cilës çdo qenie të gjallë njerëzore. As mund të imagjinohet se ai ka thirr "Zotin e tij" cilindo profet ose shenjtat të vdekur, siç është Abrahami (Ibrahimi a.s.) ose Jaakovi (Jakubi a.s.), për të cilët termi i zakonshëm dhe i arsyeshëm ishte "at". Kuptohet njësoj se Davidi nuk do të përdorte thirrjen "Zoti im" për asnjërin pasardhës të vetin, për të cilin termi i zakonshëm do të jetë "Bir". Atëherë, pos Zotit, nuk mbetet asnjë qenie të kuptueshme që do të mund të ishte zotëri i Davidit, përveç njeriut më të ngritur dhe më fisnik të racës njerëzore. Është fare e kuptueshme të mendohet se në sytë e Zotit dhe sipas zgjedhjes së Tij, profeti duhet të jetë një njeri, i cili është më fisnik, më i lavdëruari dhe më i bekuari nga tërë njerëzit. Me siguri parashikuesit dhe profetët e vjetër e kanë njohur këtë personalitet të shenjtë dhe, sikur Davidi , e kanë quajtur "Zotëriu im".

Natyrisht, rabinët hebrej dhe komentatorët e Besëlidhjes së Vjetër me këtë shprehje kanë nënkuptuar Mesiun, i cili do të vinte nga Davidi (si pasardhës i tij), dhe ashtu ju përgjigjen pyetjes që ua bëri Jezu Krishti, siç ceket nga Mateu (XXII) dhe përmbledhësit tjerë. Jezui përgënjeshtroi hebrejtë në mënyrë kategorike kur ai ua shtroi pyetjen e dytë: "Si mund ta thirr atë Davidi Zotëriu im nëse ai ishte bir i tij? Kjo pyetje e Zotëriut (Mësuesit) i shtyri bashkëbiseduesit të heshtin, nga se ata nuk mundën të gjejnë ndonjë përgjigje për të. Evangjelistët

në mënyrë të rreptë e ndërprejnë këtë çështje të rëndësishme për diskutim. Të ndalësh aty pa thënë asnjë shpjegim të mëtejshëm nuk ishte e vlefshme sa për Zotriun (mësuesin) e as për raportuesit e tij, ngase duke lënë mënjane pyetjen lidhur me kokën-hyjnore madje edhe karakterin e saj profetik, Jezui si mësues ishte i obliguar të zgjidhë problemin e shtruar nga vetë ai, kur pa se dishepujt dhe dëgjuesit e tij ishin të paafte se kush do të jetë atëherë "ai" Zot!

Me shprehjen e tij se "Zotëriu" ose "Adoni" nuk mund të jetë biri i Davidit, Jezui përjashtoi veten nga ai titull. Ky konstatim është decidiv dhe mësuesit religjiozë të krishterë duhet të zgjohen nga gjumi dhe Jezui ta zbresin gjer në statusin që e ka në të vërtetë si Shërbëtor i shenjtë dhe i lartë i Zotit, dhe ta hudhin poshtë karakterin e tij extravagant hyjnor që ia përshkruajnë atij aq shumë sa që nxisin neverinë dhe pakënaqësinë e tij.

Unë nuk mund të marr me mend një mësues, i cili duke parë nxënësit se nuk janë në gjendje t'i përgjigjen pyetjes së tij, do të heshtë nëse vet nuk është injorant si ata dhe s'është në gjendje të japë një zgjidhje për të. Por Jezui nuk ishte mësues injorant as zemërkeq. Ai nuk ka lënë asnjë problem të pazgjidhur ose pyetje pa u përgjigjur. Ungjillët e kishave nuk e transmetojnë përgjigjen e Jezuit në këtë pyetje: **"Kush ishte Zotëri i Davidit?"** Por Ungjilli i Barnabës jep përgjigjen: Ky Ungjill është hudhur poshtë nga kishat ngase gjuha e tij është më shumë në pajtim me Librat e shpallur hyjnorë dhe se është tejet shprehimore dhe e qartë lidhur me misionin e Jezu Krishtit (Isait a.s.) se mbi të gjitha ai shënon fjalët e sakta të Jezuit lidhur me Muhamedin (a.s.). Një kopje e këtij Ungjilli mund të sigurohet lehtë. Aty njeriu mund të gjejë përgjigjen e Jezuit, i cili tha se Besëlidhja në mes Zotit dhe Abrahamit (Ibrahimit a.s.) ishte bërë në saje të Jishmaelit (lidhur me Ismailin a.s.) përmes Davidit. Thuhet se Jezui (Isa a.s.) ka folur prore për Muhamedin (a.s.), shpirtin e të cilit e ka parë në qiell. Me vullnetin e Zotit, lidhur me këtë rast, do të shkruaj për këtë Ungjill më vonë.

S'ka dyshim se syri profetik i Danielit, i cili pa në vizionin e mrekulluar "Bar-Nasha"-në e madh, i cili ishte Muhamedi (a.s.) ishte

poashtu i njeiti sy profetik i Davidit. Ishte pikërisht ky më i madhëruari dhe më i lavdëruari i njerëzve që e ka parë Profeti Jobi (XIX 25), si "Shpëtimtar" nga fuqia e djallit.

Pra, a ishte Muhamedi, të cilin Davidi e quan "Zoti" im ose "*Adoni im*"? Të shohim.

Argumentet në favor të Muhamedit a.s., i cili është lartësuar me titullin "*Sej-jidul-Murselijn*" njësoj si "*Adoni i profetëve*" janë decisive. Ato janë aq evidente dhe eksplicite në fjalët e Besëlidhjes së Vjetër sa që njeriu mahnitet me injorancën dhe kokëfortësinë e atyre që refuzojnë të kuptojnë dhe të binden.

1. Profeti më i madh dhe Adoni, në sytë e Zotit dhe të njeriut nuk është ndonjë pushtues dhe shkatërrues i njerëzimit, as ndonjë oshënar i shenjtë, i cili kalon jetën e tij në një shpellë ose qeli të meditojë për Zotin që vetëm ta shpëtojë veten, por ai është njeri që bën më shumë mirësi dhe shërbim njerëzimit duke i sjellur ata në dritë të njourisë së një Zoti të vërtetë dhe duke shkatëruar fuqinë e djallit tërësisht dhe idolet e tij të neveritshëm dhe institucionet e liga. Muhamedi (a.s.) ishte ai "që e mavijosi me goditje kokën e gjarpërit mu për atë Kur'ani me të drejtë e quajti djallin "Iblis"¹⁴ që do të thotë "I Mavijosuri" Ai pastroi Tempullin e Qabës dhe tërë Arabisë nga idolet. Dha dritë, tregoi fenë e vërtetë, u solli lumturi dhe fuqi ish idhujtarëve injorantë arabë, të cilët për një kohë të shkurtër, e përhapën dritën në katër drejtime të rruzullit tokësor. Veprat që i ka bërë Muhamedi dhe sukseset që i ka arritur në shërbim të Zotit janë të pakrahasueshme dhe të pashoqe.

Profetët, shenjtoret dhe martirët bëjnë armatën e Zotit kundër fuqisë së djallit dhe vetëm Muhamedi (a.s.) në mënyrë decisive është kryekomandant i të gjithëve. Vërtet ai është i vetmi Adon dhe Zotëri jo vetëm i Davidit, por i të gjithë profetëve, ngase ai pastroi Palestinën

¹⁴ Shih *Islamic Review*, tetor 1926, artikullin tim "Pse Kur'ani i shenjtë e quajti djallin "Iblis".

dhe të gjitha vendet tjera që i vizitoi Abrahami (Ibrahimi a.s.) nga idhujtaria dhe zgjedha e huaj.

2. Pasi që Jezu Krishti pranon se ai vet nuk është "Zotëriu" i Davidit, e as Mesia nuk rridhte nga Davidi. Pra nuk mbetet kush tjetër pos Muhamedit (a.s.) nga radhët e profetëve të jetë Adoni ose Zotëriu i Davidit. Dhe, kur ne krahasojmë revolucionin religjioz që meriton lavdata se Djali Fisnik i Jishmaelit (Ismailit a.s.) arriti atë (i solli botës atë) aq sa e kishin arritur mija profet së bashku në jetë. Ne duhet të vijmë në përfundim se vetë Muhamedi (a.s.) është ai që do të meritonte titullin meritot të Adonit.

3. Si e ka ditur Davidi se "Jahwah i ka thënë Adonit, 'Ulu në të djathtën time gjersa t'i nënshtroj armiqtë e tu dhe t'i vej shtrojë të këmbëve tua' dhe kur e ka dëgjuar Davidi këtë fjalë të Zotit? Krishti vet jep përgjegje kur thotë "Davidi e ka shkruar këtë në shpirt". Ai e ka parë Adonin-Muhamedin (a.s.) ashtu siç e ka parë atë Danieli (Danieli VII) dhe Sh. Pali e ka parë atë (Letra e dytë Korintsve XII) si dhe shumë të tjerë që e kanë parë. Natyrisht ky mister "Ulu ti në të djathtën time" është fshehur nga ne. Megjithatë ne mundemi në mënyrë të sigurtë të supozojmë se ky konfirmim zyrtar i shprehur me nderim të uljes së tij në anën e djathtë të fronit të Zotit, andaj dhe u ngrit në dinjitetin e "Adonit" tregon se jo vetëm profetët por të gjitha Krijesat morën pjesë natën e famshme të Miraxhit të tij në Parajsë.

4. Si dëshmi e vetme objektive e parimore e misionit hyjnor të të Muhamedit (a.s.) dhe superioritetit të tij është dënimi i doktrinë së trinisë nga ana e tij . Por, Dhiata e Vjetër nuk njeh tjetër zot pos Allahut dhe se Zotriu i Davidit nuk ishte ulur në anën e djathtë të zotit të trinisë, por ishte te i vetmi Allah. Andaj në mes profetëve që i besonin dhe i shërbenin Allahut, asnjë nuk ishte aq madhështor dhe nuk ka kryer shërbime mahnitëse për Allahun dhe njerëzimin, si Muhamedi (a.s.) mëshira dhe shpëtimi i Zotit qoftë mbi të.

VIII

ZOTI DHE PROFETI I BESËLIDHJES

Libri i fundit i Kodit kanonik hebrej i Biblës mban emrin "Malahai", i cili duhet të jetë më tepër mbiemër se sa emër i përvetshëm. Shqiptimi i drejtë i emrit "Malahi" që do të thotë "Engjulli im" apo "I dërguari im". Fjala hebreje Malah (Malah) si ajo arabe "melek", si termi grek "anghelos" prej të cilit rrjedh emri "engjull", nënkupton "lajmëtar" (i dërguar) njeri i autorizuar me mesazh ose lajme për t'i dërguar ndokuj.

Kush është ky farë "Malakhi" dhe në të cilën periudhë të historisë ka jetuar dhe predikuar, nuk është njohur nga vet libri apo prej cilës do pjesë të Dhiatës së Vjetër. Ajo fillon me fjalët: "Missa' e Fjalës së Zotit, Perëndi e Izraelit me anën e Malakhit", e cila mund të përkthehet: "Diskursi i fjalës së Jehovajt, Zotiti të Izraelit, nëpërmjet të Malakhit". Ky përmban katër kapituj të shkurtër.

Profecia nuk i është drejtuar asnjë mbreti as oborrtari, por i është drejtuar popullit që tashmë ishte vendosur në Jerusalem në Tempullin dhe shërbimet e tij. Sakrificat dhe blatimet (dhuratat) janë më të dobta dhe më të këqija. Delja dhe kafsha që ofrohen te altarët nuk janë të cilësisë më të mirë. Ato janë shtazë të verbëta, të çala dhe të lodhura. E dhjeta e kishës nuk paguhet, por edhe nëse paguhet është e materialit të dobët. Priftët, gjithashtu, nuk mund t'ia kushtojnë kohën e tyre dhe energjinë për t'i kryer detyrimet e tyre të shenjta, ngase ata nuk mund të përtypin biftekët dhe mishin e fërguar të kurbanëve të vjetër, të dobët dhe të sakatosur. Ata nuk mund të jetojnë nga e dhjeta kishtarë e varfër apo pagesat e pamjaftueshme. Jahweh, si zakonisht, tashti i kërcënohet këtij populli të papërmirësuar, mban premtimet dhe nganjëherë edhe shfaq pakënaqësi.

Ky diskurs ose profeci, duket se është dhënë nga profeti Malahi afër fillimit të shekullit të IV para e.s., kur populli i Izraelit ishte gjithashtu i lodhur nga Jahweh dhe thonin: "Tryeza e Zotit është një krupë dhe se ushqimi i Tij është i përbuzshëm." (Malahi I.12). (Bibla

në shqip: "Në tryezën e Zotit nuk ka rëndësi çfarë flijohet! Mund t'i kushtoni lirisht diçka pavlerë") Ai që bën keq, në sytë e Jehovës është i mirë, dhe Ai është i kënaqur me ata: ose ku është Zoti i gjykimit?" (Malahi II.17).

Megjithatë, Libri i Malahit duke qenë i dhëun pas gënjeshtreve (*post captivitatem*), është shkruar në një stil dukshëm të mirë hebraik. Të thotë njeriu se ky "Misa" ose fjalim është përcjellur deri në kohën tonë i pacënuar dhe i pandryshuar do të thotë të pranoshë injorancë gjuhe. Ekzistojnë disa fjali të gjymtuara, saqë është e pamundur të kuptosh kuptimin e vërtet që ato synojnë ta japin.

Temë e diskutimit tonë në këtë artikull është predikimi famoz i formuluar në Librin e Malahit kreu III.1. Profecia fillon kështu:

"Veni re, do të dërgoj lajmëtarin Tim, i cili do të më përgatis rrugën dhe papritmas do të vijë Adoni te tempulli i tij, i Dërguari i Besëlidhjes, të cilin ju e dëshironi. Veni re, ai do të vijë, thotë Zoti i gjithfuqishëm" (Malahi III.1).

(Bibla në gj. sh.: "*Do të dërgoj lajmëtarin tim, i cili do të më hap rrugën. Engjulli i Besëlidhjes sime, të cilën ju e pritni po vjen. Atëherë unë, Zoti që ju pritni, do të hyj papritur në Tempullin tim.*")

Ky është predikim i mirënjohur i Mesiasë. Të gjithë krishterët, shenjtorët, etërit, papët, patrikët, priftët, meshtarët, murgët e madje edhe nxënësit që e ndjekin mësimin e të dieleve, neve na tregojnë se i dërguari (lajmëtar) i përmendur në tekst është Sh. Gjoni Pagëzor dhe i dërguari i dytë, të cilin e kanë quajtur në dialektin e vjetër të tyre "Engjulli i Besëlidhjes" ai është Jezu Krishti!

Përcaktimi definitiv i temës së kësaj profecie është me rëndësi të jashtëzakonshme për shkak se kishat e krishtera kanë besuar gjithnjë se dy personat e dalluar janë indikativë në të dhe autori i këtij besimi të gabuar është njeri jashtëzakonisht i verbër i Librit të Sh. Mateut. Njëra nga veçoritë karakteristike të Ungjillit të parë - Mateu, tregon dhe dëshmon përmbushjen e disa thënieve të veçanta ose predikim në Dhiatën e Vjetër, lidhur me pothuaj të çdo ngjarje për jetën e Jezu Krishtit. Ai është tejet i pakujdesshëm ta ruaj veten nga kontraditat

dhe më pak skrupullos në citimet e tij nga Librat hebraik. Ai vërtet nuk është aq me përvojë në letërsinë e gjuhës së tij. Unë kam pasë rast të përmend njërin nga të verbërit e tij lidhur me gomarin në të cilin ishte hipur Jezui¹⁵ në artikullin tim paraprak të kësaj serie. Kjo është çështje më serioze që drejtpërdrejt është e lidhur me autencitetin dhe vlerën e Ungjillëve. Është e mundur që profeti Mateu duhet të jetë injorant i karakterit të vërtetë të profecisë së Malakhi-t dhe ia atribuon keq citatin si injorant zotëriut të tij, të cilin do ta vënin në dyshim vet cilësinë e tij prej profeti të frymëzuar hyjnor? Atëherë çfarë do të mendonim për autorin e Ungjillit të dytë të Sh. Markut, i cili ia atribuon Jeshajës pasusin në Librin e Malahut? (Marku I.2) Jezui është transmetuar nga Mateu (XI 1-15) edhe ky gjithashtu është ndjekur ose imituar nga Lluka (VII 18-28), duke i deklaruar një grupi njerëzish se Gjon Pagëzori "ishte më shumë se Profet" dhe se ai ishte "personi për të cilin ishte shkruar".

"Veni re, unë do të dërgoj Engjullin tim para teje dhe ai do të përgatisë rrugën para teje" dhe se "askush nga mesi i atyre të lindur nga grat (nënat) nuk ishte më i madh se Gjoni, por ai i fundit në mbretërinë e qiellit është më i madh se ky". Shtrëmbërimi i tekstit të Malakhit është bërë më qartë dhe me qëllim. Teksti original na tregon se **Jahweh Sabaoth**, dmth. Zoti i nikoqirve është folës dhe besimtarët janë ata njerëz, të cilëve Ai iu drejtohet gjë që mund të vihet në dukje në fjalët, "të cilin ju e pritni... të cilin ju e dëshironi". Zoti thotë: "Veni re, unë do të dërgoj Lajmëtarin Tim dhe ai do të përgatisë rrugën para *meje*". Por Ungjillët e kanë ndryshuar tekstin duke hequr përemrin vetor të vetës së parë në njëjës dhe në vend të tij e kanë futur "shprehjen" para *teje*" (ose "fytyrës tënde") ashtu siç është në gjuhën hebraike) *dy herë*.

Përgjithësisht besohet se atëbotë Mateu ka shkruar Ungjillin e tij atëherë gjuhën e vjetër hebraike ose aramaisht, me qëllim që para hebrenjve të dëshmojë se Zoti, kur iu drejtua Jezu Krishtit ka thënë:

¹⁵ Shih I.R. (*Ismaic Review*) Janar 1929 f. 18.

"Veni re, unë do ta dërgoj Lajmëtarin tim (Engjullin) (ashtu siç thuhet në verzionin e Mateut XI. 10) para teje dhe do ta përgatis rrugën para teje": dhe deshi të tregoj se ai engjull apo lajmëtari ishte Gjon Pagëzori. Pastaj vërehet një kontrast në mes Gjonit dhe Jezuit që ka mbetur te Jezui, i cili e përshkruan si profet mbi çdo profet dhe më të madh se bijtë e të gjitha nënave të njerëzimit, por së paku në Mbretërinë e Qiellit, mbreti i së cilës mendohet se është Jezui, ai është më i madh se Gjoni.

Nuk besoj se Jezui apo cilido nga dishepujt e tij do të përdorte një gjuhë të tillë për të shtrembëruar Fjalën e Zotit, por njëfarë meshtari fanatik ose peshkopi injorant e ka falsifikuar këtë tekst dhe ia ka atribuar Jezuit fjalët, të cilat asnjë profet nuk do t'i thoshte.

Mendimi tradicional se Profeti (Lajmëtari) i autorizuar për të përgaditur ose meremetuar rrugën para "Adonit" dhe "Profetit të Besëlidhjes" është shërbëtor dhe i nënshtruar i këtij të fundit, mbi këtë bazë mund të përfundojmë se teza sipas cilës dy personat e dalluar janë të parashikuar është ky fabrikim që rrjedh nga injoranca lidhur me rëndësinë e misionit dhe detyrës që kishte lajmëtari (I dërguari). Ai nuk duhet trajtuar si pionier madje as inxhinier i caktuar për të ndërtuar rrugët dhe urat nëpër të cilat do të kalojë procesioni mbretëror. Pra të shqyrtojmë këtë temë më hollësisht, dhe mënyrë kurajuese dhe të paanshme.

1. Në radhë të parë duhet të kuptojmë mirëfilli se profeti është një njeri, krijesë me trup njeriu dhe shpirt dhe se ai nuk është engjull ose genie superiore njerëzore. Në radhë të dytë, ne duhet t'i hapim sytë e urtisë dhe të gjykojmë (drejtë) që të shohim se ai nuk është dërguar që të përgadit rrugën para një tjetri profet i quajtur "Adon" dhe "Profeti i Premtuar", por ai është i autorizuar të themelojë një fe të drejtë, të sigurtë dhe të mirë. Ai është caktuar me detyrë që t'i menjanojë të gjitha pengesat në rrugë të Zotit dhe të krijesave të Tij, t'i mbush boshllëqet, t'i zhduk të metat në rrugët tokësore, në mënyrë që të jetë ajo rrugë e kalueshme, e lehtë për të ecur në të, e ndriçuar

mirë dhe e siguruar - mbrojtur nga të gjitha rreziqet. Faza hebraike "**u pinna derekh**", do të thotë se Profeti" do të vej (themeloj) adhurim të drejtë dhe të qartë ose (do ta themelojë) fenë e drejtë. Fjala "darakh" është e të njejtës rrënjë si fjala arabe "daraka", që do të thotë, "unë eci, arrij dhe kuptoj" dhe emri foljor(substantivi) nga kjo është "derekh" që do të thotë, "rrugë, udhë, shteg" dhe në mënyrë metaforike nënkupton "adhurimin dhe fenë". Në këtë kuptim shpirtëror është përdorur tërësisht përmes psalmeve dhe profetëve. Vërtet ky profet i lartë i Zotit nuk ishte duke ardhur që të meremetojë rrugën, të reformojë religjion për të mirë të një grup hebrenjesh, por të themelojë një fe univerzale dhe të pandryshuar për të gjithë njerëzit. Megjithatë feja hebraike ngul këmbë në konceptin e besimit për ekzistimin e një Zoti të vërtetë, megjithatë koncepti i saj lidhur me Te si Perëndi nacionale e Izraelit, priftëria e tyre, ritet e sakrificës dhe ceremonitë, e pastaj mosekzistimi i asnjë artikulli pozitiv i besimit në pavdekshmërinë e shpirtit, ngjallja e të vdekurit, dita e gjykimit, jeta e përhershme në Parajsë ose në Ferr dhe shumë çështje tjera të definuara e bëjnë atë apsolutisht të papërshtatshme dhe të pamjaftueshme për popujt me gjuhë të ndryshme, për raca, klima, temperaturë dhe doke të ndryshme. Sa i përket krishterizmit, me shtatë (sakramentet) kungatat e tij të pakuptimta, besimin e tij në mëkatin burimor, inkarnacionin e zotit - koncept ky i besimit, i cili nuk është i njohur në literaturat religjioze dhe mitologjike dhe në trininë e zotërave individual, e më në fund për shkak se ai nuk posedon asnjë rrjesht *in scripto* nga themeluesi i tij i supozuar, Jezu Krishti, se i ka bërë ndonjë të mirë njerëzimit. Përkundrazi ky ka shkaktuar formimin e grupeve dhe sekteve, dhe të gjitha ngërthenin në vete ndjenja të hidhura të urrejtjes dhe mërisë ndaj njëra tjetrës.

Atëherë Profeti ishte i autorizuar për t'i anuluar të dy ato religjione dhe të themelojë religjionin e vjetër të Abrahamit (Ibrahimit a.s.) dhe të Jishmaelit (Ismailit a.s.) dhe të të gjithë profetëve, me udhëzime të reja për të gjithë njerëzimin. Ajo duhet të ishte rruga më e shkurtër për të "arritur" Zotin: feja më e thjeshtë për ta adhruar Ate:

dhe besimi më i sigurt që të mbetet përherë i pastër dhe i pafalsifikuar me bestytini dhe dogma budallaqe. Profeti ishte i autorizuar të përgadis rrugën, një fe e cila do të udhëzonte të gjithë ata që dëshirojnë në të dhe në dashurinë e Një Zoti pa pasur nevojë të udhëhiqen besitmarët nga mija udhëheqësish dhe pretenduesish të vetëmëruar. Dhe mbi të gjitha, profeti duhej të vinte papritmas në tempullin e tij qoftë ai në Jerusalem apo në Mekë. Ai duhej të shkulte rrënjët e të gjithë idhujtarisë në ato vende, jo vetëm me shkatërrimin e idhujve dhe putave, por gjithashtu me krijimin e vetëdijes te ata paganë që t'i kthehen besimit në një Allah të vërtet në vend adhuresve që iu luteshin më parë. E kryerja e kësaj detyre të rëndësishme ishte të ndërtojë një shteg të ri, dmth. fenë univerzale, e cila mëson se mes Zotit dhe njeriu nuk ka fare ndërmjetësuesi absolut, prift, shenjtor, ose sakrament (që i lejohet të ndërmjetësojë), atë e ka bërë dhe e bën vetëm një i Dërguar i cili quhet **Muhamed El-Mustafa!**

2. Gjon Pagëzori nuk ishte profeti i paralajmëruar nga Malahi. Të dhënat e ofruara nga katër evangelistë janë tejet kontradiktore, por një gjë për të cilën ata së bashku pajtohen është ajo se ai nuk ka përgatitur asnjë rrugë fare, ngase ai nuk ishte i akredituar (atij nuk iu kishte dhënë besimi) me libër të shenjtë. Ai madje as që ka themeluar asnjë religjion, as e ka reformuar atë të vjetrin. Thuhet se ai ka lënë prindët e tij dhe shtëpinë derisa ishte ende i ri. Ai jetoi në shkretëtirën duke ngrënë mjaltë dhe karkaleca. Atje kaloi jetën e tij gjersa i mbushi afro tridhjetë vite kur iu paraqit një grup i madh njerëzish në brigje të Lumit Jordan, aty ku i pagëzonte mëkatarët e penduar, të cilët ia rrëfenin mëkatet që i kishin bërë. Ndërkaq Mateu nuk di gjë lidhur me marrëdhëniet e tij me Jezuin, apo nuk çan kokën të flasë një fjalë për to. Lluca i cili shkroi Ungjillin e tij *jo* nga shpallja (siç është zbritur në të vërtet), por nga puna që kishin bërë me shkrim dishepujt e mësuesit (kryeparit). Ato ishin shënime lidhur me nderimet që ia ka bërë Gjoni Jezuit kur që të dytë "ishin në barkun e nënave të tyre" (Lluca I. 39-

46). Ai pagëzoi Jezuin në ujërat e Lumit Jordan si çdo njërin dhe thuhet se ka thënë se ai (Gjoni) s'ishte i zoti të ulet e t'i zgjidhë lidhësat e këpucëve (Marku I.7) të Jezuit dhe sipas Ungjillit të katërt si (Gjoni) ka brohoritur se Jezui ishte "Qingj i Zotit", i cili merr mëkatet e botës" (Gjoni I. 29). Se ai e njihnte Jezuin dhe se e ka ditur se ai është Krishti, kjo gjë është fare evidente. Megjithatë kur ai u burgos ai dërgon dishepullin e tij te Jezui, për ta pyetur: "A je ti ai që duhet të vijë apo ne duhet të presim tjetër kend? (Mateu XI.3, etj.). Pagëzori ishte munduar në burg për shkak se ai qortoi një jobesimtar edomit, Mbretin Herod Tetrarhun, që ishte martuar gruan e vëllaut të tij. Kësi soji merr fund jeta e profetit të ndershëm dhe të shenjtë sipas rrëfimit evangjelist.

Është çudi se si hebreqët nuk e kanë pranuar Gjoning si profet. Është gjithashtu çudi se si Ungjilli i Barnabës nuk e përmend Pagëzorin, e për më tepër fjalët që i ka shqiptuar Gjoni për Jezuin ia atribuon Jezuit kinse i ka thënë ato lidhur me Muhamedin (a.s.) Të Dërguarin e Allahut. Kur'ani përmend lindjen e mrekulluar të Gjoning nën emrin "Jahja", por nuk flet për misionin e tij të Pagëzimit.

Përshkrimi i predikimit të tij është dhënë në kreun e tretë të Librit të Mateut. Ai duket se ka njohur botërisht për afrimin e Mbretërisë së Qiellit dhe për ardhjen e Profetit të madh të Allahut, i cili do të pagëzonte besimtarët, jo me *ujë* "por me zjarrë dhe me shpirtin e shenjtë".

Pra, nëse Gjon Pagëzori ishte profeti i emruar nga Zoti të përgadit rrugën para Jezu Krishtit dhe nëse ai ishte lajmëtar i dorës së dytë, atëherë s'ka kurrfarë kuptimi as urtie çfarëdo që të fliet për Gjoning lidhur me pagëzimin e turmave të njerëzve në ujërat e lumit apo të pellgut, e të angazhohet vet me dhjetra dishepuj. Ai duhej menjëherë ta ndiqte dhe t'i bashkohej Jezuit kur ai e kishte parë dhe njohur atë! Por s'ka të ngjarë se ai e ka njohur atë! Natyrisht kur flasin myslimanët për ndonjë profet ata gjithnjë flasin me një respekt dhe nderim të madh edhe unë nuk e kam ndërmend ta komentoj ate më

tutje, siç do ta bënte njëfarë Ernest Renani apo ndonjë kritik indiferent!

Por të thuash se profeti, të cilin ata e përshkruajën si dervish i mbulojës së shkretëtirës në lëkurën e shtazëve, dhe një dervish i cili vie përpara dhe sheh "Adonin" dhe "Engjullin e Besëlidjes", e *pastaj* nuk shkon pas tij dhe s'i qëndron besnik, atëherë ai vrapim i tij është qesharak dhe i pabesueshëm.

Të mendosh dhe besosh se një profet është i dërguar nga Zoti për ta përgatitur rrugën, për ta pastruar religjionin për shkak se do të vijë eprori i tij dhe pastaj ta përshkruajë atë si qenie të gjallë (që jeton) në shkretëtirën mes shtazëve, do të thotë të na thuash neve se ai po ndërtonte kalldrem, rrugë të shtruara ose hekurudha *jo* për njerëz, por për bisha dhe xhindë.

3. Gjon Pagëzori nuk ishte profeti Elijah ose Elias, siç i mvishet Krishtit të ketë thënë. Profeti Malaki në kreun e tij të katërt (rreshti 5,6) flet për ardhjen e Elijahut, fakt ky i cili është paralajmëruar se do të ngaj një kohë para ditës së ringjalljes e jo para "paraqitjes" së të Dërguarit në fjalë. Madje edhe nëse Krishti ka thënë se Gjoni ishte Elijahu, njerëzit nuk e kanë njohur atë. Ajo që Jezui kishte ndërmend ta thotë se të dytë ishin të ngjashëm në jetën asketike, me zellin e tyre për Zotin, kurazhin e tyre për të qortuar ashpër dhe për të paralajmëruar mbretërit dhe udhëheqësit hipokritë të religjionit.

Unë nuk mund të vazhdoj të trajtoj këtë tezë të pambështetur të kishave lidhur me Gjonin si Profet, i cili "do të përgadis rrugën". Por unë duhet të shtoj se ky Pagëzor nuk ka anulur asnjë shkronjë nga "Ligji i Moisiut as ka shtuar gjë në të. Sa i përket Pagëzimit, ky është një lloj *mamuditha* hebraike ose abdest. Larja ose abdesti nuk mund të konsiderohet "religjion" ose "rrugë" vendi i së cilës është marrë nga institucioni famoz dhe misterioz i kishës së Sakramentit të Pagëzimit!

4. Nëse them se në profecinë e Malahit nuk është fjala për Jezun Krishtin, do të duket se unë paraqitja një *argumentum in absurdum*

(*argument absurd*) ngase askush nuk do të kundërshtonte apo të hedhte poshte thënien time. Kishat gjithmonë besonin se "Profeti i rrugës" është Gjon Pagëzori e jo Jezui. Hebrejtë, megjithatë, nuk pranojnë asnjërin. Por si person i paralajmëruar në këtë profeci është një dhe i njejtë person *e jo dy* persona. Unë duhet të them me ndërgjegje se Jezui nuk është ai njeri i paralajmëruar, e as mund të jetë. Po të ishte Jezui zot, siç besohet tash (nga të krishterët) atëherë ai nuk do të mund të angazhohej në përgatitjen e rrugës para **Jahweh Sabaoth-it!** Po të ishte Jezui **Jahweh Sabaoth**-i i cili e bëri këtë profeci, atëherë kush është **Jahweh Sabaoth**-i tjetër, para *fytyrës së të cilit* duhej të përgatitej rruga? Po të ishte ai njeri i thjeshtë, i përbërë nga mishi dhe gjaku dhe shërbëtor i Zotit të gjithëfuqishëm atëherë teza në fjalë bie poshtë, ngase Jezui duke qenë njeri i thjeshtë dhe profet nuk mund të jetë themelues i kishave të trinisë. Cilëndo formë të religjionit krishter që ne e marrim, qoftë ajo ortodokse, katolike, protestante, shpëtimtare, sektin e atyre që dridhën nga frika, apo cilindo sekt nga sektet e shumta dhe komunitetet, asnjëri prej tyre nuk mund të jetë "rruga", as "religjioni" i paralajmëruar nga Malahi dhe se Jezui *nuk* është themelues apo përgaditës i tyre. Gjersa ne përgënjeshtrojmë njësinë e Zotit, ne jemi duke bërë mëkat dhe se Jezui nuk mund të jetë miku ynë e as të na ndihmojë.

5. Personi i paralajmëruar në profeci ka tri cilësi: dmth. ai është i Dërguari i Fesë, Kryekomandant dhe Profet i Besëlidhjes. Ai gjithashtu është i përshkruar dhe i dalluar me tri kushte, dmth. "ai do të vie papritmas në Xhaminë ose Tempullin e tij, ate e presin dhe e kërkojnë njerëzit dhe është shumë i dashur dhe ia kanë shumë lakmi."

Kush pra mund të jetë ky njeri i madhëruar, ky Mirëbërës i Madh i njerëzimit dhe ky komandant trim, i cili bëri shërbime fisnike për kauzën e Allahut dhe religjionit të Tij, pos Muhamedit (a.s.) - mëshira dhe shpëtimi i Zotit qoftë mbi te?

Ai solli në këtë botë një Libër të shenjtë të pashoq "El-Kur'anin", fenë tejet të arsyeshme të thjeshte dhe të dobishme të Islamit, i cila ka

qenë mjet i udhëzimit në saje të të cilit miliona popuj të besimit pagan në të gjitha anët e rruzullit tokësor ndërruan fenë e tyre dhe hynë në një fe univerzale dhe në vëllazërim të bashkuar, i cili përbën "Mbretërinë e njëmendët dhe formale të Allahut" në tokë, e paralajmëruar nga Jezui dhe Gjon Pagëzori. Është gjë e kot dhe veprim naiv të krahasojmë Jezuin apo Gjonin me të Dërguarin e madh të Allahut, kur ne dimë mirëfilli se asnjëri prej këtyre të dyve nuk është orvatur t'ia ndërroi ndonjë pagani fenë, e as nuk arritën arritën t'i bindin hebrenjtë që t'a akceptojnë misionin e tij.

IX

PROFETËT E MIRËFILLTË PREDIKOJNË VETËM FENË ISLAME

S'ka asnjë popull të njohur në histori si popull i Izraelit, i cili gjatë një periudhe më pak se 400 vjet, është i vërshtuar me miriada të profetëve të rrejshëm, duke mos përmendur turmat e magjstarëve të të gjitha llojeve, fallxhinj dhe shtrigat e magjistarë e të gjitha llojeve e mjeshtrove. Profetët e rrejshëm ishin dy lloje:

a) Ata që predikonin religjionin dhe Toran (Ligjin) e Jahwehës dhe pretendonin se predikonin në emrin e Tij dhe ata që nën patronazhin e monarkut idhujtar izraelit duke predikuar në emrin e Baalit apo të perëndive tjera të popullit fqj pagan. Ata u takojnë kategorive të mëparshme disa mashtrues si bashkëkohas me profetë të vërtet si Mika dhe Jirmija, ndërsa në kategorinë e dytë ishin ata që i nxorën shumë telashe Elijahut dhe shkaktuan vrasjen e profetëve dhe të besimtarëve të vërtetë gjatë sundimit të Ahabit dhe gruas së tij Jezebel. Më të rrezikshmit e të gjithëve për kauzën e besimit dhe të religjionit të vërtet ishin pseudo-profetët, të cilët udhëhiqnin shërbimet hyjnore në tempull, e gjithashtu edhe në Misfa dhe pretendonin se po dërgonin profecitë e Zotit për popullin. Mbase, asnjë profet nuk iu ka nënshtruar persekutimet dhe vuajtjeve të shkaktuara, nga duart e këtyre mashtruesve më shumë se profeti Jirmija.

Derisa ishte ende i ri, Jirmija filloi misionin e tij profetik afër qerekut të fundit të shek. VII, para e.s., atëbotë kur Mbretëria e Judës ishte në rrezik të madh nga invazioni i kaldian;ve. Hebrenjtë hynë në aleancë me Faraonin e Egjiptit, por pasi ky i fundit (Faraoni) që mposhtur keq nga trupat e Nebukadnecarit, shpartallimi i Jerusalemit ishte vetëm çështje kohe. Në atë ditë kritike, gjatë të cilave fati i

popullit të mbetur të Zotit duhej vendosur, Profeti Jirmija ishte vendosmërisht duke këshilluar mbretin dhe udhëheqësitë hebrenj të dorëzohen dhe t'i shërbejnë mbretit të Babilonit, në mënyrë që Jerusalemi mbase do të shpëtojë të mos bëhet hi e pluhur, e njerëzit pa u deportuar në robëri. Ai mbajti fjalimet e veta të rrjedhshme dhe serioze në veshët e mbretërve, priftërve dhe të njerëzve të vjetër, por të gjitha më kot. Ai dërgoi mesazhe pas mesazhit të Zotit, ku thoshte se mjeti i vetëm për shpëtimin e vendit dhe të popullit nga shkatërrimi i pashmangshëm, ishte që ata t'u nënshtrohen kaldianëve. Por fjalëve të tij nuk ua vuri veshin askush.

Nebukadneceri vjen dhe pushton qytetin. Me veti merr mbretin princat dhe shumë robër si dhe të gjitha pasuritë (thesaret) e tempujve duke përfshirë anijet e arit dhe të argjendit. Një princ tjetër dhe i treti caktohen nga Perandori i Babilonit që të sundojnë si vazalë të tij në Jerusalemin. Ky mbret në ven që të jetë i mendshëm dhe lojal eprorit të tij nga Babilonit, qohet në kryengritje kundër tij. Jirmija e paralajmëron në mënyrë të pareshtur mbretin që të qëndrojë besnik dhe të heq dorë nga politika egjiptiane. Por profetët e rrejshëm vazhdojnë të mbajnë fjalime të bujshme në tempull duke thënë: "Kështu thotë Zoti i nikoqirëve, veni re, unë ia kam kthyer zgjedhën mbretit të Babilonit dhe në kohëzgjatje prej dy viteve, të gjithë robët hebrenj dhe anijet do të kthehen në Jerusalemin". Jirmija e vë një zgjedhë druri përreth qafës së vet dhe shkon në tempull dhe u thotë njerëzve se Zoti është i kënaqur ta vëjnë në atë mënyrë zgjedhën e monarkut të Babilonit nëpër qafat e të gjithë hebrenjëve. Ai u godit në fytyrë nga njëri profet kundërshtar, i cili e bën copë e thërime zgjedhën e drurit që ishte në qafë të Jeremijës dhe zuri t'i përsërisë fjalimet e bujshme të profetëve të rrejshëm. Jirmija hudhet në një biruc plot baltë dhe ushqehet vetë me nga një gjethe të thatë të elbit në ditë gjera mbretëron uria në qytet i cili është i rrethuar nga Kaldanët. Profeti i rrejshëm Hanani vdes ashtu siç paralajmëron Jirmija. Muri i qytetit është kredhur poshtë diku, e ushtria fitimtare vërshon në qytet. Mbreti Sidakia dhe suita e tij që po iknin zinën robë dhe dërgohen te

Mbreti i Babilonisë. Qyteti dhe tempulli pasi që plaqkiten iu vihet zjarri dhe të gjithë banorët e Jerusalemit transportohen në Babiloni, vetëm klasat e varfëra mbesin për ta punuar tokën. Me urdhërin e Nebukadnecarit, Jirmiut i jipet e drejta e qëndrimit në Jerusalem dhe guvernieri i posaemëruar Gedaliu caktohet ta ruaj dhe të kujdeset për profetin. Por Gedaliu vritet nga hebrejtë e rebeluar dhe atëherë ata që të gjithë ikun në Egjipt duke marrë Jirmijan me vete. Madje edhe në Egjipt ai predikon kundër të ikurëve dhe egjiptasëve. Jeta e tij duhet të ketë përfunduar në Egjipt.

Librat e tij, siç duket në mënyrë evidente, tash janë tërësisht të ndryshme nga teksti i verizionit grek të librave hebrejnjë të redaktuara nga shkollarët hebrej. Është evidente kopja nga e cila është shkruar teksti grek nga përkthyesit aleksandrian (të kohës së Aleksandrit), e cila ka radhitje të ndryshme të kapitujve.

Kritikët e Biblës konsiderojnë se Jirmija ishte autor, ose për çdo rast, hartues i librit të pestë që quhet " Besëlidhja e Ripërtërirë ". Unë personalisht jam i të njëjtit mendim. Jirmija ishte levit dhe gjithashtu edhe prift dhe profet. Ka shumë mësim të Jirmijat në Besëlidhjen e Ripërtërirë, të cilat janë të panjohura në pjesën tjetër të shkrimeve të Dhiatës së Vjetër. Unë po e marr shembull njëren nga këto mësim për këtë temë, të cilën e konsideroj njëren nga gjërat e çmueshme ose tekst të artë të Dhiatës së Vjetër dhe mendoj se duhet të vlerësohet shumë i vlefshëm dhe i shenjtë. Pas këtij shpjegimi të hollësishëm unë po nxitoj t'i qasem çështjes kryesore, të cilën e kam zgjedhur si temë kryesore për këtë artikull.

Si ta dallojmë profetin e vërtet nga ai i rrejshëm. Jirmija na ka furnizuar neve me përgjigje tejet të kënaqshme, kur thoshte:

"Profeti që predikon Fenë Islame"

Në Librin Dhiatës së Vjetër (XIII 1-5, XVIII. 20-22) Zoti i Gjithëfuqishëm jep disa udhëzime lidhur me profetët e rrejshëm, të cilët mund të predikojnë në emër të Zotit dhe në një mënyrë të tillë

djallëzore sa që ata t'a mashtrojnë popullin e Tij. Më tutje ai na thotë se mënyra më e mirë për të konstatuar perfiditetin e mashtruesit ishte t'i qaset kryerjes së predikimeve të tij dhe ta sjell atë buzë vdekjes kur mashtrimi zbulohet. Por, siç dihet mirëfilli, injoranti nuk mund ta dallojë mirë profetin e vërtetë dhe mashturesin, siç veprojnë sot, nuk janë në gjendje ta zbulojnë definitivisht se cili prej të dyve, prifti katolik apo romak apo meshtari është pasardhësi vërtetë i Jezu Krishtit! Profeti i rrejshëm do të paralajmëronte ngjarje, punë të mrekullueshme religjioze, së paku në prani të atyre që ka vepruar profeti i vërtetë. Konkurenca në mes profetit Musa dhe magjistarëve të Egjiptit është një ilustrim i besueshëm i këtij pohimi. Kësi soji Jirmija është ai që na jep mënyrën më të mirë të testimi të vërtetësisë, njëmendësisë së profetit dhe ajo mënyrë është shenjë e Fesë Islame. Luteni ta lexoni kapitullin XXVIII të Jirmija, pastaj të mendoheni dhe të përqëndroheni në pasusin e nëntë.

"Profeti i cili paralajmëron Islamin (Shalomin), me ardhjen e fjalës së Profetit, do të njihet ai i dërguar i Zotit (Jirmija XXVIII.9).

(Bibla në gj. shqipe: "Por në qoftë se një profet parashikon lumturi dhe fitore, duhet pritur nëse fjala e tij plotësohet. Vetëm atëherë do të vërtetohet nëse ka folur në emër të Zotit).

Ky përkthim i këtij rreshti të mësipërm është tekstualisht. Folja burimore **naba** si rëndom e përkthyer si "paralajmëroj" ose "profetizoj" dhe emri **nebij**, "profet" lë përshtypjen se profeti është personi, i cili paralajmëron për të ardhmën apo tregon për ndodhitë e kaluara me ndihmën e shpalljes hyjnore. Ky definicion është vetëm pjesërisht i vërtetë. Definicioni i plotë i fjalës "profet" duhet të jetë kështu: "Njeri që merr profeci dhe mesazhe nga Zoti dhe ua dërgon njerëzve në mënyrë besnike një personi apo një populli të caktuar". Është evidente se mesazhi hyjnor nuk ka nevojë domosdo të paralajmërojë ngjarje të së kaluarës dhe ato që do të ndodhin në të ardhmën. Në të njëjtën mënyrë fjala "profetizoj" nuk do të thotë gjithësesi të zbulosh të kaluarën apo ndodhitë në të ardhmën, por më shumë për të predikuar apo njohur mesazhin e Zotit. Mbi këtë bazë të

predikosh do të thotë të përhapësh dhe të shqiptosh një profeci të re, duke qenë natyra apo karakteri i saj fare i paanshëm. Të lexosh fjalët e një profeti do të thotë të profetizosh jo më shumë se sa një profet kur *përhapë një predikim* kur mbanë një ligjëratë apo fjalim publik vullnetarisht. Në Kur'an Zoti urdhëron robin (shërbëtorin) e Tij të dashur Muhamedin (a.s.) të deklarojë: "Unë jam njeri prej mishi, siç jeni edhe ju, por (për ndryshim nga ju) mua më vjen shpallja" etj., kështu që ne duhet të jemi të kujdesshëm të mos i atribuojmë asnjë profeti cilësinë e njohjes (dijes) dhe thënies së çdo fjale a mendimi personal si shpallje hyjnore. Shpallja hyjnore vinte në intervale, ndërsa profetët në fjalimet e tyre individuale dhe në njohuritë e tyre mund të bëjnë gabime. Profeti nuk është i emërtuar nga Zoti për t'ia mësuar njerëzimit fizikën, matematikën apo cilëndo shkencë tjetër ekzakte. Do të ishte gjë shumë e padrejtë për ne të qortojmë një profet për një gabim - lëshim në të folur ose gabim të bërë si njeri.

Andaj, profeti i nënshtrohet provës dhe provimit vetëm atëherë kur *zyrtarisht dhe formalisht transmeton mesazhin* që e "ka marrë nga Zoti i tij. Punët e tija private, çështjet e tija familjare dhe avancimet e tij personale nuk na interesojnë neve sa na intereson *misioni* dhe *detyra* e tij profetike.

Nuk është punë me nder, që duke dëshiruar të konstatojmë se a është një profet i vërtet apo i rrejshëm, të japim një gjykim kundër karakterit profetik të ndonjë profeti, se gjëja ka qenë pakëz i ashpër apo i rreptë me nënën e tij, apo pse ka besuar në frymëzimin fjalë për fjalë dhe në autorësinë moisiiane të Pesë librave. Ndërsa e bëjmë këtë obzervim, unë e kam ndërmend rastin e Jezu Krishtit dhe shumë të tjerëve në historinë e Izraelit për çështje tjera.

T'i akuzojë njeriu profetët për dëshirë epshore, vrazhdësi, mosnjohje të shkencave dhe për dobësi tjera është ***mala fides*** (*besim i keq*) dhe vullnet i keq. Ata ishin njerëz sikurse ne dhe iu nënshtrohen disa prirjeve dhe pasioneve të natyrshme. Ata ishin të mbrojtur vetëm nga mëkatet e njerëzve dhe nga shtrembërimi i mesazheve që ata duhej t'i transmetonin. Ne duhet të jemi tejet të kujdesshëm të mos i

lartësojmë profetët e Zotit shumë lartë në imagjinatën tonë, që mos të jetë Zoti i pakënaqur me ne për shkak veprimit të tillë. Të gjithë ata janë krijesa të Zotit dhe shërbëtorë të Tij. Ata kanë kryer detyrat veta dhe Atij i janë kthyer. Në momentin kur ne harrojmë Zotin dhe dashurinë dhe admirimin tonë e përqëndrojmë në personin e cilitdo profet të Zotit, ne jemi në rrezik të bëjmë mëkat dhe biem në politeizëm.

Tashmë pasi që shpjeguam natyrën dhe domethënien (rëndësinë) e profetit dhe profecinë e tij, tash do të bëj çmos të dëshmoj se asnjë profet nuk mund të jetë i vërtet nëse siç thotë Jirmija, profeti nuk predikon dhe nuk propagandon Fenë Islame në mënyrë eksplicite.

Me qëllim që të kuptohet më mirë domethënia dhe rëndësia e pasusit që e kemi në shqyrtim, ne po i hedhim një vështrim të shkurtër rreshtit paraprak, ku Jirmija tregon antagonistin e tij Hananjën: "Profetët që kanë qenë para meje dhe para teje nga kohrat e vjetra, predikuan kundër shumë vendeve dhe mbretërve të mëdhenj lidhur me luftën, dukuritë e shëmtuara dhe të dëmshme." Pastaj ai vazhdon:

"Profeti që predikon lidhur me Fenë Islame posa të vijë fjala e profetit, ai profet është i njohur se është i dërguar nga Zoti me vërtetësi."

Nuk mund të bëhet asnjë kundërshtim serioz në tekstin e gjuhës angleze ("*The prophet that prophesies concerning Islam as soon as the word of the prophet comes, that prophet is known to have been sent by the Lord in truth*"), përveç fjalës "I shalom" të cilën e kam përkthyer "lidhur me Fenë Islame". Parafjala "I" para fjalës "shalom" ka domethënien "lidhur më" ose "sa i përket" dhe subjektin e saj e kërkon në rasën e kundrines e jo në rasën dhanore, siç do të ishte nëse kallxues është folje, "vjen", "shkon" ose "jep".

Se fjala "shalom" dhe ajo siriake "shlama" si dhe fjala arabe "selam" dhe "Islam" janë prej një rrënje të njëjtë semite "shalom" dhe ka të njëjtën domethënie, është kjo një e vërtet e pranuar nga të gjithë shkollarët e gjuhëve semite. Folja "shalam" nënkupton, "i

nënshtrohem, i dorëzohem diçkahit (dikujt), pastaj "sjell paqe, dhe në mënyrë konsekuente "jam i sigurt, i shëndosh dhe rehat". S'ka sistem religjioz në botë që është cilësuar me një emër më të mirë më të kuptueshëm, më të lartësuar dhe më sublim se sa feja jonë me emrin "Islam". Feja e vërtet e Zotit të vërtet nuk mund të emërohet sipas emrave të shërbëtorëve të Tij, e aq më pak sipas emrit të vendit.

Kjo shenjtëri dhe pacenueshmëri e fjalës "Islam", e cila lufton armiqtë e saj duke ua ndjellur frikën, dronë dhe ngjallur respektin ndaj saj te ata, qoftë edhe kur myslimanët janë të dobët dhe jo të lumtur. Ky është emër dhe titull i fesë që mëson dhe urdhëron njerëzit për një nënshttrim absolut dhe dorëzim vullnetit të Qenies Mbinatyrore, e pastaj të arrihet paqja, rehatia në mendjen e njeriut, në shtëpi, pa marrë parasysh se çfarë mënyra apo fatkeqësi mund të na kërcënojnë, e kundërshtarëve tonë ua fut frikën në palcë¹⁶.

Ky është besim i vërtet dhe i paluhatshëm në njësinë e Allahut dhe konfidenca e pashmangur në mëshirën dhe drejtësinë e Tij, të cilat myslimanin e bëjnë të dalluar dhe më të spikatur në mesin e jomyslimanëve. Ky besim i shëndosh në Allahun dhe dashuria e sinqertë e njeriut ndaj Kur'anit të Shenjtë dhe të Dërguarit që i mbrojt myslimanët atëbotë kur misionarët krishter sulmonin dëshprueshëm (pa shpresë) dhe dështuan.

Kësisoji nga fjalët e Jeremijës "Profeti që profetizon, dmth predikon dhe flet lidhur me çështjet e Islamit si religjion i tij, ai do të njihet menjëherë si i dërguar i Zotit me vërtetësi", pra ti trajtojmë seriozisht këto pika vijuese:

¹⁶ Është interesant dhe me rëndësi të shënojmë se si obzervimet e profesorit të merituar koiçindojnë me ato të ish-Kajzerit të Gjermanisë, i cili me rastin e festimit të ditëlindjes së vet të shtatëdhjetë në Doorn të Holandës thuhet se në fjalimin e tij ka thënë: "Dhe kuptoni këta se nëse Muhamedanët marrin me mend idenë sipas së cilës sjellja e rendit në Perëndimin e ngrysur është urdhër i Allahut dhe t'i nënshtrohen vullnetit të Tij, atëherë me besimin në Zotin, ata do të depërtojnë te Evropianët jobesimtarë si vala e zbaticës, ndaj të cilëve madje edhe Bolshevikët e kuq që janë plot vullnet për të luftuar do të jenë paaftë. "Evening Standard" London January, 26, 1929.

1. Profeti Jirmija është i vetmi profet para Krishti, i cili përdorë fjalën "shalóm" në kuptim të religjionit. Ky është i vetmi profet i cili këtë fjalë e përdorë me objektiv të verifikimit të njëmendësisë së profetit të Zotit. Sipas shpalljes kur'anore, Ibrahim, Ismaili, Is-haku, Jakubi, Musai dhe të gjithë profetët ishin myslimanë dhe predikonin Fenë Islame si religjion të tyre. Termi "Islam" dhe ekuivalentët e tij "Shalóm" dhe "Shlama" ishin të njohur te hebrenjtë dhe të krishterët e Mekkës dhe të Medinës, kur u paraqit Muhamedi (a.s.) për ta përsosur dhe universalizuar Fenë Islame. Profeti që predikon "paqe" si një gjë abstrakte, me kushte të paqarta dhe të përkohshme nuk mund të arrijë sukses të dëshmojë identitetin e vet. Në fakt, çështja e kontestimit apo çështja kritike nacionale e kundërshtuar nga dy profetët eminentë të njohur nga oborri (mbretëror) dhe nga populli, si Jirmija dhe Hananja (Jer. XXVIII) nuk mund të zgjidhet definitivisht kur njëri pohon katastrofën iminente dhe tjetri e mohon atë. Të predikosh "paqe" nga Jirmija kur ai tërë kohën predikonte shkatërrimin e madh kombëtar qoftë me nënshtrimin e Mbretit Sidakia në Pushtetin kaldian ose me rezistencën e tij, jo vetëm që do të ngërthente humbjen (dështimin) e tij, që mos të flas për suksesin e tij kur dështoi të dëshmojë vërtetësinë e tij, por gjithashtu atë do ta bënte madje edhe qesharak, ngase në cilindo rast "paqeja" e tij e paramenduar do të thotë "aspak paqe". Në të kundërtën, po t'i rezistonin hebrenjtë ushtrisë kaldiane, kjo do të thoshte shkatërrim i tërësishëm popullor. E po të nënshtroheshin ata, kjo do të ishte një robëri pa kushte. Andaj është evidente se Jirmija përdor termin "Shalom" në kuptim të sistemit religjioz të kapshëm, konkret dhe real të cilin e përfshin Feja Islame. Për ta bërë më të qartë këtë, ne duhet të dëgjojmë me vëmendje argumentet e dy profetëve oponentë kur diskutojnë dhe bien në kundërshtim lidhur me çështjen nacionale në prani të mbretit të ligë dhe oborrtarit të tij të lajkatarëve të poshtër dhe të hipokritëve të privuar. Jirmija kauzën e Zotit dhe fenë e Tij të paqes, interesin vital të fesë së paqes apo të Islamit i ka në zemër. Ai këshillon mbretin e dobët dhe suitën e tij që t'i nënshtrohen zgjedhës

së Babilonit dhe t'u shërbejnë kaldianëve dhe të mbesin *gjallë*, ngase nuk kishte alternativë tjetër e haptë për ta. Ata u larguan nga Zoti i stërgjyshve të tyre, përdhosën tempullin e Tij, ngucën dhe fyen profetët e Tij dhe bën gjëra të shëmtuara dhe mashtrike (Libri i dytë i Analeve XXXVI, etj. Andaj Zoti ua bëri që të bien në duar të Nebukadnecarit dhe nuk i shpëtoi. **Për një shërbëtor (rob) të vërtet të Zotit, së pari vije feja e pastaj kombi.** Qeveria dhe kombi në veçanti janë ata që e kanë lutur Zotin që të *flijohen* për kauzën e fesë *e jo Ai ata!* Profeti tjetër i Gibeonit (Gihonit) i quajtur Hananja, orvatej të kënaqte eprorin e vet - mbretin. Ai ishte duke punuar si oborrhtar dhe ishte favorit, i pasur dhe në madhësi, ndërsa antagonist i tij gjithnjë vuante nga mbajtja e dënimit dhe nga uria në burgje të ndërtuara mbi dhe dhe në ato të nëndheshme. Ai nuk i jep aspak rëndësi religjionit dhe mirëqenies së popullit. Edhe ai është profet, ngase ashtu thotë Libri i Jeremijës, megjithatë ai është maskara dhe ka ndërrua Zotin për mbretin e privuar! Ai profetizon në emër të të njëjtit Zot siç vepron Jirmija dhe njohton se do të kthehen plaçkat e grabitura dhe robët nga Babiloni në kohëzgjatje prej dy vitesh.

Pra, nga përshkrimi i mësipërm jo i përsosur mbi profetët, cilin prej tyre do ta cilësonit (kualifikonit) si shërbëtor të vërtet të Zotit? dhe si mbrojtës besnik i religjionit të Zotit? Pa dyshim Jirmija do të tërhiqte simpatinë dhe zgjedhjen tuaj.

2. Vetëm feja e Shalomit - Islami është ajo e cila mund të sprovtojë karakterin dhe punën e profetit të vërtet, imamit ose cilit do ministër të Zotit në tokë. Zoti është një, edhe feja e Tij është një. S'ka religjion tjetër në botë si Islami, i cili predikon dhe mbron këtë njësi absolute të Zotit. Andaj ai i cili flizon çdo interes tjetër, si nderin, dashurinë për kauzën e fesë të shenjtë, ai padyshim është profet i njëmendët dhe ministër i Zotit. Por edhe një gjë është e vlefshme që ne duhet vënë re, e ajo gjë është kjo: Nëse feja Islame nuk është standard dhe masë me të cilën verifikohet vërtetësia e profetit apo të të dërguarit të Zotit, atëherë nuk ka kriter tjetër për t'iu përgjigjur atij qëllimi. Një mrekulli

(e caktuar) nuk është gjithnjë provë e mjaftueshme, ngase edhe magjistarët bëjnë mrekullira. Kryerja e profecisë ose e predikimit nuk është vetëm vetë si dëshmi e mjaftueshme, ngase vetëm Shpirti i Shenjtë i tregon profetit të vërtet ngjarjet që do të ndodhin në të ardhmën. Ashtu vepron edhe shpirti i shëmtuar nganjëherë kur e njohton ndonjë mashtrues. Andaj është e qartë se profeti, i cili profecon lidhur me Shalōmin - Islamin, duke qenë ky emër i Besimit dhe shteg i jetës, "posa të merr ai mesazh nga Zoti, ai do të njihet se është i dërguar nga Zoti".

I tillë ishte argumenti me të cilin Jirmija iu drejtua dhe me të cilin ai dëshiron ta bind masën e tij të tubuar lidhur me mashtrimin e Hananjes. Por mbreti i lig dhe njerëzit përreth tij nuk do të dëgjojnë ate dhe t'i bindën fjalës së Zotit.

3. Siç u vu në dukje në paragrafin paraprak, duhet vënë re se as kryerja e predikimit e as demonstrimi i mrekullive nuk ishin të mjaftueshme për të verifikuar karakterin e njëmendët të një profeti, se lojaliteti dhe lidhja e ngushtë "dashurore" ndaj fesë është dëshmia më e mirë dhe më decisive për këtë qëllim, se shprehja "Shalōm" përdorej për të shprehur religjionin e paqes. Edhe një herë po përsërisim të nejtin pohim se shprehja "Shalōm" nuk është tjetër gjë pos Islamit. Dhe ne kërkojmë prej atyre që do të kundërshtonin këtë interpretim, për të nxjerrë një fjalë arabe krahas asaj "Islam" dhe "Selam", si ekuivalente të fjalës "Shalōm" dhe gjithashtu të gjejnë një tjetër fjalë hebraike përveç fjalës "Shalōm" që do të përcillte dhe shprehte të nejtën domethënie si fjala "Islam". Është e pamundur që të nxirret një fjalë tjetër si ekuivalente. Andaj ne jemi të detyruar të pranojmë se fjala "Shalom" është e nejtë si ajo "Selam" ose "Paqe" në kuptimin apstrakt dhe fjala "islam" ka domethënien e besimit në aspektin konkret.

4. Siç na përkujton Kur'ani në kaptinën e dytë, në mënyrë ekspresive, Ibrahim i.a.s. bijtë e tij dhe nipat e tij ishin vijues të Fesë

Islame, se ata as ishin hebrenj, e as të krishterë. Se ata predikonin dhe propagonin adhurimin dhe besimin në një Zot të të gjithë popujve në mesin e të cilëve qëndronin apo banonin. Ne duhet të pranojmë se jo vetëm hebrenjtë, por edhe disa popuj tjerë rrjedhin nga djemt tjerë të Abrahamit (Ibrahimit a.s.) shumë fise ndërruan fenë dhe u asimiluan, e ata ishin edhe myslimanë, dmth. besimtarë të Allahut dhe iu nënshtruan vullnetit të Tij. Kishte popuj nga Esau, që quheshin edomitë dhe medianitë dhe një numër i konsideruar i popujve që jetonin në Arabi, të cilët e njihnin Zotin dhe e adhuronin Ate mu si izraelitët. Këta popuj kishin gjithashtu profetët e tyre, udhëheqës të religjionit si Jobi(Ejubi a.s.), Jetro (Shuajbi a.s. - vjehri i Musait a.s.) Balaami, Hudi dhe shumë të tjerë. Por, ata si dhe hebrenjtë ishin dhënë pas idhujtarisë gjersa tërësisht u çrrënjës nga Princi i profetëve. Hebrenjtë, në kohëzgjatje prej 5 shekujve kanë lënë një pjesë të madhe të librave të tyre kanonike të Dhiatës së Vjetër, kur meomaret e pushtuesit të vendit të Kenanit, tempulli dhe Jerusalemi i Sholomos (Sulemanit a.s.) ishin ngjarje në epokat e historisë së tyre të bujshme. Fryma nacionaliste judaiste (hebraike) e shqetësimit dhe e vetmisë që mbretëronte në mes mbeturinës së vogël të Izraelit mbretëronte besimi për ardhjen e shpëtuesit të madh që do të rehabilitojë fronin dhe kurorën e Davidit ndërkaq domethënia e vjetër e fjalës "Shalom" si emër i religjionit të Abrahamit dhe fe e përbashkët për të gjithë popujt e ndryshëm që kanë origjinën nga ai, nuk mbahet më ndër mend. Nga ky këndvështrim, unë konsideroj këtë pasus të Jeremijës si njërin nga tekstet më të arta në shkrimet e shenjta hebreje.

X

ISLAMI ËSHTË MBRETËRI E ZOTIT NË TOKË

Në shqyrtimin e vizionit të shkëlqyer të Profetit Daniel (kreu VII), ne kemi parë¹⁷ se si Muhamedin (a.s.) e kishin përcjellur miriada të qenieve hyjnore dhe ishte sjellur në praninë e madhërueshme të të Përfetshmit; se si i kishte dëgjuar fjalët e nderit dhe dhembshurisë, me të cilat nuk është nderuar kurrë askush (Letra e dytë e kornitasëve XII), se si ai ishte ngritur në dinjitet të Sulltanit të profetëve dhe pajisur me fuqi për të shkatërruar "Bishën e Katërt" dhe "Bririn Blasfemik". Më tutje ne vejmë në dukje se ai ishte i autorizuar për të themeluar dhe shpallur Mbretërinë e Zotit në tokë; se si gjithë qenia njerëzore mund të imagjinojë për nderimet më të larta që i ka dhënë i Gjithëfuqishmi Shërbëtorit të dashur dhe të Dërguarit më të Vlefshëm, i atribuohen vetëm Muhamedit (a.s.). Duke mos harruar se mes të gjithë profetëve dhe të dërguarëve të Allahut. Muhamedi (a.s.) figuron si kalaja mbi të gjithë, puna e madhe dhe fisnike që ai e kreu, qëndron si monument permanent i nderit dhe i madhështisë së tij.

Njeriu nuk mund të caktojë vlerën dhe rëndësinë e Fesë Islame si fortesë unike kundër idhujtarisë dhe politeizmit nëse nuk pranon sinqerisht njësinë absolute të Zotit. Kur njeriu kupton tërësisht se Allahu është i njëjti Zot, të cilin e njohin Ademi dhe Ibrahim, të cilin Moisiu (Musai a.s.) dhe Jezui (Isai a.s.) e adhurojnë, atëherë njeriu nuk ka vështirësi të akceptojë Fenë Islame si religjion i vetëm i vërtetë dhe Muhamedin (a.s.) si princ i të gjithë profetëve dhe shërbëtor i Zotit. Ne nuk mundemi të lartësojmë madhështinë e Allahut duke e përfytyruar Ate si "At", si "Bir" dhe si "*Shpirt i Shenjtë*", ose ta imagjinojmë ate se i ka tre persona që mund t'u drejtohet secili njëri - tjetrit në numrin njëjës, unë, ti, ai. Duke vepruar ashtu ne humbim

¹⁷ Shih artikullin V dhe VI, të cilët u parashtruan në gaz. Islamic Review në nëntor/dhjetor 1928.

konceptin e vërtetë të Qenies Apsolute dhe pushojmë së besuari në Zotin e vërtetë. Në të njëjtën mënyrë ne nuk mund të shtojmë asnjë shkronjë të vetme në shenjtërinë e religjionit me institucionalizimin e disa "sakramenteve" ose mistereve të pakuptimta. Ne as që mundemi të nxjerrim ndonjë ushqim shpirtëror nga të ushqyerit e trupit të Profetit ose të një zoti të inkarnuar, ngase duke vepruar ashtu ne humbasim tërë idenë e religjionit të vërtetë dhe të njëmendët dhe nuk besojnë më fare në fe. Ne nuk mundemi aspak të ngrisim dinjitetin e Muhamedit (a.s.) nëse ne e imagjinojmë si djalë të Zotit ose perëndi të inkarnuar, ngase duke vepruar ashtu ne do të humbim tërësisht profetin e njëmendët dhe historik të Mekës dhe do të bienim pa vetëdije në një greminë të politeizmit. Madhështia e Muhamedit (a.s.) konsiston në themelimin e një feje të shëndosh, të thjeshtë dhe të vërtetë nga ana e tij, e në zbatimin praktik të parimeve të tij me aq saktësi dhe vendosmëri sa që kurrë nuk ka qenë e mundur për myslimanin e vërtetë të akceptojë çfarëdo kredoje tjetër ose besim si atë që është i profetizuar në formula: "***Besoj dhe dëshmoj se s'ka zot tjetër pos Allahut dhe se Muhamedi është i Dërguari i Allahut***". Kjo kredo e shkurtër do të vazhdojë të jetë besim i çdo besimtari të vërtetë në Allahun gjer në Ditën e Ringjalljes.

Shkatërruesi i madh i "Bririt të Njëmbëdhjetë" që personifikon Aleksandrin e Madh dhe Kisha e besimit të Trinisë nuk është ***Bar Allaha*** ("Djalë i Allahut") por ***Bar-Nasha*** ("Bir i njeriut") dhe askush tjetër pos Muhamed El-Mustafasë, i cili *faktikisht* themeloi Mbretërinë e Allahut në tokë. Kjo që ne duhet ta shqyrtojmë dhe hulumtojmë është Mbretëria e Zotit. Duhet mbajtur në mend se gjatë audiencës së Sulltanit të profetëve, siç thuhet në Librin e Daniellit, iu premtua se:

"Mbretëria, dominimi dhe madhështia e mbretërisë nën të gjithë qiejt do t'i jipet popullit të të Shenjtës të Më të Lartit. Ajo është mbretëria (e popullit) dhe (do të jetë) mbretëri përherë dhe të gjithë sunduesit do t'i binden asaj".

(Bibla në gj. shqipe: "... pastaj erdhi i Përjetëshmi për të bërë gjyq dhe pushteti iu dha popullit të shenjtë të Perëndisë... Perëndia do të ketë

pushtetin përgjithmonë dhe të gjithë të fuqishmit do t'i shërbejnë dhe do t'i nënshtrohen" Daniel VII 22 dhe 27).

Shprehjet në këtë rresht profetik, sipas së cilave "Mbretëria e Zotit do të përbëhet nga shenjtoret e Më të Lartit (Lartmadhëruarit) dhe të gjithë sunduesit tjerë ose perandorit do t'i shërbejnë dhe do t'i binden atij populli" tregojnë qartë se në Fenë Islame, religjioni dhe shteti, janë një trup i njëjtë dhe rrjedhimisht të pandashëm. Islami nuk është vetëm fe e Zotit, por gjithashtu edhe perandori dhe mbretëri e Tij në tokë. Në mënyrë që të mund të formohet një ide e qartë dhe e qëndrueshme lidhur me natyrën karakterin dhe konstituimin e "Mbretërisë së Zotit në tokë", është e domosdoshme t'i hedhim vështrim historisë së religjionit islam para se të përsosej, kompletohej dhe të themelohet formalisht nga vetë Zoti nën Profetin e Vet Muhamedin (a.s.).

1. Feja Islame para Muhamedit (a.s.) nuk ishte Mbretëri e Zotit në Tokë, por vetëm Religjion i vërtetë i Zotit

Ata që besojnë se religjioni i vërtetë i Allahut i ishte shpallur vetëm Abrahamit (Ibrahimit) a.s.) dhe i ruajtur vetëm nga populli i Izraelit duhet të jenë studiues shumë injorant të literaturës së Dhiatës së Vjetër dhe të kenë mendim shumë të gabueshëm mbi natyrën e atij religjioni. Vetë Abrahami (Ibrahimi a.s.) paguante të dhjetat Mbretit dhe Imamit¹⁸ të Jerusalemit dhe ishte bekuar nga ai (Libri i Zanafillës XIV 18). Vjehri i Moisiut ishte gjithashtu imam dhe Profet i Allahut. Jobi, Balaami, Adi, Hudi, Llukmani dhe shumë profetë tjerë nuk ishin hebrenj. Fiset e ndryshme dhe popujt si ismailitët, moabitët, amonitët, edomitët dhe të tjerë, të cilët rrjedhin nga bijtë e Abrahamit (Ibrahimit a.s.) dhe të Litit (Lutit a.s.) e njohën Zotin e

¹⁸ Në hebreisht këta imam të vjetër quhen "kohen" dhe nga krishterët u shndërruan në "prift". Prifti hebrej kurrë nuk mund të identifikohet me priftët sakramentarianë të krishterë.

Gjithëfuqishëm, megjithatë edhe ata gjithashtu, si Izraelitët, ranë në idhujtari dhe në injorancë. Por drita e Fesë Islame kurrë nuk u shua as nuk u zëvendësua tërësisht me idhujtari. Idolet ose putat, të cilët konsideroheshin si "të shenjtë" dhe si zotëri të familjeve nga hebrenjtë si dhe nga nacionalitetet e ngjashme dhe zakonisht në hebreishte quheshin "Trafim" (Libri i Zanafillës XXXI), sipas mendimit tim, ishin të të njejtës natyrë dhe karakter si putat dhe idolet, të cilat të krishterët ortodoks dhe katolik i ruajnë dhe i adhurojnë në shtëpitë dhe tempujt e tyre. Në këto kohë të vjetra të injorancës idolet ishin një lloj "letërnjoftimi" apo të një karakteri të pasaportës. A thua nuk është çudi kur pandehim se Rahela (Rahil), grua e Jaakovit (Jakubit a.s.), bijë e Lavanit, ka vjedhur "trafimin" statujat e vogla të perëndive e babait të saj? (Libri i Zanafillës XXXI).

Megjithatë Lavani dhe burri i saj (Jaakovi) ishin mysliman dhe në të njejtën ditë e ngritën gurin e "Misfës" dhe ia kushtuan Zotit!

Hebrenjtë në shkretëtirë ekzaltohen me çudirat dhe mrekullirat që i bënë ditën dhe natën. Kampi i tyre i hijësuar rënë e mrekulluar gjatë ditës dhe e ndriçuar me shtyllë zjarri gjatë natës. Ushqeheshin me "manna" (ushqim i mrekulluar hyjnor izraelit) dhe me slabi (salwai), po sa u largua Profeti Moisiu (Musai a.s.), ata e punuan një viç ari dhe zunë ta adhurojnë. Historia e atij populli kokëfortë që nga vdekja e Joshuas gjer te lyerja rituale me voj të bekuar e Mbretit Shaul, që përfshin periudhën e më shumë se katër shekujve, është përplot me seri të përsëritjeve skandaloze në idhujtari. Vetëm pas afrimit të shpalljes dhe të kanonit të librave të tyre të shenjtë në shek. e tretë para Krishtit. (Isait a.s.), hebrenjtë pushuan së adhuruari idolet dhe që nga ajo kohë kanë mbetur monoteistë. Por besimi i tyre në njësinë e Zotit, megjithëse ata i bënë unitarianë(besimtar në një Zot), nuk iu jep të drejtë të kualifikohen e të quhen "myslimanë, ngase ata kanë mohuar me kokëfortësi Jezuin (Isain a.s.) dhe Muhamedin (a.s.). Vetëm përmes nënshtrimit në vullnetin e Zotit njeriu mund të arrijë paqen dhe të bëhet mysliman, përndryshe besimi pa dëgjueshmëri dhe

pa nënshtrim është i ngjashëm me atë të djajve, të cilët besojnë në ekzistencën e Allahut dhe dridhen nga frika.

Pasi që ne nuk kemi shënime lidhur me popujt tjerë, të cilët u nderuan me shpallje hyjnore me profetë të dërguar nga Zoti, ne do të kënaqemi me deklaratën se Feja Islame ka ekzistuar në mesin e popullit të Izraelit dhe të popujve tjerë arabë të vjetër, të cilët nganjëherë ishin më të ndritur, por ata kryesisht ishin tejet të dobët ose si xixëllonja të mekura në një dhomë të errët. Ai ishte religjioni i ushtruar haptas nga një popull, i cili e harroi ate saora apo nuk e përfilli ose e transformoi në praktikë pagane. Të njejtë ishin gjithnjë individët dhe familjet të cilët e deshtën dhe e adhuruan Zotin.

Duket se hebrenjtë, posaçërisht masat e njerëzve, nuk kishin koncept të vërtetë të Zotit dhe të religjionit siç kanë pasë dhe kanë myslimanët për Allahun dhe Fenë Islame. Kurdo që populli Izraelit prosperonte dhe shënonte suksese në luftat e tij, atëherë Jahwah largohej nga zemrat e tyre, e zoti i më të fortit dhe popullit më të përparuar përvetësohej dhe idolet e bustat e tyre adhuroheshin. Një studim i librit hebrej i bërë në mënyrë të kujdesshme do të vënte në pah se hebreti i rëndomtë Zotin e konsideronte nga njëherë të fuqishëm ose të lartë, e herat tjera më të dobët se zotërat që popujt tjerë i adhurojnë botërisht. Recidivi i tyre tejet i lehtë në idhujtari është një dëshmi se Izraelitët kishin pothuaj të njejtin nocion (mendim) lidhur me Elin ose Jahwahun e tyre, siç e kishin asirasit Ashurin e tyre, babilonasit Mardukun dhe fenikasit Baalin e tyre. Me përjashtim të profetëve dhe sofistëve, myslimanët që i besonin Torës (Tevratit), Izraelitët e Ligjit të Moisiut (Musait a.s.), kurrë nuk u ngritën në lartësi të shenjtoreve të fesë së tyre e as në konceptin e vërtetë të Perëndisë së tyre. Besimi në Allahun dhe bindja e fortë në jetën e ardhshme nuk ishte rrënjësor e as ngulitur në shpirtërat dhe zemrat e njerëzve.

Çfarë kontrasti, atëherë, ishte, në mes myslimanëve të Kur'anit, besimtarët e ligjit të Muhamedit (a.s.) dhe mes myslimanëve të Toros (Tevratit), ligjit të Moisiut (Musait a.s.)! A thua është parë ndonjëherë

dhe verifikuar se populli mysliman u largua nga xhamia e tij, nga imami dhe nga Kur'ani dhe ta ketë përqafuar ndonjë religjion tjetër dhe të ketë pohuar se Allahu nuk është Zoti i tij? Jo, kurrnjëherë!

Aspak nuk ka të ngjarë se një bashkësi myslimane Muhamedane¹⁹, përderisa është pajisur me Librin e Allahut, me xhaminë dhe imamin (prijësin), do të mund të bie në idhujtari apo madje në edhe krishterizëm.

Unë i njoh disa familje të ashtuquajtura tartare që e kanë përqafuar besimin ortodoks të krishterë në Rusi. Por mund t'u siguroj lexuesve të mi, në përgjigjen time personale se këta "tartar" ishin ata mongolë, të cilët një kohë të gjatë pas nënshtrimit nga Rusia dhe themelimit të "Altin Ordu" nga Batu Khani, ose ende kishin qenë pagan ose persona që posa kishin kaluar në Fenë Islame dhe duket se ishin shtyrë apo shtrënguar t'i bashkohen kishës Ruse. Në këtë kontekst nuk duhet harruar se kjo ndodhi pasi që pushteti mysliman i "Nomadëve mongolë të artë" (Altin Ordu) u mposhtë në invazion e Timur Lengut. Në të kundërtën tregtarët myslimanë në Kinë si dhe në kontinentin e zi të Afrikës, gjithmonë kanë propagandaur fenë e tyre të shenjtë dhe si fryt i këtyre misionëve jozyrtare myslimane të papagesë, miliona kinezë dhe zezak kaluan në Fenë Islame. Është evidente nga kjo që u pa më lartë se religjioni i Zotit para Muhamedit (a.s.) ishte vetëm në fazën e embrionit dhe mbeti pa u pjekur dhe pa u zhvilluar në mes hebrenjve, megjithëse në jetën e shërbëtorëve të vërtetë të Jehovës ka shkëlqyer në mënyrë brilante. Nën drejtimin e gjykatësve që ia kanë dronë Zotit dhe nën mbretët e devotshëm të Izraelit, qeveria ishte gjithmonë teokratike dhe përderisa profecitë pranoheshin në mënyrë të favorshme dhe ligjet e tyre zbatoheshin si duhet, si religjioni ashtu edhe populli prosperonin.

Por religjioni i vërtetë i Zotit kurrnjëherë nuk ka marrë formën e mbretërisë së Zotit, siç u bë nën regjimin kur'anor. Allahu me Urtinë e Tij të pakufi ka caktuar që katër fuqitë e mëdha të errësirës të vijnë

¹⁹ Shprehja "Muhamedan ose i Muhamedit" këtu është përdorur për ta dalluar atë nga Ligi i Moisiut (Musait a.s.), e që të dy këto ligje janë të Allahut.

njëra pas tjetrës para se të themelohej Mbretëria e Tij. Civilizimet e mëdha antike dhe perandoritë asiro-kaldiane, të medo-persianëve, të grekëve dhe romakëve, duhej të paraqiteshin dhe të lulëzonin, të persekutonin dhe të shtypnin njerëzit besimtarë të Zotit dhe të përjetësonin të gjitha gjërat e shëmtuara dhe të liga, të cilat djalli mund t'i shpik. Tërë madhështia e të gjitha këtyre fuqive konsiston në adhurimin e djallit. Dhe kjo ishte "madhështia" që "Princi i Errësirës" premtoi se do t'i japë Jezu Krishtit nga maja e malit të lartë në qoftë se ai do të pranonte ta ndiqte dhe të adhuronte.

2. Krishti (Isai a.s.) dhe Dishepujt e Tij predikuan Mbretërinë e Zotit

Ata ishin, e kjo është e vërtetë, paralajmëruesë të Mbretërisë së Zotit në tokë. Shpirti dhe bërthama e Ungjillit të Jezuit (Isait a.s.) janë të përmbajtura në fjalinë më famoze të lutjes së tij: "Do të vijë mbretëria Jote". *Për njëzet shekuj krishterët e të gjitha emërimeve (sekteve-grupeve) dhe hijeve të besimit janë lutur dhe kanë përsëritur këtë lutje. "Po vjen mbretëria Jote" dhe Zoti vet e di se edhe sa kohë do të vazhdojnë të luten dhe presin me kot ardhjen e saj.* Kjo pritje krishtere e ardhjes së Mbretërisë së Zotit është e të njejtës natyrë si pritja që e bëjnë hebrenjtë për ardhjen e Mesiasë. Që të dy këto pritje vejnë në pah një imagjinatë të pamenduar dhe të pakuptimtë dhe është çudi se si ata në mënyrë këmbëngulëse mbajnë shpresë të kotë. Nëse pyesim një prift të krishter ose një famullitar se çka mendon për Mbretërinë e Zotit, ai do të na tregojë të gjitha llojet e gjërave iluzore dhe të pakuptimta. Ai do të pohojë se kjo mbretëri kisha të cilës i takon është vet ai dhe e cila do t'i tejkalojë dhe absorbojë të gjitha kishat tjera heretike. Një prift ose famullitar tjetër do të flasë për "mileniume". Savacionisti ose kuekeri* (*sekte te ndryshme*) mund të thotë se sipas besimit të tij Mbretëria e Zotit do të përbëhej nga të krishterët e posalindur dhe të pa mëkate krishterët e larë dhe të pastruar me gjakun e Qingjit dhe kështu me radhë.

Mbretëria e Zotit nuk ka domethënie të kishës katolike triumfuese apo të shtetit puritan të pamëkate të regjeneruar. Ajo nuk është "Rojalitet i mileniumit" vizionar. Ajo nuk është mbretëri e përbërë nga qeniet hyjnore, duke përfshirë shpirtërat e larguar të profetëve dhe të besimtarëve të bekuar nën sundimin e Qingjit hyjnor, me engjui si policë dhe xhandarë të tij, me engjui si guvernator dhe gjykatës, engjui gjashtëkrahësh si oficerë dhe komandantë, engjui kryesor si prifta, patriarkë, peshkopë dhe predikues evangjelistë. Mbretëria e Zotit në tokë *është një fe*, bashkësi e fortë shoqërore e besimtarëve të besimit në një Zot, të pajisur me *besim dhe shpatë* që të luftojnë dhe të ruajnë qenien e tyre dhe pavarësinë absolute kundër mbretërisë së errësirës, kundër të gjithë atyre që besojnë se Ai (Zoti) ka djalë, babë ose nënë shokë, dhe bashkëkohës.

Fjala greke *euangelion* e përkthyer në gjuhën tonë "Ungjill" praktikisht ka domethënien "njoftime mbi lajmet e mira". Këto njoftime ishin lajmet e reja për ardhjen e Mbretërisë së Zotit, *ai i fundit* në mesin e qytetarëve ishte më i madh se Gjon Pagëzori. Ai vetë dhe të dërguarit pas tij predikuan dhe shpallën këtë Mbretëri të hebrenjve, duke i ftuar ata *të besojnë* dhe *të pendohen*, në mënyrë që të pranohen në të. Jezui (Isai a.s.) faktikisht nuk ka anuluar as ndryshuar Ligjin e Moisiut (Musait a.s.), por e ka interpretuar atë në domethënien e tillë shpirtërore sa që e ka lënë të vdekur në letër. Kur ka deklaruar se urrejtja është rrënjë e vrasjes, epshi burim i përdaljes, se kopracia dhe hipokrizia ishin mëkate të neveritshme si idhujtaria, se mëshira dhe bëmirësia ishin më shumë të pranueshme; se djegja e kurbanave dhe respekti i thellë ndaj ditës së shtunë, ai praktikisht e ka anuluar shkresën e Ligjit të Moisiut (Musait a.s.) në të mirë të kuptimit shpirtëror. Këta Ungjillë të rrejshëm dhe tejet të shtrembëruar tregojnë se parabola dhe të dhënat të Krishtit (Isait a.s.) mbi Mbretërinë e Zotit dhe Bar-Nashën ose Birin e Njeriut, janë aq të korruptuara dhe të shtrembëruara sa që kanë arritur me sukses dhe ende arrijnë që t'i mashtrojnë krishterët e gjorë që të besojnë se me

shprehjen "Mbretëria e Zotit" Jezui (Isaia a.s.) aludonte vetëm në kishën faltoren e vet dhe se, gjoja, vet ishte "Biri i Njeriut".

Këto çështje të rëndësishme do të shqyrtohen në hollësi, me vullnetin e Allahut, më vonë, por tani kënaqem për të vënë në dukje se ajo që lajmëroi Jezui (Isai a.s.) ishte Biri i Njeriut, i cili ishte caktuar për të shkatërruar Bishën dhe të themelojë Mbretërinë e fuqishme të Popullit të të Shenjtëve të Më të Lartit.

Feja e Zotit gjer në ardhjen e Krishtit (Isait a.s.) i ishte dërguar kryesisht popullit të Izraelit. Ai ishte më shumë me karakter joshpirtëror dhe nacional. Avokatët, priftët dhe njerëzit e mësuar e kanë shëmtuar atë religjion me literaturë të vëllimshme bestytnore të traditave të etërve të tyre. Krishti i dënoi ato tradita, i denoncoi hebrejtë dhe udhëheqësit e tyre si "hipokritë" dhe "bij të djallit". Megjithëse djalli i idhujtarisë ishte larguar nga Izraeli, prapë se prapë më vonë shtatë demonë kishin bërë për vete atë popull (Mateu XII 43-45) Lluca XI.24-26).

Krishti reformoi religjionin e vjetër, i dha jetë të re dhe shpirt. Ai shpjegoi në mënyrë më eksplicite pavdekshmërinë e shpirtit të njeriut, ringjalljen dhe jetën në botën e ardhshme dhe shpalli botërisht se Mesia, të cilin e pritnin hebrenjtë nuk ishte hebrej as bir i Davidit (Davudit a.s.), por djalë i Jishmaelit (Ismailit a.s.) emri i të cilit ishte Ahmed dhe se ai do të themelonte Mbretërinë e Zotit në tokë me fuqinë e fjalës dhe të shpatës. Rrjedhimisht feja Islame mori një jetë, një dritë dhe frymë të re. Pjestarët e saj ishin këshilluar që të jenë modest, të tregojnë qëndresën dhe durimin e tyre. Ata ishin informuar më përpara lidhur me persekutimet, mynxyrat, terrorët, martirizimet dhe burgosjet. Nasranijtë e hershëm, siç i quan Kur'ani besimtarët e Ungjillit të Jezu Krishtit (Isait a.s.), kanë vuajtur dhjetë vite persekutime të tmerrshme nën Perandorinë Romake. Pastaj vjen Aleksandri i Madh dhe proklamon lirinë për kishën. Por pas vendimeve që u morën dhe pas besimit të trinisë së shpallur në

Këshillin e Nicës më 325 të e.s., myslimanët unitarian²⁰ iu nënshtruan një serie të persekutimeve të reja madje edhe më mizore nga pjesëtarët e besimit të trinisë gjer në ardhjen e Muhamedit (a.s.) (mëshira dhe shpëtimi i Zotit qoftë mbi te).

3. Natyra dhe Konstituimi i Mbretërisë së Zotit

Ekziston një antemë mbretërore islame që këndohet me zë pesë herë në ditë nga minaret e xhamive në çdo pjesë të rruzullit tokësor, atje ku myslimanët jetojnë. Kjo antemë praktikohet kur bëhen adhurimet më solemne që i bëhen Allahut nga besimtarët e Tij. Ky himn mbretëror i myslimanëve quhet "ezan". Nuk ka asnjë veprim, punë, apo afarizëm, sido qoftë i rëndësishëm apo i vogël që nuk fillon me fjalën *Bismil-lah* që do të thotë "Në emër të Allahut" dhe përfundon me fjalën *El-hamdu li'L-Lal*, që do të thotë "Lavdi i qoftë Allahu!" Obligacioni i Fesë Islame i cili lidh myslimanin me Mbretërin e Qiellit është aq i fuqishëm, kurse afërsia në mes Sovranit dhe robërve të Tij aq madhe, sa që asgjë, pa marrë parasysh sa e fuqishme apo tërheqëse të jetë, nuk mund ta ndajë ate prej Allahut. Kur'ani thotë se ne jemi më afër Zotit se *hablul verijd* (1.16), që do të thotë "**damar i qafës**".

Kurrë nuk ka pasur oborrtar të famshëm, i cili në ndjenjat e tij të dhembshurisë, devotshmërisë, të bindjes dhe respektit për monarkun e vet do të mund të ishte ndonjëherë i barbartë me ato që myslimani ushqen ndaj Zotit të tij. Allahu është Mbret i qiejve dhe i tokës. Ai është Mbret i mbretërve dhe Zot i zotërave në përgjithësi. Ai është Mbret dhe Zot i çdo myslimani në veçanti, nga se vetëm myslimani e falënderon dhe madhëron Mbretin e vet Gjithëfuqishëm për çdo gjë që atij i ndodh qoftë edhe për prosperitet apo fatkeqësi.

²⁰ Jezu Krishti kurrë nuk i ka autorizuar vijuesit e vet që ata ta quajnë venten të "krishterë". S'ka shprehje (emër) më të mirë për unitarianët e hershëm se sa emri "mysliman"- A.D.

Pothuaj treqindë milionë myslimanë (tash janë mbi 1 miliard e gjysmë vërejtje e përkthyesit) janë pajisur pak a shumë më të njejtat ndjenja të fesë dhe të besimit në Allahun.

Andaj është evidente se natyra e vërtetë e Fesë Islame konsiston në qenien e Mbretërisë së vërtetë teokratike në tokë. Allahu nuk ka më nevojë të dërgojë profecitë dhe mesazhet e tij myslimanëve siç i dërgoi Izraelit dhe popujve të tjerë, ngase vullneti i Tij është tërësisht i shpallur në Kur'anin e shenjtë dhe i ngulitur në mendjet e robërve të Tij besimtarë.

Sa i përket formimit dhe konstituimit të Mbretërisë së Zotit, *në mes tjerash* duhet të shënojmë këto pika:

a) Të gjithë myslimanët përbëjnë një popull, një familje dhe një vëllazëri. Lexuesve të mi nuk po u marr kohë me këtë, por, ata mund t'i studiojnë citatet nga Kur'ani dhe Hadithi (Fjalë a porosi nga Pejgamberi a.s.) lidhur me këto çështje. Ne duhet gjykuar bashkësinë shoqërore myslimane, jo siç prezantohet *tash* por, *si ishte në kohën e Muhamedit* (a.s.) dhe të vijuesëve të tij imediat. Çdo anëtar i kësaj bashkësie shoqërore është punëtor i ndershëm, ushtar i guximshëm, besimtar entuziast dhe i devotshëm. Të gjitha frytet e ndershme të punës së tij të mundimshme i takojnë atij me të drejtë që e punon ate, megjithatë ligji ia bën të pamundur myslimanit të vërtetë të bëhet tejet i pasur. Njëri ndër pesë²¹ obligimet e devotshme praktike të Fesë Islame është obligimi i dhënies së lëmoshës i cili përbëhet nga *sadakaja* dhe *zeqati*, apo lëmosha vullnetare dhe obligative. Në tokën e profetit dhe të katër kalifëve, nuk njihet asnjë mysliman të ketë qenë tejet i pasur. Pasuria nacionale dorëzohej në thesarin e përbashkët të quajtur "Bejtul Mal" e asnjë mysliman nuk kishte mbetur i varfër apo nevojtar.

Vet emri "mysliman" fjalë për fjalë ka domethënieën e "krijuesit të paqes". Njeriu kurrë nuk mund të gjejë ndonjë qenie tjetër njerëzore më të arsyeshëm, më mikpritës dhe më të urtë dhe më paqësor se një

²¹ Xhihadi ose Lufta e shenjtë është gjithashtu pjesë obliguese e devotshmërisë.

mysliman të mirë. Por në moment kur feja, nderi dhe pasuria e tij i rrezikohen, myslimani bëhet armik i tërbuar. Kur'ani është shumë i përpiktë në këtë çështje: "... **vela ta'tedu...**" - "Ju nuk guxoni të teproni (ose të ndërmerrni ofensivë). Xhihadi i shenjtë nuk është luftë ofensive (sulmi), por vetëmbrojtje. Megjithatë plaçkitësit dhe fiset grabitçare, myslimanët nomadë gjysmëbarbarë mund të kenë ca nocione dhe besojnë në ekzistimin e Allahut. Por nocionet e tilla mund të jenë si rrjedhë e mungesës së njohurisë dhe praktikës fetare, të cilat janë shkaqet kryesore të veseve dhe privimit të tyre (nga e vërteta). Ata bëjnë një përjashtim. Njeriu kurrë nuk mund të jetë mysliman i mirë pa ushtrimin praktik të fesë dhe pa edukim fetar.

b) Sipas përshkrimet të Profetit Daniel, qytetarët e Mbretërisë së Zotit janë "Njerëzit e të Shenjtëve". Në tekstin burimor kaldian ose aramaik ata janë të përshkruar si "*A'mma d'kaddishid I'lionin*", epitete ky që vlen vetëm për Princin e Profetëve dhe të armatës së tij fisnike të muhaxhirëve (emigruesëve) dhe të ensarëve (ndihmësve), e cila çrrënjosi idhujtarinë nga pjesa më e madhe e Azisë dhe e Afrikës dhe e shkatërroi Bishën Romake.

Të gjithë myslimanët, të cilët besojnë në Allahun, në engjujt, librat dhe profetët e Tij, Ditën e Ringjalljes dhe të Gjykimit, se e mira dhe e keqja vijnë nga Allahu, i kryejnë detyrat e tyre të devotshme sipas mundësive të tyre dhe plot vullnet, ata janë shenjtore dhe qytetarë të bekuar të Mbretërisë. S'ka injorancë më të vrazhdë në religjion se besimi, sipas cilit ekziston një person që quhet "*Shpirt i Shenjtë*" i cili mbush zemrat e atyre të cilët janë të pagëzuar në emër të tre zotrave, secili nga të jetë një nga të tretë ose tre të tretë dhe kështu shenjtëron besimtarët e vet në absurditetet e tyre. Myslmani beson se s'ka asnjë Shpirt të Shenjtë, por ka shpirtëra të shenjtë të panumërt dhe ministra të Një Allahu. Myslmanët janë të shenjtëruar, jo me pagëzim apo pastrim, por shpirtërat e tyre janë të pastruar dhe shenjtëruar me dritën e besimit dhe me zjarrin e zellit dhe guximit për të mbrojtur luftuar për atë besim. Gjon Pagëzori, apo madje edhe vetë

Krishti (Isai a.s.) (sipas Ungjillit të Barnabës) ka thënë: "Unë po të pagëzoj me ujë për pendim, por ai që vjen pas meje është më i fuqishëm se unë. Ai do t'ju pagëzoj me zjarr dhe me shpirt të shenjtë". Ky ishte zjarri dhe shpirti me të cilin Muhamedi (a.s.) pagëzoi nomadët gjysmë barbarë, paganët johebrejë dhe ata u futën në një armatë të shenjtareve heroik, e cila transformoi sinagogën e vjetër të venitur dhe kishën e prishur në një Mbretëri të fortë permanente të Allahut në tokën e premtuar dhe gjetiu.

4. Qëndrueshmëria dhe Dinjiteti i Mbretërisë së Allahut

Kjo është siguruar në mënyrë të dyfishtë nga një Engjëll gjer ke Danieli. Thuhet se "të gjithë popujt nën qiell do t'i shërbejnë popullit të Shenjtareve të Më të Lartit". Nuk kërkohet kurrfarë dëshmie të themi se të gjitha shtetet krishtere tregojnë respekt të veçantë dhe madje edhe me dallime sipas nevojës - lindjes jo vetëm ndaj fuqive myslimane, me vendet e shenjta myslimane dhe me xhamitë, por gjithashtu edhe ndaj institucioneve vendore të subjekteve të tyre myslimane. Misteri i këtij "shërbimi" qëndron në këtë: Në radhë të parë, myslimanët gjithmonë nxisin (frymëzojnë) respekt dhe ndrojtje përmes sjelljeve të tyre me dinjitet, me dashurinë e pandashme ndaj Fesë së tyre dhe me përfilljen e ligjeve të drejta, me karakteret e tyre paqësore, dhe së dyti, ngase qeveritë krishtere, si rregull, trajtojnë myslimanët me drejtësi dhe nuk përzihen në ligjet dhe në fenë e tyre.

Hapësira e kufizuar nuk na lejon të shtrojmë observimet tona në hollës mbi çështjet tjera të kësaj Feje dhe Mbretërisë Hyjnore, si për kalifët myslimanë, sulltantë etj. Mjafton të themi se sovranët myslimanë i nënshtrohen ligjeve kur'anore si dhe bashkëkombësit e tyre, se drejtësia dhe modestia janë garancat për prosperitet dhe stabilitet të çdo shtetit qoftë ai mysliman ose jo-mysliman dhe se fryma dhe parimet e Librit të Allahut janë udhëzimet më të mira për të gjithë legjislacionin dhe qytetërimin.

MUHAMEDI (A.S.) NË DHIATËN E RE

I

ISLAMI I SHPALLUR DHE AHMEDII

(Muhamedi a.s.)

Dy ngjarje të jashtëzakonshme janë shënuar nga dy evengjelistë lidhur me zotëriun tonë Jezu Krishtin (Isain a.s.) - mëshira dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi te). Evangelisti Mateu na ka lënë shënime të haxhillëkut të mrekulluar të Megit, të cilët i kishte udhëzuar një yll nga Persia në koriten e bagëtisë në Bet-lehem, ku i posalinduri Jezui (Isai), të cilin e "**adhururonin**", dhe i falnin dhurata të çmuara të arit, rrëshirë, ngjyrë të kuqe dhe me temjen ku ishte shtrire. Materiali i dendur në këtë ngjarje historike ose i storieve fiktive i "*Njerëzve të Urtë*" nga Lindja është legjendë e besueshme në vete, që përbëhet nga më shumë se një gjysmë duzine mrekullirash, të cilat vetëm kisha krishtere ka qenë në gjendje t'i fabrikojë dhe të besojë në to. Kisha ka ruajtur emrat e vetë të njerëve të urtë të cilët të udhëhequr nga Mbreti Kaspar ishin "frymëzuar nga Zoti" dhe se Fëmiu i vogël i Bet-lehemit ishte Zot, Qingj, dhe Mbret, për atë ata i ofruan timjamë si (respekt) perëndie, rrëshirë ngjyrë të kuqe si sakrificë, dhe ar për thesarin e tij mbretëror! Se si magjistarët zoroastrianë, apo astrologët kaldianë përmes hyjnimit dhe udhëzimit yjor kaluan tërë distancën deri në Jerusalem me dhe atje u humbi ylli; se sovrani sundimtar hebraik Herodi dhe banorët e Jerusalemit u dridhën dhe u trembën nga lajmet lidhur me lindjen e mbretit të ri; se vetëm një pasusi inkohorent- i palidhur në shkrimet e Profetit Mihaja (V.2) do të mund ta zgjidhte problemin e lokacionit ku ishin vendosur banorët; dhe më në fund se si ishin informuar nga Zoti në gjumë që mos t'i kthehen Herodit, vërtet këto janë mrekullira të mrekullueshme, të cilat vetëm bestytia krishtere mund t'i përbijë.

Përcjellësi mbretëror i haxhinjëve hyn në Bet-lehem vetëm disa mile largësi nga Jerusalemi dhe ja (o bobo)! ylli i vjetër udhëzues praqitet përsëri dhe u prinë atyre gjersa ndalet saktësisht mbi vendin ku ishte lindur fëmiju. Shpejtësia e madhe me të cilën u krye rruga e gjatë nga Persia në Bet-lehem u realizua gjersa fëmiju ishte ende në shtallë, (Lluka II. 4-7) tregon rëndësinë e mrekullisë.

Një mrekulli tjetër lidhur me lindjen e Krishtit (Isait a.s.) është fakt ose trillim, se pas të gjitha atyre demonstrimeve në Oborrrin e Herodit dhe në mësimet që i mori në Jerusalem, askush nuk dinte adresën e Familjes së shenjtë dhe se kjo injorancë mistifikuese shkaktoi masakrimin e qindra fëmijëve në Bet-lehem dhe rrethinën e tij nga Herodi. Mrekullira e fundit, por jo më e vogla, le të kuptohet në këtë rrëfim, është kryerja e një profecie nga Jeremia (XXX.15) sipas të cilës Rahela është paraqitur duke qarë dhe vuajtur për prerjen e efraimitëve në Rama e jo në Bet-lehem, e ku thuhet gjithashtu se pas 700 vitesh, kur pasardhësit e Rahelës u depërton në Asiri ajo vetë ishte e vdekur para se Jaakovi (Jakubi a.s.) - burri i saj të vendosej në Egjipt! Sh. Mateu, i cili i vetmi në mesin e të gjithë arkivistëve të vjetër dhe historianëve e di këtë ngjarje, nuk na tregon se çfarë përshtypjesh kishte Mbreti Kaspar dhe astrologët e tij pas vizitës së tyre pelegrine që ia bënë koritës së bagëtive në Bet-lehem. A thua, ishin ata të bindur se djali i Marisë (Mejremës) ishte mbret, apo nuk ishin?

Po të ishin të bindur se Jezui (Isai a.s.) ishte mbret, pse atëherë Persia persekutonte krishterizmin gjersa ajo pranoi Fenë Islame në shek. e VII? A nuk është e vërtetë se persianët nuk kanë marrë shenja as informata lidhur me Jezuin (a.s.) e Nazaretin nga magjistarët e tyre pos atyre nga ushtria myslimane e dërguar nga Hazreti Omeri (r.a.) - kalifi i dytë?

Qëllimi im nuk është të hudh poshtë tërësisht të vërtetën mbi vizitën e disa magjive²² nga vendet e Lindjes që i bënë varrit të Jezuit

²² Magi-magus. a) anëtar i klasës së trashëguar të priftëve nga medianët dhe persianët antik. b) njëri prej tre njerëzve të urtë tradicionalisht që i bënë homazh Jezuit fëmij)

(Isait a.s.), por thjeshtë, të vë në dukje grykësinë apo ambicjen e kishës për të zmadhuar ngjarjet e rëndomta në jetën e Jezui Krishtit dhe për të ekspozuar në to ca karakteristika mbinatyrore.

Ngjarja tjetër njësoj e mrekulluar, e cila na intereson për shtjellimin e kësaj teme tashmë është regjistruar nga evangelisti Lluka (II 1-20). Disa barij i ruanin tufat e tyre në fushë afër Betlehemit në të njejtën natë kur lindi Jezui (Isai a.s.) në një vathë bagëtish. Një engjull shpalli lindjen e "Zotëriut Shpëtues" dhe papritmas një numër i madh i engjuve paraqitet në qiell dhe këndon me zë këtë himn:

***"Madhërimi i qoftë Zotit në qiellin më të lartë,
dhe paqe në tokë do të ketë në mes njerezëve"***

(Rreshti 14) (Bibla në gj. shqipe: "Lavdi Perëndisë në qiell dhe paqe popullit të zgjeruar në tokë).

Kjo antemë famoze engjullore e njohur si ***"Gloria in excelsis Deo"*** e kënduar në të gjitha kishat sakredotaliste (sacerdotalist - sakerdotalist - ai që bën më të shenjtë dikë) gjatë mbajtjes së ceremonive fetare të tyre, mjerisht është vetëm një përkthim i paqartë nga teksti grek, i cili fare nuk mund të konsiderohet i besueshëm, ngase nuk na tregon fjalët burimore në gjuhën në të cilën këndonin engjujt dhe të cilën e kuptonin të gjithë barijtë hebrenj. Se mikpritësit hyjnorë kënduan këngën e tyre të ngazëllimit në gjuhën e barijeve dhe se ajo gjuhë *nuk ishte* greqishtja por gjuha vendore hebraike apo më mirë të themi aramaike - është një e vërtetë e pamohuar. Të gjithë emrat e shkruar të Allahut, të engjuve, të qiellit, të profetëve etj. ne na janë shpallur në gjuhët semite (hebreisht, aramaisht dhe arabisht). Të imagjinosh se mikpritësit hyjnor kënduan në greqishte barije injorantë hebrenjë në periferi të Bet-lehem do të ishte e njejtë sikur të besonin se armata e tillë e engjuve ishte në kupë të qiellit mbi malet e Kurdistanit, e cila këndon një himn të ngjashëm në japonishte për të kënaqë ose tërhjekë mendjen e disa barijeve kurdë!

Paraqitja e një engjulli te barijtë modest të Bet-lehemit dhe njoftimi mbi lindjen e profetit të madh po atë natë i Hallelujës (**aleluja**-aramaisht Lavdi Zotit) nga *vet ata*, e jo nga priftët mendjemëdhenj dhe dijetarët, është njëra prej mrekullirave të panumërta e shënuar në historinë e popullit të Izraelit. Asgjë nuk ka në këtë tregim që do të mund të konsiderohej e natyrës më kontradiktore se sa ajo kur tregimi ekspozohet në trajtë të pabesueshme. Engjëlli mund t'i paraqitet një profeti ose një shërbëtori të shenjtë të Zotit dhe t'i komunikoj ndonjë porosi nga Allahu në praninë e njerëzve tjerë, e megjithatë ata nuk mund ta shohin atë.. Barinjte e mirë kanë qenë zemërmirë dhe ishin besimtarë të mirë, andaj ata e meritonin t'u vijë ndihma-mirësia hyjnore. Kësisoj, duke u nisur nga këndvështrimi religjioz asgjë nuk është e pavend apo e pabesuar në këtë ngjarje të mrekullueshme siç shënon Sh. Lluka. Autori i kësaj përpikërie të diksionit të ekspozuar narativ, është diskret dhe i kujdesshëm në deklaratat e tij dhe në Ungjillin e vet përdorë një stil shumë të mirë grek.

Duke marr parasysh faktin se ai shkroi librin e tij një kohë të gjatë pas vdekjes së të gjithë profetëve dhe se ai "me shumë kujdes" ka shtjelluar një numër të konsiderueshëm të veprave lidhur me Jezuin (Isain a.s.) dhe Ungjillin është shumë e mundur se ai ishte njoftuar lidhur me legjendën e njerëzve të urtë , por nuk i ka përmendur në librin e tij²³.

Është thënë në mënyrë të saktë në katër vargjet e para me të cilat Ungjilli i tretë fillon, se profetët, të cilët i quan "dëshmitarë dhe minister të Fjalës", *nuk* e kanë shkruar *vetë* asnjë të dhënë lidhur me Mësuesin dhe mësimet e tija, por ai ua ka pëcjellë gojarisht ato vijuesëve dhe pasuesve të tyre vetëm në mënyrë tradicionale. Është thënë gjithashtu në mënyrë të qartë se burimet me të cilat është konsultuar Sh. Lluka për shkrimin e Ungjillit ishin "storje" të

²³ Luten lexuesit që ta lexojnë me kujdes parafjalën ose pasuset hyrëse në fillim të Ungjillit të Sh. Llukës).

ndryshme, të hartuara nga personat, të cilët i kanë dëgjuar profetët duke i rrëfyer dhe nga persona të tjerë që ishin dëshmitarë të atyre ngjarjeve dhe doktrinae dhe se autori i ka shqyrtuar ato me vëmendje të posaçme dhe i ka zgjedhur vetëm ato që i konsideronte të vërteta apo të besueshme. Për më tepër, është fare evidente se nga vetë konfesionit i Sh. Llukës, siç mund të konstatohet nga parathënia lehtë, as atij nuk i është zbritur asgjë drejtpërdrejtë e as që ia atribuon asnjë karakter frymëzues librit të tij. Mund të merret me mend me siguri se Ungjilli i parë dhe i katërt nuk ishin shkruar kur Lluka hartoi rrëfimin e tij dhe se ai nuk është dëshmitarë i tyre, ngase nuk mund të rrezikote t'i kundërshtonte apo t'u kundërvihet Ungjillëve të shkruar nga dy apostujt, Mateut dhe Gjoni.

Këto observime të shkurtëra, të cilat mund të shumëzohen, çdo lexues i paanshëm duhet ta bindin se te të ashtuquajturit "Katër Ungjillët" nuk shfaqin vetitë e domosdoshme të cilat janë të nevojshme për çdo libër për të cilin pretendohet se është shkruar nga frymëzimi hyjnor.

Kishat besonin se autori i Ungjillit është Mjeku Lluka (Letra e Kolosianëve IV.14) i cili e kishte shoqëruar Sh. Palin në udhëtimet e tija misionare, e me te ishte një i burgosur në Romë (Letra e dytë e Timoteut IV.11: Letra e filemonit 24, etj.). Megjithatë, ky nuk është vend për të diskutuar mbi autorësinë e librit, e as ndonjë veçori të tij të rëndësishme. Mjafton të themi se Sh. Lluka ka shënuar disa parabola të bukura dhe mësimet të Mësuesit të Shenjtë, siç është parabola e Samatarianit të mirë (X.25-37), "Pasaniku Koprak (XII.15-21), "Farisenjtë të ashtuquajtur Vetë të drejtë dhe "Tagërmbledhësit (XIII 9-18) "Ruajtja në Lutje (XI. 1-13), "Delja e humbur", "Monedha e humbur" dhe "Djali përthdhës" (Xv) "Pëllumbat dhe Llazari" (XVI.19-31), "Vocrraku i vejës së varfër" (XXI), "Burri i Ligë" (XX.9-16), "Gjyqtari i padrejtë" (XVIII 1-8), "Biseda e Zeharjes" (XIX. 1-10) e disa të tjera. Por pjesa më e rëndësishme nga Ungjilli është himni engjullor, i cili përbën temën e studimit dhe të soditjes sonë të tanishme.

Ky himn si e tërë përmbajtja e Dhiatës së Re, na është prezentuar jo në gjuhën burimore, në të cilën ishte kënduar, por vetëm në verzioin e saj grek dhe vetëm Zoti e di burimin nga i cili evangjelist nga evangjelistët tanë e kopjuan, përkthyen apo e rrëfyen nga thashe-thëmet.

A është e mundur që Jezui (Isai a.s.) ose dishepujt e tij të mos e kenë lënë Ungjillin autentik në gjuhën në të cilën është shpallur?

Po të ishte një Ungjill i vërtetë, atëherë çfarë u bë me të? Kush e humbi? A u asgjësua dhe kush dhe kur e bëri atë?

A është i përkthyer ndonjëherë në greqishte apo në një gjuhë tjetër të huaj? Pse nuk na e ka ruajtur kisha neve tekstin original të Ungjillit të vërtetë apo përkthimin e tij (të vërtetë)? Nëse përgjigja në këtë pyetje është negative, atëherë ne marrim guximin t'i shtrojmë një sërë pyetjesh tjera njësoj të rëndësishme, pra, pse këta të dërguar hebrenjë dhe evengjelistë *nuk* shkruajnë në gjuhën e tyre, por që të gjithë në gjuhën greke? Ku e ka mësuar gjuhën greke peshkatori Shimon Kifa (Shimon Pjetri), Johani (Gjoni), Ja'kubi (Xhejmsi) dhe tagrambledhësi Mateu me qëllim që ta shkruajnë një seri të "Librave të shenjta"? Nëse thua se "Shpirti i shenjtë" i ka mësuar ta, atëherë bëhesh vet qesharak. Shpirti i shenjtë nuk është mësues i gramatikës dhe i gjuhëve. Nevojitet një shpallje tjetër për të shjtelluar arsyen ose urtinë ose Shpirti i shenjtë duhet t'i dërgojë një shpallje një Izraeliti të Nazaretit në gjuhën hebraike, pastaj ajo të asgjësohet dhe më në fund t'ua mësoj greqishten një gjysmë duzinë të hebrenjve dhe ta frymëzoj çdo njërin që të shkruaj secili në stilin e vet një pjesë të të njejtës Shpallje (hyjnore)!

Nëse kundërshtohet se Ungjilli dhe Veprat e Apostujve ishin të shkruara për të mirë të hebrenjve të shpërndarë, të cilët e njihnin gjuhën greke, ne marrim lirinë të pyesim këtë: "Çfarë beneficioni kishin hebrenjtë e shpërndarë nga Dhiata e Re"? Pse një kopje (ekземplar) i saj nuk është bërë për hebrenjtë në Palestinë në gjuhën e tyre duke marrë parasysh faktin se Jerusalemi ishte qendër e besimit të ri dhe se Jaakovi (Jakubi a.s.) ishte "Vëllau i Zotëriut" (Letra e

Galatasve I.19) ai ishte president apo kryetar i kishës dhe banonte atje (Veprat e Apostujve XV: Letra e Galatasve II.11-15 etj.).

Do të ishte një përpjekje dëshpruese e pa shpresë po të tentohet të gjindet një parabolë, profeci të vetme apo çfarëdo mesazhi (që iu ka shpallur) Jezuit (Isait a.s.) në gjuhën e tij. Sinodi i Nikës duhet të mbahet përherë përgjegjës kriminel si shkak i vetëm i kësaj humbje të pakompensueshme të Ungjillit të shenjtë në tekstin original të tij në gjuhën aramishte.

Arsyeya përse unë insistoj me këmbëngulje për ruajtjen e domosdoshme të paprekshmërisë së mesazhit të shpallur të Allahut është e qartë, ngase vetëm dokumentet e tilla mund të konsiderohen si të besueshme dhe të vlefshme. Përkthimi pa marrë parasysh se sa *i saktë* dhe me *besnikëri* të jetë bërë, kurrë nuk mund të përmbajë fuqinë shprehëse dhe kuptimin e vërtet ashtu siç është në fjalët dhe shprehjet burimore. Çdo verzion mund të kontestohet dhe të kritikohet. Këta katër Ungjilla, p.sh. nuk janë madje as përkthime, por vetëm tekste origjinale të gjuhës greke, e më keqja është se ato janë shumë të shtrembëruara me ndryshimet e mëvonshme që janë bërë në to.

Pra, ne kemi përpara një këngë të shenjtë, padyshim se është kënduar në dialektin semit, por ajo na është prezentua në një verzion grek. Natyrisht ne jemi shumë kurreshtarë për të ditur fjalët e kësaj kënge në gjuhën burimore në të cilën ishte kënduar. Këtu po ua tërhyk vëmendjen në mënyrë serioze lexuesëve për termin ekuivalent të saktë semit që është përkthyer në gjuhën greke ***eudokia*** dhe e njejta është përkthyer në anglishte si "**good will**" (vullneti i mirë). Ky himn është i përbërë nga tri fjali. Subjekti i fjalisë së parë është "**Allaha**" (në gjuhën aramaishte) që në greqishte është përkthyer "**Theos**". Subjekti i fjalisë së dytë është "**Shlama**" (në gj. aramaishte) dhe e njejta është përkthyer në greqishte "**Eiriny-Erienikos**" (Paqe). Ndërsa subjekti i fjalisë së tretë është "**Eudokia**" në greqishte dhe është përkthyer nga Kisha katolike e Romës "**Bona Voluntas**" (Vullnetmirë) dhe nga Pahitta (El-Basit) "**Sobhra Tabha**" (lexo Sovra tava).

Që të dy këto versione, të cilat janë cekur në të gjitha verzionet tjera, kanë dështuar në bartjen e domethënies së vërtetë dhe kuptimin e fjalës "eudokia", e në mënyrë konsekuente fjalia e dytë dhe e tretë mbesin të pakuptimta e madje edhe pa domethënie e në disa raste tërësisht të pavërteta. Ashtu të zhgënjyer siç mundemi të jemi pse nuk kemi fjalë të sakta të kësaj anteme (himni) hyjnore në format e tyre origjinale, megjithatë ne nuk kemi nevojë të dëshprohemi në përpjekjet tona për të gjetur dhe zbuluar kuptimin e vërtetë që e përbajnë ato.

Andaj ne duhet të fillojmë të gjejmë domethëniet e vërteta etimologjike të fjalëve greke "**Eirenikos**" dhe "**Eudokia**" dhe kuptimin e vërtetë dhe interpretimin e deksologjisë engjëlllore.

Sipas interpretimit të këtij himni që e bëjnë të gjitha kishat dhe sektet, besimi në amshim të Jezu Krishtit (Isait a.s.) falja e mëkateve dhe shpëtimi nga zjari i ferrit përmes vdekjes së tij në kryq dhe mbajtja e komunikimit të vazhdueshëm me Shpirtin e shenjtë "sjellë paqe" dhe qetësi (rehati) në zemër (shpirt) dhe besimtarët i bënë të gëzojnë njëri ndaj tjetrit "vullnetin e mirë", mirëdashje dhe dashuri të ndërsjellë. Ky interpretim deri tani, përgjithësisht është akceptuar nga grupet sakramentale dhe evangjelike. Por ata nuk ndalen te këto tri pika kryesore dhe gjithashtu tejet diskrete, ngase deri tani s'ka paqe të përgjithshme, as pajtim, as marrëveshje e bashkim, vullnet të mirë, as s'ka dashuri të ndërsjellë që haset ndër ta.

Andaj ata ndahen prej njëri tjetrit dhe provojnë mjete tjera për të siguruar këtë "paqe" dhe "vullnet të mirë". Sakramentalistët insistojnë në besimin e shtatë sakramenteve dhe shumë dogmave, të cilat nuk mund t'i tolerojë as logjika e shëndoshë, as doktrina e thjeshtë e Jezuit. Kisha, duke qenë e pastruar me gjakun e "Shpëtimtarit" përmes ujit të shenjtëruar të Pagëzimit në mënyrë misterioze, është bërë Nuse e qengjit dhe trupit të tij. Kisha duke qenë vetë trupi i Qingjit e mbush trupin e tij në mënyrë misterioze me bukë dhe verë dhe e ndërron në një substancë të mishit të vërtetë dhe në gjak të dhëndërrit. Nusja - kisha ka devocion të posaçëm ndaj "zemrave të shenjta" të Jezuit të

Marisë dhe të Sh. Jozefit, ndaj 14 skenave ose vilave të mëdha të kryqit të Krishtit dhe ndaj statujave, imazheve (putave) dhe qindra shenjtorëve, martirëve, mija eshtrave autentike apo fiktive, ndaj relikteve (mbeturinave) të të njejtëve, ndaj adhurimit të ujit të shenjtuar *saktësisht* si Zotit të Gjithëfuqishëm!

Ende s'ka paqe, të gjitha mëkatet serioze ose tjera, duhet t'i rrëfohen priftit. E nga "ati shpirtëror" mëkatarit i falen mëkatet, e falja e mëkatit që e merrr ia siguron paqen dhe rehatinë në zemrën e atij personi dhe i ndjell vullnet të mirë!!!

Nëse i kthehem grupit evangjelic të besimtarëve të besimeve të dogmave të ndryshme, ne do të vejmë re se ata orvaten ta sigurojnë një paqe ndërkobmëtare duke u lutur drejtpërdrejtë këtyre tre personave zotëra (të Hyjit), veç e veç, Jezuit, Shpirtit dhe Atit, me sy të mbyllur, por me gjestikulme të përcjellura me oratori, duke lexuar Biblën, me shërbesa praktike tjera qoftë në mënyrë individuale ose publike. Pastaj ata besojnë se janë frymëzuar me Shpirtin e shenjtë dhe janë në paqe! Por, unë po i siguroj lexuesit se të gjithë ata "krishterë" të pandehur, të cilët pretendojnë se përmes devocioneve të tyre të njëmendta ose artificiale kanë arritur paqe dhe se kanë shprehur "vullnet të mirë" ndaj fqinjëve të tyre, në vend që të jenë të arsyeshëm, të butë dhe paqësor ashtu si Mësuesi i tyre që e pretendojnë, ata bëhen jashtëzakonisht fanatikë dhe jo tolerantë.

Qoftë një ortodoks ose heterodoks kur një krishter del nga kisha ku kishte marrë "Sakramentin e Zotit", të cilin ata e quajnë "Institucioni i Eukaristit" (Lidhja shpirtërore me Zotin)¹, ata bëhen aq fanatikë në mënyrë hipokrite dhe asociale deri në atë masë, sa që më shumë preferojnë të takojnë një qen më me dëshirë, se sa një mysliman ose një hebre, ngase këta nuk besojnë në trininë dhe në "Darkën e Zotit" *E di unë atë*. Edhe unë kisha të njejtat ndjenja kur isha prif katolik. Sa më shumë mendoja unë shpirtësisht dhe hyjnisht dhe në mënyrë të pakuptimt aq më shumë urreja heretikët, e posaçërisht ata që nuk besojnë në trini.

Kur të krishterët, posaçërisht priftët dhe meshtarët e tyre bëhen entuziastë dhe plot vullnet me devocione dhe shërbesat e veçanta ata bëhen tejet të shqetësuar, të furishëm dhe ofensiv ndaj kundërshtarëve të tyre të religjionit! Më tregoni një katolik shizmatik ose shenjtor heretik pas Këshillit të Nikës, i cili nuk ka qenë despot (tiranë), qoftë në shkrimet e tij ose predikimet apo veprimet e tij ndaj atyre që ai i konsideron "heretikë?" Inkvizicioni romak është një dëshmi e pavdekshme për jetësimin e këtij himni engjëllor "Paqe në tokë do të ketë në mes njerëzve"!

Është aparente se *paqja e vërtetë* nuk mund të arrihet me mjete artificiale. Ekzistojnë vetëm tri mjete, të cilat mund të sigurojnë paqe të vërtetë dhe të përsosur, këto janë: Besimi i fortë në njësinë absolute të Allahut, dorëzimi dhe nënshtrimi i tërësishëm në vullnetin e Tij të shenjtë dhe meditimi i shpesht dhe të kujtuarit e Tij. Ai që i plotëson këto tri kushte është mysliman i vërtetë dhe praktik dhe paqeja që e siguro nështë *e vërtetë* dhe nuk është *artificial*.

Ai bëhet tolerant, i ndershëm, i drejtë, bamirës por në të njëjtën mënyrë tejet i përgatitur *për të luftuar* me zemër dhe me shpirt në mbrojtje të gjithë asaj që i përket madhërisë së Allahut dhe të nderit të vet kur kërcënohet ose sulmohet. Është e qartë se arritja e kësaj paqeje *të persosur* realizohet me besimin e brendshëm dhe me një nënshtrim të papërkulshëm në Krijuesin, e jo me shërbesa dhe ritualët e bëra sa për sy e faqe. Këto të dhëna të fundit do t'na shërbejnë vetëm atëherë kur besimi është i njëmendtë dhe nënshtrimi është vullnetar dhe i pakusht.

Por, vërtetë engjëjt nuk kanë kënduar për nder të paqes private dhe individuale, e cila është, sipas të gjithash, e kufizuar në krahasim me një numër të vogël njerëzish hyjnorë. Ata as që kanë vepruar ashtu për ta lavruar (në mend) një paqe univerzale të parafytyruar, e cila do të thotë çarmatim i tërësishëm i popujve, ndalja e lufrave dhe e armiqësive. Jo, asnjëra nga këto dy paqe specifike nuk ishte objektiv i kësaj melodie. Paqeja shpirtërore është rehati e zemrës dhe e vetëdijes së dhënë nga Allahu si mirësi dhe bekim vetëm te ata pak besimtarë,

të cilët kanë arritur përparim të madh në devotshmëri dhe në jetën shpirtërore, e duan Ate dhe mbi të gjitha flijojnë çdo dashuri për Te.

Ajo nuk ishte as paqe politike e as sociale për popullin izraelit, ngase historia e njëzet shekujve të tyre tregon të kundërtën. Andaj engjëjt nuk mund të këndonin dhe të proklamnin paqen, e cila kurrë nuk do të realizohej. Andaj ne jemi të shtrënguar, që në vështrim të fakteve historike vijuese në njërën anë dhe me rëndësinë e rrethanave, gjithashtu pasi që një e katërta e këtij vrojtimi të mrekullueshëm është bërë, në anën tjetër, të konstatojmë se kjo "paqe në tokë" nuk ishte tjetër pos themelimit të Mbretërisë së Allahut që po afrohej në tokë, e cila është Feja Islame. Fjala greke "Eirenikos" i përgjigjet fjalës semite "Shalom", "Shlama" dhe (asaj arabe) "Islam" dhe kjo çështje konsiderohet e zgjidhur!

Vetë të përmendurit e fjalës "një shumicë e nikoqirëve(musafirëve) të qiellit" i jep himnit karakter ushtarak ose triumfues. Vërtet ai është një tregues i vetëm gëzimi i armatave që i takojnë Mbretërisë së Qiellit, në të mirë të aleatëve të tyre të ardhshëm që i takojnë Mbretërisë së Zotit në tokë, nga e cila djaloshi i posalindur i Bet-lehemit ishte evangjelisti dhe lajmëtari më i madh.

Në raste të ndryshme, gjatë shtjellimit të këtyre artikujve, ne kemi shpjeguar se fjala Shalom, në kuptimin e saj konkret dhe praktik ka domethënien e religjionit që i është mirë, i shëndosh, i sigurtë, bëmirës, krijues i paqes në kundërshtim me religjioin që është i keq, i dobët, i dëmshëm, destruktiv dhe ai që të shpie kah varfëria dhe shkatërrimi. Në këtë kontekst Allahu përdori fjalën "**Shalom**" në mesazhin e Vet përmes profecisë së Jeshajës (XIV) dërgua Cirusit, si sinonim me të mirën në kundërshtim me të keqen.

Ky është interpretimi i saktë etimologjik, moral, praktik i Fesë Islame si fe e vërtetë dhe Mbretëri e Allahut në tokë, me ligjet e përhershme dhe të shëndosha dhe udhëzime të përkrahura në Kur'anin e shenjtë.

Pa Fenë Islame, e cila tekstualisht nënkupton "*të bësh paqe*" çdo interpretim tjetër apo paqe e imagjinuar është irrellevante me

kuptimin në të cilin fjala "Eirenikos" është përdorur në këtë antemë triumfale engjëljore. Në këtë kuptim të fjalës "Islam", Jezu Krishti (Isai a.s.) në predikimin e tij të madh në kodër tha: "*Të bekuar qofshin myslimanët* (tekstualisht "paqeformuesit" ***Matt 5:9 Blessed are the peacemakers: for they shall be called the children of God***)²⁴ ngase ata do të quhen bijtë e Zotit. Ajo ishte saktësisht paqeja e imagjinuar, të cilën zotëriu ynë Jezu Krishti (Isai a.s.) e hodhi poshtë kur tha: "Mos mendoni se kam ardhur të sjell paqe në tokë, unë nuk kam ardhur të vej paqe por të vej shpatën" (Mateu X.34-6), ose siç deklaroi Lluka: "Unë kam ardhë të vë zjarrin në tokë.. A mendoni se unë kam ardh për të siguruar paqe? Po ju them se jo: por (ndarjet)... " (Llukak XII 49-53).

Nëse fjala "Eirenikos" nuk kuptohet me domethënien e Fesë së Islamit, këto dy deklarata kryesore dhe kontradiktore të Jezuit duhet të mbesin enigmë, nëse jo, një plagë e e pashërueshme, të cilën kisha krishtere e ka bërë duke akceptuar këta Ungjilla si "Fjalë të frymëzuara të Zotit".

²⁴ Shprehja "fëmijët e Zotit" do të shpjegohet më vonë Mateu V.9

II

"EUDOKIA" DO TË THOTË "AHMEDI"

(Lluka II.14)

Për të përkthyer sërish një kryevepër të një autori eminent nga një gjuhë e huaj në qoftë se autori ka lënë shkrime tjera në *atë* gjuhë të vet nuk është shumë vështirë, ngase kështu përkthyesi mund ta studjojë mendimin, anët teknike dhe shprehjet në veprat e tij dhe bën çmos për të ripërkthyer librin në gjuhën e tij burimore. Por sa do të jetë i suksesshëm ai kjo është pyetje të cilës mund t'i përgjigjen vetëm përkthyesit e zotë. Në mënyrë të ngjashme po të kishte së paku disa mesazhe ose shkrime të Sh. Llukës në gjuhën hebreje, Ungjilli i tij mund të përkthehej më me pak vështirësi se sot. Por mjerisht madje edhe ajo nuk mund të bëhet, ngase asgjë që kemi nga shkrimet antike në gjuhën e Jezuit nga e cila Sh. Lluka ka përkthyer himnin engjëllor nuk është ruajtur e as na ka lënë ai libër tjetër në dialektin semit.

Që të jem më i qartë, dhe me qëllim që lexuesit e mi të anglishtës t'i cyt që të vlerësojnë më mirë rëndësinë e jashtëzakonshme të kësaj çështjeje, po marr guximin që të thërras në garë dijetarin më të mirë të letërsisë angleze dhe frenge që ta ripërkthejnë nga edicioni francez veprën dramatike të Shekspirit në gjuhën angleze pa shikuar fare tekstin burimor në anglishte, për të parë hieshin dhe gjithashtu elegancën e origjinalit.

Filozofi i madh mysliman Ibën Sina (Avicena) ka shkruar në arabishte disa vepra, dhe disa prej tyre më pas janë ripërkthyer nga latinishtja në arabishte për shkak se vepra origjinale (në arabishte) ishin humbur. A thua janë këto riprodhime tekstet e sakta të aristotelit mysliman? Me siguri jo!

Në artikullin paraprak në këtë seri²⁵ mbi shprehjen "Eireny" ne shqyrtuam këtë çështje të përkthimit jer në një nivel të caktuar. Ne nuk patëm vështirësi të gjejmë fjalën (ekuivalente) të saj në gjuhën hebreje e cila është "Shalom", ngase që të dy fjalët janë identike në librat hebreje në greqishte dhe në ato të gjuhës hebraishte. Por fjala e përbërë greke "Eudokia", siç e di unë, nuk paraqitet në verzionin grek dhe është tejet vështirë të gjejmë shprehjen ekuivalente ose sinonime në origjinal. Sh. Barnaba nuk e përmend në Ungjillin e tij këtë himn engjullor dhe ngjarjen e barijve të Bet-lehemit, e as përmbledhjet tjera ose shkrimet tjera në Dhiatën e Re.

Grekët bashkëkohorë shpeshherë e përvetësojnë shprehjen "Eudokia" dhe "Eudoxia" si emra të tyre të përvetshëm të gjinisë femrore. Që të dy këta emra janë të përbërë nga dy elemente, nga "eu" dhe "dokeo", e nga kjo e fundit rredh shprehja "doxa" që do të thotë "madhështi" ose "lavdi" e kështu me radhë.

Në mënyrë që të gjejmë fjalën buriore semite në këngën në të cilën barinjte e devotshëm dëgjuan dhe treguan ate dhe të cilën evangjelisti Lluka e ka formular në trajtën "Eudokia", ne jemi të detyruar të egzaminojmë dhe të hulumtojmë atë drejtë nga rrënja dhe fjalëformimi grek. Por para se ta bëjmë një gjë të tillë, është e domosdoshme të kritikojmë dhe të ekspozojmë verzionet e gabuar, të cilët e kanë mjegulluar kuptimin e vërtetë të fjalës "Eudokia" dhe kanë fshehur përmbajtjen e saj profetike mbi Ahmedin apo Muhamedin (a.s.).

Ekzistojnë dy versione parimore të Dhiatës së Re nga teksti grek, njëri është në gjuhën e ashtuquajtur "siriake", e tjetri në gjuhën latine. Të dy këto versione bartin titullin e rëndësishëm "Simplex" ose "Simple", të cilat që të dyjat kanë domethënien e "Pshittha" dhe "Vulgate". Ka material mjaft të ri të informatës lidhur me këto dy versione të famshme antike, të cilat duhet t'i kenë trazuar historianët krishterë më të shkolluar dhe teologët më dogmatikë. Por tani mjafton

²⁵ Shih gaz. Islamic Review, nr. i nëntorit 1929

të themi se verzioni aramaik²⁶ i quajtur "Pshittha" është më i vjetër se verzioni latin i Biblës. Është njohuri e përgjithshme se kisha e Romës për katër shekujt e parë nuk ka pasë libra ose liturgji në latinishte por atyre në greqishte. Para Këshillit të Nicës më 325 të e.s. kanoni i librave të Besëlidhjes së Re nuk ishte kompletuar apo vërtetuar. Kanë qenë dhjetra Ungjilla dhe mesazhe që mbanin emrat e (dishepujve) të ndryshëm dhe të shokëve të tjerë të Jezuit (Isait a.s.), të cilët trajtoheshin të shenjtë nga komunitetet e ndryshme, por Këshilli i Nikës i hodhi poshtë ato si gënjeshtër.

Si seli ose qendër e gjuhës siriake dhe e mësimi ishte Orhai, resp. Edesa e *kurrnjëherë* nuk ka qenë Antioku. Në këtë vend u përkthyen librat e Besëlidhjes së Re nga gjuha greke, pas Kuvendit notorik të Nicës.

Një egzaminim dhe studimi i hollësishëm i krishterëve të hershëm dhe vetë historia tregon se predikuesit e parë të Ungjillit ishin hebrenjtë të cilët flasin gjuhën aramaisht apo gjuhën e vjetër siriake. Se a ishte Ungjilli një dokument i shkruar ose një doktrinë e pashkruar ose një religjion i mësuar dhe i propaganduar gojarisht, është çështje në vete dhe qëndron jashtë sferës së temës sonë aktuale. Por një gjë është e sigurtë dhe e vërtetë, e cila tërthorazi lidhet me temën tonë, dmth. të krishterët e hershëm udhëhiqnin shërbesat religjioze në gjuhën aramaisht. Ajo ishte gjuha e përbashkët që flitej nga hebrenjtë, sirianët, fenikasit, kaldianët dhe asiriasit. Tashmë është e qartë se të krishterët që i takonin nacionalitetit që fliste aramaishten, me siguri do të preferonin të lexojnë dhe të luten në gjuhën e tyre, e në mënyrë konsekuente të lexojnë Ungjilla të ndryshëm, mesazhe, libra të lutjes dhe liturgjitë ishin të shkruara në gjuhën aramaisht. Madje edhe aramejtë para hartimit të alfabetit të tyre në shek. V kishin përvetësuar shkronjat siriake.

²⁶ Verzioni Pshittha i Besëlidhjes së Re kurrë nuk përdorë falët "Siri" dhe "Siriake-siriane", por "Arame" dhe "Aramaike"

Në anën tjetër njerëzit e kthyer në fe a politikë nga krishterët të josemitë në "rrugën e re" e lexonin Dhiatën e Vjetër në verzionin e saj grek të "shtatëdhjetë". Në realitet dijetarët e filozofisë greke dhe ish-shërbyesit e mitologjisë greke, që u kthyen menjëherë në besimin e ri dhe me verzionin grek të Biblës para tyre, nuk do të kishin vështirësi për të shkruar "Dhiatën e Re" si kompletim apo vazhdim i asaj të vjetrës.

Si u bë Ungjilli i thjeshtë i Profetit të Allahut nga Nazareti burim i dy rrymave të fuqishme të mendimit semit dhe helenik? Si arriti mendimi polietist grek më në fund ta mposht besimin monoteist semit nën peshkopët më intolerantë dhe supersticiozë të trinisë së Bizantinës dhe Romës, këto janë çështje të një momenti të skajshëm për një studim më të hollësishëm nga shkollarët e unitarianëve myslimanë.

Pra, ka çështje të unitetit të besimit, të doktrinës dhe të tekstit të shpallur hyjnor. Ka më se tre shekuj që kisha krishtere nuk ka pasë asnjë Dhiatë të Re aso siç po e shohim ne në formën e tashme. Asnjëra nga kishat qoftë semite apo greke, as Antioku, as Edesa, as Bizantina dhe Roma nuk posedonin të gjithë librat e Dhiatës së Re, madje as katër Ungjillët para Këshillit të Nikës. Unë habitem se ç'është dhe ç'mund të jetë besimi i atyre krishterëve të cilët posedonin vetëm Ungjillin e Llukës apo ate të Sh. Markut, ose të Sh. Gjonit, lidhur me dogmat e eukaristit, Pagëzimit dhe të trinisë, konceptit të mrekulluar të Krishtit dhe dhjetra dogma tjera dhe doktrina!

Verzioni siriak i Pshithasë nuk përmban të ashtuquajturat fjalë "esenciale" ose "themelore", që tash janë në Librin e Sh. Llukës (XXII.17,18,19). Dymbëdhjetë vargjet e fundit të kreut XVI të Ungjillit të dytë nuk mund të gjinden në dorëshkrimet e vjetra greke. Të ashtuquajturat "Lutjet e Zotit" (Mateu VI 9: Lluca XI.2) janë të panjohur nga autorët e Ungjillit të dytë dhe të katërt .Në të vërtetë shumë mësimë që përmban një Ungjill ishin të panjohura për kishat që nuk e kishin atë. Në mënyrë konsekuente atëherë nuk kishte njëlojshmëri adhurimi diciplinë, autoriteti, besimi, urdhëresa dhe ligj

në kishën e hershme, ashtu siç nuk ka as tash. Tërë atë që ne mund ta mbledhim nga literatura e Dhiatës së Re është se krishterët në periudhën profetike kishin libra hebrej (në vend për Bibla të tyre, me një Ungjill që përmban shpalljen e vërtet që iu dërgua Jezuit (Isait a.s.) dhe përmbajtja e tij ishte saktësisht e njëjtë me atë që iu shpall enegjëllit gjashtkrahësh, dmth. ISLAMI dhe AHMEDIJA. Misioni i posaçëm që i caktoi Allahu të Dërguarit të Tij ishte që të kthejë apo konvertojë hebrejtë nga çoroditja dhe besimi i gabuar në Mesiun davidian dhe t'i vinte përmes Mesiasë së dinastisë davidiane, por nga familja e Jishmaelit (Ismailit a.s.), emri i të cilit ishte AHMED, Ekuivalencën e vërtet e të cilit emër, grekët e kanë ruajtur në trajtat, "Eudoxos dhe "Periclytos" e jo "*Paraclete*" siç e kanë formuluar kishat.

Vetëkuptohet se "Periclyte" do të formojë njërin nga temat kryesore në këtë seri të artikujve. Por çkado që të jetë domethënia e fjalës "Paraclete" (Gjon XIV. 16,26:XV.26 dhe XVI.7) ose ortografia e saj e vërtetë etimologjike, ende mbetet e vërteta e ndritur se Jezui (Isai a.s.) ka lënë pas vetes religjionin jo të përkryer, që të kompletohet dhe të përsoset me atë që Gjoni (*ubi supra*) dhe Lluka (XXIV. 49) e përshkruajnë si "*Shpirt*". Ky "Shpirt" nuk është zot - apo njëri nga të tretët, por është Shpirt i shenjtë i Ahmedit, i cili ka ekzistuar si shpirtërat e profetëve tjerë në Parajsë (Ungjilli i Barnabës). Nëse shpirti i Jezuit (Isait a.s.) në dëshminë e të Dërguarit Gjon (XVII.5, etj.) ka ekzistuar para se të bëhet njëri (të bashkohet trup i shpirt) edhe myslimanët unitarianë gjithashtu janë të justifikuar në mënyrë të përsosur duke besuar në ekzistencën e Shpirtit të Muhamedit (a.s.) sipas dëshmisë së profetit tjetër - Barnabës! E pse jo? Pasi që kjo çështje do të trajtohet gjatë shtjellimit të artikujve vijues, tash e tërë ajo që unë dëshiroj të pyes *të gjitha* kishat krishtere është kjo: A thua e kanë poseduar të gjitha kishat krishtere në Azi, Afrikë dhe Evropë Ungjillin e katërt para Këshillit të Nikës? Nëse përgjigjja është afirmative, luteni, të ofroni dëshmitë tuaja, nëse ajo është negative, atëherë, duhet të pranoni se një pjesë e madhe e krishterëve nuk kanë ditur asgjë mbi "*Paraclete-n*" e Sh. Gjonit, shprehje barbare kjo e cila

as ka kuptimin e "ngushëlluesit" as "të ndërmjetësuarit" as ka kurrfarë kuptimi! Këto vërtetë janë akuza tejet të rënda kundër krishterizmit.

Por të kthehemi aty ku e kishim fjalën. Pshittha ka përkthyer fjalën greke "Eudokia" (grekët e lexojnë këtë "Ivdokia" apo më mirë të themi e shqiptojnë atë "Ivthokia") si "Sabhra Tabha" (që shqiptohet Sovra Tava"), e cila do të thotë "shpresë e mirë" ose "pritje mirë ndërkaq Vulgata (Verzioni Latin i Biblës) latine, në anën tjetër, fjalën "Eudokia" e përkthen në latinishte "Bona Voluntas" ose "Vullnet i mirë".

Unë ju bëj sfidë pa kurrfarë frike të gjithë dijetarëve grek nëse ata kanë guxim, të më kundërshtojnë mua kur deklaroj unë se përkthyesit e verzioneve siriake (siriane) dhe latine kanë bërë gabime të rënda në interpretimin e tyre të fjalës "Eudokia". Megjithatë më duhet të them se unë nuk mund të fajsoj atë përkthyes, ata kanë shtrembëruar me qëllim kuptimin e termit grek, megjithëse unë pranoj se të dy verzionet kanë një bazë të dobët për t'i justifikuar përkthimet e tyre përkatëse. Por, madje edhe ashtu duhet vënë re se ata kanë humbur kuptimin profetik dhe kuptimin e vërtetë të fjalorit semit kur ata e shndërruan atë në fjalën greke "Eudokia".

Ekivalenti i saktë tekstual i shprehjes "vullneti i mirë" në gjuhën greke nuk është fjala "Eudokia" por "eu elpis" ose më mirë të themi "euelpistia". Kjo ekspozitë e fjalës "evelopistia" (shqiptim i drejt grek) mjafton për ta hudhur pshtë fjalën Pshittha. Termi i saktë dhe përkatës për fjalën latine "Bona voluntas" ose "Vullneti i mirë" në gjuhën greke *me siguri nuk është* "Eudokia" por "Euthelyma". Ky shpjegim i shkurtër por decidiv prapë është një vërejtje për priftët e Vatikanit, të Fanarit (Konstantinopojës) dhe të Sentërbërit (Canterbury) të cilët këndojnë "Gloria in Excelsis" kur ata festojnë liturgjinë eukariste në stilin tradicional latin apo këndojnë sakramente tjera.

1. Etimologjia dhe domethënia e fjalës "Eudokia"

Tash të fillojmë të japim kuptimin e vërtetë fjalës "Eudokia".

Parashtresa mbiemrlore "eu" do të thotë, mirë, bukur, shumë dhe më së shumti, si në fjalën "eudokimeo" ka domethënien jam i nderuar, i miratuar i dashur, dhe "fitoj madhërinë": "eudokimos" - shumë i nderuar, më i fashëm dhe i madhërishëm: "eudoxos" - më i njohur, dhe më i madhëruar: "eudoxia" - famë, njeri i shquar". Emri grek "doxa" që përdoret në emrat e përbërë si "ortodoks", "doxology" dhe kështu me radhë rrjedh nga folja "dokeo". Çdo student i letërsisë angleze e di se fjala "doxa" do të thotë madhështi, nder dhe i shquar". Ekzistojnë një numër i konsideruar i frazave të autorit e greqishtes antike ku fjala "doxa" përdoret në kuptim të "madhështisë": "Peri doxis makheshai" - "luftoj për madhëri". Oratori i famshëm grek nga Atina Demosthenes " e përkthente atë kështu" madhëria-madhështia e preferuar për një jetë të rehatshme", "madhëri e njejtë si ajo e zotërave". Unë e njoh faktin se fjala "doxa", edhe pse rrallë herë, është përdorur për të kuptuar (me domethënie, a) mendim dhe besim, b) dogmë, parim doktrinë, c) pritje ose shpresë. Por e njehta gjë është se, kuptimi i saj i përgjithshëm dhe i kapshëm (komprihensiv) është "madhëria". Në fakt pjesa e parë e liturgjisë fillon kështu: "Doxa (Madhëria) i qoftë Allahu që është më së larti".

Në fjalorin greqisht-frengjisht (i botuar më 1846 në Paris nga R. C. Alexandre) fjala "Eudokia" është përkthyer "bienveillance, tendresse, volonté, bon plaisir," etj. (dashamirësi, dhëmshuri ,dashuri) e autori jep shembullin "dokeo" si rrënjë të fjalës "doxa" me domethëniet e ndryshme që i kam përmendur më lartë.

Grekët e Konstantinopojës, në mesin e të cilëve mësonjës unë i kam njohur disa veta, ndërsa duke kuptuar njëzëri me fjalën "eudokia" - i shquar" dashurinë, kënaqësinë dhe dëshirën, ata pranojnë poashtu se ajo ka domethënien e famës, emrit të mirë dhe të nderuarit" në kuptimin e saj burior.

2. Etimologjia e formave hebreje të fjalës MaHMad dhe HiMDaH dhe domethënia e tyre

Jam i bindur se mënyra e vetme për të kuptuar sensin dhe shpirtin e Biblës është të studiosh atë nga pikëpamja Islame. *Natyrisht*, vetëm atëherë natyra e vërtetë e shpalljes hyjnore mund të kuptohet, të vlersohet dhe të duhet. Vetëm atëherë, mund të zbulohen elementet e gënjeshtërtat me vetitë e tyre të zeza, false dhe heterogjene të (ndryshuara) në të dhe ato të eliminohen. Nga ky këndvështrim unë e mirëpres këtë fjalë greke "eudokia", e cila në domethënien e saj të vërtetë dhe tekstuale (letrare) i përgjigjet në mënyrë admiruese fjalës hebreje "Mahmad, Mahamod, dhe Himdah, dhe Hemed" që aq shpesh është përdorur në Dhiatën e Vjetër.

a) *Hamad*. Kjo folje, e cila përbëhet nga tri bashkëtingëllore themelore, hmd dhe të cilat janë përbashkëta në të gjitha dialektet semite, *çdokund* në Shkrimet e Shenjta hebraike, ka domethënien "të lakmoj, bie në dashuri. lëngoj për, kam kënaqësinë dhe shkëlqej dhe dëshiroj diç me zjarr".

Ata që dijnë arabisht, natyrisht do të kuptojnë sensin komprehensiv të fjalës "shehvetun", e cila është përkthye në gjuhën angleze, si epsh-dëshirë, etje lakmi, dëshirë e flakët dhe oreks. Pra ky është kuptimi i saktë dhe domethënia e fjalës "hamad" në librat hebraike hyjnore. Njëri ndër Urdhërat e dhjetë (Dekalogu) të famshëm të Torës (arabisht Tevrat) apo të ligjit, përmban këtë fjalë: "*Lo tahmod ish réikha*" - "Mos e *dashuroni* gruan e fqit" (Dalja XX.17).

b) *Hemed*. Emri në gjininë mashkullore dhe fjala "Himdah" në gjininë femrore, ka domethënie; "epsh, dëshirë, kënaqësi, gëzim, objekt i lëngimit dëshirës, të dashurit" (Hagai II 7: Jeremija XXV 34, etj.)

c) MaHMaD, MaHaMoD (Lam. I 7,10: II 4, etj.). Këto forma të pjesorës janë gjithashtu me prejardhje nga folja "Hamad", e cila do të thotë, më i dashuri, më i mrekllueshëm, më i këndshmi, më mahnitës më i zgjedhur dhe ë i dashuri".

S'ka fije dyshimi se forma arabe nga fjala MuHaMmaD dhe ajo hebraike MaHMaD dhe MaHaMoD rrjedhin nga një folje e njejtë ose rrënjë e vetme dhe se përkundër dallimit të vogël ortografik në mes formave, ato kanë një origjinë dhe domethënie të përbashkët. Unë kam dhënë domethëniet e formave hebreje siç i kanë kuptuar hebrejtë dhe leksikografët.

d) Andaj duhet vënë re e fjala greke "Eudokia" duhet të jetë përfaqësim fjalë për fjalë i emrit hebrej HiMDaH dhe që të dy nënkuptojnë: "kënaqësi, hare, gjë e këndshme (*bon plaisir*), dëshirë, dashurim, çmuashmëri dhe ca sinonime tjera.

Pra, siç u pa më lartë ekuivalenti përkatës i fjalës hebreje "Mahamod" nuk mund të jetë tjetër pos fjalës "eudoxos", e cila ishte objekt i dëshirës i lëngimit, më i zgjedhuri, më i këndshmi dhe më i dashuri, më i çmueshmi, më i miratuari (meritor), më i dashuri dhe më i respektuari.

3

Fakti se në mesin e të gjithë bijve të Adamit (Ademit a.s.) emri Muhamed duhej të jetë dhënë për herë të parë vetëm të birit të Abdullahit dhe të Eminës në qytetin e Mekës kjo është një mrekulli unike në historinë e religjionit. Ky nuk mund të ishte ndonjë plan artificial, përpjekje apo falsifikim në këtë aspekt. Prindët dhe farefisi i tij ishin të besimit pagan dhe nuk dinin gjë për profecitë në Librat hebraike apo krishtere lidhur me profetin e madh, për të cilin ishin dhënë premtime se do të vinte për të mëkambur dhe themeluar Fenë Islame. Zgjedhja e emrit Muhamed ose Ahmed nga ana e tyre nuk

mund të shpjegohet "anash" si koinçidencë apo ngjarje aksidentale. Vërtetë ajo ishte providentale dhe e frymëzuar.

Se a e kanë ruajtur poetët arabe dhe mjeshtrit e penës domethënien arkaike të pjesorës pasive të trajtës së emrit "*Pi'el*" dhe të foljes *hamad* ose jo, unë nuk kam mjete të vërtetoj këtë në një mënyrë ose në një tjetër. Por pjesorja pasive arabe e lakimit të emrit "*Pi'el*" nga folja *hammida* është Muhamed, e ajo e foljes *himmid* është Mahamad ose Mahamod.

Afria në mes ngjashmërisë dhe identitetit të dy formave është e padiskutueshme.

Unë kam nxjerrur besnikërisht domethëniet e formave hebraike siç janë dhënë nga leksikografët dhe përkthyesit. Por sensi kryesor dhe shpirtërorë i fjalës "Himdah" dhe i asaj "Mahamod" është ky: Lavdrim, lavdrueshëm, njeri i shquar, madhërim dhe i madhëruar". Ngase në mes qenieve dhe gjërave të krijuara çka mund të jetë më i madhërishëm, më e ndershme, më e shquar dhe më e lavdruar se ajo e cila është më e lakmuarja dhe më e dëshiruarja. Në këtë sens praktik Kur'ani e përdor fjalën *hamdu* prej së cilës rrjedhin emrat: Muhamed dhe Ahmet dhe fjala *hamdu* është e njëjtë me fjalën hebreje *hemed*. Madhështia e Muhamedit (a.s.) e tejkalon atë të çdo krijese tjetër, siç e ilustron Danieli (VII), dhe në mrekullin e Allahut: "Lev lake lemma hlakna El-ahlak"-po të mos ishte për hatrin tënd nuk do ti kishim krijuar krijesat" (O i dashur Muhamed). Ne nuk do t'i krijonim botërat (apo qiejt)". Por nderimi dhe madhërimi më i lartë dhe që ia dhuroi Allahu të Dërguarit Tij më të nderuar, ishte ajo se ai që autorizuar të themelojë dhe të përsosë Fenë e vërtetë të Allahut nën emrin "Islam", i cili, mu si emri i themeluesit të saj Muhamed, ka shumë domethënie ngushëlluese dhe shëruese, si psh., Paqe, siguri, rehati, shpëtim dhe "I Miri" (E Mira) si fjalë e kundërt me "Të Shëmtuarën", krahas tyre ka domethënie edhe të nënshtrimit dhe dorëzimit në vullnetin e Allahut.

Vizioni me të cilin barinj të devotshëm ishin nderuar me rastin e lindjes së Jezu Krishtit (Isait a.s.) ishte i kohës së duhur dhe i volitshëm, nga se një misionar i lartë i Allahut, një evangelit i shenjtë i Islamit u lind atë natë. Pasi Jezui (Isai a.s.) ishte paralajmërues i Mbretërisë së Allahut, ashtu ishte edhe Ungjilli që iu shpall atij si njoftim për Kur'anin. Ardhja e Jezuit (Isait a.s.) ishte fillim i një ere të re në historinë e religjionit dhe të moralit. Ai vet nuk ishte Mahmodi, i cili duhej të vinte më vonë për të shkatërruar të Shëmtuarin dhe mbretërinë e tij të idhujtarisë në tokat e premtuara. "Bisha e katërt" - Perandoria e fuqishme romake ishte ende në rritje dhe zgjëronte pushtimet e saj. Jerusalemi me tempullin e tij madhështor dhe me periferinë duhej të shkatërrohej nga ajo bishë. Jezui (Isai a.s.) "erdhi te populli i vet, por ai popull nuk e pranoi". Dhe ata njerëz në mes hebrejve që pranuan ate u bënë "bijt e Mbretërisë", por të tjerët u shkapërderdhën nëpër botë. Pastaj pasuan dhjetë persekutime trishtuese nën perandorët romak paganë, të cilët ishin kurorëzuar me diamdema (shirita koke si shenjë e mbretërisë) i të rënit dëshmor. Aleksandri i madh dhe trashëgimtarët e tij u lejuan të shkelin nëpër besimtarët e vërtetë të njësisë absolute të Allahut. Pastaj Muhamedi - nuk ishte zot, apo bir i zotit, por i madhërishmi, i lakmuari dhe Biri më i shquar i njeriut - Bar-Nasha i përsosur që duhej të vinte dhe të shkatërronte Bishën.

III

GJON PAGËZORI PARALAJMËRON ARDHJEN E NJË PROFETI TË FUQISHËM

Sipas rrëfimeve të katër evangjelistëve Gjon Pagëzori ishte kusheri dhe bashkëkohas i Jezuit (Isait a.s.), i cili ishte vetë gjashtë muaj më i vjetër se Jezui. (Isai a.s.). Kur'ani nuk përmend asgjë lidhur me jetën dhe punën e këtij profeti, përveç se Zoti, përmes engjujve njofton babain e tij Zeharjën (Zekerijën a.s.) se ai do të ketë një djalë me emrin Jahja, i cili do të dëshmojë fjalën e Allahut dhe se ai do të jetë person i ndershëm, i pastër (përmbajtur) dhe njëri nga profetët e drejtë (Kur'an; kap. III).

Asgjë nuk dihet për fëmijërinë e tij, përveç se ishte nga Nazareti dhe jetonte në shkretëtirë, ngrënte karkaleca, mjalte të egër. Trupin e mbulonte me një rrobe të punuar nga leshi i devës, të lidhur me një rrip lëkure. Besohet se ai i takonte një sekti religjioz hebrej i quajtur "Essenes", prej të cilit dolën krishterët e hershëm "*ibionitët*", karakteristikë kryesore e të cilëve ishte të heqin dorë nga kënaqësitë e kësaj bote. Në të vërtetë termi përshkruet kur'anor i këtij profeti oshënar është "*hasura*", i cili do të thotë i pastër - dliirë në çdo kuptim të fjalës dhe tregon se ai kishte një jetë beqarie të dliirësisë, varfërisë dhe të devotshmërisë. Ate nuk e kishin parë në fëmijërinë e tij të hershme gjersa u bë burrë i moshës tridhjetëvjeçare apo më i vjetër, atëbotë kur filloi misionin e vet të predikimit mbi pendimin dhe pagëzimin e mëkatërëve pendues me ujë. Një numër i konsideruar i njerëzve u tërhoq në shkretëtirën e Judës, për të dëgjuar predikime të zjarra të profetit të ri.

Hebrenjtë e penduar pagëzoheshin nga ai në ujë të Lumit Jordan. Ai ua tërhoqi vërejtjen farisenjëve dhe priftëve të arsimuar për fanatikë dhe iu kërcënua sadukijëve racionalist me dënimin që do të pasojë për ta. Ai deklaroi se ishte duke i pagëzuar ata vetëm me ujë si

shenjë e pastrimit të zemrës me anë të pendimit. Ai njoftoi se do të vinte një profet tjetër pas tij, i cili do t'i pagëzonte ata me shpirtin e shenjtë dhe me zjarr, i cili do t'i tubojë së bashku grurin në hambarët e tij dhe do të djegë bykun me zjarr të pashueshëm. Ai deklaroi më tutje se ai që po vinte më pas ishte gjer në atë masë më superior se ai vet me fuqi dhe dinjitet se Pagëzori që rrëfëhet se është i paaftë dhe i pavlefshëm që t'i përulet dhe të zgjidhë lidhsat e këpucëve të tij.

Kjo ishte njëra nga prezentimet më të mëdha Pagëzore të Hazreti Jahjës (Sh. Gjon Pagëzorit) se Jezui (Isai a.s.) i Nazaretit poashtu hyri në ujin e Lumit Jordan dhe u pagëzua nga profeti si çdo njeri tjetër. Libri i Markut (I,9) dhe Libri i Llukës (III 21), të cilët transmetojnë këtë pagëzim të Jezuit nga Gjoni, nuk janë të njohur me vërejtjet e Gjunit në këtë çështje siç përmendet në Ungjillin e Mateut (III), ku thuhet se Pagëzori i ka thënë Jezuit: "Unë kam nevojë të pagëzohem nga ti, a s'erdhe te unë?"

Në këtë pyetje ky i fundit iu përgjegi: "*T'i realizojmë të drejtat (t'i përuddhim të drejtat) pastaj ai e pagëzon atë.* (Bibla në shqip: "Në këtë kohë erdhi Jezui nga Nazareti në Galile dhe pranoi të pagëzohej në lumin Jordan". (Marku I-9): "Jezui u pagëzua si të gjithë njerëzit tjerë. Pas kësaj, kur po i lutej Zotit u hap qielli "Lluka III-21).

Përmbledhësit thonë se shpirti i profecisë i ka ardhur Jezuit në formën e pëllumbit pasi doli ai prej ujit dhe u dëgjua zëri që thoshte:

"Ky është djali im i dashur, me të cilin unë jam i kënaqur".

Ungjilli i Katërt nuk di gjë lidhur me Jezuin (Isain a.s.) se ka qenë pagëzuar nga Gjoni, por neve na tregon se Pagëzori kur e pa Jezuin ka brohoritur: "Veni re Qingji i Zotit," etj. (Gjoni I). Ky Ungjill pretendon se Andrea ishte dishepull i Pagëzorit dhe pasi e largoi mësuesin e vet e solli vëllaun e tij Simon te Jezui (Gjoni I), rrëfim ky që në mënyrë flagrante hedhë poshtë thëniet e evangjelistëve të tjerë (Mateu IV. 18-19; Marku I. 16-18). Në Ungjillin e Sh. Llukës ngjarja është krejtësisht tjetër: Këtu Jezui e njeh Simon Pjetrin para se ai të bëhej dishepull i tij (Lluka IV 38,39): dhe rrethana që e shtyrën Mësuesin që të fut në listë bijtë e Jonanit dhe Zebedeut në listën e

dishepuje të tij, kjo është krejtësisht e panjohur për evangjelistët tjerë (Lluka VI 1-11). Katër Ungjillët e kishave të besimit të trinisë përmbajnë shumë thënie kontradiktore mbi marrëdhëniet midis profetëve kusherinj. Në Ungjillin e katërt ne lexojmë se Pagëzori nuk e ka njohur se kush ka qenë Jezui deri pas pagëzimit të tij, kur një shpirt si pëllumbi zbret dhe banoi në te (Gjoni I), ndërsa Sh. Lluka na tregon se Pagëzori, derisa ishte fetus në mitrin e nënës së vet, e ka njohur dhe adhuruar Jezuin, i cili ishte poashtu fetus në barkun Marisë (Lluka I.44). Pastaj prapë thuhet se Pagëzori derisa ishte në burg, ku iu pre koka (Mateu XI. XIV) nuk e dinte karakterin e vërtetë të misionoit të Jezuit (Isait a.s.)!

Ekziston një tregues misterioz i fshehur në pyetjet e shtruar të Profetit Jahja nga ana e priftërve dhe e levitëve. Ata e pyesin Pagëzorin:

"A je ti Mesia"? A je ti Elijah? E kur ai iu përgjigj, "Jo"! ata i thanë: "Nëse ti nuk je Mesia as Elijah e as *ai Profet*, pse atëherë ti pagëzon?" (Gjoni I). Andaj duhet vënë re se, sipas Ungjillit të katërt, Gjon Pagëzori as ishte Mesia as Elijah as *ai Profet*! Unë marr guximin të pyes kishat krishtere, të cilat besojnë se frymëzues i të gjithë këtyre thënieve kontradiktore është Shpirt i shenjtë, dmth. njëri prej tre zotërave, të *cilin* priftërit hebrenj dhe levitët e morën për "*atë profet*?" E nëse nuk pretendoni të mësoni kend e nënkuptuan klerikët hebraik, atëherë a e dinë priftërit dhe patriarkët tuaj se kush është "*ai profet*"?

Nëse nuk e din, atëherë çfarë rëndësie ka përdorimi i këtyre Ungjillëve të rrejshëm dhe të ndryshuar në tokë? Nëse, në të kundërtën, ju e dini, kush është *ai profet*, pse atëherë heshtni?

Në citatin e mësipërm (Gjoni I) është thënë në mënyrë ekspresive se Pagëzori ka thënë se *ai nuk* është profet, ndërsa Jezui thuhet të ketë thënë: "Asnjë njeri i lindur nga nëna s'ka qenë më i madh se Gjoni" (Mateu XI).

A thua vërtet e ka thënë këtë deklaratë Jezui? Vallë, a mos ishte Gjon Pagëzori më i madh se Abrahami, Moisiu, Davidi (Ibrahimi a.s., Musai a.s., Davudi a.s.) dhe më i madh se vetë Jezui (Isai a.s.)? Në çka

konsistonte superioriteti dhe madhështia e tij? Nëse kjo dëshmi (deklaratë) e Jezuit (Isait a.s.) lidhur me birin e Zeharjes (Zekerias a.s.) është autentike dhe e vërtetë, atëherë madhështia e "Ngrënësit të karkalecave" në shkretëtirë" mund të konsiston në vetëmohimin apsolut të tij mohimi dhe përmbajtja e tij (të larguarit e tij) nga bota dhe nga të gjitha llukset dhe kënaqësitë, dëshira e tij e flakët për të ftuar popullin në pendim dhe lajmet e tij të mira lidhur me "*atë profet*".

Ose a thua u konsistua madhështia, siç e kanë atë kishat, me të qenët e tij kushter, bashkëkohas dhe dëshmitar i Jezuit (Isait a.s.)?

Vlera dhe madhështia e një njeriu gjithashtu edhe si profet, mund të përcaktohet dhe të vlerësohet nga puna e tij. Ne apsolutisht nuk e dimë numrin e personave që kanë ndërruar besimin përmes gjarpërinjve dhe duke u pastruar me anë të Pagëzimit të Gjoni. Ne as jemi të njoftuar lidhur me efektin e atij konvertimi (ndërrimi të fesë) në pikëpamjen hebraike të penduar ndaj "Qengjit të Zotit".

Thuhet se Krishti (Isai a.s.) ka deklaruar se Gjon Pagëzori ishte riinkarnimi i profetit Eljah (Mateu XI.XVII 12, Lluka 17) ndërkaq Gjoni i tha në mënyrë ekspresive të deleguarit hebraik se ai *nuk ishte* Eljahu as Krishti as ai Profet. (Gjoni I).

Pra a mundet njeri nga këta Ungjillë, plot thënie që kundërshtojnë dhe mohojnë njëra-tjetrin, që të formojë një konkluzin të drejtë(të saktë)?

Ose a mund të provojë njeriu të gjejë të vërtetën? Çështja është tejet e rëndë dhe serioze, ngase personat në fjalë nuk janë qenie njerëzore të rëndonmta sikurse ne, por dy profetë të cilët ishin krijuar në mitrin e nënës nga Shpirti dhe ishin lindur në mënyrë të mrekulluar - se asnjëri nuk kishte babë, ndërsa prindët e profetëve tjerë ishin sterilë (nuk bënë fëmijë) dhe ishin nëntëdhjetë vjeçarë.

Graviteti i akuzës është edhe më i rëndë, kur ne zëmë të shqyrtojmë natyrën e dokumenteve në të cilat këto thënie kontradiktore janë shkruar. Rrëfyesit janë evangjelistë, personat gjëja se janë të frymëzuar nga Shpirti i shenjtë dhe shënimet që i kanë bërë,

besohet se janë pjesë të shpalljes! Megjithatë kjo është një gënjeshtër, thënie e rreme apo një shtrembërim që është bërë diku. Eljahu (ose Iljasi) thuhet se ka ardhë para "*atij profeti*" (Malahu IV. 5,6): "Jezui (Isai a.s.) thoshtë: "Gjoni është Eljahu": Gjoni thotë "Unë *nuk jam Eljahu*", e Libri i shenjtë krishter është ai që i bënë këto dy thënie afirmative dhe negative!

Është apsolutisht e pamundur të vijmë te e vërteta, te religjioni i vërtetë nga këta Ungjillë, nëse ata nuk lexohen dhe nuk egzaminohen nga pikëpamja Islame dhe unitariane. Vetëm *atëherë* e vërteta mund të nxirret e nga e pavërteta dhe ajo autentike të dallohet nga ajo e gënjeshtërt Vetëm shpirti dhe Feja Islame mund të shohisin Biblën dhe ta menjanojë "bykun" dhe gabimet nga faqet e saj. Para se të shkojmë më tutje të vejmë në dukje se profeti i paralajmëruar nga ana e Pagëzorit nuk mund të jetë askush pos Muhamedit (a.s.) dhe unë duhet t'ua tërhjek vërejtjen lexuesëve të mi për një apo dy çështje tjera.

Në radhë të parë mund të vihet re se myslimanët bëjnë nderim të lartë dhe respekt të gjithë profetëve, në veçanti ndaj atyre emrat e të cilëve janë përmendur në Kur'an, si Jahja, (Gjoni) dhe Isai dhe besojnë se të dërguarit ose dishepujt e Jezuit (Isait a.s.) ishin njerëz të shenjtë dhe të frymëzuar nga Allahu. Por pasi që ne nuk i posedojmë shkrimet e njëmendta dhe jo të falsifikuara, në mënyrë konsekuente ne nuk mundemi as për një çast të imagjinojmë në mundësinë se cili nga këta dy shërbëtorë të mëdhenj të Allahut e ka kundërshtuar tjetrin.

Një çështje tejet e rëndësishme që duhet shënuar është vet heshtja domethënëse e Ungjillit të Barnabës lidhur me Gjon Pagëzorin. Ky Ungjill i cili kurrë nuk përmend emrin e Jahjasë (a.s.), profecinë e tij të shprehur me fjalët "Profeti më i fuqishëm" ia atribuon Jezu Krishtit (Isait a.s.).

Aty Krishti (Isai a.s.), ndërsa flet për shpirtin e Muhamedit (a.s.) i cili ishte krijuar para shpirtërave të profetëve tjerë, thotë se ishte e madhërishtme se kur të vjen ai Profet Jezui (Isai a.s.) do të konsideronte veten të padenj të gjunjëzohet dhe t'ia zgjidhë lidhset e këpucëve të tij.

"Kasneci" i madh në shkretëtirë gjatë predikimeve të shumta bërtitte zëshëm dhe thoshte: "Po të pagëztoj ty me ujë për pendim dhe falje të mëkateve. Por është një njeri që vjen pas meje, i cili është më i fuqishëm se unë lidhëset e këpucëvet të të cilit nuk jam i denj t'ia zgjidhi: ai do t'ju pagëztoj juve me Shpirt dhe me zjarr." Këto fjalë janë transmetuar ndryshe nga evangjelistët tjerë, por të gjitha tregojnë të njëjtin respekt dhe konsideratë të lartë dhe lidhur me personalitetin imponues dhe dinjitetin madhështor të Profetit të Fuqishëm. Këto fjalë të Pagëzorit janë shumë shpjeguese për mënyrën e mikpritjes orientale dhe nderit që i bëhet një vizitori dinjitoz. Në momentin kur vizitori hyn në shtëpi nikoqiri ose njëri nga anëtarët e familjes së tij vrapon t'ia zbathtë këpucët e tij dhe e përcjellë ate gjer në divan . Kur musafiri largohet nga shtëpia, i njeiti nder dhe respekt i bëhet, atij i ndihmohet t'i mbathë këpucët, nikoqiri ulet në gjunj që t'ia lidhë lidhëset.

Ajo që Gjon Pagëzori do të thotë është se po ta takonte atë profet dinjitoz, vërtet vetën do t'a konsideronte të padenj nga respekti për t'u përkulur dhe zgjidhur lidhëset e këpucëve të tij. Nga ky nderim i bërë më përpara nga Pagëzori, një gjë është e sigurtë: se Profeti i paralajmëruar ishte i njohur nga të gjithë profetët si Adon, Zotëri dhe Sulltan i tyre: Përndryshe personi i tillë i nderuar, i Dërguar i Allahut, i dliër dhe i pamëkate, Zotëriu ynë Jahja (a.s.) nuk do të bënte një rrëfim aq të përvulur. Tash na mbetet detyra e përcaktimit të identitetit të "*atij profeti*". Andaj ky artikull duhet të ndahet në dy pjesë e ato janë:

A) Profeti i paralajmëruar nuk ishte Jezu Krishti (Isai a.s.) dhe

B) Profeti i paralajmëruar ishte Muhamedi (a.s.)

Çdo njëri e di se kishat e krishtera gjithmonë e kanë trajtuar Gjon Pagëzorin si i nënshtruar (i varur) i Jezuit (Isait a.s.) dhe lajmëtar i tij. Të gjithë komentatorët krishterë e paraqesin Jezuin si objekt i dashmirësisë së Gjonit dhe të profecisë së tij.

Anipse gjuha e evangjelistëve është e shtrembëruar nga shtrembëruesit gjer në atë gjendje, megjithatë mashtrimi apo gabimi kurrë nuk mund të përvidhet nga syri kritik i kritikës dhe nga ekzaminusi i paanshëm. Jezui (Isai a.s.) nuk mund të jetë objekt dëshmie e Gjonit sepse:

1. Vet parafala "pas" në mënyrë të qartë e përjashton Jezuin që të jetë profeti i paralajmëruar. Ata të dytë ishin bashkëkohës dhe të lindur në të njëjtin vit. Ai që vjen pas meje "-thotë Gjoni, "është më i fuqishëm se unë". Kjo parafjalë "pas" tregon kohën e ardhshme që do të pasojë në një largësi kohore të pacaktuar, e në gjuhë profetike shpreh një apo më shumë cikle të kohës. Është fare e njohur për sufistët dhe për ata që çojnë jetë spirituale dhe për ata një soditje se në çdo cikël, i cili konsiderohet ekuivalent i pesë apo gjashtë shekujve, aty paraqitet një shpirt i madh Ndriques i rrethuar me disa satelitë, të cilët shfaqen në disa vende të botës dhe lajmërojnë lëvizje të mëdha religjioze dhe sociale, të cilat zgjatin për disa gjenerata gjer te një profet tjetër ndriques, i shoqëruar me shumë dishepuj dhe shokë të tij. Ai paraqitet me reforma të mëdha dhe me ndriçime. Historia e fesë të vërtetë nga Ibrahim a.s. e deri te Muhamedi (a.s.) kështu është e dekoruar me ngjarje që shënuan epokët nën Ibrahim a.s., Musain a.s. Davudin a.s. Zerubabelin (Dhulkarnejnin a.s.), me veti të posaçme karakteristike. Secila shënon një përparim e pastaj fillon të venitet dhe të prishet derisa të paraqitet në skenë një tjetër ndriçues e kështu me radhë deri në ardhjen e Gjoni (Jahjas a.s.) Jezuit (Isait a.s.) dhe profetit tjetër vijues.

Gjoni (Jahja) e gjeti popullin e tij të mundur nën zgjedhjen e hekurt të Romës, me Herodin e ligë dhe legjionet e tij paganë. Ai vuri re popullin injorant hebraik të mashtruar nga kleri korruptues dhe arrogant, librat hyjnore i kishin shtrembëruar dhe zëvendësuar me literaturë të trashëguar fisnore. Ai vuri në dukje se ai popull kishte humbur çdo shpresë shpëtimi, pos asaj që i mbante Ibrahim a.s., i cili ishte baba i tyre, që do t'i shpëtonte. Ai u tregoi se Ibrahim a.s. nuk i

nuk i deshti ata si fëmijë të vet, ngase ata ishin të padenjë për një prind të tillë, por "Allahu mund të nxjerrë nga këta gurë të denjë pasardhës të Abrahamit. (Mateu III). Pastaj ata e kishin një fije shprese në Mesianë, pasardhës i familjes së Davidit, të cilin atëbotë e prisnin, siç e presin sot se do të vijë dhe do të rimëkëmbë mbretërinë e atij monarku në Jerusalem.

Pra, kur delegacioni nga Jerusalemi e pyeti "A je ti Mesia"? Ai u përgjigj: në këtë pyetje me indinjatë negativisht dhe gjithashtu edhe në pyetjet tjera të tyre vijuese. Vetëm Zoti e di çfarë qortimesh dhe vërejtjesh i dëgjuan ata nga shprehjet e ashpra të Profetit të shpenjtë të shkretëtirës, për të cilat kisha është kujdesur që mos të figurojnë në shkrime.

Duke lënë anash egzagjërimet të cilat janë shtuar, në mënyrë evidente në Ungjillë, ne besojmë tërësisht se Pagëzori e ka paraqitur Jezuin (Isain a.s.) Mesian të vërtetë dhe se ka këshilluar masën ta dëgjojnë ate dhe t'i zbatojnë urdhërat e tij dhe Ungjillin e tij. Por, ai tha qartë popullit të tij se ai na ishte një tjetër shumë i ndritur, i cili ishte aq madhështor dhe dinjitoz në praninë e Allahut sa që ai (Gjoni-Jahja a.s.) nuk ishte i zoti t'ia zgjidhte lidhësat e këpucëve të tij.

2. Nuk ishte Jezu Krishti (Isai a.s.) ai i cili ka pasur për qëllim Gjoni (Jahja a.s.) ngase po të ishte ashtu, ai do ta kishte ndjekur Jezuin (Isain a.s.) dhe do t'i nënshtrohej si nxënës dhe i varur. Por puna nuk qëndron ashtu, në të kundërtën, ne e vërejmë atë se si predikonte, pagëzonte, pranonte fillestarë dhe dishepuj dënonte Mbretin Herod, fyente hierarkinë hebraike dhe paralajmëronte ardhjen e një profeti tjetër "më të fuqishëm" se ai vetë, duke mos aluduar fare në kushëririn e vet që jetonte në Judea apo në Galile.

3. Anipse kishat e krishtera e kanë bërë Jezu Krishtin zot, ose bir të zotit, fakti se ai ishte bërë synet si çdo izraelit dhe pagëzuar nga Sh. Gjoni si një çifut i zakonshëm, vërteton se rasti është krejtësisht i kundërt. Fjalët e këmbryera mes Pagëzorit dhe të pagëzuarit në Lumin

Jordan duken të jenë të shtrembëruara apo të përbashkëta ngase ato janë kontradiktore dhe me karakter mashtrues. Po të ishte Jezui (Isai a.s.) në realitet, personi të cilin Pagëzori e ka paralajmëruar si "njeri më të fuqishëm" se ai vet, aq shumë sa që ai "nuk ishte i denjë të gjunjëzohet dhe t'ia zgjidhë këpucët e tij" dhe se "ai do të pagëzonte me Shpirt dhe zjarr", nuk do të kishte nevojë të domosdoshme as kuptim që ate ta kishte pagëzuar nga njeriu i cili ishte inferior në raport me te në një lum si ndonjë çifut i rëndomt. Shprehja e Jezuit "Ne na takon ta përmushim tërë drejtësinë" është e pakuptueshme. Pse dhe si "*e tërë drejtësia*" do të duhej të përmushej nga ta kur Jezui ishte i pagëzuar? Kjo shprehje është tërësisht e pakuptimtë. Ajo ose është një shtrembërim apo një fjali qëllimisht e shkurtuar. Këtu është edhe një shembull tjetër, i cili pasqyron vetën të jetë i zgjidhur dhe i interpretuar me frymë Islame. Nga këndvështrimi Islam, i vetmi kuptim në këtë shprehje të Jezuit, duhet të jetë se Gjoni, përmes syrit të parashikuesit ose "sofisë" ka ndijuar karakterin e profetit të Nazaretit dhe ka konsideruar atë për një çast të jetë ai profeti i madh i fundit i Allahut dhe në mënyrë konsekuente u tërhoq nga pagëzimi i tij. Kjo ndodhi vetëm atëherë kur Jezui (Isai a.s.) rrëfen identitetin e vet se ai u pajtua të jetë i bekuar nga ai.

4. Fakti se Gjoni, gjersa ishte në burg i dërgoi nxënësit e vet te Jezui (Isai a.s.) për ta pyetur: "A je ti ai profet që do të vijë, apo do të presim një tjetër?" tregon qartë se Pagëzori *nuk dinte* se Jezui kishte marr profeci derisa nuk dëgjoi, sa *ishte në burg*, për mrekullit hyjnore të tij. Kjo dëshmi e Sh. Mateut (XI.3) kundërshton dhe e bën të pavlefshme ate të Ungjillit të katërt (Gjoni I) ku thuhet: "Veni re Qengjin e Zotit që shlyen mëkatin e botës!" Evangjelisti i katërt nuk di gjë mbi terrorin mizor të Gjunit (Mateu XIV: Marku VI.14-29).

Nga pikëpamja e besimit mysliman unitarian është një pamundësi morale që profeti si Pagëzori, të cilin Kur'ani e përshkruan "*Sej-jiden, vebasûren ve Nebij-jen min-nes-Salihjn*" do të përdorte

shprehje të tillë pagane lidhur me (Isain a.s.). Vetë karakteri dhe esenca e misionit të Gjonit ishte *të predikojë pendim*, e kjo do të thotë se secili njeri është përgjegjës për mëkatet e veta dhe ate do ta *bart* ose do të *largohet* prej saj me anë të *pendimit*. Pagëzimi ishte vetëm një pastrim i jashtëm ose larje si shenjë e faljes së mëkateve. Ai është një formë ndjese, rrëfim (drejtua Zotit, dhe atij që është dëmtua me atë mëkat nëse është e nevojshme gjithësesi) dhe premtim se nuk do përsëritet ai më dhe se mund të *shlyhet*. Po të ishte Jezui "Qengji i Zotit" për të shlyer mëkatin e botës, atëherë predikimi i Gjonit, **Zoti na ruajt!**, do të ishte qesharak dhe i pakuptimt! Përveç kësaj, Gjoni më mirë se kushdo tjetër e dinte se fjalët e tilla nga gjuha e tij mund të kenë shkaktuar, siç ishte rasti, një gabim të pandreqshëm i cili do të çoroditte dhe do të deformonte kishën e Krishtit. Rrënjën e gabimit e cila e ka përdhosur religjionin e kishave duhet kërkuar dhe gjetur në këtë "***biznis budallaq të filijimit***"! A thua e ka shlyer "Qengji i Zotit" mëkatin e botës? Faqet e errta të "Historisë së klerit të kishave" mjaft numerike armiqësore dhe heretike do të përgjigjeshin me JO të madhe! Qengjat në "kutitë rrëfyese" mund t'ju tregojnë juve me rënkimin nën peshën e madhe të mëkateve shumëngjyreshe të ngarkuar mbi supet e tyre që krishterët, pa marrë parasysh shkencën (dijen) dhe civilizimin e tyre, bëjnë shumë mëkate trishtuese, vjedhje, vrasje, veprime të papërmbajtura, përdalje, lufta, shtypje, plaçkitje lakmi grykësore për pushtime (të reja) dhe për të holla (para) më shumë se e gjithë pjesa tjetër e njerëzimit ku të bashkohen në njërën anë.

5. Gjon Pagëzori nuk mund të ketë qenë paralajmërues i Jezu Krishtit (Isait a.s.) në kuptim në të cilin kishat e interpretojnë misionin e tij.

Ai na është pasqyruar nga Ungjillët si "zëri që çirret zëshëm në shkretëtirë" si përfundim i pasusit në Libri ne Jeshajës (XI.3) dhe si lajmëtar i Jezu Krishtit (Isai a.s.) me autorizim të profetit Malahi (Malahi III). Të pohosh se misioni ose detyra e Pagëzorit ishte ta

përgadis rrugën për Jezuin (Isain a.s.), i pari në cilësi të paralajmëruesit, e i dyti në cilësi të Pushtuesit trimfues që "vjen papritmas në tempullin e tij" të themelojë religjionin e "Shalomit" dhe Jerusalemin me tempullin e tij ta bëjë më të madhërishëm se ishte më parë (Hagai II.8), do të thotë të pranosh dështimin absolut të tërë përpjekjes.

Megjithatë, një gjë është e vërtetë siç bëjnë $2+2=4$, se i tërë projekti, sipas pikëpamjes ekstravagante krishtere, dëshmon dështim të tërësishëm, ngase pa marrë parasysh nga i cili këndvështrim ne egzaminojmë interpretimet e kishave, dështimi paraqitet të jetë i qartë. Në vend se të pranojë princin e tij në Jerusalem në portën e tempullit, të veshur në rrobe mbretërore dhe ato të porfirit, në mes të aklamacioneve-brohoritjeve frenetike të hebrenjve, paralajmëruesi e pranon ate të zhveshur si ai vetë, në mes Lumit Jordan, e pastaj ta prezentojë ate pas zhytjes në ujë te turma e njerëzve duke u thënë "veni re, ky është Mesia" apo "ky është djalë i zotit" ose gjetiu "veni re Qengjin e Zotit!" kjo do të ishte e njëjlojtë me ofendimin e popullit të Izraelit apo me blasfemin e njëjlojtë me ngasjen e qartë të Jezuit dhe ai vetë të bëhet qesharak.

Natyra e vërtet e misionit të ashpër asketik dhe sensi i vërtetë i predikimit të tij, është tërësisht i keqkuptuar nga kishat, por i *mirëkuptuar* nga priftat hebrenjë dhe nga aplikuesit e gabuar të ligjeve, të cilët e hodhën poshte ate me këmbëngulje. Me këtë çështje do të merrem në artikulin e ardhshëm dhe do të vë në dukje se misioni i Gjonit e gjithashtu edhe objekti i mesazhit të Krishtit drejtuar hebrenjve ishte kryesisht i ndryshëm nga ajo që kishat pretendojnë se besojnë.

IV

PROFETI I PARALAJMËRUAR NGA PAGËZORI ME SIGURI ËSHTË MUHAMEDI(A.S.)

Ekzistojnë dy vërejtje mjaft të rëndësishme lidhur me Gjon Pagëzorin, të cilat i ka dhënë Jezu Krishti (Isai a.s.), por ato janë të shënuara në mënyrë misterioze. Vërejtja e parë lidhur me Pagëzorin ishte ajo në të cilën Gjoni është i prezentuar në botë si inkarnim i Elijahut, shënim i Dhiatës së Vjetër. Misteria me të cilën ky emërim është mbështetur përbëhet nga heshtja domethënëse e Krishtit (Isait a.s.) lidhur me identitetin e personit, të cilin Elijahu (e jo Iljasi) pritej ta shpallte zyrtarisht dhe t'ia prezentonte botës si profet të fundit. Gjuha e Jezuit(Isait a.s.) në këtë aspekt është tejet e pakuptueshme, e paqartë dhe misterioze. Nëse Gjoni ishte vetë Elijahu, siç thuhet në mënyrë ekspresive dhe pa frikë, pse atëherë nuk *përmendet* personi i cili ishte paralajmërues i Elijahut në *mënyrë ekspresive* dhe *pa frikë*?

Po të ishte Jezui (Isai a.s.) "Profeti i Besëlidhjes" dhe *Dominuesi* [siç përkthehet në verzionin latin të Biblës *Adoni* hebrej (Malahu III.1)] pse ai nuk e thotë atë haptas? Nëse ka deklaruar ai guximshëm se nuk është vetë personi që pritet të vijë, por është një profet *tjetër*, i cili ishte ai "Dominuesi", vërtet duhet të kenë qenë ajo dorë kriminele, e cila i ka fshirë dhe zhdukur fjalët e Jezuit(Isait a.s.) nga Ungjilli në gjuhën burimore.

Në të gjitha ngjarjet, Ungjillët janë ata që janë përgjegjës për këtë pakumtëmi. Ato nuk mund të përshkruhen si falsifikim diabolik me tekstin i cili ka mashtruar miliarda krishterë për disa shekuj.

Jezui(Isai a.s.) pa marr parasysh se çka ka besuar se ka përfaqësuar, duhet të kenë thënë së paku, se paraqet veten të drejtë dhe të ketë deklaruar sinqerisht: (se) Gjoni është Elijahu, i cili qe dërguar paralajmërues për të përgaditur rrugën për mua!" Ose nëse puna qëndron ndryshe, atëherë ai mund të ketë dhënë këtë

deklaratë: "Gjoni është Eliahu i cili qe dërguar për të përgaditur rrugën për Muhamedin(a,s)." Ndoshta ai ka vepruar kështu për shkak të dëshirës së tij që të lë paqartësi. Në fakt ka disa shembuj, siç thuhet në Ungjill, ku Jezui (Isai a.s.) jep përgjigje ose jep dëshmi e cila është e paqartë dhe tërsisht e pakuptuar. Duke lënë anash trajtimin e tij nga të krishterët, si Profet, madje edhe si mësues, ai pritej të jetë një mësues dhe udhëheqës i drejtë.

Vërejtja tjetër është e mbështjellur në një mister edhe më të dendur. "Asnjë njeri i lindur nga nëna nuk ka qenë asnjëherë më i madh se Gjoni" thotë Jezui (Isai a.s) "por ai i fundit i Mbretërisë së Qiellit është më i madhë se Gjoni". A ka për qëllim Jezui Krishti të na mësojë neve se Gjon Pagëzori dhe të gjithë profetët dhe njerëzit e drejtë *ishin jashtë* Mbretërisë së Zotit? Kush është profeti "i fundit" që është "më i madh" se Gjoni, dhe rrjedhimisht më i madh se të gjithë besimtarët e Zotit para Pagëzorit? A thua mendonte (aludonte) Jezui me shprehjen profet "i fundit" për *vete* apo si person i fundit ndër krishterët e pagëzuar?

Ai nuk mund të jetë vetë ai profet i fundit, ngase ajo Mbretëri në kohën e tij ende nuk ishte themeluar në rruzullin tokësor, e po të ishte ashtu, ai nuk do të mund të ishte profet "i fundit" në të ngase ai ishte themelues i saj. Kishat, apo më mirë të themi çdo kishë, qoftë ortodokse apo heterodokse, nga pikëpamja e tyre e posaçme kanë zbuluar një solucion tejet të pakuptueshëm apo absurd, për këtë problem, e ai solucion është se i krishteri i "**fundit**" u la në gjak të Jezuit (Isait a.s), qoftë përmes Skaramentit të Pagëzorizmit, sipas besimit të priftërve ndërmjetësues të zotit (sakerdotalistët), apo përmes regjenerimit të një lloji, sipas bestytnisë së evangelistëve, ai bëhet më "**i madh**" se Pagëzori dhe se tërë ushtria e njerëzve të shenjtë, burra e gra, duke përfshirë këtu edhe Adamin(Ademin), Noin(Nuhën), Abrahamin(Ibrahimin), Moisiun(Musain), Davidin (Davudin), Eliahun, Danielin dhe Gjon Pagëzorin!

Arsyeja apo dëshmia e kësaj teze të mrekulluar është se i krishteri, sidoqoftë, mëkatar, injorant, e poashtu i varfër që mund të jetë, me

kusht që ai të ketë besim në Jezuin si shpëtimtar, ka privilegje, të cilat profetët paskan lakmuar t'i kenë por nuk i paskan gëzuar ato. Këto privilegje janë të panumërta: "pastrimi nga mëkatet burimore përmes Pagëzimit krishter, njohja e "besimit të trinisë së shenjtë"(!!! "hasha! estagfiruLL-LLAH!- Allahu na ruajt dhe na e faltë që po shprehemi kështu), të ushqyerit me mish dhe gjak të Jezuit në sakramentet e Eukaristit, mirësia për të bërë shenjë e kryqit, privilegja e posedimit të çelsave të parajsës dhe ferrit të dorëzuara te prifti sovran dhe ekstazat dalldisëse të puritanëve, të frikësuarëve, vëllëzërve dhe të gjitha sekteve tjera të quajturat jokonformitstët, të cilat, secila në mënyrën e vet, ndërsa pretendojnë se kanë të njëjtat privilegje dhe prorogativa, të gjithë pajtohen se çdo krishter i mirë Ditën e ringjalljes do të bëhet virgjine e pastër dhe "Qengjit të Zotit" do të paraqitet si nuse!

Atëherë, a mendoni se krishterët kanë "të drejtë" të besojnë se profeti i "**fundit**" nga mesi i tyre ishte "**më i madh**" se të gjithë profetët? A mendoni, atëherë ,se ai prift kokëfort dhe fariseji i penduar janë më të lartë se Ademi dhe Hava, ngase misteria e trinisë është zbuluar te këta idiotë e jo te prindërit tanë të parë, që jetuan afër Allahut në parajsë para se të dalin prej atyhit? Ose a mendoni se ky lloj besimi është më i papërshtatshëm dhe jodinjitoz në këto kohra të lavdishme të shkencës dhe të qytetërimit të avancuar?

Kur pandehim se një princ anglez ose zezak jetim është "më i madh" se Gjon Pagëzori për shkak se është i krishter, kjo do të thotë, se së paku, është një fjalë e neveritshme!

Megjithatë të gjitha këto besime të ndryshme rrjedhin nga Dhiata e Re dhe prej fjalëve që i atribuohen Jezuit (Isait a.s.) dhe apostujve (dishepujve) të tij. Megjithatë për ne myslimanët unitarian, janë pak shkëndiza shkëlqyese që kanë mbetur në Ungjilla. Ato janë mjaftë për ne që të gjejmë të vërtetën lidhur me Jezuin e vërtet dhe kushëririn e tij Jahannan Ma'mdânâ (Gjon Pagëzorin).

Gjon Pagëzori e ka Paralajmëruar Muhamedin (a.s)

1. Sipas dëshmisë së Jezuit (Isait a.s) asnjë njeri që ka lindur nëna nuk ka qenë më i madh se Gjon Pagëzori. Por ai i "i fundit" në Mbretërinë e Qiellit është më i madh se Gjoni. Krahاسimi i bërë nga "Shpirti i Allahut" (RuhuLL-LLAH" - d.m.th Jezui- Isa a.s) është bërë mes Gjunit dhe të gjithë profetëve paraprak si zyrtar dhe administrator të Mbretërisë së Qiellit. Pra sipas rendit kronologjik, profeti i "fundit" duhet të jetë "ai i fundit" i gjithë atyre, ai do të ishte juniori i tyre dhe më i riu nga ata. Fjala "z'ërā" në aramanisht, si bie fjala arabe "sagjir" nënkupton "i vogël, i ri". Verzioni Pshittha (Verzioni aramaik i Biblës) përdor fjalën "z'ërā". Çdo krishter do të pranojë se Jezui (Isai a.s) nuk është profet "i fundit" andaj ai nuk mund të jetë **i fundit** prej tyre. Me dhunti të profecisë nuk janë pajisur vetëm profetët, por gjithashtu edhe njerëz të shenjtë (evlija.v.e përkthyesit.) në moshën profetike (Veprat e apostujve XI.27,28:XIII.1: XV.32:XXI. 9,10 etj.).

Dhe pasi që ne nuk mund të përcaktojmë se "**cili**" nga ata profetë të një numri të konsideruar ishte "**i fundit**", natyrisht ne jemi të shtrënguar që të kërkojmë tjetërkund një profet, i cili në mënyrë të pakontestueshme është i fundit dhe vulë e Listës profetike. A mund ta marrim me mend një provë më fortë dhe më të shkëlqyeshme, në të mirë të Muhamedit (a.s.) se sa përmbushjen (përfundimin) e profecisë me këtë person të shenjtë, siç e ka paralajmëruar Jezu Krishti (Isai a.s.) në profecinë e tij të mrekullueshme?

Në listën e gjatë të familjes profetike, vërtet "më i riu" dhe më "i fundit" është Muhamedi (a.s.). Ai është "Benjamini" i të gjithë profetëve. Ai pra është Sulltani i tyre, "Adoni" dhe "Madhështia" e tyre. Nëse njeriu mohon karakterin profetik, karakterin e të Dërguarit dhe natyrën e misionit të Muhamedit (a.s.) ky është një mohim fundamental i tërë Shpalljes Hyjnore dhe i asaj që tërë profetët e kanë predikuar, ngase të gjithë profetët kur të tubohen së bashku ata nuk e kanë kryer punën gjigante, të cilën i Dërguari i Allahut nga Mekka e

kreu vetëm për një periudhë të shkurtë prej 23 viteve të misionit të tij profetik.

Misteri i para-ekzistencës së shpirtërave të profetëve nuk na është shpallur neve, por çdo mysliman i vërtet beson në të. Ai ishte Shpirti i shenjtë i para-ekzistues që me fuqinë e fjalës së Allahut "Kun" (Bëhu), Sara, Hana dhe Maria (Merjemi) e bekuar, lindën Jichakun (Is-hakun a.s. , Pagëzorin dhe Jezuin (Isain). Ekzistojnë disa emra tjerë, siç thuhet në Dhiatën e Re p.sh. Samsoni, Jirmija etj.

Ungjilli i Barnabës, transmeton Jezuin si folës i Shpirtit të Muhamedit (a.s.), për të cilin thotë se ai është krijuar para çdo gjëje. Andaj dëshmia e Pagëzorit lidhur me profetin, të cilin ai e paralajmëroi është kjo: "Ai që vjen pas meje, është krijuar (shpirti i tij) para meje, ngase ai ishte para meje" (Gjoni I.15) (Ky citat nuk figuron në Biblën e përkthyer në gjuhën shqipe, v.e. AE).

Është punë e padobishme të interpretohen këto fjalë të mrekullishme të Pagëzorit lidhur me Muhamedin a.s. duke tentuar t'i referohen Jezuit (Isait a.s.) siç tenton të bëjë autori i Ungjillit të katërt.

Është një kapitull i shquar lidhur me Gjon Pagëzorin në librin e njohur të Ernest Renanit shkruar mbi "*La vie de Jesu* (Jeta e Jezuit). Ka një kohë të gjatë që e kam lexuar këtë vepër. Po të kishte shkrimtari i merituar francez konsideratë të pakët (më të voglën) ndaj tezës sipas së cilës Muhamedi (a.s) është njëri në botën e Profetëve, jam i sigurt se kërkimet e tija të hollësishme shkencore dhe komentet do ta shpënin në një përfundim krejtësisht tjetër. Ai, si të gjithë disidentët dhe kritikët tjerë biblik, në vend se të gjejë të vërtetën, ai kritikon religionin në mënyrë armiqësore dhe lexuesit e vet i shpie në skepticizëm.

Jam i lumtur të them se është privilegjë e imja, me mirësinë e Allahut, për të zgjidhur këtë problem, ta ngris perden e misterit, e cila ka mbuluar kuptimin e vërtetë dhe domethënine e shprehjes-fjalës" I fundit në Mbretërinë e Qiellit!"

2. Gjon Pagëzori e njeh Muhamedin (a.s.) si superior dhe më të fuqishëm se vetën. Ajo shprehje e rëndësishme me të cilën iu drejtua

masës hebreje: "Ai që vie pas meje" ua përkujton njohësit e Dhiatës së Re, farisenjtë dhe avokatët e profecisë së vjetër të stërgjyshit të tyre të madh Jaakovit (Jakubit a.s.), në të cilën ai prijës fetar përdor titullin unik "Shilokhah" në vend të fjalës "ResuluLL-LIAH", epitete ky të cilin shpejshëri e ka përodurur Jezui (Isai a.s.) për Muhamedin (a.s.) siç është i ruajtur në Ungjillin e Barnabës. Në kohën kur shkruarja artikllin tim "Shilohu"^{27, 28}, që do të thotë i Dërgur i Allahut, por mua atëherë nuk mu kujtua të cek se Sh. Jerome, gjithashtu, ka kuptuar formën hebreje në atë kuptim, ngase ai e përktheu atë "qui mittendis est".

Ne kemi vetëm dy epitome nga predikimi i Gjonit në ca rreshta, të cilët nuk i ka shkruar Gjoni por një njeri i panjohur, së paku jo në gjuhën e tij burimore dhe është mjaft i falsifikuar nga transkribuesit dhe redaktorët, të cilët e kanë bërë dishepullin e tij Jezuin (Isain a.s. një idol ose zot. Por kur ne krahasojmë këtë predikim të dhënë në shkretëtirën e Judës dhe në bregdetin e Jordanit me hieshi të mrekulluar, elegancë, elokuencë dhe fuqi ashtu të qartë në çdo rresht dhe faqe të Kur'anit të Shenjtë, ne e kuptojmë domethënien e kësaj fjale: "Ai është më i fuqishëm se unë!"

Kur e pasqyroj në vete predikimin e Pagëzorit të (zëshëm) asketik në shkretëtirë ose në birgje të Lumit Jordan, para masave të besimtarëve hebrej, me një histori teokratike afro 4000 vite e vjetër, pas tyre, pastaj bëj një pasqyrim të shkurtër të një mënyre të qetë, të kujdesshme dhe dinjitoze, në të cilën Muhamedi (a.s.) ua shpalli vargjet e fjalët e tija hyjnore të Kur'anit arabëve jobesimtarë paganë; dhe më në fund unë ekzaminoj (shqyrtoj) dhe e vë efektin e dy predikimeve drejtuar dëgjuesëve si dhe rezultatit që u arrit, atëherë unë kuptoj madhësinë e kontrastit mes tyre dhe rëndësinë e fjalëve të cekura "Ai është më i fuqishëm se unë!"

²⁷ Islamic Review, nr. i shtatorit 1928, f. 313 dhe të tjerë me radhë.

²⁸ Hebrejtë e Lindjes dhe asirianët këtë fjalë e shpirtinjtë "Shilokha" ose "Shalakh". Është shumë vështirë të shkruash apo të transliterosh fjalët semite në shkronjat latine.

Kur unë e kam ndër mend arrestimin dhe burgosjen e Pagëzorit të pandihmë nga mbreti Harod Antipas²⁹ dhe si iu pre koka në mënyrë mizore, ose kur lexoj me kujdes të dhënat konfuze dhe tragjike mbi rrahjen e Jezuit (ose të Juda Ishariotit) (Isait a.s.) me kamxhik nga Pilati, kurorizimin e tij me kurorën (e mbretërisë) me therra të Herodit dhe katastrofën në kryq, atëherë sytë e mi më shkojnë në parafytyrimin se si vjen Adoni i madh - Sulltani i Profetëve në mënyrë triumfale në Mekë, në shkatërrimin e tërësishëm të të gjitha idoleve të vjetra dhe në pastrimin e Qabës së shenjtë nëpër skenën trishtuese të armikut të mposhtur për vdekje nën udhëheqjen e Ebu Sufjanit nën këmbët e Shilohut fitimtar- Të Dërguarit të Allahut, duke filluar më përdëllimin e tij dhe duke përsosur Fenë, e me adhurimin dhe devocionin e madhërishëm dhe predikimin (këshillën) e fundit të mbajtur nga Vula e Profetëve e përshkruar me këto fjalë kur'anore: "*El-jeumu ekmeltu lekum dijneku*" (Sot, e përsosa fenë tuaj)", etj., andaj e kuptoj plotësisht peshën dhe vlerën e rrëfimit të Pagëzorit kur thoshte: "Ai është më i fuqishëm se unë!"

3. "Zemërimi që vjen". A ke hasur ndonjëherë në një interpretim të ndjeshëm, të arsyeshëm dhe bindës të kësaj fraze në cilindo nga komentimet të një numri të konsideruar të Ungjillëve?

Çka nënkupton Gjoni, ose ç'dëshiron publiku të nënkuptoj, me shprehjen e tij: "Veni re, se sopata është vënë ke rrënja e trungut"? Apo vërejtja e tij: "Ai mban makinën në dorë për të pastruar lëmën"? apo kur reduktoi titullin "Bijtë e Abrahamit (Ibrahimit a.s.)" në hiqgjë?

Unë nuk do t'ju mërzisë me kapriçet e komentatorëve, ngase ato janë abstraktime, të cilat as Gjoni e as dëgjuesit e tij nuk i kanë ëndërruar asnjëherë. A thua ka menduar Gjoni t'i mësoj ata farisenj

²⁹ Ekziston një anakronizëm në shënimet me vrasjen e Gjonit lidhur me familjen e Harodit të madh në Ungjilla (Mateu XIV. etj). Lexuesi mund t'i konsultojë *Antikvitetet* e Josef Falviusit lidhur me to.

kryelartë dhe ata sadukistë³⁰ të cilët mohuan ngjalljen e trupit se Jezui nga Nazareti Ditën e gjykimit të fundit do të shfryjë mllëfin e vet në ta dhe do t'i djegë si trungët pa frute dhe si bykun në zjarrin e ferrit? Në tërë literaturën e Librave të shenjtë nuk figuron asnjë fjalë mbi ringjalljen e trupit apo zjarrin e ferrit. Këto shkrime të Talmudit janë plot me material eshatologjik shumë të ngjashëm me zjarrkutistët, por nuk kanë burim dallues (të ndryshëm) burimor në librat kanonike.

Profeti i pendimit dhe lajmet e mira nuk flasin për zemërimin e largët dhe të pacaktuar, i cili me siguri i pret jobesimtarët dhe ata njerëz të pamoralshëm, por flasin për katastrofën e afërme të popullit hebraik.

Ai u kërcënua me zemërimin e Allahut që e pret atë popull nëse ata ngulin këmbë në vazhdimin e mëkateve të atyre dhe nëse hedhin poshtë misionin e ti e dhe jo të kolegut të tij Jezu Krishtit (Isait a.s.). Katastrofa e ardhshme ishte shkatërrimi i Jerusalemit dhe shpërndarja përfundimtare e izraelitëve, e cila ndodhi afër tridhjetë vjet më vonë, gjatë jetës së shumë dëgjuesëve të tij. Që të dy ai dhe Jezui (Isai a.s.) njoftuan mbi ardhjen e Profetit të Madh të Allahut, të cilin i dërguari Jaakovi e ka paralajmëruar me titull "Shiloh", dhe me ardhjen e tij të gjitha privilegjet profetike dhe mbretërore dhe autoriteti do t'u mirret hebrenjve. Dhe vërtet ashtu ngjau afro gjashtë shekuj më vonë, kur fortësia e tyre e fundit në Hixhaz u bë rrafsh me tokë dhe principatat e tyre u shpërndan nga Muhamedi (a.s.). Fuqia gjithnjë në rritje dominuese e Romës në Siri dhe Palestinë kërcënonte kuazi-autonominë e hebrenjëve dhe vala e emigrimit të hebrenjve tashmë kishte filluar. Lidhur me këtë predikuesi shtron pyetjen "Kush ju ka informuar juve të ikni nga zemërimi që po vjen?" Ata ishin paralajmëruar dhe këshilluar të kultivojnë fruta dhe të kenë të lashta të mira me pendim dhe besim në Profetin e vërtet të Zotit, e

³⁰ Saducee (fr. sadduce, gr. saddoukaïos, hebr. sadduki') anëtar i partisë hebreje e periudhës së para dy shekujve para se të shkruhet Dhiata e Vjetër. Ajo përbëhej prej priftërvë të cilët mohonin ringjalljen ekzistimin e engjujve etj.

posaçërisht në ResuluLL-LLAHIN, i cili ishte komandant i fuqishëm i vërtet dhe i fundit.

4. Hebrenjtë dhe të krishterët gjithmonë kanë akuzuar Muhamedin (a.s.) se ai e ka themeluar Fenë Islame me forcë, detyrim dhe shpatë. Modernistët myslimanë gjithnjë kanë tentuar ta hedhin poshtë këtë akuzë. Por kjo nuk do të thotë se Muhamedi (a.s.) kurrë nuk e ka përdorur shpatën. Ai duhej ta përdorte për ta mbajtur (ruajtur) emrin e Zotit. Çdo durim ka kufirin ose çdo dashamirësi fundin. Te Ai (Zoti) çdo gjë është e zgjidhur, e definuar dhe e caktuar. Shansi dhe koha që iu dhurua mirësisht hebrenjve, arabëve dhe të krishterëve nga Allahu zgjati më shumë se 4 mijë vite. Vetëm pas kalimit të kësaj periudhe Allahu dërgon të dashurin e Tij Muhamedi (a.s.) me fuqi dhe me shpatë, me zjarr e shpirt për të çëruar hesapet me jobesimtarët e ligë, me djemtë jo mirënjohës të Ibrahimit a.s., me ismailitët dhe izraelitët dhe që t'i çërojë hesapet me fuqinë e djallit *një herë e përgjithmonë*.

E tërë Dhiata e Vjetër është përrallë e teokracisë dhe të idhujtarisë. Herë pas here shkëndija e Fesë Islame, e cila është Fe e Allahut shkëlqente në Jerusalem dhe në Mekë. Por, gjithmonë ishte përsekutuar me fuqi të djallit. Katër Bishat diabolike duhej të vinin dhe të shkelin me këmbët e tyre një grup besimtarësh të Allahut. Pastaj vjen Muhamedi (a.s.) ta denojë dhe ta vrasë Gjarpërin Helmues dhe t'i japë atij titullin "Iblis" - Shejtani "mavijosur". Vërtet Muhamedi (a.s.) ishte profet luftëtar por objektiv i tij luftimi ishte fitorja e jo hakmarrja, mposhtja e armikut e jo çfarosja, dhe me një fjalë të themelojë Fenë Islame si Mbretëri e Allahut në tokë. Në fakt, kur thirrësi bërtiti në shkretëtirë me zë të lartë "Përgatite rrugën e Zotit tënd, ai aludonte në Fenë e Zotit në formë të Mbretërisë koha e cilës po afrohej. Shtatë shekuj më parë profeti Jeshaja thirri dhe iu drejtua me të njejtat fjalë (Jeshaja XI. 1-4) dhe ca shekuj më vonë Allahu vetë përgatiti rrugën për "Cyrus-in" duke ngritur dhe mbushur çdo luginë, duke zbritur poshtë çdo breg dhe kodër me qëllim që pushtimi të bëhet më lehtë dhe marshimi i shpejt (XIV 1-3). Historia vetë

përsëritet: ata thonë gjuha dhe domethënia e saj është e njëjtë në të dy rastet, i pari ishte prototip i këtij të fundit. Allahu ka qëruar rrugën për Cyrus-in, ka nënshtruar armiqtë e tij, pushtuesit persian për shkak se Shtëpia e Tij në Jerusalem dhe njerëzit e tij të zgjedhur ishin në robëri. Pra Ai prapë përsëriti të njejtën përgatitje, por kësaj radhe në shkallë më të madhe dhe më të gjërë. Para predikimit të Muhamedit (a.s.), idolet dhe gënjeshttrat u zhdukën, para shpatës së tij ranë perandoritë, e bijtë e Mbretërisë së Allahut u bënë të barabartë dhe formuan "popullin e të shenjtëve të më të Lartit". *Ngase vetëm në Fenë Islame që të gjithë besimtarët janë të barabartë s'ka prift, as sakrament, s'ka mysliman të lartë si malë, ose i ulët si lugina, s'ka kastë apo dallim race dhe rang. Të gjithë myslimanët (besimtarët) janë një, përveç atyre me virtyte të larta dhe me devotshmëri me të cilat dallohen nga njëri tjetri. Vetëm Feja Islame nuk njeh asnjë qenie qoftë e madhe ose e shenjtë si një mediator (ndërmjetës) absolut mes Allahut dhe njeriut.*

V

PAGËZIMI I GJONIT DHE I JEZUIT (ISAIT A.S.) ËSHTE VETËM NJË LLOJ "SIBGATULL-LLAH"³¹

Është për keqardhje të madhe që evangjelistët nuk na kanë lënë të dhëna të plota dhe të hollësishme për predikimin e Gjon Pagëzorit, dhe po të supozojmë se na kanë lënë, atëherë nuk është asgjë më pak se një krim që kisha nuk i ka ruajtur tekstet e tyre, ngase është e pamundur të imagjinosh se fjalët misterioze dhe enigmatike të Pagëzorit në formën e tyre të tanishme t'i ketë kuptuar madje edhe njeriu më i ditur në mesin e dëgjuesëve të tij. Ne dimë se doktorët çifutë dhe avokatët e kanë pyetur atë që t'ua sqarojë atyre disa çështje të ndryshme dhe t'u flasë në mënyrë më eksplicite dhe të qartë (Gjoni I.19-23 dhe V.33). S'ka dyshim se ai ua kishte ndrikuar dëgjuesëve të vet ato çështje jetike dhe nuk i ka lënë të paqarta, ngase ai **"ishte kandil që digjet dhe ndriçon"**, i cili, "dha dëshmi lidhur me të vërtetën" (Gjoni V. 33,35). (Vërejtje: Ky citat nuk figuron në Biblën e përkthyer në gj. shqipe. v. e përkthyesi).

A thua cila ishte kjo dëshmi dhe çfarë ishte natyra e të vërtetës lidhur me të cilën u dha kjo dëshmi? Ajo që e bënte atë edhe më të paqartë është fakti, se çdo evangjelist nuk trasmeton të njejtat çështje në mënyrë identike. S'ka kurrfarë saktësie lidhur me karakterin e të së vërtetës, se a ishte fjala për personalitetin e Krishtit dhe për karakterin e misionit të tij, apo a ishte ajo për të Dërguarin e Allahut siç e paralajmëroi Jakovi (Jakubi a.s.) (Libri i Zanafillës XI.IX)? Cilat ishin shprehjet e sakta të dëshmisë së Gjonit lidhur me Jezuin, dhe mbi profetin e ardhshëm i cili ishte epror i tyre?

Në artikullin e tretë të kësaj serie³² unë kam ofruar dëshmi të bollshme se profeti i paralajmëruar nga Pagëzori nuk ishte Jezu

³¹ Citat nga Kur'ani i shenjtë S.II-138 përkthyer nga Muhamed Aliu.

³² Shih *Islamic Review*, nr. i marsit-prillit, 1930

Krishti (Isai a.s.), e në artikullin e katërt³³ ne gjejmë disa argumente në favor të Profetit të Allahut duke qenë ai profet superior dhe më i fuqishëm se Gjoni.

Këto argumente, sipas mendimit tim, dhe bindjes sime, janë logjike të vërteta dhe konkluzive. Çdo njëri nga ato argumente mund të përpunohet lehtë për të bërë një libër voluminoz. Unë jam fare i vetdijshëm për faktin se këto argumente do të tingllonin si një tonë rrapëllues në veshët fanatikë të shumë krishterëve. Por e vërteta vet del në shesh dhe e lëvdron njeriun që e propagandon ate. E vërteta mbi të cilën Gjoni ka dhënë dëshmi siç përmendet më lartë, ne besojmë pa ngurruar se ajo është lidhur me Muhamedin (a.s.). Gjoni ka dhënë dy dëshmi, njëren lidhur me "**Shliha d'Allaha**", sipas dialektit palestinez, e cila shprehje do të thotë "**I Dërguar i Allahut**", dhe tjetra lidhur me Jezuin (Isain a.s.), për të cilin deklaroi se ka qenë Shpirt i shenjtë e jo i atit (babait) të tokës, se ai është Mesia i vërtetë, i cili qe dërguar nga Allahu si profet i madh i fundit hebrej, për t'i dhënë dritë dhe frymë të re Ligjit të Moisiut (Tevratit të Musait a.s.), dhe se ai ishte i autorizuar t'i mësojë hebrenjtë se shpëtimi i tyre qëndron në nënshtrimin e tyre, nën birin e madh të Ismailit. Si hebrenjtë e vjetër që i çrregulluan Librat e tyre të shenjtja, hebrenjtë e ri të kishës krishtere, duke emituar stërgjyshët e tyre i shtrembëruan librat e tyre. Por madje edhe këto shtrembërime në Ungjilla nuk mund ta fshihin të vërtetën.

Çështja kryesore që e përbën fuqinë dhe superioritetin e princit të profetëve të Allahut është pagëzimi me shpirt të shenjtë dhe më zjarr. Pranimi nga ana e autorit të Ungjillit të IV se Jezui (Isai a.s.) dhe nxënësit e tij gjithashtu pagëzoheshin me ujë në të njejtën kohë të Gjonit Pagëzorit, është një abrogim *de facto* i shënimit të ndërmjem se "Jezui nuk e ka pagëzuar veten, por vetëm nxënësit e vet" (Gjon III. 23 dhe IV.1-2). (Bibla në shqip: "*Urdhërimi i tij ishte që të qëndrojmë besnikë ndaj Birit të tij, Jezuit, Mesisë, dhe ta duam njëri-tjetrin siç na*

³³ Po aty, maj 1930

urdhëroi ai." "Vërimi në provë për të parë nëse shpirti i tyre vjen nga Perëndia, sepse kjo botë është plot me profetë të rremë. Shpirtin e Perëndisë mund ta njihni nga kjo shenjë: Kush pranon se Jezui, Mesia, u bë njeri i gjallë, nuk e ka Shpirtin e Perëndisë, por shpirtin e mesisë së rremë Ju keni dëgjuar se do të vijë, e tashmë ai ka ardhur:)

Por duke pranuar se ai vetë nuk është pagëzuar, pohimi se nxënësit vet i kishte pagëzuar, derisa ende ishte fillestarë dhe të paditur, tregon se pagëzimi ishte i të njejtës natyrë si ai i Gjonit. Duke marrë në konsideratë faktin se Jezui (Isai a.s.) gjatë periudhës së misionit të hershëm kishte kryer rite në përpikëri si Pagëzori që i kryente në lumenj ose në pellgje të ujit dhe se ai kishte urdhëruar nxënësit e vet të vazhdojnë të njejtin veprim, është fare e qartë se ai nuk ishte personi të cilin e synonte Thirrësi në Shkretëtirë, kur paralajmëronte ardhjen e profetit të fuqishëm që pagëzon me shpirt të shenjtë dhe me zjarr. Nuk nevojitet shumë mësim apo inteligjencë e jashtëzakonshme për të kuptuar forcën e argumentit, dmth., se Jezui (Isai a.s.) gjatë së jetës së tij nuk ka pagëzaur *asnjë person* me shpirtin e shenjtë dhe me zjarr. Atëherë si mund të trajtohet ai si Pagëzues me shpirt të shenjtë dhe me zjarr, ose të identifikohet me profetin e paralajmëruar nga Gjoni?

Nëse fjalët, predikimet dhe profecitë do të *thonë* ndonjë gjë dhe janë shqiptuar me qëllim që të na *mësojnë* diçka, atëherë fjalët e Pagëzorit *nënkuptojnë* dhe na *mësojnë* se pagëzimi me ujë do të vazhdonte të praktikohet gjer me paraqitjen e "**Shilohah**"-ut apo të Dërguarit të Allahut dhe atëherë do të marr *fund pagëzimi* i tillë kur të fillon pagëzimi me shpirt dhe me zjarr. Ky është konkluzioni i vetëm logjik dhe i kuptueshëm që mund të nxirret nga predikimi siç është shënuar në kapitullin e tretë të Ungjillit të parë.

Vazhdimi i pagëzimit të krishter dhe ngritja e tij në dinjitet sakramenti, është dëshmi e qartë se kisha nuk beson në pagëzim tjetër pos atij që bëhet me ujë. Kuptimi logjik dhe i shëndosh dhe respekti për çdo shkrim të shenjtë duhet t'a bindë çdo lexues të paanshëm se të dy pagëzimet janë gjëra krejtësisht të ndryshme. Profeti i shkretëtirës

nuk e njih pagëzimin me zjarr në pagëzimin në ujë. Natyra dhe efikasiteti i çdo pagëzimi është mënyrë e qartë e parashtruar dhe e definuar. Njëri pagëzim manifestohet me zhytjen e njeriut në ujë ose me larjen e trupit të tij me ujë, si shenjë pendimi, e tjetri pagëzim bëhet *jo më* me ujë por me Shpirtin e Shenjtë dhe me zjarr, efekti i të cilit është *ndërrim i tërsishëm* në zemër dhe në besim dhe në ndjenja. Njëri pagëzim e pastron trupin, ndërsa tjetri e ndriçon mendjen, forcon besimin dhe ripëretrinë zemrën. Njëri është i jashtëm, ai pra është pagëzim hebraik, e ndërsa tjetri është i brendshëm, ai pra është Islam.

Pagëzimi që e praktikon Gjoni dhe Jezui pastron lëvozhgën, por Pagëzimi i të dërguarit të Allahut pastron bërthamën. Thënë shkurt pagëzimi hebraiko-krishter është i zëvendësuar me "Ghusl" (larjen e tërë trupit, v.e përkthyesit) dhe me "Vudu" ose abdest, të cilin nuk e kryen profeti apo ose prifti, por *vet besimtari në mënyrë individuale*.

Pagëzimi Judo-krishter ishte i nevojshëm dhe i domosdoshëm (obligues) derisa ende nuk kishte ardhur pagëzimi i Allahut siç ceket në Kur'an "SibgatuLL-LLAHU" dhe kur Muhamedit (a.s.) i erdhi shpallja hyjnore e Kur'anit pjesë-pjesë atëbotë ish pagëzimi u zhduk si hija.

Rëndësia e madhe e dy pagëzimeve meriton një trajtim tejet serioz e unë besoj se observimet e bëra në këtë artikull duhet t'u interesojnë në mënyrë të konsideruar myslimanëve dhe lexuesëve tjerë, nga se duke u nisur nga këndvështrimi fetar kjo çështje që jemi duke e shqyrtuar, është me interes jetik për shpëtim të besimtarit. Krishterët, mendoj sinqerisht, se nuk mund ta arsyetojnë vetën kur tentojnë ta përjetësojnë pagëzimin e tyre me ujë *ad infinitum*, pasi që Ungjillët e tyre paralajmërojnë se ai pagëzim do të abrogohet me një tjetër, i cili do ta heq nga përdorimi ujin. Unë po ua parashtroj observimet vijuese lexuesëve të mi me mendje të arsyeshme dhe me gjykim të paanshëm.

Çka është dhe çka nuk është Pagëzim

a) Ne kemi të drejtë të pajtohemi apo të mos pajtohemi me një doktrinë ose teori, por asgjë nuk mund të justifikojë drejtimin tonë nëse ne qëllimisht shtrembërojmë dhe paraqesim në mënyrë të shtrembëruar një doktrinë në mënyrë që të vërtetojmë teorinë tonë lidhur me te. Të shtrembërosh Librat (e shenjtja) është veprim i paligjshëm dhe kriminel, ngase gabimi i bërë në këtë aspekt është i pandreqshëm dhe i dëmshëm. Pra pagëzimi i Gjonit dhe i Jezuit (Isait a.s.) është përshkruar në mënyrë të qartë dhe ilustruar për ne në Ungjillë dhe ai është tërësisht tjetër dhe në kundërshtim me pagëzimin e kishave.

Ne nuk jemi plotësisht të sigurtë lidhur me fjalën se a është ajo burimore hebraike ose arameje që përdoret në pagëzimin grek. Verzioni (biblik) pshittha e përdor fjalën "**ma 'muditha**" nga folja "**aimad**" dhe **aa'mid**", që do të thotë "të ngritesh në këmbë si **a'muda** (shtyllë) dhe mënyra lidhore, të ngris, të qoj, të themeloj, të vërtetoj e kështu me radhë, por kjo nuk ka kuptimin zhytem, të kredhem, të lahem, të spërkatem, të lahem, siç supozohet se ka domethënie të Pagëzimit hyjnor. Foljet burimore hebraike "**rahas**"-lahem "**tabhal**" (lexo "**taval**"), zhytem, kredhem mund të jepin kuptimin që ngërthen në vete fjala greke "**baptizo**" - unë pagëzoj. Verzionet arabe të Dhiatës së Re e kanë përvetësuar formën arameje dhe Pagëzorian e kanë quajtur "**El-Ma'midan**" dhe shprehjen "**ma mudijeh**" e kanë përdorur me domethënie të Pagëzimit. Në të gjitha gjuhët semite duke përfshirë edhe arabishten, folja "**a'mad**" nënkupton në trajtën e saj të thjeshtë, "**qëndroj i ngritur si shtyllë**" dhe nuk nënkupton larjen apo zhytjen. Kjo nuk mund të jetë fjalë burimore e cila është përkthyer në greqishte "**baptismos**". Nuk është e nevojshme për të sjellë argumente se Gjonit dhe Jezui kurrë nuk kanë dëgjuar fjalën "**baptismos**" në formën e saj greke, por ishte evidente se ata e kishin përdorur një nomenklaturë tjetër.

b) Duke marr parasysh domethënien klasike të fjalës greke "**baptismos**", e cila do të thotë, lagem, zhytem, kredhem, fjala në përdorim nuk mund të jetë tjetër pos fjalës "**saba**" dhe asaj arabe "**sabega**" - ngjyrose. Dihet mirëfilli fakti se sabianët (populli i Shebës) i përmendur në Kur'an, i cili quhej "**epifanus**" nga etërit e hershëm të krishterë dhe të tjerë, pjestarët e tij ishin vijues të Gjonit. Vetë emri "**sabianët**", sipas Ernest Renanit të njohur (autor i veprës "*La vie de Jesus* kapitulli i VI), do të thotë "Pagëzor". Ata (sabianët) e praktikonin pagëzimin dhe si hosajët e vjetër (esenianët apo el-hasaitët) dhe ibionitët (ebionitët) kanë quar një jetë asketike. Duke marr në konsiderim faktin se themeluesi i tyre Budaspi, ishte sagë kaldjane, ortografia e saktë e emrit të tyre duhet të jetë "**saba' i**" dmth. "zhytësit" ose "baptistët". Kataliku i famshëm kaldjan apo asirian i shekullit të katërt, Monsinjon Shimon, quhej "Bar Saba'i" "Bir i zhytësve" Me gjasë ai i takonte familjes së religionit të sabit. Në Kur'an ky emër shkruhet "sabi'ijn" me vokalin e shënuar me hemze në vend të shkronjës "**ain**" siç është shkruar në gjuhën burimore arameje "**Sabi'ijn**". Unë megjithatë i njoh mirë interpretimet e bëra rreth emrit "**Sabian**". Disa autorë pandehin se ai rrjedh nga fjala "**Saba**", djali i Shethit, dhe të tjerët mendojnë se rrjedh nga fjala hebraike "Saba" që do të thotë ushtri, ngase ata kishin një devocion të posaçëm ndaj yjeve si nikoqir të qiellit. Megjithëse ata nuk kanë asgjë të përbashkët me kishat krishtere, përveç "**Sab'uthës**" ose Pagëzimit" të tyre të veçantë, ata quhen gabimisht "krishterët e Sh. Gjonit". Në Kur'an si rëndom të gjithë emrat e huaj shkruhen ashtu siç i shqiptojnë arabët.

Një hulumtim më i gjërë dhe më i hollësishëm në religionin e sabianëve, i cili pothuaj se e kishte vërshtuar popullin arab një kohë të gjatë para se të shkëlqen drita e Fesë Islame me paraqitjen e të Dërguarit të shenjtë të Allahut, do t'i vë në dukje disa të vërteta. Ekzistonin tri forma të Pagëzimit që praktikoheshin nga hebrejët, sabianët dhe të krishterët. Pagëzimi hebraik, i cili nuk kishte origjinë në librat e tyre të shenjtja, ishte shpikur kryesisht nga njërëzitet që ndërronin bindjet e tyre fetare. Çdo religion kishte formulën e

përcaktuar Pagëzore dhe një ritual të posaçëm. "Koheni" (prifti) hebraik pagëzonte të konvertuarit (ata që kishin ndërruar fenë) e tij në emër të Allahut, prifti sabian në emër të Allahut dhe Gjonit, ndërsa prifti krishter "**kushisha**" (arabisht **kassij**) ose meshtar) pagëzonte në emër të atit, të birit dhe të shpirtit të shenjtë, në të cilin pagëzim emri i Allahut dhe i Jezuit nuk përmendën në mënyrë të drejtëpërdrejtë. Divergjenca dhe antagonizmi i tri sistemeve Pagëzore është aparent. Hebrenjtë si unitarianë të vërtetë nuk mund të toleronin emrin e Gjonit, t'i bëhet shok Elohimit. Ndërkaq formula krishtere ishte tejet e neveritshme ndaj shijes së tij religjioze. Ska dyshim se pagëzimi krishter me karakterin e tij sakramental dhe të gjurmës së tij politeiste, poashtu u hodh poshtë nga sabianët. Simboli i marrëveshjes mes Allahut dhe popullit të Tij besimtar *nuk* ishte pagëzimi por të bërit synet (Libri i Zanafillës XVII), institucion i vjetër ky i cili mbahej në mënyrë strikte jo vetëm nga tri religjionet, por gjithashtu edhe nga shumë fise pagane arabe. Këto forma dhe rituale të ndryshme pagëzore në mesin e popujve semit të Lindjes nuk ishin të institucionit hyjnor themelor, por vetëm një simbol apo shenjë, andaj ishin dhe jo efikase dhe të forta për të zëvendësuar njëra tjetrën. Të gjithë ata e përdornin ujin si mjet për pagëzimin e tyre dhe pak a shumë, në të njejtën formë apo mënyrë.

Por çdo religjion ka përvetësuar emër të ndryshëm për të dalluar praktikën e tij prej asaj të atij tjetrit. Emri burimor aramej "**Sab'utha**" i përkthyer siç duhet me përpikëri në grëqishte "**baptismos**", ruhej në mënyrë besnike nga (sabianët) sabaitët. Duket se krishterët semitë, me qëllim që të dallojnë pagëzimin sakramental nga ai sabait, përvetësuan emrin "**ma'muditha**", i cili nga këndvështrimi gjuhësor nuk ka asgjë të bëjë me pagëzimin apo *madje* me larjen apo me zhytjen në ujë. Ai është vetëm një fjalë e shpikur "hyjnore". Përse "ma'munditha" ishte përvetësuar për të zëvendësuar "Sab'uthen" është çështje tërësisht e veçantë nga tema jonë aktuale, por në mes tjerash, unë mund t'i shtojë kësaj se kjo fjalë në verzionin biblik "**pshittha**" përdoret poashtu me domethënie të pellgut, pishinës për abdest (Gjoni V. 2). I vetmi

shpjegim, i cili mund të na shpie kah zgjidhja e këtij problemi të shprehjës "**ma'muditha**" është fakti se Gjon Pagëzori dhe vijuesit e tij duke përfshirë edhe Jezuin (Isain) birin e Marisë (Merjemës) dhe vijuesit e tij nxisin një pendimtar apo bindjendërrues që të qëndrojnë drejtë si shtyllë në pellg të ujit ose në lum me qëllim të largjes me ujë. Andaj dhe nga kjo rrjedhin emrat "**aa'mid**" dhe "**ma'muditha**".

c) Pagëzimi krishter, përkundër definicioneve të tij trumbetuese nuk është më shumë as më pak se një spërkatje me ujë ose zhytje në te. Këshilli i trinisë mallkon çdo njeri që do të thonte se pagëzimi krishter është i njejtë me atë të Sh. Gjonit. Unë marr guximin të them se ky pagëzim krishter jo vetëm që nuk ka karakter apo efekt shpirtëror, por gjithashtu është nën nivelin e Pagëzimit të Gjonit. E nëse unë meritoj mallkimin e kishës që e shprehu bindjen time, unë atë do ta konsideroj si nderim para Krijuesit tim. Unë pretendimet e një prifti krishter lidhur me pagëzimin i konsideroj si mjet të pastrimit të shpirtit nga mëkati burimor dhe tërë pjesën tjetër e trajtoj si pjesë kërkimeve të një magjistari. Pagëzimi me ujë ishte *vetëm* një simbol i Pagëzimit me shpirtin e shenjtë dhe me zjarr, e pas themelimit të Fesë Islame dhe mbretërisë zyrtare të Zotit të gjithë pagëzimet paraprak u anuluan dhe u zhdukën.

d) Duke u nisur nga të dhënat me përmbajtje të varfër dhe të kufizuar ne nuk mund të nxjerrim një definicion pozitiv mbi natyrën e vërtet të Pagëzimit të praktikuar nga Gjoni dhe Jezui (Isai a.s.) Teza se kisha është depo e shpalljeve hyjnore dhe se gjëja ajo është interpretuese e vërtetë e tyre, është aq absurde siç është qesharake hipoteza, sipas së cilës, foshnja e pagëzuar apo i rritur i pagëzuar pranon shpirtin e shenjtë dhe bëhet "djalë" i zotit.

Nëse fjala greke "baptismos" është fjalë e saktë që i përgjigjet fjalës arameje "**Sab'utha**" ose "**Sbhu'tha**", e cila jam e sigurtë se është, atëherë fjala arabe "**sibgatun**" në Kur'an jo vetëm që zgjidhë problemin dhe heq petkun i cili fsheh profecinë misterioze të Gjon

Pagëzorit, por një kohësisht kjo është dëshmi e mrekulluar e Fesë Islame se është shpallje e drejtëpërdrejtë nga Allahu dhe se i Dërguari i Tij ishte frymëzaur dhe personi i vërtet, të cilin Gjoni e kishte paralajmëruar! Pagëzori ("saba'i") e fut personin që posa e ka ndërruar besimin ose një foshnje në pellg ashtu siç e fut bojaxhiu rrobën në enën e ngjyrës. Lehtë kuptohet se pagëzimi nuk është "**thara**" - pastrim apo larje, e as "**tabhala**" - zhytje (në ujë) madje as "**rahsa**" - larje apo pastrim, por "sab'aitha" - lloj lyerje, ngjyrosje. Është shumë me rëndësi t'i njohim këto dallime. Siç i jep "saba'a" - ngjyrosësi rrobës një ngjyrë të re duke e futur në enën e ngjyrës, poashtu Pagëzori i jep fëndërruesit të tij një nuancë të re spirituale (shpirtërore). Ne këtu duhet të bëjmë dallim themelor mes paganit me bindje të ndërruar dhe mes një hebreti të penduar dhe një ismailiti arab. I pari (hebreti) ishte bërë synet, ndërsa i dyti (arabi) vetëm ishte pagëzuar. Me rastin e synetisë (me të bërë synet) pagani pranohej në familjen e (Ibrahimit) a.s. andaj edhe në radhën e popullit të Zotit. Me pagëzim, besimtari i bërë synet pranohej në shoqëronë e besimtarëve pendues dhe të reformuar. Syneti (të bërë synet) është një institucion i vjetër, i cili nuk qe anuluar as nga Jezui (Isai a.s.) as nga Muhamedi (a.s.). Pagëzimi i praktikuar nga Gjoni (Jahja a.s.) dhe Jezui (Isai a.s.) ishte vetëm për të mirë të personave të bërë synet. Që të dy këto institucione kanë shfaqur dhe përfaqësuar një religjion. Pagëzimi i Gjonit (Jahjasë a.s.) dhe kushtëririt të tij Jezuit (Isait a.s.) ishte një shenjë e pranimit në shoqërinë e njerëzve (pendimtarëve) të pastruar, të cilët e kanë dhënë besën se do ta respektojnë të Dërguarin e Allahun ardhën e të cilit që të dytë e kishin paralajmëruar.

Andaj nga kjo kuptohet se mu si syneti që nënkuptonte fenë e Ibrahimit a.s. dhe të pjesëtarëve të tij (robët e tij ishin gjithashtu të bërë synet). Kësisoj pagëzimi nënkuptonte fenë e Gjonit (Jahjasë a.s.) dhe të Jezuit (Isait a.s.), i cili ishte një përgaditje për hebrejtë dhe paganët, për të bërë gadi një pritje të përzemërt Themeluesit të Fesë Islame dhe ta përqafojnë fenë e tij.

e) Sipas dëshmisë së Sh. Markut (I 1-8), pagëzimi i Gjonit (Jahjasë a.s.) kishte karakter të "faljes së mëkateve". Thuhet se "tërë populli i Judës dhe i Jerusalemit shkuan te ai dhe ai i pagëzoi të gjithë në Lumin Jordan duke i rrëfyer ata mëkatet e tyre". Kjo është e njëjtë sikur të themi se miliona hebrenjë të penduar kanë rrëfyer mëkatet e tyre, ishin pagëzuar nga Profeti, e më pas mëkatet u janë falur me ujë të pagëzimit. Përgjithësisht pranohet se Ungjilli i Sh. Markut është njëri ndër katër Ungjillët më të vjetër. Të gjitha dorëshkrimet e vjetra greke nuk përmbajnë dymbëdhjetë rreshtat e fundit të shtuar në kapitullin e XVI të këtij Ungjilli (rreshti 9-20). Madje edhe në këta rreshta plotësues formula "në emër të atit, të Birit, të shpirtit të shenjtë" nuk është shkruar. Jezui (Isai a.s.) thotë thjeshtë: "Shko dhe prediko Ungjillin tim tërë botës, ai që beson dhe pagëzohet do të jetojë, e ai që nuk beson do të mallkohet".

Është evidente se pagëzimi i Jezuit ishte i njëjtë si ai i Gjonit dhe ishte vazhdim i tij. Nëse pagëzimi i Gjonit (Jahjasë a.s.) ishte mjet i mjaftueshëm për faljen e mëkateve, atëherë pohimi (teza) sipas së cilës "Qengji i Zotit i shlyen të gjitha mëkatet e botës (Gjoni I.), hudojnë poshtë si e pa bazë. Nëse ujërat e Jordanit ishin efikase për të pastruar gërbulën (lebrën) e Naamanit përmes faljes së Profetit Gjoni, atëherë derdhja e gjakut të zotit do të ishte e panevojshme dhe e papajtueshme me drejtësinë hyjnore.

S'ka dyshim se gjer me paraqitjen e të Dërguarit Palit në skenë, vijuesit e Jezu Krishtit (Isait a.s.) praktikonin ritualin e Pagëzimit të Gjoni Pagëzorit (Jahjasë a.s.). Është me rëndësi të shënojmë se Pali ishte nga "farisenjtë" që i takonte një sekti famoz hebrenj si ai "saducenj", të cilin Gjoni (Jahja a.s.) dhe Jezui (Isai a.s.) e dononcuan si "bijtë e nepërkave". Duhet vërejtur poashtu se autori i librit të pestë të Dhiatës së Re, i cili quhet "Veprat e Apostujve", ishte shok i Palit dhe tenton të tregojë se ata që i pagëzuar Gjoni (Jahja a.s.) nuk e kanë pranuar Shpirtin e shenjtë (ende), "andaj ata u ripagëzuan dhe u frymëzuar" me Shpirtin e shenjtë (Veprat e Apostujve VIII.16,17 dhe XIX.2-7), jo përmes pagëzimit në emër të Jezuit (Isait a.s.), por

"përmes vënies shtrirjes së duarëve". është thënë në mënyrë të qartë në këto citate se dy pagëzimet ishin identikë, sa i përket natyrës dhe efikasitetit të tyre dhe se ata "nuk e kanë sjellur" Shpirtin e shenjtë në personin e pagëzuar qoftë nga Gjoni (Jahja a.s.) ose nga Jezui (Isai a.s.) apo në emër të cilitdo prej tyre. Duke i "shtrirë duart e tyre" respektivisht duart e profetëve në duart e personit të pagëzuar, Shpirti i shenjtë e paska prek zemrën e atij që t'ia mbush (pajis) me besim dhe dashuri të Zotit. Por kjo dhunti hyjnore i jipej vetëm të dërguarëve, të cilët ishin profetët e vërtetë dhe të frymëzuar, e kjo nuk u takonte të ashtuquajturve vijuesëve të tyre.

f) Nëse Ungjillët kanë ndonjë domethënie në pohimet e tyre lidhur me pagëzimin, ato lënë përshtypje se s'kishte asnjë dallim në mes dy pagëzimeve përveç se ata kryheshin në emër të njërit nga të dy profetët.

Fariseu i madh Pali apo Shauli i Tarsusit nuk përmend asnjë fjalë të vetme lidhur me Gjon Pagëzorin, i cili ka njoollur sektin farisenj me epitelin trupëruar "fëmijë e nepërkave". Ekziston një nuancë e pakënaqësisë kundër Gjoni dhe vlerës së pagëzimit të tij, në vërejtjet që i ka bërë Lluka në "Veprat e Apostujve". Lluka ishte dishepull dhe shok i Palit. Pohimi që e bën Lluka, sipas cilit pagëzimi në emër të Jezuit (Isait a.s.) gjithashtu nuk ishte kryer nga shpirti i shenjtë, është një dëshmi e fortë kundër kishës, e cila e ka transformuar atë në mënyrë arbitrare dhe jo të ndershme në një sakrament apo në mister. Pagëzimi i kishës është përjetësim i Pagëzimit të Gjoni dhe asgjë më tepër, por pagëzimi me shpirtin e shenjtë dhe me zjarr ishte rezervuar vetëm për Fenë Islame. Shprehja, sipas cilës nja, 12 persona në Samaria "ende nuk e kanë marrë pranuar Shpirtin e shenjtë, *"ngase ata ishin vetëm të pagëzuar në emër të zotit tonë Jezuit, **neudhu bil-lah!*** (Veprat e Apostujeve VII.16.17.), është argument bindës për të hudhur poshtë pretendimet (tezat) e kishës.

Tre rreshtat e fundit në pasusin e cituar nga shumë vetë trajtohen si pjesë të ndryshuar. Ato nuk ekzistonin në librin më të vjetër të

Biblës, i cili është , natyrisht, burimi i të gjitha verzioneve vijuese të Biblës, duke përfshirë këtu edhe verzionin latin të Biblës. Një dokument është apsolutisht i pavlefshëm për të bërë vrojtime serioze kritike në bazë të tij, atëherë kur vërtetohet se një pjesë e tij është shtrembëruar. Por ne këtu kemi shkuar një hap më tutje për pjesen e shtuar, të përmendur, në tekstin burimor ngase kanë pohuar se, madje edhe nga ata që flasin, se është e vërtet.

Por, të marrim profecinë ashtu siç është. Nuk kam nevojë të them se ajo profeci flet për gjërat, të cilat logjika e shëndoshë mund t'i marrë me mend, duke parë se ngjarjet e paralajmëruara paraqiten gjithmonë kohë pas kohe gjatë procesit të natyrës. Sëmundjet epidemike dhe lufta, uria dhe dridhjet e tokës e kanë kapluar botën aq shpesh sa që përmendja e tyre në profeci si shenjë e autenticitetit të saj do t'ia humbaste asaj çdo rëndësi që pamëdyshje mund ta ketë. Përveç tjerash vijuesit e parë të besimit të ri, janë të sigurtë se do t'u nënshtrohen persekutimit, posaçërisht nëse ata rastësojnë të jenë në një pozitë inferiore të shoqërisë. Por, përveç kësaj, profecia flet me kujdes për disa gjëra, të cilat mund të ndodhin apo mos të ndodhin së bashku në cilëndo kohë. Po kurrë ato nuk kanë ngjarë ashtu. Persekutimi i dishepujve filloi menjëherë pas largimit të Jezuit nga Judea. Ata njërëz ishin dërguar nëpër sinagoga dhe burgje dhe "ishin sjellur para mbretëve dhe sunduesëve" për shkak të emrit të tij. Megjithatë, predikimi nuk kishte nevojë për ndonjë profet (udhëheqës), pasi që persekutimet kishin filluar madje edhe kur Jezui (Isai a.s.) ishte me dishepujt e tij. Këto ngjarje ishin vazhdim i natyrëshëm i misioneve kundër mësimëve që ishin të papëlqyeshme nga hebrejnjtë. Vijuesit e Jezuit (Isait a.s.) pa dyshim përjetuan çdo vështirësi dhe sprovvë, që mund të mirren me mend, me durim dhe kurajo. Por ata ishin të sigurtë se Mësuesi i tyre do të kthehet sipas premtimit që ua kishte dhënë. *"Vërtet po ju them se kjo gjeneratë nuk do të kalojë gjersa të bëhen këto gjëra (sprova)".* Besimi që e patën në këtë fjalët e tij u harruan anipse koha nuk erdhi "që qielli dhe toka ta asgjësohen". Për më tepër, ditët e persekutimit të dishepujve nuk

dëshmuar ndonjë fenomen të jashtëzakonshëm në formë të dridhjes së tokës, luftimit apo shfaqjes së murtajes. Madje edhe në periudhën vijuese, katër ngjarjet e paralajmëruara nuk u sinkronizuan. Në dy pjesët e fundit të vjetëve të dy shekujve të fundit ne dëgjuam për "luftat dhe trazirat që kishin ndodhur". Populli" ishte "ngritur kundër popullit dhe mbretëria kundër mbretërisë. "Dridhjet e mëdha të tokës" kishin shkaktuar shafitjen e trojeve dhe shfaqjen e urisë dhe të sëmundjeve epidemike, por as nuk u bë dielli i errët e as hëna nuk e ndali dritën e vet, ngjarje këto që duhej të shfaqeshin para "se të vijë Biri i Njeriut".

Këto fjalë mund të merren në kuptimin metaforik, por në atë rast pse atëherë ata që presin pritjen e tij e presin atë (Jezuin) të vijë për herë të dytë në bazë të kuptimit të tyre tekstual? Për më tepër shumica e fenomeneve të përmendura kanë ngjarë në kohërat, kur ata që predikonin dhe mësonin të tjerët në emër të Jezuit (Isait a.s.), nuk ishin të përshtatshme për shkaqe politike që të sillën ata para mbretërve dhe sundusëve për t'u dënuar. Në të kundërtën, ata fituan liri afrimi që t'u kthehen tokave, të cilat ju ishin të ndaluara. Të gjithë ato dëshmojnë se profetizmi as është folklor as shënim legjendar i gjërave për të cilat ka folur Jezui (Isai a.s.) në raste të ndryshme. Ose ai vet (Jezui) ka pasur mendim të paqartë mbi ngjarjet e ardhshme, ose shënuesit e jetës së tij, të cilët shkruan për te pas dy shekujve, i përzierin gjërat e ndryshme që kishin të bëjnë me çështje të ndryshme.

VI

SIBGATULL-LLAH OSE PAGËZIMI ME SHPIRTIN E SHENJTË DHE ME ZJARR

Njëri nga fenomenet e pakëta religjioze që nuk kam mundur ta shpjegoj është ky: "Si është e mundur që sabaitët (sabianët) që janë aq mbisundues në Siujdhesën e Arabisë dhe në Mesopotani, të mos e përqafojnë krishterizimin nëse Profeti Gjon Pagëzori vërtet ka shpallur haptas dhe e ka prezentuar Jezuin (Isain a.s.) si Profetin "më të fuqishëm" se ai vetë dhe Mesianë i cili nuk ishte i denj t'ia zgjidhë këpucët? Nëse, siç është paralajmëruar nga Gjoni (Jahja a.s.), Jezui ishte i Dërguar i Allahut, i cili ka ardhë për të pagëzuar me shpirt të shenjtë dhe me zjarrë miriadat e njerëzve, të cilat ai i kishte futur në ujë të Jordanit dhe gjetiu, atëherë pse Jezui (Isai a.s.) nuk i pagëzoi ata menjëherë me Shpirt të shenjtë dhe me zjarr dhe t'i pastrojë të gjitha vendet e premtuara të Allahut nga idhujtaria gjer te brezi i Abrahamit (Ibrahimit a.s.) dhe të themelojë Mbretërinë e Allahut me fuqi dhe me zjarr?

Është apsolutisht e pakuptueshme se si dishepujt dhe besimtarët e misionit hyjnor të Gjonit (Jahjasë a.s.) të mos e ndjekun rrugën e besimit të predikuar nga Jezui, pasi ai na qenka prezentuar para publiku si zotëri apo njeri superior ndaj Gjonit. Dishepujt e Gjonit mund të kenë qenë të falur, pse kanë refuzuar që të hyjnë në kishën e Jezu Krishtit, i cili paska ardhë, të themi, një vit më vonë pas Pagëzorit, por fatmirësisht puna nuk qëndron ashtu. Ata që të dy ishin bashkëkohasë dhe të lindur në të njejtin vit. Ata që të dy pagëzonin me ujë për pendim dhe përgaditnin fëndërruesit e penduar për Mbretërinë e Zotit që po afrohej, por e cila nuk u themelua në kohën e tyre.

Saba'itët, "ngjyrosësit" ose "pagëzorët" ishin pjesëtarë besnik të Gjonit. Ata mund të kenë gabuar dhe rënë në bestyttni, por ata e dinin

fare mirë se nuk ishte Jezui (Isai a.s.) personi për të cilin flitej në profecinë e profetit të tyre. Populli i Harranit të Sirisë, *nuk* është siç mendonin, pjesë e mbetur nga sabaitët e vjetër. Në tokat e premtuara vetëm tri religjione jomyslimane njiheshin dhe toleroheshin nga Kur'ani, ata ishin: juhadizmi (hebraizmi), krishterizmi dhe sabianizmi. Thuhet se harranianët e mbanin veten se janë popull i mbetur nga sabaitët e vjetër dhe se për atë arsye ata lejoheshin të predikojnë religjionin e tyre të veçantë pa qenë fare të trazuar nga qeveria turke. Koncepti krishter mbi Shpirtin e shenjtë është tërësisht i ndryshëm nga ai Islam dhe hebraik. Shpirti i shenjtë nuk është person hyjnor -zot, me attribute hyjnore dhe me funksione që nuk i takojnë këtij apo atyre personave të perëndisë së trinisë. Besimi krishter se ky shpirt i shenjtë- personi -perëndi i tretë, rrjedh nga froni i tij hyjnor kur çdo prift këndon urata në lartësimin e tij ditor të njëfarë sekramenti- për të shenjtëruar elementet e tij dhe për të ndërruar esencën e tyre dhe cilësitë në ca elemente mbinatyrore, kjo gjë është tejet përgënjeshtuese ndaj ndjenjave të çdo unitariani qoftë ai hebre apo mysliman. Asgjë nuk mund të kallë tmerrin e ndjenjave të myslimanit më shumë se besimi, sipas të cilit Shpirti i shenjtë, gjëja, gjithmonë e ndërron ujin e pagëzimit në gjakun e zotit të kryqëzuar dhe fshin mëkatën e ashtuquajtur burimor me intervenimin e priftit, ose besimi sipas të cilit operacioni magjik në elemente fizike të Eukaristit i transformon ato në gjak dhe në trup të një zoti të inkarnuar. Këto besime ishin apsolutisht në kundërshtim me mësimet e Dhiatës së Vjetër dhe shtrembërim i doktrinës së vërtetë të Gjonit (Jahjas a.s.) dhe të Jezuit (Isait a.s.). Mendimi krishter, sipas të cilit Shpirti i shenjtë me rastin e inkantacioneve³⁴ të priftit, i frymëzon disa individë të caktuar dhe i shenjtëron ata, por nuk garanton se ata do të janë pa të meta dhe injorantë, është i pakuptimtë. Kemi dëgjuar se Hanani dhe gruaja e tij Shapira ishin pagëzuar, që do të thotë se ishin të frymëzuar nga shpirti i shenjtë. Ata të dy ishin frymëzuar në atë

³⁴ Inkantacion - fjalë, shprehje magjepse.

mënyrë nga personi i tretë përëndi që të shesin arat e tyre dhe ta caktojnë çmimin me para të gatshme të këmbët e të dërguarit Pjetër, por njëkohësisht ishin të mashtruar nga djalli që të fshehin një pjesë të parave.

Si pasojë e këtij veprimi një qift i pafat bashkshortor komunist u rrahën gjer në vdekje në mënyrë të çuditshme. (Veprat e Apostujve V).

Mendimi i besimit se personi i tretë i trinisë zbret te njerëzit duke i shenjtëruar dhe atëherë i lejon të gabojnë, të bien në herezi dhe në ateizëm dhe i largon nga kryerja e vrasjeve dhe masakrave. A thua është e mundur kjo? A mundet djalli ta kandis një njeri të frymëzuar dhe të ruajtur nga Shpirti i shenjtë dhe ta shndërrojë në djall? Kur'ani i shenjtë është shumë ekspresiv në këtë çështje. Allahu i thotë djallit:

"Vërtetë ti nuk je mbizotërues i robëve të mi, pos atyre të cilët janë të kandisur dhe vijnë pas teje" (Kapitulli-Sureja XV).

Ne nuk mundemi të besojmë, e madje as të imagjinojmë për një çast, se shërbëtori i Zotit, besimtari i drejtë, i cili ka pranuar-marrë shpirtin e shenjtërimin, mund të bie në një mëkat vdekjeprurës dhe të mbaron në ferr. Jo, një person i shenjtë, gjersa është në këtë botë fizike, duhet të luftojë kundër mëkatit dhe kundër të së keqes. Ai mund të bëjë mëkat, por ai prapë do të përmirësohet dhe kurrë nuk do të largohet nga Shpirti i pastër i cili e ruan ate. Pendim i vërtet është vepër e Shpirtit i cili është në trupin tonë. Nëse i krishteri pagëzohet me shpirtin e shenjtë dhe me zjarr, në kuptimin siç e përshkruan libri i "Veprave të Apostujve" dhe siç e akcepton kisha, atëherë çdo latin, grek ose etiopian i pagëzuar jo vetëm që bëhet njeri i shenjtë i pamëkate por edhe profet linguist dhe poliglot!!!

Është e vërtetë se të krishterët nuk kanë koncept definitiv ose të përpiktë lidhur me Shpirtin e Shenjtë, i cili po e frymëzueka krishterin e pagëzuar. Po të jetë ai shpirt Zoti, atëherë si guxon të afrohet djalli ta kandis dhe ta mashtrtojë njeriun e shenjtëruar apo më mirë të themi

njeriun e mbrojtur? Përveç tjerash, çështja më kryesore është si është e mundur që djalli ta ndjek Shpirtin e Shenjtë dhe të vendoset vetë në zemrën e heretikut të pagëzuar apo në ate të ateistit?

Në anën tjetër nëse me shprehjen Shirti i Shenjtë nënkuptohet Engjulli Gjebrail apo ndonjë engjull tjetër, atëherë kishat kishtarë sorollaten në shkretëtirën e besëtytnive, ngase engjulli nuk është i gjithfuqishëm. Nëse ky shpirt që po e pastruka dhe po e pagëzueka krishtin është *vet Zoti*, nga se i tillë është besimi i tyre në tre persona përëndi të trinisë, atëherë të gjithë krishterët duhet ta pandehin veten se janë hyjnorë dhe të pamëkate.

Pastaj ekziston kancepcioni protestan mbi Shpirtin e shenjtë³⁵, i cili i mbush zemërat e tyre të cilët, kur të arrijnë në shqetësimet më të larta dhe në ekstazë gjatë predikimit të zjarrtë të një zhurmagjiu injorantë ose të mësuar, ata besojnë se bëhen të "posa-lindur". Megjithatë shumë prej tyre zbrapsen dhe bëhen ashtu siç ishin më parë- botakçinjë dhe mashtures!

Pra, para se të shpjegojë, siç e kuptoj unë, pagëzimin shpirtëror dhe me zjarr, dua të pranoj dhe të rrëfej se ka shumë persona të devotshëm dhe që ia kanë dronë Zotit në mesin e hebrenjve dhe të krishterëve, ngase pa marr parasysh pikëpamjet religjioze dhe të besimeve, sa mund të ndryshojnë nga ato të tonat, ata e duan Zotin dhe bëjnë mirë në emër të Tij. Ne nuk mundemi të kuptojmë dhe të përcaktojmë punët e Zotit me popujt e religjioneve të ndryshme. Koncepti i krishter mbi hyjnitë është vetëm një definicion i gabuar mbi Zotin e vërtetë në të cilin ata besojnë dhe e duan. Nëse ata e lartësojnë Jezuin (Isain a.s.) dhe hyjnizojnë atë, ata nuk veprojnë ashtu se dëshirojnë ta çnderojnë Zotin, por për shkak se ata shohin bukurinë e Tij në atë RuhuLL-LLAH ("Shpirti i Zotit"- Jezuin - Isain a.s.). Ata me siguri nuk mund ta vlerësojnë pejgamberllëkun e Muhamedit (a.s.), jo se ata mohojnë shërbimin e tij të

³⁵ Shpirti i shenjtë, në tërë literaturën krishtere të shkruar në gjuhë të ndryshme nuk ka gjini të caktuar. Përemrat ai, ajo, ai përgjithësisht përdorën si përemra vetorë të Shpirtit të shenjtë.

pakrahasueshëm që e ka bërë për kauzën e Zotit duke i dhënë godijte më të rënda shejtanit dhe kultit të tij të idhujtarisë, por pse ata nuk kuptojnë siç e kuptoj *ai* natyrën e vërtetë të misionit dhe karakterin e Jezu Krishtit (Isait a.s.). Arsyetim të ngjashëm mund t'i bëhet lidhur me qëndrimin e hebrenjve ndaj Jezuit (Isait a.s.) dhe ndaj Muhamedit (a.s.). Zoti është i Mëshirshëm dhe Falës!

Shpirti i shenjtë me një shquese "i" nënkupton personin e veçantë engjullor-Xhebrailin, apo cilindo nga shpirtërat e "pastër" që i ka krijuar Allahu, të cilit i ka caktuar mision të posaçëm. Zbritja e Shpirtit të shenjtë në një qenie njerëzore bëhet për t'ia shpallur atij personi vullnetin dhe mrekullitë e Allahut dhe për ta emëruar atë profet. Njeriu i tillë kurrë nuk mund të *kandiset* nga shejtani.

Pagëzimi me Shpirtin e shenjtë dhe me zjarr të cilin e solli Muhamedi (a.s.) na shpjegohet neve me shpalljen hyjnore dmth. vetëm me një ajet Kur'anor:

"Pagëzimin e Zotit (ne e kemi marrë), e cili është më i mirë se Zoti për të pagëzuar? Ate ne e adhurojmë (Kap. II:138) Ky përkthim është i përkthyesit Sale (The Koran).

Komentatorët myslimanë e kuptojnë drejtë (siç duhet) fjalën "**sibgatu**", jo në kuptimin e saj tekstual "lyerje-ngjyerje", por në kuptimin e saj shpirtëror apo metaforik që nënkupton "Fenë". Ky ajet kur'anor anulon dhe abrogon religjionet "**Sab'utha**" dhe "**Ma'muditha**" ose që të dyjat "**Sabitët**" dhe "**Nasranijtë**". "SibgatuLL-LLAH" është pagëzim i Fesë së Allahut, jo me ujë, por me Shpirtin e shenjtë dhe me zjarr! Feja që predikohej nga ndonjë shok i të Dërguarit të Allahut në vitet e para të hixhretit (shpërnguljes) sot predikohet tërësisht nga çdo mysliman. Nuk mund të thuhet se kjo fe është pagëzore.

Më se 16 këshilla ekumenike janë tubuar për të definuar religjionin krishter, vetëm të zbulohet nga sinoda e Vatikanit në shek. XIX se misteret e "pagabueshmërisë" dhe "koncepti i përsosur" ishin dy

dogma kryesore dhe të dyjat të panjohura për të Dërguarin Pjetër dhe për Marinë e Bekuar! Cilado fe apo cildo religjion që varet nga këshillimet dhe vendimet e sinodëve të përgjithshëm, qofshin të shenjtë apo heretik, ai është pra artificial dhe pjellë e kokës së njeriut. Feja Islame është një besim në Allahun dhe nënshtrim absolut në vullnetin e Tij dhe kjo fe predikohet nga engjujt në qiell dhe nga myslimanët në tokë. Kjo është fe e shenjtërimit dhe ndriçimit dhe fortesë e papushtueshme kundër idhujtarisë. T'i shtjellojmë këto çështje edhe më tutje.

Pagëzimi shpirtëror është akt i drejtëpërdrejt i vet Zotit. Siç lanë dërstileri apo lavatriqja lirin apo çfarëdo rrobe me ujë, siç e lyen bojaxhiu leshin apo pambukun me ngjyrë për t'i dhënë një nuancë të re dhe siç fshin Pagëzori mëkatet e besimtarit pendimtar të vërtetë, ashtu Zoti i Gjithëfuqishëm, pagëzon *jo* trupin por shpirtin e atij që Ai nga mëshira e Vet e udhëzon dhe e drejton në Fenë e shenjtë Islame. Ky është "SibgatuLL-LLAH" pagëzimi i Allahut, i cili e bën njeriun të aftë dhe dinjitoz të bëhet qytetar i Mbretërisë së Allahur dhe anëtar i Fesë së Tij. Kur Engjulli Gjebrail i komunikoi Fjalën e Allahut për herë të parë Muhamedit (a.s.), ai (Muhamedi a.s.) ishte pajisur me dhunti të profecisë. Shpirti i tij ishte pastruar dhe lartësuar me Shpirtin e shenjtë gjer në atë nivel dhe atë masë sa që kur ai ua shqiptoi atë Fjalë atyre shpirtin e të cilëve Allahu kishte caktuar për t'i udhëzuar, ata ishin gjithashtu të pastruar dhe të pagëzuar. Ata gjithashtu, kësisoji u bënë zyrtar fetar në armatën e myslimanëve besnik. Ky pagëzim shpirtëror nuk i bën myslimanët profetë shenjtarrë të pamëkate apo shitës-mrekullirash, ngase shpallja e Vullnetit dhe Fjalës së Allahut në Kur'anin e shenjtë faktikisht është fundi i pjegamberllëkut (profecisë) dhe i shpalljes hyjnore. Ata njerëz nuk janë bërë shenjtarrë të pamëkate, ngase devotshmëria dhe veprat e mira të tyre nuk do të ishin si përpjekje dhe luftë kundër veprimeve të këqija, andaj dhe nuk do të ishin me të drejtë meritore.

Ata nuk janë zgjedhur të bëhen bërës të mrekullirave mbinatyrore ngase ata kanë besimin e paluhatshtëm dhe të fortë në Zotin e tyre. Më

tutje, ky "SibgatuLL-LLAH" myslimanët i bën serioz, të kryerës të përhershëm të obligimeve të tyre ndaj Allahut dhe ndaj shokëve të tyre e posaçërisht ndaj familjeve të tyre. *"Ajo (ai) nuk i shtynë në marrëzi që të besojnë se ata vetë janë më të shenjtë se bashkë-besimtarët e tyre dhe ashtu padrejtësisht t'ia mveshin vetës dhe të tjerëve meshtarinë si të ishin turma dhe kope të tyre. Fanatizmi, mendjemadhësia me karakter religjioz dhe veprimet e ngajshme nuk janë veprime të Shpirtit të shenjtë. Çdo mysliman pranon me krijimin e tij të njejtin "SubgatuLL-LLAH", të njejtën fe dhe pagëzim shpirtëror dhe duhet të ngarendë shtegut të tij të shkurt të jetës në këtë botë, me gjithë aftësinë e tij duke u përpjekur që të fitojë kurorën e madhërimit në botën e ardhshme. Çdo mysliman ka nevojë vetëm për edukim dhe ushtrim praktik të fesë në pajtim me urtinë e Fjalës së Zotit. Por ai nuk ka nevojë për ndërhyjë të priftit, sakramentit apo shenjtorit për ta ofruar te Zoti. Çdo besimtar i ndritur mund të bëhet imam, misionar, predikues sipas mësimit dhe zellit fetar, e jo të ketë madhështi ose fitim të lavërdishëm.*

Thënë shkurt, çdo mysliman, qoftë në lindjen e tij apo me rastin e kalimit të tij në Fenë Islame, pagëzohet shpirtërisht dhe bëhet qytetar i Mbretërisë së Zotit, njeri i lirë dhe i gëzon të drejtat e barabarta dhe ka obligime të barabarta, sipas aftësive, virtytit, njohurisë, pasurisë dhe nivelit të tij.

Sh. Gjon Pagëzori ia përshkruan këtë pagëzim shpirtëror dhe mendjemprehtë Profetit të Madh të Allahut, jo si qenie hyjnore, si Zot, birit i zotit, por si nje element i shenjtë dhe si instrument përmes të cilit ky sakrament hyjnor i Pagëzimit duhej të kryhej. Muhamedi (a.s.) solli Mesazhin e Allahut, i cili ishte Fjala e Tij. Ai udhëheqi lutjet (namazet) kreu detyrën hyjnore dhe luftoi në lufta të shenjta kundër jobesimtarëve dhe idhujtarëve për të mbrojtur kauzën e tij. Por suksesi dhe fitorja e arritur ishte e Zotit. Në të njejtën mënyrë Gjoni predikoi dhe pagëzoi njerëzit (besimtarët), por pendimi, pendesa dhe falja e mëkateve mund të bëhej vetëm nga ana e Zotit. Predikimi i Profetit Gjon sipas të cilit "ai që vjen pas meje është më i fuqishëm se

unë" ai do t'ju pagëzojë me Shpirt dhe me zjarr" është fare i pakuptueshëm, nga se ky pagëzim (baptizëm) shpirtëror është dhënë dhe zbatua vetëm përmes Muhamedit (a.s.).

Vlen të vemë në pah se *forma* dhe *lënda* i këtij pagëzimi është tërësisht hyjnore dhe mbinatyrore. E ndjejmë dhe e shofim efektin e një kauze të padukshme por reale, të cilën e realizon ky efekt. S'ka më ujë si mjet pagëzimi, as ka Pagëzor për t'u prirë atyre në ritual apo në këndimin e formulës. Zoti është Ai, që përmes Shpirtit e kryen ate. Mjetet e "SibgatuLL-LLAHIT" në fjalët e baptistët (pagëzorit) janë: Shpirti i shenjtë dhe zjarri. Mënyra e të pagëzuarit i takon vetëm Allahut. Ne nuk mund t'i atribuojmë të gjithëfuqishmit ndonjë formë të kryerjes së këtij veprimi, pos Fjalës së Tij "Kun" - "Bëhu" dhe urdhëri i Tij zbatohet dhe jetësohet. Rezultat i kësaj është se myslimani bëhet shenjtë, i ndritur dhe ushtar i mobilizuar për të luftuar shejtanin dhe idhujtarinë e tij. Këto tri efekte të "SingatuLL-LLAHIT" meritojnë shqyrtim dhe studim serioz. Parashtrimi i tyre këtu është i shkurtër.

1. Shpirti i Shenjtë, qoftë Engjulli Gjebrail ose ndonjë shpirt superior, i krijuar me urdhërin e Zotit shenjtëron shpirtin e myslimanit në lindjen e tij ose me rastin e kalimit të tij në Fenë Islame, siç mund të jetë rasti, e ky shenjtërim do të thotë:

a) Ngulitja në kujtesën e besimit të përsosur në një Zot të vërtetë. SibgatuLL-LLAH e bën shpirtin e myslimanit të besojë në njësinë absolute të Allahut, të mbështetet në Të dhe të mësojë se vetëm Ai është Zot i tij, Posedues dhe Perëndi. Ky besim në Zotin e vërtetë duket qartë në çdo person, i cili deklarohet mysliman. Shenja dhe dëshmia e besimit të ngulitur në kokën besimtarit shkëlqen në mënyrë madhështore atëherë kur ai thotë: "**Ene muslim, El-hamduliL-LAH**" ("Unë jam mysliman, lavdrua qoftë Allahu"). Cila është gjëja më impresive e qartë në mënyrë individuale te një besimi shenjtë se sa urrejtja dhe neveritja, të cilat myslimani i ndjen ndaj çdo objekti tjetër të dhurimit pos Zotit? A thua cili prej të dyve është më i shenjtë në

sytë e Zotit: ai që e adhuron Krijuesin e vet në një ndërtesë të thjeshtë të xhamisë, apo i cili adhuron katërmbëdhjetë figurat dhe imazhet që paraqesin skena nga kryqëzimi në një ndërtesë muret dhe altarët e së cilës janë të zbukuruar me statuja idhujtarie, dyshemeja e tyre e mbuluar me eshtrat e të vdekurit, e ndërtesa e saj zbukuruar (dekoruar) me figura të engjëjve dhe me njerëz të shenjtë (shenjtarë)?

b) Shenjtërimi me Shpirtin e shenjtë dhe me zjarr, të cilin Zoti e bën në shpirtin e myslimanit, është ai shenjtërim me anë të të cilit Ai pjalmon dhe e pajis atë me dashuri dhe nënshtrim ndaj Tij. Burri i ndershëm më parë do të shkurorizonte gruan e tij se sa të shohë atë që çon dashuri me një tjetër njeri. I Gjithëfuqishmi do ta dëbojë cilindo "besimtar" që i bën shok Atij me ndonjë objekt tjetër. Dashuria myslimanit ndaj Allahut nuk është teorike ose idealiste por praktike dhe reale. Ai nuk do të ngurrojë as për një çast ta largojë nga shtëpia gruan, djalin ose shokun nëse ai (ajo) fyen këtë Emër të Shenjtë apo Qenie të Shenjtë.

Pagani ose një person i një religjioni tjetër mund të tregojë zell të furishëm të ngjashëm për objektin e tij të adhurimit. Por, ajo dashuri që është shfaqur për një Zot të vetëm është e shenjtë dhe e shenjtëruar, e dashuria e tillë mund të ekzistojë vetëm në zemër të myslimanit. Ato formulat kryesore dhe doksologjike "Bismil-LAHI" dhe "El-hamduli-LAHI", të cilat nënkuptojnë, "Në emër të Allahut" respektivisht "Lavdrua qoftë Allahu" në fillim dhe në mbarim të çdo pune apo veprimi, janë shprehjet më të sinqerta të shpirtit të shenjtë të myslimanit, të vulosura dhe të ekzaltuara më "Dashuri të Zotit", e cila tejkalon çdo dashuri tjetër. Këto të thëna nuk janë shprehje artificiale ose hipokrite nga gjuha e myslimanëve, por ato janë lutje dhe lavdi e shpirtit që qëndron në trupin e tij. Nëse i krishteri apo hebreti janë frymëzuar me besim të njëjtë dhe me devocion dhe nëse shpirti i tyre i shpreh - thotë ato shprehje, të cilat i thotë shpirti i myslimanit, atëherë ai është mysliman anipse ai vet nuk e di.

c) Shenjtërimi Pagëzor, të cilin "SibgatuLL-LLAH" e frymëzon në shpirtin e myslimanit unitarian, përveç besimit dhe dashurisë që paraqet, ai është nënshtrim i tërësishëm dhe dorëzim në vullnetin e shenjtë të Zotit. Ky nënshtrim absolut nuk rrjedh vetëm nga besimi dhe dashuria, por gjithashtu nga frika dhe respekti i madh, i cili është aq latent në shpirt të çdo besimtari të vërtetë.

Këto janë karakteristika kryesore të pagëzimit shpirtëror dhe ato nuk manifestohen askund pos në mesin e pjesëtarëve të Fesë Islame. Gjon Pagëzori (Jahja a.s.), Jezu Krishti (Isai a.s.) dhe dishepujt e tij besonin dhe i frikoheshin të njëjtit Allah siç i beson dhe i frikohet çdo mysliman sipas nivelit të dhuntisë dhe mëshirës hyjnore. Vetë Shpirti i shenjtë, gjithashtu, është krijesë e don dhe i frikohet të njëjtit Allah si ti dhe unë.

2. Shenja e dytë e pagëzimit shpirtëror është ndriçimi. Njohuria e vërtetë mbi Allahun dhe e vullnetit e Tij, aq sa njeriu mund të posedojë, mund të shihet ekskluzivisht vetëm te myslimanët. Kjo njohuri reflektohet në mënyrë mahnitëse në tiparet e sjelljeve të përgjithshme të çdo myslimani. Ai mund të mos e kuptojë esencën dhe personalitetin e Zotit mu ashtu si fëmijë që nuk mund ta kuptojë natyrën dhe cilësitë e prindëve të vet, megjithatë foshnja mund ta njohë nënën e saj në mesin e të gjitha grave tjera. Kjo analogji është aq larg realitetit dhe është krahasim inferior i pakufi në mes një myslimani të ndritur në raport me Krijuesin e vet dhe ai thjeshtë është një foshnje që qan duke kërkuar nënën e tij të dashur. Çdo mysliman, sado qoftë injorant, i varfër dhe i pamëkate i sheh shenjat e Allahut në çdo fenomen të natyrës. Çkado që i ndodhë atij ngjarje që e bën të lumtur apo të pikëlluar, Allahu është gjithnjë në mendjen e tij. Thirrja e myslimanit për lutje është dëshmi e gjallë e këtij ndriçimi. Fjala "**S'ka objekt tjetër adhurimi pos Allahut**" është një formë e protestës së përhershme kundër të gjithë atyre që i bjënë shok Atij me objekte tjera që nuk meritojnë të adhurohen. Çdo mysliman pohon: "Dëshmoj se Zoti është e vetmja Qenie që meriton të adhurohet".

Në këtë kontekst unë mund të përmend faktin se qenia njerëzore është krejtësisht tjetër nga shpirti njerëzor. Ky është shpirti i shenjtë që e ndriçon qenien e tij dhe në të pjalmon njohurinë e vërtetë. Ndërsa shpirti i keq është ai që e kandis njeriun dhe e mashtron, e sjellë në gabim, idhujtari dhe në ateizëm.

3. "SingatuLL-LLAHI" është ai pagëzim hyjnor me zjarr, i cili e armatos dhe përgatit myslimanin që të bëhet fortesë kundër gabimit dhe bestytnisë dhe kryesisht kundër çdo lloji të idhujtarisë. Ky është ai zjarri pagëzues, i cili shkrin qenien dhe shpirtin e myslimanit dhe kësisoji e ndan substancën e artë nga rrëngallat dhe plehrat. Fuqia e Zotit është ajo që forcon dhe konsolidon lidhjen mes Tij dhe robit besimtar dhe e armatosë ate të luftojë për Fenë e Zotit. Entuziazmi dhe zelli i myslimanit për Allahun dhe Fenë e Tij është unik dhe i shenjtë. Egërsirat poashtu luftojnë për idhujtë e tyre, paganët për idolet e veta dhe krishterët për kryqin e tyre. Shih çfarë kontrasti ekziston në mes objekteve të pavlefshme për adhurim dhe Zotit të Fesë Islame!

Për përfundim, unë duhet t'ua tërheq vëmendjen vëllazërve të mi myslimanë që të mendojnë se kush janë ata. Të mos i harrojnë të mirat e Allahut dhe të jetojnë në harmoni.

VII

"PARACLETE" NUK ËSHTË SHPIRTI I SHENJTË

Në këtë artikull tash mund të elaborojmë "Paracletin" famoz të Ungjillit të Katërt. Jezu Krishti (Isai a.s.) ashtu si Gjon Pagëzori (Jahja a.s.) njoftoi për ardhjen e Mbretërisë së Zotit, ftoi popullin për t'u penduar dhe pagëzoi ate që t'u falen mëkatet e tyre. Ai përfundoi misionin e tij me nder dhe ua solli besnikërisht mesazhin e Allahut drejtuar popullit të Izraelit. Ai nuk ishte vet themelues i Mbretërisë së Allahut, por ishte vetëm si lajmëtar i saj, andaj mu për këtë ai nuk shkroi gjë, as autorizoi njeri të shkruajë Ungjillin e Shenjtë që ishte ngulitur në kokën e tij. Ai ua shpalli Ungjillin, që nënkupton "lajme të mira" lidhur me "Mbretërinë e Zotit" dhe me "Pereiklitosin", vijuesëve të tij, jo me shkrim por në formë të diskurseve të tij gojore dhe të predikimeve publike. Këto diskurse të profecisë dhe parabolat u transmentuan nga ata që e kanë dëgjuar, drejtuar atyre që nuk e kanë dëgjuar. Më vonë thëniet dhe mësimet e Mësuesit (Isait a.s.) u reduktuan për shkrim. Sipas tyre Jezui (Isai a.s.) nuk ishte më Rabbi, por "Logosi" - Fjala Hyjnore", jo paravrapues i Paraclitit por vetë "Zotëriu" dhe Eprori i tij. Fjalët e tij të pastra dhe të vërteta u falsifikuan dhe u përzien me mite dhe legjendë. Për një kohë ai pritej në çdo çast të zbresë nga rét me një numër të madh të engjëjve. Të gjithë dishepujt (e Jezuit) vdiqën. Ardhja e dytë e Jezuit (Isait a.s.) u vonua. Personaliteti dhe doktrina e tij u ngritën në një varietet të religjioneve dhe të spekulimeve filozofike. Sektet pasuan njëri tjetër. Ungjillët dhe Mesazhet (e apostujve të ndryshëm) nën emra të ndryshëm dhe nën tituj të ndryshëm zunë të paraqiten në shumë qendra. Një shumicë e madhe e shkollarëve të krishterë dhe e apologetikëve luftonin dhe kritikonin teoritë e njëri-tjetrit. Po të ishte shkruar ndonjë Ungjill gjatë jetës së Jezuit ose madje një libër i aprovuar nga kolegji i dishepujve, mësimet e Profetit të Nazaretit

duhet ta kishin ruajtë origjinalitetin dhe integritetin e tyre gjer të paraqitet Perikliti-Ahmedi. Por nuk ishte rasti i tillë.

Çdo autor mori qëndrim të ndryshëm lidhur me Mësuesin (Isain a.s.) dhe me fenë e tij dhe e përshkruan atë në këtë libër, të cilin ai e quajti Ungjill apo Mesazh, sipas imagjinatës së tyre veç e veç. Ngritja lartë e mendimit lidhur me Fjalën: "Profecia lidhur me Periklitin: diskursi i pashpjegueshëm i Jezuit (Isait a.s.) mbi mishin dhe gjakun e tij dhe një seri e disa mrekullive, ngjarjeve dhe të fjalëve të shënuara në Ungjillin e katërt, ishin të panjohura për permblëdhësit e madje edhe për pjesën dërmuese të krishterëve, të cilët nuk e kanë parë atë së paku para disa shekujve.

Ungjilli i Katërt, gjithashtu, si çdo libër tjetër i Dhiatës së Re ishin shkruar në gjuhën greke e jo në atë arameje, e cila ishte gjuhë amnore e Jezuit (Isait a.s.) dhe e dishepujve të tij. Mbi këtë bazë, ne prapë jemi të ballafaquar me të njejtën vështirësi që hasëm në te kur ne shtjelluam temën "Eudokia" e Sh. Llukës³⁶ në të cilin thuhet: "Çfarë ishte fjala apo emri që e ka përdorur Jezui (Isai a.s.) në gjuhën e tij amtare për të treguar atë që Ungjilli i katërt e ka përkthyer fjalën "Paraclete", e cila është shndërruar në fj. "Ngushëllues" në të gjitha verzionet e Ungjillit?

Para se ta shqyrtojmë etimologjinë dhe domethënien e vërtetë të kësaj trajte joklasike apo më mirë të themi trajtës së shtrembëruar të fj. Paraclete, është e nevojshme të bëjmë një vështrim të shkurtër në një karakteristikë të veçantë të Ungjillit të Sh. Gjonit. Autorësia dhe autenciteti i këtij Ungjilli janë çështje të cilat kanë të bëjnë me një kritikë të lartë biblike, por është e pamundur të besohet se Profeti (Isa a.s.) mund të ketë shkruar këtë libër ashtu siç e kemi në këtë formë dhe me përmbajtje të tashme. Autori, qoftë Johanani (Gjoni-Jahja a.s.) bir i Zebedeut ose i tjetërkujt me atë emër, duket të jetë i njoftuar me doktrinën e dijetarit të shquar hebre dhe filozofit Philon lidhur me Logosin (Fjalën). Dihet mirëfilli se pushtimi i Palestinës dhe

³⁶ Shih *Islamic Review*, nr i Janarit 1930.

themelimi i Aleksandrisë nga mbreti Aleksandri i madh, për herë të parë hapi një epokë të re të kulturës dhe të qytetërimit. Atëbotë dishepujt e Moisiut (Musait a.s.) u takuan me ata të Epikurit dhe u bënë ndikim i fuqishëm i doktrinëve shpirtërore biblike në materializmin e paganizmit grek.

Arti grek dhe filozofia zuri të admirohet dhe të studiohet nga doktorët hebrenj të shkencës së drejtësisë si në Palestinë ashtu dhe në Egjipt ku ata kishin një komunitet të konsideruar. Depërtimi i mendimit grek dhe "*belle-lettres*" (veprave të shquara letrare) në shkollat hebraike tronditën priftët dhe njërëzit e shkolluar. Në fakt, gjuha hebraike ishte lënë aq pas dore sa që librat e shenjta lexoheshin në singogat aleksandriane në verzionin grek. Ky invadim me njohuri të huaj, si do qoftë i shtyri hebrenjtë të bëjnë një studim më të mirë lidhur me ligjin e tyre për ta mbrojtur nga shpirti i ri jo shpresë dhënës. Andaj ata u munduan të gjejnë një metodë të re për interpretimin e Biblës me qëllim që të krijojnë mundësinë për *riçasjen* dhe *riafrimin* e të vërtetave biblike me mendimin helen, ngase metoda e tyre paraprake e interpretimit tekstual të ligjit është vënë në dukje se është e pasuksesshme dhe e dobët të qëndrojnë karshi arsyes së shëndoshë të Platonit dhe të Aristotelit. Në të njëjtën kohë aktivitetet solide të hebrenjve dhe devocioni i thallë ndaj religjionit shpesh herë kanë shkaktuar ngritjen e xhelozisë dhe të urrejtjes ndaj grekëve përkundër vullnetit të tyre. Tashmë nën sundimin e Aleksandrit të madh, një prift egjiptian i quajtur Manetho, kishte shkruar shpifje apo përfolje kundër hebreizmit. Nën sundimin e Tiberiusit, gjithashtu, oratori i madh Apion i ringjalli dhe i helmoi ofendimet e Manethosë. Kësisoji kjo literaturë helmoi popullin, i cili në mënyrë mizore më vonë persekutoi besimtarët në një Zot të vërtetë.

Metoda e re ishte gjetur dhe përvetësuar për këtë arsye: ai ishte një interpretim alegorik i çdo ligji, mësimi, rrëfimi, e madje edhe në emrat e personazheve të mëdha mendonin se në ta fshihej mendimi i fshehtë, të cilin tentonin ta sillnin në dritë. Ky interpretim alegorik iu

mvesh padrejtësisht veti vendin e Biblës dhe ishte si një zarf që përmban në vete një sistem të filozofisë religjioze.

Pra, njeriu më i dalluar i cili personifikoi këtë skenë ishte Filoni, i cili ishte lindur në një familje të pasur hebraike 25 vjet para lindjes së Krishtit. Duke njohur mirë filozofinë e Platonit, ai shkroi veprën e tij alegorike në një stil të pastër dhe të harmonishëm grek. Ai besonte se doktrinat e shpalljes (hyjnore) mund të pajtoheshin me njohurinë dhe urtinë e lartë të njeriut. Ajo që ai vriste mendjen më së shumti ishte fenomeni i çështjeve të Zotit, Shpirti i pastër, me qeniet që jetojnë në tokë. Duke ndjekur teorinë e Platonit dhe "idetë" e tij ai shpiku një seri të ideve të ndërmjeme të quajtura "zanafilla e Perëndisë (Hyjit), të cilat i transformoi në engjëj, të cilët e lidhin Zotin me botën. Substanca fundamentale e këtyre ideve, Logosi (Fjala), përmbante urtinë supreme të krijuar në botë dhe shprehjen më të lartë të veprimit të shumëpritur.

Shkolla aleksandriane vijoi triumfin e hebreizmit ndaj paganizmit. Por, siç i vëren me të drejtë Rabini i madh Paul Haguenaer në libërthin e tij interesant nën titullin *"Manuel de Littérature Juive"* (f.24), ku thotë: "mais d'elle surgirent, plus tard, des systèmes nuisible à l'hébraïsme" se ai ishte vërtet një sistem i dëmshëm, jo vetëm për hebreizmin por gjithashtu edhe për krishterizmin!

Origjina e doktrinës së Logosit (Fjalës) duhet të gjurmohet, andaj, në teologjinë e Filonit dhe në librin e të Dërguarit Gjon ose të autorit të Ungjillit të katërt kushdo që të jetë ai që ka dogmatizuar teorinë e "ideve" të cilat shpërthyen së pari nga truri i ndritur i Platonit, siç vërehet në artikullin e parë të kësaj serie Fjala Hyjnore nënkupton Fjalën e Zotit e jo Zot Fjalës. Aftësia e të folurit është një atribut i një qenie racionale. Këtë atribut-cilësi e ka çdo njeri që flet por ajo vetë nuk është qenie racionale. Fjala Hyjnore nuk është e përhershme, ajo ka burimin, një *pikënisje*. Ajo nuk ekzistonte para fillimi përveç se potencialisht. Fjala (aftësia e të folurit) nuk është thelbi (esenca). Është gabim i rëndë për të provuar që të zëvendësohet çfarëdo atributi. Nëse

është e lejueshme të thuhet "Zoti Fjala, Zoti Dashuria, Zoti Hakmarrja, Zoti Jeta, Zoti Fuqia, e kështu me radhë? Unë mund të kuptoj mirë dhe të pranoj thirrjen e Jezuit (Isait a.s.) "Shpirti hyjnor" (RuhuLL-LLAH), atë të Moisiut (Musait a.s.) "Fjala hyjnore" (KelamuLL-LLAH), dhe atë të Muhamedit (a.s.) "I Dërguari i Shenjtë" (ResuluLL-LLAH), që do të thotë Shpirti i Zotit, Fjala e Zotit respektivisht i Dërguari i Allahut. Por unë kurrë nuk mund të kuptoj as mund ta pranoj se Shpirti ose Fjala, ose I Dërguari është person hyjnor që ka karakter hyjnor dhe njerëzor.

Tash do të fillojmë të vejmë në pah dhe të përgënjeshtrojmë gabimin e krishterëve lidhur me Paracletin. Në këtë artikull do të provoj të vë në dukje se Paraclete nuk është, siç beson kisha krishtere, Shpirti i shenjtë, e as që ka ai emër domethënien e "Ngushëlluesit" ose të "Ndërmjetësuesit: Në artikullin vijues, me emrin e Zotit, unë do të vej në dukje në mënyrë të qartë se nuk është ai "Paraclete" por "Periclyte", emër ky i cili saktësisht do të thotë "Ahmed", në kuptim të "më të shquarit, më të lavdruarit dhe më të nderuarit".

1.- Shpirt i shenjtë është përshkruar në Besëlidhjen e Re nga pikëpamja tjetër e jo si personalitet

Një studim i kujdesshëm në pasuset vijuese në Dhiatën e Re do t'i bind lexuesit se Shpirti i Shenjtë jo vetëm që nuk është personi i tretë i trinisë, por madje as që është ndonjë person i veçantë. Por "Paraclete" i paralajmëruar nga Jezu Krishti (Isai a.s.) është person i dalluar. Ky dallim fundamental në mes të dyve është argument vendimtar për të hedhur poshtë hipotezat e tyre sipas së cilave gjëja ai na qenka një qenie dhe person i njejtë.

a) Në Librin e Llukës Kap. XI. 13 Shpirti i shenjtë thuhet se është "dhunti" e Zotit. Kontrasti mes "dhuratave-dhuntive të mira", të cilat jipen nga prindët e dobët dhe Shpirti i shenjtë, i cili iu dhurua

besimtarëve nga Zoti, tërësisht përjashtojnë idenë e çdo personaliteti të shpirtit.

A thua mundemi ne me vetëdije dhe në mënyrë të saktë të vërtetojmë se Jezu krishti (Isai a.s.), kur ai bëri këtë kontrast të mësipërm, mendoi t'i mësojë dëgjuesit e tij se "Zoti At" dhuratën e "Zotit Shpirt të shenjtë ua dhuron "bijve" të Tij që jetojnë në tokë? A thua ka lënë ai ndonjëherë të kuptohet se ai ka besuar se personi i tretë i trinisë është dhuratë e personit të parë të trinisë? A mund të pranojmë ne me vetëdije se dishepujt kanë besuar se kjo "dhunti i **është ofruar njerëzve** nga Zoti i Gjithëfuqishëm? Vetë ideja e tillë myslimanin e shtie të rrënoqethet.

b) Në librin Letra e Parë e Korintasve kap. II. 12 ky shpirt i shenjtë është përshkruar në gjininë asnjëse "Shpirti nga Zoti". Sh. Pali thotë në mënyrë të qartë se Shpirti i cili është në trupin e njeriut e bën atë të dijë gjërat, të cilat i përkasin atij, kështu që Shpirti i Zotit e bën njeriun t'i di gjërat hyjnore (Letra e parë e Korintasëve I.11), Për këtë Shpirti i Shenjtë këtu nuk është Zoti, por pinjoll hyjnor, lidhje - ose medium përmes cilit Zoti *mëson, ndriçon dhe frymëzon* ata që Ai don Vet. Ai është thjeshtë një veprim i Zotit në shpirtin dhe mendjen njerëzore, Mësuesi, ndriçuesi dhe frymëzuesi nuk është *në mënyrë të drejtëpërdrejt* Shpirti por Vet Zoti. Unë kam vënë re se Philoni ishte student i filozofisë së Platonit dhe se ai është bërë filozof dhe platonist.

Sh. Pali flet qartë në pasusin e cituar, se shpirti i njeriut nuk mund ta shohë (të vijë te e vërteta) të vërtetën lidhur me Zotin, pa ndihmën e Shpirtit, frymëzimit dhe udhëzimit të Tij.

c) Prapë në Letrën e parë të Korintasve kap. VI.19 ne lexojmë se shërbëtorët e drejtë të Zotit quhen "tempulli i Shpirtit të shenjtë", të cilin ata "e kanë marrë nga Zoti". Këtu prapë Shpirti i Zotit nuk është pasqyruar të jetë *person* apo *engjëll*, por virtyt, fjalë ose fuqi dhe fe e Tij.

Që të dy trupi dhe shpirti i besimtarit të drejtë janë të krahasuar me tempullin e dedikuar për adhurim të Përjetëshmit.

d) Në Mesazhin drejtuar romakëve (VIII.9), ky shpirt i njejtë, i cili "jeton" brenda besimtarëve, në mënyrë alternative quhet "Shpirti i Zotit" dhe "Shpirti i Krishtit". Në këtë pasus fjala "shpirt" do të thotë thjeshtë besim dhe fe e vërtetë e Zotit, të cilën e proklamoi Jezui (Isai a.s.). Vërtet ky shpirt nuk mund të nënkuptojë krishterin ideal të Shpirtit të shenjtë dmth. një i tretë prej të treve. Ne muslimatët gjithmonë dëshirojmë të rregullojmë jetën tonë dhe të udhëzohemi në pajtim me shpirtin e Muhamedit (a.s.) duke mendua se me te ne kemi vendosur t'i jemi besnik fesë së Zotit në të njejtën mënyrë aq sa ishte Profeti i fundit, ngase shpirti i shenjtë në trupin e Muhamedit (a.s.) dhe në ate të Jezuit (Isait a.s.) dhe në trupin e çdo profeti tjetër nuk ishte tjetër pos Shpirtit të Allahut-lavdrua qoftë Emri i Tij i Shenjtë! Ky shpirt quhet i "shenjtë" për ta dalluar atë nga shpirti i papastër dhe i ligë i shejtanit dhe ushtrisë së tij dështuese. Ky shpirt nuk është person hyjnor, por është rreze hyjnore e cila ndriçon dhe shenjtëron popullin besimtar të Zotit.

e) Formula e Ungjillit "Në emër të atit, të birit dhe shpirtit të shenjtë" madje qoftë edhe autentike dhe e vërtetë e shkruar nga Krishti mund të akceptohet legjitimisht si formulë e besimit para themelimit formal të Fesë Islame, e cila është Mbretëria e vërtetë e Zotit në tokë. Zoti i Gjithëfuqishëm në cilësinë e Tij si Krijues është *Ati* i të gjitha qenieve, gjërave dhe i mendjes, por Ai nuk është *At* i një biri të caktuar. Orientalistët e dinë se fjala semite "**abb**" ose "**abba**", e cila përkthehet si "**at**" do të thotë njeri që lind apo bën frut ("**ibba**" = frute). Ky kuptim i fjalës është fare i kuptueshëm dhe përdorimi i tij është mjaft legjitim. Bibla shpesh herë përdorë emrin "At". zoti sipas Biblës në një rast thotë: "Izraeli është djali im i parë i posa lindur" dhe në vende tjera në Librin e Jobit ai quhet "at i shiut". Për shkak të keqpërdorimit të këtij emri hyjnor të Krijuesit nga krishterizmi,

Kur'ani nuk e përdorë atë. Sipas qëndrimit të pastër të besimit unitarian dhe mysliman dogma krishtere lidhur me lindjen e përjetëshme ose të gjeneratës së Djalit është blasfemi.

Sido që të jetë formula krishterë e pagëzimit autentike apo kallpe, unë besoj se një e vërtetë është e fshehur në të, ngase duhet pranuar se evangjelistët *kurrë* me përligjin përdorimin e tij në ndonjë ritual tjetër apo lutje ose mësim besimi përveç me rastin e Pagëzimit.

Kjo çështje është tejet e rëndësishme. Sh. Gjoni kishte paralajmëruar pagëzimin me Shpirtin e shenjtë dhe me zjarr që do ta bëjë Muhamedi (a.s.), siç pamë nga artikujt paraprak. Pagëzori imediat që është Vet Zoti dhe ndërmjetësi Biri i njeriut ose Barnasha sipas vizionit të Danielit, ishte e drejtë legjitime për të përmendur ata dy emra si kauzë e parë dhe e dytë dhe emrin e Shpirtit të shenjtë, gjithashtu, si *causa materialis* i "SibgatuLL-LLAHIT"! Pra emrin hyjnor at para keqpërdorimit të tij nga kisha ishte thirrur në mënyrë të drejtë. Në fakt, "SibgatuLL-LLAH" është lindje e re, një proces i krijimit drejt Mbretërisë së Zotit, e cila është Feja Islame. Pagëzori, i cili shkakton këtë regjenerim në mënyrë të drejtpërdrejt është Allahu. Të jesh i lindur me besim në Fenë Islame, të pajisesh me besim në një Zot të vërtetë është mirësi dhe dhunti më e madhe e "Atit të qiellit" siç thuhet në mënyrë evangjelike. Në këtë aspekt Zoti është në mënyrë të pakufishme më mirëbërës se një prind në tokë.

Lidhur me emrin e dytë në formulë "Biri", njeriu e ka vështirë ta dijë se si dhe kush është ky "bir"? I kujt është? Nëse Zotit i drejtohem me të drejtë si "At", atëherë njeriu bëhet kureshtar dhe merakoset të dijë se për *cilin* nga bijët e Tij të panumërt është fjala në formulën e pagëzimit. Jezui (Isai a.s.) na ka mësuar të lutemi "Ati *ynë* që je në qiell". Nëse ne jemi të gjithë të bijtë e Tij në kuptim të krijesave të Tij, atëherë, përmendja e fjalës "bir" në formulën e pagëzimit disi bëhet e pakuptimtë madje dhe qesharake. Ne dijmë se emri "Biri i njeriut" ose "Bar-Nasha" përmendet 83 herë në diskurset e Jezuit (Isait a.s.). Kur'ani *kurrë* nuk e quan Jezuin "bir i njeriut" por gjithmonë e quan "biri i Mejremës" (Marisë). Ai nuk mundi ta quan veten "bir njeriu"

ngase ai ishte vetëm "bir i një gruaje-nëne". S'ka kurrfarë lajthitje nga ky fakt. Njeriu mund ta bëjë - emërojë atë "biri i zotit" siç veprojnë disa marrëzisht, por ate kurrë nuk mund ta quajë "bir njeriu" nëse e beson ate të jetë pasardhës i Josifit (Jususfit a.s.) apo i ndokujt tjetër, e mbi këtë bazë e lidh me te gjurmën e paligjshmërisë.

Unë nuk di saktësisht, se si jam mësuar a bindur qoftë përmes intuitës, frymëzimit apo ëndrrës se emri i dytë në formulë është një shtrembërim qëllimkeq marrë nga "Biri i njeriu" respektivisht nga Bar-Nasha i Danielit (VII) andaj edhe nga "Periklytosi" (Paraclete) i ungjillit të Sh. Gjtonit.

Sa i përket Shpirtit të Shenjtë në formulë, ai nuk është personë e as shpirtë i veçant, por një agjension, fuqi, energji e Zotit me të cilën njeriu lindet dhe kthehet ne fe dhe e njeh vetëm një zot.

2. Ç'thonë etërit e hershëm të Nasarës (Krishterizmit) për Shpirtin e Shenjtë

a) Hermes (në Librin Ngjashmëria V. 5,6) me shprehjen "Shpirti i Shenjtë" nënkupton elementin hyjnor në Krishtin (Isain a.s.), dmth. birin e *krijuar* para të gjitha gjërave. Pa hyrë në një diskutim të panevojshëm, e ma mirë të themi të pakuptimt, se a e ngatërron Hermes Shpirtin e Shenjtë me Fjalën apo a është si element dallues që i takon Jezuit (Isait a.s.), pranohet se profeti i fundit (Muhamedi a.s.) ishte krijur para të gjitha gjërave, dmth. në fillim, dhe se Shpirti sipas besimit të Hermeasit nuk është person.

b) Justini i quajtur "Martiri" (100?-167? të e.s.) dhe Theofili (120?-180? të e.s.) me shprehjen "Shpirt" nganjëherë nënkuptojnë një trajtë të posaçme të manifestimit të Fjalës, e nganjëherë një atribut hyjnor, por kurrë nuk nënkuptojnë ndonjë preson hyjnor. Duhet kujtuar se këta dy etër dhe shkrimtarë grek të shek. II të e.s. nuk kanë pasur njohuri definitive dhe besim lidhur me Shpirtin e Shenjtë të trinisë të shek. të katërtë dhe shekujve që pasojnë.

c) Athenagorai (110-180 të e.s.) thotë se Shpirti i Shenjtë është një emërtim i Zotit që fillon nga Ai dhe kthimi është te Ai si rrezet e diellit (*Deprecatio pro Chritianis*, IX,X...). Ireneu (130-202? të e.s.) thotë se Shpirti i Zotit dhe Biri janë dy shërbëtor të zotit dhe se engjujt iu nënshtrohen atyre. Dallimi i madh mes besimit dhe konceptet e këtyre dy etërve të hershëm lidhur me Shpirtin e Shenjtë është tejet i qartë dhe se nuk ka nevojë për ndonjë koment të mëtejshëm. Është për t'u habitur se si dy shërbëtorët e Zotit, sipas deklaratës të një autoriteti siç është Ireneu, dy shekuj më vonë, të ngritën në dinjitet të Zotit dhe të shpallen dy persona hyjnorë në shoqëri me një Zot të vërtetë, nga i cili ata të dy ishin krijuar.

d) Nga etërit më të shquar dhe më të shkolluar para Këshillit të Nikës dhe nga apologjetikët e krishterë ishte Origeni (185-254) të e.s.). Autori i veprës *Hexepla* përshkruan personalitetin e Shpirtit të Shenjtë, por atë e trajton si krijesë të Birit. Krijimi i Shpirtit të Shenjtë nga Biri nuk mund jetë madje as në fillim kur Fjala-ose "Biri" u krijua nga Zoti.

Doktrina lidhur me Shpirtin e Shenjtë nuk ishte zhvilluar mjaft më 325 të e.s. Andaj dhe nuk u definua nga këshilli i Nikës. Vetëm më 386 të e.s. në Këshillin e dytë ekumenik të Konstantinopojës u shpallë teza sipas cilës ai është personi i tretë i besimit të trinisë, i të njejtës substancë dhe bashkëkohas me Atin dhe të Birin.

3. Fjala "Praclete" nuk nënkupton "Ngushëlluesin" ose "Mbrotjësën" dhe në të vërtetë kjo nuk është fare fjalë klasike. Ortografia greke e fjalës është *Paraklytos* e cila në literaturën kishtare është përkthyer me domethënie, njeri i thirrur për ndihmë, ndërmjetësues (*Fjalori greqisht, frengjisht*, autor Alexnadre). Njeriu nuk ka nevojë të shprehet haptas se është njohës i greqishtes sa për të mësuar se fjala greke që i përgjigjet fjalës "*Përkrahës moral*" ose "*ngushëllues*" nuk është shprehja "*paraclytos*" por "*paracalon*". Unë

nuk kam verzion grek të biblës (së shkruar në kohën e hershme), por më kujtohet fare mirë se fjala hebraike për shprehjen "Ngushëllues" është ("mnahe") që përdoret në Vajtimet e Jirmijes (I. 2,9,16,17,21 e tj.) është përkthyer *Parakaloon* nga folja *parakaloo*, cila do të thotë, ftoj, thërras, këshilloj, ngushëlloj, lutem, përlutem. Duhet vënë re se ekziston vokali i gjatë *alfa* pas bashkëtingëllores **kappa** në fjalën "*Paracalon*", i cili nuk është në fjalën "*Paraclytos*". Në frazën (Ai që na ngushëllon në të gjitha pikëllimet tona) është përdorur fjala "*paracalon*" e jo "*paraclytos*", e cila do të thotë "bëj thirrje, ju ftoj në punë". Këtu mund të citohen shumë shembuj tjerë.

Ekziston një fjalë tjetër greke për fjalën "përkrahës moral, ose ngushëllues" e cila është "*Parygorytys*" nga fjala "unë ngushëlloj".

Sa i përket domethënies tjetër të fjalës "ndërmjetës ose mbrojtës" e cila është dhënë në fjalën kishtarë "*Paraclete*", unë prapë insistoj në atë se fjala "*Paracalon*" e jo "*paraclytos*" mund të bart në vete një domethënie të ngjashme. Termi përkatës grek për fjalën "mbrojtës" është shprehja "*Sunegorus* dhe për termin "ndërmjetësues" ose "ndërmjetës" është "*Meditéa*".

Në artikullin tim të ardhshëm do të jap formën e vërtetë greke *Paraklytos* e cila është një shtrembërim, në mes tjerash, unë dëshiroj të korrigjoj një gabim të cilin e ka bërë dijetari freng Ernest Enan, në veprën e tij të famshme *Jeta e Krishtit*, në të cilën e interpreton "*Paracletin*" e Sh. Gjonit (XIV.16.7: Libri i parë i Gjonit II.1) si një "mbrojtës".

Ai citon trajtën siro-kaldiane "Peraklit" si shprehje kundërtëuese e fjalës "*Ktigra*" - "akuzues" që rrjedh prej fjalës *Kategorus*. Termi sirian përkatës që i përgjigjet fjalës ndërmjetës dhe ndërmjetësues" është "mis'aaja", por nëpër gjykata fjala "**Snighra**" (nga fj. greke *Sunegorus*) përdoret me kuptim të mbrojtësit. Shumë sirianë që nuk e njohin gjuhën greke fjalën "*Paraklita*" e marrin si formë të vërtetë arameje ose formë siriake "*Paraclete*" në verzionin e Pshitthas, e cila (sipas mendimit të tyre) përbëhet nga folja "*Parak*" - shpëtoj, ose çliroj nga dhe trajtën "*ita*" që do të thotë i mallkuar". Ideja sipas së cilës

Krishti (Isai a.s.) është "Shpëtimtar nga mallkimi i ligjit" andaj dhe vetë është "Paraklita" (Libri i parë i Gjonit II.1), mund t'i ketë shtyrë disa veta të mendojnë se fjala greke është në mënyrë burimore fjalë arameje, mu ashtu siç është fjala greke "Maran atha" në aramaisht është "**Márán Athí**" që do të thotë: "Po vjen Zotëriu ynë" (Libri i parë i Gjonit XVI.22), e cila duket se është një shprehje që përdoret në mesin e besimtarëve lidhur me ardhjen e Profetin të Madh të fundit. Fjala "**Márán Athí**" gjithashtu, e në veçanti formula e pagëzimit, përmban pika tejet të rëndësishme që nuk duhet të hidhen poshtë. Që të dy këto fjalë meritojnë një studim të veçantë dhe një parashtrim me vlerë. Që të dyja në vete përmbajnë shenja dhe treguesë, që përndryshe janë të favorshëm për krishterizmin.

Unë mendoj se kam dëshmuar deh argumentuar mjaft se fjala "Paraclytos" nga pikëpamja gjuhësore dhe etimologjike *nuk* ka domethënien e "mbrojtësit, ngushëlluesit apo të përkrahësit moral". Këtë e kam përshkruar gjetiu si "barbar", por unë tërhiqem nga ai përshkrim dhe atë do ta zavendësoj me shprehjen "i shtrembëruar ". Njeriu nga mosdija bën shumë gabime, ngase me shekuj latinët dhe evropianët injorantë e shkruanin emrin e Muhamedit (a.s.) "Mahomet", ate të Mushit "Moisiu". Andaj është një mrekull e vogël që disa meshtarë të vendosur krishterë apo njerëz të mësuar duhet ta kenë shkruar emrin e vërtetë në trajtën e shtrembëruar *Paraklytos*? Emri i parë ka domethënien e "më të shquarit, më të lavdruarit", por trajta e shtrembëruar nuk do të thotë gjë pos turpit të vazhdueshëm për ata të cilët e kanë kuptuar atë XIV shekuj, se ajo ka domethënien e mbrojtësit ose të ngushëlluesit.

VIII

"PERIKLYTOS" DO TË THOTË "AHMED"

"Dhe kur Isa, biri i Marisë tha: "O bijtë e Izraelit, vërtet unë jam i dërguar i Zotit i dërguar te ju, të vërtetë ligjin, i cili ishte shpallur para meje dhe t'ju ofrojë lajme të gëzuara për një të dërguar i cili do të vijë pas meje, emri i të cilit është Ahmed" (Kur'an Sureja e XI:VI.).

"Dhe unë do ta lus Atin dhe ai do t'ju dërgojë juve një periklytos tjetër, i cili do të mund të qëndrojë me ju përgjithëmonë" (Libri i Gjonit XIV.

("Unë do t'i lutem Atit që t'jua japë Ndihmësin (për të më zëvendësuar) Shpirtin e së Vërtetës që do të qëndrojë gjithmonë me ju", Ungjilli sipas Gjonit, kreu i XIV, rreshti 16, Bibla e përkthyer në gj. shqipe botim i vitit 1993).

Ekziston një paqartësi në fjalët që i atribuohen Jezuit nga Ungjilli i katërt. Aty thuhet sikur Periklytosi të ketë ardhë dhe të ketë shkuar disa herë dhe se "një Periklytos" tjetër do të dërgohet vetëm me kërkesën e Jezuit (Isait a.s.). Këto fjalë lënë poashtu përshtypjen se të dërguarit tashmë ishin njoftuar me këtë emër i cili në tekstin grek është përkthyer Periklytos. Mbiemri "një tjetër" që vjen pas emrit të huaj i cili është shqiptuar për herë të parë duket shumë i çuditshëm dhe tërësisht i tepërt. S'ka dyshim se teksti në fjalë është falsifikuar dhe shtrembëruar. Aty pretendohet se Ati do ta dërgojë Periklytin me kërkesën e Jezuit (Isait a.s.), përndryshe (mos ta kërkonte Jezui) Periklytosi kurrë nuk do të vinte! Fjala "lus, pyes" duket gjithashtu sipërfaqësore dhe me të padrejtë e pasqyron një fije arrogancë nga ana e Profetit të Nazaretit. Nëse duam të gjejmë kuptimin e vërtetë në këto fjalë, ne duhet ta korrigjojmë tekstin edhe t'i sigurojmë fjalë te vjedhura apo të shtrembëruara në këtë mënyrë:

"Unë do të shkoj (kthehem) te Ati dhe ai do t'ju dërgojë një profet tjetër, emri i të cilit do të jetë Periklytos, në mënyrë që ai të qëndrojë me

ju përgjithmonë". Pra me fjalët e shtuara të theksuara me shkronja italice, identifikohet si modestia e pacekur poashtu edhe karakteri i Periklytos.

Tashmë ne kemi parë se Periklyti nuk është Shpirti i Shenjtë, dmth. një person hyjnor, Xhebraili, apo cilido engjëll tjetër. Tash mbetet të vërtetojmë (dëshmojmë) se Periklyti nuk mund të ketë qenë ngushëllues e as mbrojtës mes Zotit dhe njerëzve.

1. Periklyti nuk është "Ngushëlluesi" e as "Ndërmjetësuesi". Ne kemi treguar në tërësi pumundësinë materiale për të zbuluar domethënien më të vogël të fjalës "ngushëllues" dhe të fjalës "ndërmjetës". Krishti (Isai a.s. nuk përdorë fjalën "Parakalon". Përveç tjerash, madje edhe nga pikëpamja religjioze dhe morale, ideja e ngushëllimit dhe të ndërmjetësimit është e papranueshme.

a) Bindja sipas cilës vdekja e Jezuit (Isait a.s.) në kryq besimtarët i ka shpëtuar nga mallkimi i mëkatit burimor dhe se shpirti i tij, mirësia dhe prania e Eukaristit do të jetë përherë me ta, që mos t'i lë ata të kenë nevojë për ngushëllim e as për të ardhur fare ndonjë ngushëllues. Në anën tjetër po të kishin ata nevojë për ndonjë ngushëllues, atëherë që të gjithë supozimet dhe pretendimet krishtere lidhur me fljimin në kryq bien në ujë. Në fakt gjuha e Ungjillëve dhe ajo e atyre mesazheve tregojnë në mënyrë eksplicite se ardhja e dytë e Jezuit (Isait a.s.) nëpër ré ishte e pashmangshme. (Mateu XVI. 28: Marku IX.1: lluka IX.27: Gjoni I" II.18: 2 Timoteu II.1: 2 Selanikasit II.3, etj).

b) Ngushëllimi kurrë nuk mund të kthejë dëmshtëpërlimin për gjërën e humbur. Të ngushëllosh njerium, i cili ka humbur të pamit, pasurinë, djalin ose poziten, asnjëra nga këto gjëra të humbura nuk mund t'i kthehen. Premtimi sipas të cilit Zoti, pasi të ketë shkuar Jezui (Isait a.s.), do të dërgojë një ngushëllues, do të tregonte një kollaps të tërësishëm të të gjitha shpresave për triumfin e Mbretërisë së Zotit. Premtimi sipas të cilit do të vijë ngushëlluesi vë në pah të mbajturit zi

dhe vajtimin i cili natyrisht te dishepujt do të shkaktonte zhgënjim nëse jo edhe dëshprim. Ata nuk kishin nevojë për ngushëllues për mjerimet dhe pikëllimet e tyre, por kishin nevojë për një luftëtar fitimtar për ta shkatërruar shejtanin dhe fuqinë e tij, një njeri që do t'u jipte fund trazirave dhe persekutimeve të tyre.

c) Ideja për dërgimin e një "ndërmjetësuesi" mes Zotit dhe njeriut është edhe më e papranueshme se sa dërgimi i një "ngushëlluesi." Nuk ka ndërmjetësues absolut mes Krijuesit dhe krijesave. Njësia e Allahut është "ndërmjetëse" e jonë absolute. Krishti i cili këshilloi masën e vet që t'i luten Zotit fshehtas, të hyjnë në kthinë dhe të mbyllin derën e pastaj të falen, ngase vetëm nën kushte të tilla "Ati" i tyre i qiellit do të (dëgjojë) pranojë lutjet e tyre dhe atyre do t'u dhurojnë mirësinë dhe ndihmën, të gjitha këto nuk do t'u premtounin atyre ndonjë ndërmjetës. Si të pajtohemi me këtë kontraditë?

d) Të gjithë besimtarët, në lutjet e tyre, ndërmjetësojnë për njëri tjetrin, profetët dhe engjujt e bëjnë të njejtën gjë. Është detyrë jona të përlutemi për mëshirën e Zotit, për falje (të mëkateve) ndihmë për vetën tonë si dhe për të tjerët. Por Zoti nuk është i detyruar ose i obliguar për të pranuar ndërmjetësimin (lutjen) e cilitdo njeri nëse Ai nuk do. Po të akceptonte Allahu ndërmjetësimin e shërbëtorit të Tij të shenjtë Muhamedit (a.s.) të gjithë (njerëzia) burra dhe gra do të kalonin në Fenë Islame.

Unë do t'i isha më se mirënjohës personit përmes të cilit ndërmjetësim mua do t'më faleshin mëkatet dhe do të arrija qetësinë shpirtërore. Por unë do t'ia kam frikën gjykatësit apo despotit, i cili më ka dërguar të një ekzekutor. Siç janë mësuar këta krishterë kur ata besojnë se Jezui (Isai a.s.) ndërmjetëson në dorën e djalhtë të Atit të tij për ta dhe njëkohësisht besojnë në një ndërmjetësues tjetër, i cili është inferior ndaj tij, i cili ulet në fron të të Gjithëfuqishmit! Kur'ani i shenjtë ndalon rreptësisht besimin, kredon në "shafi" apo ndërmjetës. Natyrisht, ne nuk e dimë me siguri, por është fare e kuptueshme se engjëjt e kaktuar,

shpirtërat e profetëve dhe ata të shenjtëve, janë të lejuar nga Zoti që t'u ofrojnë ndihmë dhe udhëzime atyre që janë nën patronazhën e tyre. Ideja mbi dërgimin e ndonjë avokati para gjyqit të Zotit, që gjëja do të kërkonte të mbrojtë rastin e klientëve të tij, do të ishte tejet mahnitëse, por ky është veprim i gabuar, ngase Zoti nuk është gjykatës njeri, që mund të bie nën ndikim të pasionit, injorancës, animit e tj. Myslimanët, besimtarët, kanë nevojë vetëm për edukim dhe ushtrim praktik të fesë. Zoti është i njoftuar për veprat e njerëzve dhe di çka ka në zemrat e tyre më mirë se engjujt dhe profetët. Në mënyrë konsekuente nuk ka nevojë për ndërmjetës në mes Perëndisë dhe krijesave.

e) Besimi në ndërmjetës rrjedh nga besimi i flijimit, nga shtazët e djegura priftëria dhe nga kuzhina e bestytnive masive. Ky besim i shpie njerëzit në adhurim të varrit dhe imazheve të martirëve. Ky ndihmon në rritjen e ndikimit dhe të dominimit të priftit dhe meshtarit. Njerëzit i lë të paditur për gjërat hyjnore. Ai lë një ré të dendur të një errësire - shtrese të menjëhershme në atmosferën shpirtërore mes Zotit dhe shpirtit të njeriut. Pastaj ky besim frymëzon njerëzit, të cilët për hir të madhërisë së tyre të pretenduar që ndijnë ndaj Zotit dhe për të kthyer njerëzit nga religjionet e ndryshme, në fe të tyre, grumbullojnë një shumë të madhe të hollash formojnë misione të përgaditore për këtë qëllim dhe ndërtojnë banesa-vila për zotërinj, por në zemër caku kryesor të këtyre misionarëve janë agjentët politikë të qeverive të tyre përkatëse. Shkaku i vërtetë i katastrofës që u ndodhi aramejve dhe grekve si dhe kaldiano-asirianve në Turqi dhe Persi duhet të jetë kerkuar në udhëzimet mashturore dhe revolucionare të dhëna nga të gjitha misionet e huaja në Lindje. Në të vërtetë besimi në ndërmjetës ka qenë gjithmonë burim i abuzimit, fanatizmit, persekutimit, i injorancës e shumë veprimeve të shëmtuara.

Pasi që u vërtetua se shprehja "Paraclete" e cituar në Ungjillin e Sh. Gjonit, nuk nënkupton e as mund të ketë domethënie të "ngushëlluesit" ose "të mbrojtësit, e as ndonjë kuptim fare dhe se kjo është një trajtë e

shtrembëruar nga fjala "Periklytos", tash do të fillojmë të tregojmë domethënien e vërtetë të kësaj fjale.

2. Fjala Periklytos etimologjikisht dhe tekstualisht do të thotë "më shquari, më i famshmi dhe më i lavduari. "Unë për burim timin e marr fjalorin greqisht-frëngjisht të Alexandrit në të cilin fjala "periklytos" shpjegohet kështu: "Qu'on peut entendre de tous les côtés; qu'il est facile l'entendre. Très célèbre" e tj.,= Perikleitos, très célèbre, illustre, glorieux; = Periklejs, très célèbre, illustre, glorieux" që rrjedh nga folja "Kleos"-glorire, renommée, célébrité". Ky emër i përbërë është i formuar nga parashtesa "peri" dhe "kleotis" kjo e fundit (kleotis) rrjedh nga trajta e foljes "madhëroj, lavdroj". emrin të cilin po e shkruaj me shkronja të anglishtes "perikleitos" ose "Periklytos" (lexo perikleitos ose Periklitos), saktësisht do të thotë atë që emri Ahmed nënkupton në gjuhën arabe, dmth. më i shquari, më i madhëruari dhe më i nderuari. E vetmja vështirësi që duhet të zgjidhet dhe të tejkalohet është të zbulohet emri burimor semit që e ka përdorur Jezui (Isai a.s.) qoftë në gjuhën hebreje apo aramishte.

a) Fjala siriake "Pshittha", ndërsa shkruhet "Parakleita" as në fjalor nuk jep kuptimin e saj. Por në verzionin biblik latin ajo përkthehet "ngushëllues" apo "ngushëllimtar". Mos gabofsha forma arameje duhet të ketë qenë "**Mhamda**" ose "**Hamída**" e cila i përgjigjet shprehjes arabe "**Muhamed**" ose "**Ahmed**" dhe fjalës greke "Periklyte".

Interpretimi i fjalës greke në kuptim të ngushëllimit nuk nënkupton se vetë emri Periklyte është ngushëllues, por duhet kuptuar si bindje dhe shpresë në premtimin e dhënë se ai do të vijë "për t'i ngushëlluar të krishterët e hershëm". Shpresa se Jezui (Isai a.s.) do të vijë prapë në madhërim para shumë pjesëtarëve të tij "që e kanë shijuar vdekjen" ata i ka zhgënjyer dhe i ka përqëndruar të gjitha shpresat e tyre të presin ardhjen e Periklytit.

b) Citati i shpallur i Kur'anit ku thuhet se Jezui (Isai a.s.) bir i merjemës (Marisë), i ka thënë popullit të Izraelit **"se po ju sjell lajme të gëzueshme për një të dërguar, i cili do të vijë pas meje dhe emri i tij do të jetë Ahmed"**, është dëshmia më e fortë se Muhamedi (a.s.) ishte vërtet profet dhe se Kur'ani vërtet është shpallje hyjnore. Ai kurrë nuk do ta kishte ditur se fjala "Periklyte" nënkuptonte emrin Ahmed po mos të ishte frymëzuar dhe mos të kishte marrë shpallje hyjnore. Kjo fjali e cituar në Kur'an është burimore decisive dhe përfundimtare, ngase domethënia tekstuale e emrit të përmendur grek i përgjigjet saktësisht emrave Ahmed dhe Muhamed pa fije kontestimi.

Në të vërtetë Engjulli Xhebrail ose Shpirti i shenjtë duket se ka dalluar formën pohore nga ajo superiore e cila nënkupton saktësisht emrin **Muhamed dhe Ahmed**.

Është për t'u mahnitur që ky emër kurrë nuk i ishte dhënë asnjë personi më parë dhe se për mrekulli ky është ruajtur për më të shquarin dhe më të lavdruarin Profet të Allahut! Ne kurrë nuk hasim në ndonjë grek që mban emrin e Perikleitosit (ose Periklytos), e as ndonjë arab që ka emrin Ahmed (para ardhjes së Muhamedit a.s. v. përkthyesit.). Në të vërtetë na ishte njëfar atinasi i famshëm që quhej Periklejs, që do të thotë "i shquar" e tij. pra ky emër nuk ishte në shkallën superiore.

c) Është fare e qartë nga përshkrimi i Ungjillit të katërt se emri Periklyte është emër i personit të caktuar, shpirt i shenjtë i krijuar, i cili do të vijë dhe do të qëndorjë në trupin e njeriut për ta kryer dhe realizuar punën e mrekulluar, e cila i është caktuar nga Zoti, të cilën asnjë njëri, duke përfshirë këtu Moisiun (Musain a.s.) dhe Jezuin (Isain a.s.) dhe cilido profet tjetër, kurrë nuk e kishte kryer atë.

Ne natyrisht nuk mohojmë se dishepujt e Jezuit (Isait a.s.) patën pranuar Shpirtin e Zotit, dhe se ata që përnjëmend e kishin ndërruar besimin e Jezuit (Isait a.s.) ishin shenjtëruar me Shpirtin e shenjtë, dhe se një numër i konsideruar i krishterëve unitarianë kishin çuar jetë të shenjtë dhe të drejtë. Ditën e pesëdhjetë të shpirtërave, dmth. dhjetë ditë pas ngritjes së Jezu Krishtit, shpirti i Zotit zbriti te dishepujt dhe

besimtarët tjerë që numroheshin njëqind e njëzt persona, në formë të gjuhëve të zjarrit (Veprat e Apostujve II) dhe ky numër, i cili kishte marr Shpirtin e shenjtë në formë të njëqind e njëzet gjuhëve të zjarrit u rrit në tre mijë shpirtëra të cilët ishin pagëzuar, por ata nuk u vizituan nga flaka e Shpirtit të shenjtë. Me shprehjen "Shpirti i shenjtë nëse nuk përshkruhet definitivisht si një personalitet, ne ate mund të kuptojmë si fuqi, mirësi, dhunti, veprim dhe frymëzim të Zotit. Jezui (Isai a.s.) ka premtuar se do të vijë kjo dhunti dhe fuqi hyjnore për të frymëzuar ndriçuar, forcuar dhe mësuar masën e tij, por ky Shpirt ishte krejtësisht tjetër nga "Periklyte", i cili vetëm arriti ta kryej punën e madhe, të cilën Jezui (Isai a.s.) dhe profetët para tij nuk ishin autorizuar dhe të pajisur me fuqi për ta kryer atë.

d) Krishterët e hershëm të shekullit të parë dhe të dytë u mbështetën më shumë në gojëdhana se sa në shkrime lidhur me religjionin e ri. Papiasi dhe të tjerët i takonin kësaj kategorie. Madje edhe në kohën e dishpujve, disa sekte, pseudo-krishterët, antikrishtët dhe mësuesët e rrejshëm e ndan kishën veç e veç (Libri i parë i Gjonit II.18-26; 2 Selanikasit II.1-2; Letra e dytë e Pjetrit II,III.1; Gjoni 7-13; Letra e parë e Timoteut IV.1-3; Letra e dytë e Timoteut III.1-13; etj.). "Besimtarët" këshillohen dhe ftohen t'u përmbahen dhe t'i binden traditës dmth. mësimëve gojore të dishepujve. Këta të ashtuquajtur sekte heretike, siç janë gnostikët, apollonianët (besimtarët që besojnë në Zotin Apollo) zot i urtisë dhe i artit të shkrimit), docetistët³⁷ dhe të tjerë duket se nuk kanë besim në fabula, legjenda dhe në pikëpamje ekstremiste lidhur me sakrificën dhe fjalën e mëkateve (shpëtimit) nga ana e Jezuit, siç përmbajnë disa shkrime fabuloze të cilat përmendën në Ungjillin e Llukës (I.1-4). Njëri prej heretikëve të një sekti të caktuar, emri i të cilit më ka dalë prej kujtese, aktualisht i pandehur-supozuar emrin e tij "Perikleitos" pretendon se është "më i lavdruari" profet që e ka

³⁷ Docetizëm (dosetizëm) - besim i kundërshtuar si herezi në krishterizimin e hershëm, sipas të cilit Krishti duket se ka pasë vetëm trup njerëzor dhe ka vuajt dhe ka vdekur i gozhdur në kryq. Decetist - përfaqësues i decetizmit.

paralajmëruar Jezui (Isai a.s.) dhe shumë vijues të tij. Po të ishte ndonjë Ungjill autentik i aprovuar nga Jezu Krishti apo nga të gjithë dishepujt e tij, nuk do të kishte aq sekte në numër të konsideruar, të cilët që të gjithë janë në kundërshtim me përmbajtjen e librave që përbëjnë Besëlidhjen e Re ekzistuese apo librat jashtë saj. Ne mundemi të nxjerrim përfundimin në mënyrë të sigurtë nga veprimet e pseudo-Periklytit se krishterët e hershëm "Shpirtin e shenjtë" e kanë konsideruar se është një person dhe Profet i fundit.

3. Andaj s'ka fije dyshimi se me fjalën "Periklyte" aludohet në Muhamedin (a.s.) dmth. Ahmedin. Këta dy emra, njëri në greqisht dhe tjetri në arabisht, saktësisht kanë të njejtën domethënie dhe që të dy kanë domethënien "më i shquari, më i lavdruari, mu si fjala "Pneuma" dhe "Ruh" që nuk nënkuptojnë as më pak e as më shumë se Shpirt në të dy gjuhët. Ne kemi vënë në dukje se përkthimi i kësaj fjale me domethënie "ngushëllues" apo "mbrojtës" është i papranueshëm dhe i gabuar. Forma e përbërë e fjalës Parakalon rrjedh nga folja e përbërë nga prefiksi (parashtesa) Para-kalo, por fjala Periklyte rrjedh nga fjala Peri-kluo. Dallimi është aq i qartë si loti. Pra, të egzaminojmë tiparet e Periklytit, të cilat mund të hasen vetëm në emrin Ahmed - Muhamed.

a) Muhamedi (a.s.) vetëm e zbuloi tërë të vërtetën lidhur me Zotin njësinë e Tij, Fenë dhe korrigjoi përfoljet dhe shpifjet e këqija të shkruara që besoheshin kundër Atij dhe kundër shumë robërve të Tij. Thuhet se Jezui (Isai a.s.) ka thënë lidhur me Periklytin se ai "është Shpirt i së Vërtetës" dhe se ai "do të sjellë dëshmi" lidhur me karakterin e vërtetë të Jezuit (Isait a.s.) dhe të misionit të tij (Gjoni XIV. 17; XV.26). Në diskurset dhe fjalimet e tij, Jezui (Isai a.s.) flet për paraekzistimin e shpirtit të tij (Gjon VIII.58; XVII.5, etj.). Në Ungjillin e Barnabës, thuhet se Jezui (Isai a.s.) ka folur shpesh herë për madhërinë dhe shkëlqimin e shpirtit të Muhamedit, të cilin e kishte parë. S'ka dyshim se Shpirti i të Dërguarit të fundit ishte krijuar një kohë të gjatë para Ademit (a.s.). Andaj Jezui (Isai a.s.), duke folur lidhur me te, natyrisht do ta shpallte ate

dhe do ta përshkruante si "Shpirt i së Vërtetës". Ky ishte si Shpirt i së Vërtetës që ua tërhoqi vërejtjen krishterëve pse ata kanë ndarë njësinë e Zotit në tre persona (trini) ngase ata kishin ngritur Jezuin (Isain a.s.) në dinjitet të Zotit dhe të "birit" të "Zotit" dhe se kishin shpikur të gjitha llojet e bestytive dhe risive. Ky ishte ai Shpirti i Vërtetë që i vuri në dukje mashtrimet e çifutëve dhe të krishterëve kur ata kishin shtrembëruar Librat që u ishin shpallur. Ai dënoi hebrenjtë për shpifjet e tyre që i kishin bërë ndaj moralit të Marisë (Merjemës) se bekuar dhe ndaj lindjes së djalit të saj Isait (Jezuit). Ky ishte ai Shpirt i së Vërtetës që vuri në pah të drejtën e lindjes (trashëgimisë) së Ismailit a.s., pafajësinë e Lutit a.s. Sylejmanit a.s. dhe të shumë profetëve tjerë të vjetër dhe pastroi emrat e tyre nga çfamësia dhe nga akuza të mveshura për gjëja veprat e tyre të turpshme që ua bënë atyre falsifikuesit çifutë. Ky ishte ai Shpirti i së Vërtetës, gjithashtu, që dëshmoi lidhur me Jezuin e vërtetë, të cilin e përshkruante si njeri, profet dhe shërbëtor të Zotit dhe ua bëri të pamundur të gjithë besimtarëve myslimanë të mos bëhen idhujtarë, magjitarë dhe besimtarë në shumë zotëra tjerë pos të vetmit Allah.

b) Në mes tipareve kryesore të Periklytit-Shpirtit të së Vërtetës, kur të bashkohet me trupin e "Birit të njeriut" është ai Ahmedi që do ta pastrojë botën (njerëzimin) nga mekatet (Gjoni XVI.8,9). asnjë shërbëtor i Allahur, qoftë mbreti si Davidi dhe Sholomo (Davudi a.s. dhe Sylejmani a.s.), apo ndonjë profet si Abrahami (Ibrahimi a.s.) dhe Moisiu (Musai a.s.) nuk e ka kryer këtë punë të rëndë të ndëshkoj njerëz për mekatet, (e bëra) kur ua dha grushtin e fundit, me vendosmëri, entuziazëm dhe kurajo të pashoqe si Muhamedi (a.s.). Çdo shkelje e ligjit është mëkat, por idhujtaria është nënë dhe burim i tij. Ne bëjmë mëkat ndaj Zotit kur ne e duam një objekt më tepër se sa Ate, por adhurimi i cilitdo objekti tjetër ose qenie tjetër krahas Zotit është idhujtari, apo punë e shëmtuar dhe neglizhencë e tërësishme e Zotit, apo thënë shkurt mëkat në përgjithësi. Të gjithë njerëzit e Zotit ndëshkuan fqinjët e tyre dhe njerëzit për mëkate, por jo edhe "botën" siç veproi Muhamedi (a.s.) Ai jo vetëm që çrrënjosi idhujtarinë në Siujdhesën arabe gjatë jetës së tij, por ai

gjithashtu i dërgoi emisarë **Chasroes (Kisras) Parvizit** dhe **Heraklitit**, sovranëve të dy perandorive më të mëdha - të Persisë dhe Romës dhe Mbretit të Etiopisë-Habeshiut, Qeveritarit të Egjiptit dhe disa mbretërve tjerë dhe emirëve, duke i ftuar ata të gjithë që ta pranojnë Fenë Islame dhe te largohen nga idhujtaria dhe besimet e kota. Muhamedi (a.s.) filloi pastrimin e besimit me pranimin e fjalës së Zotit, dmth. me citimin e rreshtave të Kur'anit, pastaj me anë të predikimit, mësimit dhe ushtrimit të Fesë së Vërtet. Por kur pushteti i errësirës- idhujtaria e kundërshtoi ate me armë, ai tërhoqi shpatën dhe ndëshkoi armikun jobesimtar. Ky ishte zbatim i urdhërit të Zotit (Danieli VII). Muhamedi (a.s.) u pajis nga Zoti me fuqi dhe iu dhurua pushteti për të themeluar Mbretërinë e Zotit dhe që të bëhet Princi dhe Kryekomandanti i parë nën emrin "Mbret i Mbretërve dhe Zotëri i Zotërinjëve".

c) Vetia tjetër karakteristike nga heroizmi i Periklytit-Ahmedit (a.s.) është se ai do t'ia tërheq vërejtjen botës për mirësjellje dhe gjykim të drejtë (loc.cit.- në një pjesë të cituar). Interpretimi i fjalisë "të drejtësisë-të drejtëve, ngase unë po shkoi te Ati im" (Gjoni XVI. 10) e cila i mvishet Jezuit (Isait a.s.) se e ka thënë, është e pakuptueshme dhe e paqartë. Kthimi i Jezuit (Isait a.s.) te Zoti është dhënë si njëri nga arsyet për ndëshkimin e botës (pastrimin e besimit të njerëzimit) me ardhjen e Periklytit. A thua pse ashtu dhe kush ndëshkoi botën mbi atë bazë? Çifutët besuan se ata gozhduan dhe vranë Jezuin dhe nuk besuan se ai u ngrit dhe u transferua në qiell. Muhamedi (a.s.) ishte ai që ndëshkoi dhe dënoi ata për pabesinë e tyre. "Thuaju o Muhamed hebrejve jobesimtarë: **Ata nuk e kanë mbytur ate; por Zoti e ka ngritur ate (në qiell) te Ai** "Kur'an IV.158). Të njejtat ndëshkim iu nënshtruan krishterët të cilët besuan dhe ende besojnë se ai vërtetë është gozhduar dhe mbytur në kryq, e ata imagjinojnë si të ishte Zot apo bir i Zotit. Në këtë Kur'ani iu përgjigjet kështu: **Megjithatë ata (çifutët) nuk e prenë atë as e kryqëzuan, por çështja atyre iu bë dyshimtë**". (IV:157). Disa besimtarë në Jezuin që në fillim të krishterizimit hedhën poshtë tezën sipas të cilës, gjëja, Jezui na qenka munduar në kryq gjër në vdekje, por ata pohojnë se

njëri nga vijuesit e tij (të pabesë) i quajtur Juda Iscariot, apo ndonjëri si ai është kapur dhe gozhdur në vend të Jezuit (Isait a.s.) Korintasit, basilidianët, korpokracianët dhe shumë sekte tjera e kishin të njejtën pikëpamje. Unë e kam shqyrtuar këtë çështje të kryqëzimit në tërësi në punimin tim të titulluar "**Inxhijl ve Selijb**" (Ungjilli dhe kryqi), nga i cili vetëm një vëllim u botua në turqisht mu në prag të Luftës së madhe. Kësaj teme do t'ia kushtoj një artikull. Kësi soji veprimi me vend që ka bërë Ahmedi ndaj Jezuit, ishte të deklarojë në mënyrë autoritative se ai (Jezui-Isai a.s.) ishte RuhuLL-LLAH" - Shpirt i Zotit dhe se ai vetë nuk ishte gozhdur as mbytur; se ai ishte qenie njerëzore madje dhe i dërguar i shenjtë dhe i dashur i Zotit. Kështu duhej kuptuar në mënyrë të drejtë Jezuin lidhur me personalitetin e tij, misionin, transferimin e tij në qiell. E ky mision përfundoi faktikisht nga ana e të Dërguarit të Allahut.

d) Veçoria më me rëndësi e Periklytit është ajo se ai do të ndëshkonte botën (njerëzimin) në bazë të Gjykimit "ngase princi i kësaj bote do të gjykohet (merret në pyetje) (Gjoni XVI.11). Mbreti apo princi i kësaj bote ishte djalli (Gjoni XII.31, XIV.30), ngase bota (njerëzimi) i nënshtrohej ngasjeve të tij. Unë duhet t'ua tërëhjek vëmendjen lexuesëve të mi që ta shqyrtojnë kapitullin e VII të Librit të Danielit, i cili është shkruar në **aramaisht ose në dialektin babilonas**. Aty ai e ilustron se si "fronet" (Kursawan) dhe "gjykimi" (dina) janë vendosur, dhe se "librat" (sifrin) ishin hapur. Në gjuhën arabe "fjala" **dinu- Ed-dijn** si në gjuhën aramaishte "**dina**" do të thotë gjykim, por kjo është përgjithësisht e përdorur në kuptim të fesë. Përdorimi i shprehjes së Danielit "**Dina**" në Kur'an si shprehje me domethënie të gjykimit dhe të fesë, kjo është një çështje më me rëndësi. Sipas mendimit tim, kjo është shenjë e drejtëpërdrejtë dhe dëshmi e së vërtetës të cilën ia ka zbritur i njeiti Shpirt i shenjtë apo Xhebraili, Danielit, Jezuit (Isait a.s.) dhe Muhamedit (a.s.) Muhamedi (a.s.) nuk do të mundte të falsifikojë apo të fabrikojë këtë edhe po të ishte filozof i dalluar si Aristoteli. Gjykimi i përshkruar me të gjitha madhështitë dhe madhërimet ishte organizuar për të gjykuar djallin në formë të Bishës së katërt, i cili tmerrohet nga Gjykatësi

Suprem- i Përhershmi. Atëherë dikush u paraqit si "biri i njeriut" (kabarinish) ose Barnasha, i cili u paraqit te i Gjithëfuqishmi, u pajis me fuqipushtet, nder dhe mbretëri të përhershme dhe u caktua ta mbysë Bishën dhe të themelojë Mbretërinë e Popullit të të shenjtëve të të Më të Lartit.

Jezu Krishti nuk u caktua për ta shkatërruar Bishën: ai hoqi dorë nga çështjet politike, i pagoi tatim Cezarit dhe iku kur ata dëshiruan ta kurorëzojnë mbret. Ai deklaroi në mënyrë të qartë se prijësi i kësaj bote po vjen: ngase Periklyti do ta çrrënjos kultin e neveritshëm të idhujtarisë. E tërë kjo ngjarje e paralajmëruar u krye nga Muhamedi gjatë pak viteve. Islami është Mbretëri dhe Gjykatë ose Fe. Ajo ka Librin (Kodin) e Ligjit-Kur'anin e shenjtë. Zotin e ka si Gjykatës dhe Mbret Suprem, e Muhamedin a.s. si hero ngadhnjimtari i bekimit dhe i madhërisë së përhershme!

e) "Shenja e fundit, por jo më e parëndësishmja e Periklytit, është ajo se ai nuk do të flasë gjë për vete, por çfarëdo që dëgjon ai, për atë do të flet dhe do t'ju tregojë gjëra për të ardhshmen (Gjoni XV.13). Nuk ka asnjë shkronjë, e as një fjalë të vetme ose koment të Muhamedit (a.s.) apo të shokëve të tij të devotshëm dhe të shenjtë që është shkruar në Kur'anin e madhërisëm. E tërë përmbajtja e tij është Fjalë e shpallur e Zotit. Muhamedi (a.s.) shqiptoi, e lexoi Fjalën e Zotit ashtu siç e dëgjoi kur ia lexoi Engjëlli Xhebrail dhe e njehta dhe u shkrua nga njerëzit besimtarë të shkolluar. Fjalët, thëniet dhe mësimet e profetit, anipse të shenjta dhe udhëzuese, nuk janë Fjalë të Zotit dhe ato quhen "Ahadith" ose Fjalë a vepra të pëlqyera të tij (të Muhamedit a.s.-pos atyre të quajtura "hadithe kudsije" të cilëat janë fjalë të Allahut -vrejt e përkthyesit).

A nuk është ai, atëherë, qoftë sipas këtij përshkrimi, Periklyti i vërtet? A mund të na tregoni ju neve një person tjetër përveç Ahmedit, i cili posedon këto cilësi konkrete, morale dhe praktike, shenja dhe veti dalluese të Periklytit? Jo, ju nuk mundeni.

Mendoj se kam folë mjaft për Periklytin dhe këtë temë do ta përfundoj me një ajet nga Kur'ani: **"Unë ndjek vetëm ate që më është shpallur, as jem gjë më tepër pos një paralajmërues i hapët. (XIV:9).**

IX

"BIRI I NJERIUT", KUSH ËSHTË AI?

Kur'ani i shenjtë e paraqet Isain (a.s.) (Jezu Krishtin) e vërtetë si "Bir i Merjemës (Marisë) edhe ungjillët e Shenjtë gjithashtu na e prezentojnë atë si "Djalë të Marisë", por mjerisht Ungjilli i cili ishte shkruar në tabelat e bardha të zemrës së Jezuit dhe iu dërgua dishepujve dhe pjesëtarëve të tij gojarisht, për fat të keq u shtrembërua menjëherë me një masë të mitit dhe të legjendës. "Biri i Marisë (Merjemës) bëhet "Bir i Jozefit (Jusufit a.s.), i cili ka vllazër dhe motra³⁸.

Më pas ai bëhet "Bir i Davidit" (Davudit a.s.)³⁹, "Bir i njeriut"⁴⁰. "Bir i Zotit"⁴¹ i Vetmi "djalë"⁴²; "Krishti"⁴³ dhe "Qingj"⁴⁴.

Para shumë vitesh e kam vizituar Holin Exter në Londër. Atëbotë isha prift katolik; *desha apo s'desha* mua më paraprinë drejtë Holit ku një mjek i ri filloi të predikojë, në takimin e Asociacionit Krishter për të rinj. "Unë po e përsërisë atë të cilën shpesh herë e kam thënë", - tha mjeku, dhe vazhdoi, "Jezu Krishti ose duhet të jetë si person siç pandeh në Ungjill ose duhet të jetë mashtruesi më i madh që ka parë bota ndonjëherë!" Kurrë nuk e kam harruar këtë thënie dogmatike.

³⁸ Mateu XIII.55,56; Marku VI.3;III.31; Lluka II.48; VIII.19-21; Gjoni II.12; VII.3,5; Vep. e apostujve I.14; Letra e I Korintasve IX.5; Letra e Galatasve I.19; Letra e Judës I.

³⁹ Mateu XXII.42; Marku XII.35; Lluka XX.30; IX.27;XXI.9; Letra e Apostujve XIII.22,23; Apokalipsi V.5; Letra Romakëve XV.12; Letra Hebrenjve VII.14, etj.

⁴⁰ Afër 83 herë në diskurset e Jezuit është përsëritur ky emërtim.

⁴¹ Mateu XIV.32, XVI.16; Gjoni XI.27; Veprat e Apostujve IX.20; Letra e I e Gjoni IV.15; V.5; Letra Hebrenjve I.2,5, etj.

⁴² Gjoni V.19,20,21,23,24,26, etj. dhe në formulën e pagëzimit, Mateu XXVIII.19; Gjoni I.34, etj.

⁴³ Matt.XVI.16, dhe shpesh në letrat e apostujve.

⁴⁴ Gjoni I.29,36 dhe shpesh në librin e shpalljes-relevatës.

Ajo që deshi ai të thotë është se Jezui ose është "Bir i Zotit" ose mashtruesi më i madh. Nëse njeriu akcepton hipotezën e parë atëherë ai është krishter pjesëtar i besimit të trinisë, por nëse e akcepton hipotezën e dytë atëherë njeriu është çifut jobesimtar. Por ne që nuk i akceptojmë asnjërën nga këto pohime, natyrisht jemi myslimanë unitarianë. Ne myslimanët nuk mund të akceptojmë asnjërin nga titujt që i janë atribuar Jezu Krishtit (Isai a.s.) në kuptimin të cilin kishat dhe shkrimet e tyre të paqëndrueshme pretendojnë t'ia përshkruajnë. As është ai "Bir i Zotit" as është "Biri i njeriut", ngase po të lejohej të quhet Zoti "At", atëherë jo vetëm Jezui (Isai a.s.) por edhe çdo profet tjetër dhe besimtar i drejtë është në veçanti "bir i Zotit". Në të njëjtën mënyrë, po të ishte Jezui përnjëmend bir i Josefit Zdrukthëtarit dhe të kishte katër vëllezër dhe disa motra siç pandehin Ungjillët, atëherë pse vetëm ai të pranojë këtë emër të çuditshëm si "Bir i njeriut" i cili është emrim i zakonshëm për çdo qenie njerëzore?

Do të dukej se këta priftër meshtarë, teologë dhe apologetikë krishter kanë logjikën e posaçme të arsyes së tyre dhe një prirje të posaçme për mistere dhe absurditete. Logjika e tyre nuk njeh medium as dallim të termeve dhe asnjë ide të definuar të titujve dhe emrimeve që ata i përdorin.

Ata kanë një shije për lakmi për të dhënë deklarata të papajtueshme dhe kontradiktore, të cilat vetëm ata mund t'i gallbërojnë si vezët e ziera.

Ata mund të besojnë pa hezituat fare se Maria (Merjemi) ishte virgjine dhe grua, se Jozefi ishte bashkëshort i saj, se Xhejmsi, Josi, Simoni dhe Juda ishin kushërinjë të Jezuit (Isait a.s.) dhe vëllezër të tij, se Jezui është "Zot" i përsosur dhe njeri i përsosur, "Bir i Zotit", "Bir i njeriut", "Qengji" dhe "Bir i Davidit (Davudit a.s.), që të gjithë këta (këto emërtime) janë një person i vetëm dhe i njëjtë! Ata ushqehen me doktrina heterogjene dhe kontradiktore, të cilat i përfaqësojnë këta terma të përmendur, si gurmanë me oreks siç ua ka ënda proshuten dhe vezët për mëngjes. Ata kurrë nuk ndalen për të menduar dhe peshuar mendjen në objektin që ata e adhurojnë. Ata adhurojnë

kryqin dhe të Gjithëfuqishmin mu si të ishin duke puthur kamën e përgjakur të vrasësit të vëllaut të tyre në praninë e babait të tyre!

Unë nuk mendoj se është madje vetëm një krishter në dhjetë milionë, i cili ka mendim të saktë apo njohuri të definuar lidhur me origjinën dhe domethënien e vërtetë të fjalës "Bir i njeriut". Të gjitha kishat dhe komentatorët pa përjashtim do të na tregojnë se termi "Bir i Zotit" nënkupton emërimin "Bir i Njeriut" ose "Barnashën" nga urtësia, duke mos ditur kurrë se Librat apokaliptike hebraike, në të cilat zemra dhe shpirti i Jezuit dhe i dishepujve të tij besuan, kanë paralajmëruar jo një "Bir Njeriu", i cili do të jetë i butë, modest që nuk do të ketë plang për ta futur kokën e tij, të jetë dorëzuar në duart e keqbërësve dhe të vritet, *por* ai do të jetë njeri i fuqishëm me një fuqi të jashtëzakonshme për të shkatërruar dhe shkapërderdhur shpendët grabiçare dhe bishat mizore, të cilat shkyenin dhe çfarosnin delet e tij dhe qengjat! Çifutët të cilët dëgjuan Jezuin (Isain a.s.) duke folur për "Birin e Njeriut" kuptuan fare mirë se *për* kë ishte fjala.

Jezui (Isai a.s.) nuk e ka shpikur emrin "Barnasha", por atë e ka huazuar nga Librat apokaliptike hebraike. Libri (vepra e) Enochut me titull "Këngët e sibilave"⁴⁵ "Supozimet e Moisiut" dhe Libri i Danielit, etj. Pra të elaborojmë origjinën e titullit "Barnasha" ose të "Birit të njeriut".

1. "Biri i Njeriut" është Profeti i Fundit, i cili themeloi "Mbretërinë e Paqës", çliroi njerëzit besimtarë të Zotit nga robëria dhe persekutimet e pushteteve idhujtare të djallit. Titulli "Barnasha" është shprehje simbolike për të dalluar Shpëtuesin e popullit të Zotit, i cili është përfaqësuar (emëruar) si dele, ndërsa popujt tjerë idhujtarë të tokës nën emrat specifikë të shpendëve të ndryshëm grabiçarë, bisha të egra dhe shtazë brerëse.

⁴⁵ Sibyl (sibile, sybylle, fr) njëri nga dhjetë profetët e akceptuar që besoheshin në vende të ndryshme në botën antike (si në Babiloni, Egjipt, Greqi dhe Itali).

Profeti Jehezkeli është gjithmonë i drejtuar nga Zoti "Si Beni Adem" dmth "Bir i Njeriut" (apo i Ademit) në kuptim të Bariut të Deleve të Izraelit. Ky profet ka gjithashtu edhe disa pjesë apokaliptike në këtë libër. Në vizionin e tij të parë me të cilin fillon librin e tij profetik, ai krahas fronit të Zotit të Gjithfuqishëm nga safiri, sheh edhe "Birin e njeriut"⁴⁶. Ky "Bir njeriu" i cili është përmendur disa herë si gjithëherë në praninë e Zotit dhe mbi vendin e shenjtë (ku janë shërbëtorët e Zotit me krih) nuk është vetë Jehezkeli.⁴⁷ Ai është "Barnasha" profetik dhe Profet i fundit i cili ishte caktuar për të shpëtuar popullin e Zotit nga duart e jobesimtarëve *këtu në këtë rruzull tokësor e jo gjetiu!*

a) "Biri i njeriut sipas "Apokalipsës" së Enochut (ose Henohut)

S'ka dyshim se Jezu Krishti (Isai a.s.) ishte shumë i njohur me Letrën e Galatsve të Enohut, dhe besonte se atë e ka shkruar patriarku i shtatë nga Ademi, ngase Juda "vëllau i Xhejmsit" dhe "shërbëtor i Jezu Krishtit", që është vlla i Jezuit, beson se Enohu ishte autor i vërtetë i veprës që e mban emrin e tij.⁴⁸ Ekzistojnë disa fragmente të shpërndara të kësaj "Apokalipse" të mrekulluar të ruajtura në citatet e shkrimtarëve krishterë të hershëm. Ky libër humbi një kohë të gjatë para Photiusit. Ishte fillimi i shekullit të fundit kur kjo vepër e rëndësishme u gjet në Kanunin e Librave të cilat i takonin kishës abesinite, dhe e cila u përkthye nga etiopishtja në gjuhën gjermane nga Dr. Dillmani, me fusnota dhe shpjegime⁴⁹ dhe i tëri përmban njëqind e dhjetë kapituj të një gjatësie unike. Autori përshkruan rënien e engjujve, tregëtinë e tyre të paligjshme me bijat e njerëzve duke lindur një racë të viganëve, të cilët shpikën të gjitha llojet e dinakërive dhe njohurive të dëmshme. Rritja e veseve dhe gjërave të

⁴⁶ F Ezek. i.26

⁴⁷ Ezek.X.2.

⁴⁸ Juda (Letra e Judës) I.14. Në Ungjillët ai është përmendur si njëri nga të katër vëllezërit e Jezuit, Mateu XIII.55,56 etj.

⁴⁹ Ky është përkthyer nga anglishtja nga një prift irlandez me emrin Laurence

shmtuara gjer në atë masë sa që i Gjithëfuqishmi i ndëshkon ata të gjithë me përmbytje. Ai gjithashtu përmend dy udhëtimet në qiell dhe nëpër tokë duke u shoqëruar dhe udhëzuar nga engjujt e mirë, (ai përshkruan) misteritë dhe çudirat që ka parë në të. Në pjesën e dytë, e cila është përshkrimi i Mbretërisë së Paqes, "Biri i njeriut" i zë mbretët në vllug të jetës së tyre epshore dhe i fut në ferr.⁵⁰ Por ky libër i dytë nuk i takon asnjë autori dhe padyshim se është shumë i shtrembëruar nga duart krishtere. Libri (apo pjesa) tretë përmban disa mendime kurioze të zhvilluara astronomike dhe fizike. Pjesa e katërt paraqet një pikëpamje apokaliptike të racës njerëzore që nga fillimi i Ditëve Islame, të cilat autori i titullon "Kohrat Mesiane" në dy parabola simbolike apo më mirë të themi alegorike. Një ka i bardhë del nga toka pastaj një mëshqerrë e bardhë i bashkohet atij. Ata të dy lindin dy vjeta: njërin të zi e tjetrin të kuq. Kau i zi e vret dhe e ndjek të ziun. Pastaj ai takohet me një mëshqerrë dhe të dytë lindin disa vjeta ngjyrë të zezë gjersa lopa e lë kaun e zi dhe niset për të kërkuar të kuqin dhe pasi që nuk e gjen pllet dhe bërtetë zëshëm. Kur paraqitet kau i kuq ata propagojnë sojet e veta. Natyrisht kjo parabolë transparente simbolizon Ademin (Ademin a.s.) Havën, Kainin (Kabilin), Hevelin (Habilin) Shethin (Shitin a.s.) etj. deri te Jakubi pasardhësi i të cilit është i përfaqësuar nga "togu i deleve" si popull i zgjedhur i Izraelit. por pasardhësi i vëllaut të tij Essau dmth., edomitët përshkruhet si lozë e derrave të egër. Në parabolën e dytë tufa e deleve shpesh herë shqetësohet, atakohet, shërndahet dhe vritet nga bishat dhe shtazët tjera mishngrërëse, por "dashi" galant reziston me kurajo të madhe dhe guxim. Atëbotë, "Biri i njeriut" i cili është zoti apo pronari i vërtetë i tufës vjen për të shpëtuar tufën e tij.

Një studiues jo-mysliman kurrë nuk mund të shpjegojë vizionin e sufistit ose të parashikuesit. Ai do të pasqyrojë, siç veprojnë të gjithë njerëzit, vizionin e Makabëve dhe të Mbretit Antiohus Epifanes në mes të shekullit të dytë para e.s., atëbotë kur "Çlirimtari" vjen me një

⁵⁰ *Enoh XVI. 4-8.*

shkop apo skeptër të madh me të cilin godit dhathtas dhe majtas shpezë dhe bisha duke bërë një plojë të madhe gjaku në mesin e tyre, toka hap gojën e saj dhe përtyp ata në të, e të tjerët (që nuk janë goditur) ikun. Pastaj shpatat iu shpërndahen deleve, e kau i bardhë atyre iu prinë në paqe dhe siguri të përsosur.

Sa i përket librit të pestë, ai përmban këshilla religjioze dhe morale. Tërë vepra në formën e tashme pasqyron tregime, të cilat vejnë në dukje se ajo është shkruar më vonë se 110 vjet para e.s. në dialektin burimor aramaik nga një çifut palestinez. I tillë është mendimi i *Enciklopedisë Frënge*.

Kur'ani i madhëruar Enohun (Enoch) e përmend vetëm nën mbiemrin e tij "Idris" - trajtë e arabishtes e emrit aramaik "Drisha" duke qenë nga e njehta kategori e emrave si emrat "Iblis" dhe "Blisa" ("**Emri "Iblis" është trajtë arabe e emrit aramaik "Blisa" - epitet i cili i është dhënë djallit, e ky emër do të thotë "I Mavijosri"**). Emri "Idris" dhe "Drísha" nënkuptojnë një njeri të shkolluar dhe erudit, emra këta nga folja "deresh" (arabisht "derese"). Në tekstin kur'anor thuhet: "**Dhe kujto Idrisin në të njejtin libër, ngase ai ishte vetëm njeri dhe një profet, dhe Ne e ngritëm atë në një vend të lartë.**" (XIX).

Komentatorët myslimanë El-Bejdavi dhe Xhelalud-dini duket se e dijnë se Enohu kishte studiuar astronominë, fizikën dhe aritmetikën, se ai ishte i pari që shkroi me penë dhe se emri "Idris" simbolizon një njeri më shumë njohuri dhe kështu vjenë në dukje se Apokalipsa e Enohut (Idrisit a.s.) nuk kishte qenë e humbur në kohën e tyre.

Pas mbylljes së Kanonit të librave hebraike në shekullin e katërt ose ashtu diku para e.s. nga "Anëtarët e Sinagogut të Madh" i cili ishte themeluar nga Ezra dhe Nehemija, gjithë literatura e shenjtë ose religjioze krahas asaj që është përfshirë brenda Kanonit, quhej Apokryfa⁵¹ dhe u hoqën nga Bibla hebreje nga një kuvend i çifutëve të

⁵¹ Apocrypha (apocryphus. - sekret jo kanonik; libra të përfshirë në verzionin grek para-krishter të Biblës, dhe verzionit latin, por të përjashtuar nga kanonat hebraike dhe protestane të Dhiatës së Vjetër.

shkolluar dhe të devotshëm, prej të cilëve i fundit ishte "Simeoni i Drejtë", i cili vdiq më 310 para e.s. Pra në mes këtyre librave *apokryfike* janë të përfshirë dhe këta: Apokalipsa e Enehut (Idrisit a.s.), e Barukhit, Moisiut (Musait a.s.) e Ezras dhe Këngët e Sibilave, të shkruara në mes kohës së makabëve pas shkatërrimit të Jerusalemit nga Titusi. Duket të jetë fare *a la mode* (në modë) që nga sagat hebreje të hartohet literaturë apokaliptike dhe religjioze nën emrin e një personazhi të shquar të antikës. Apokalipsa në fund të Dhiatës së Re, e cila mban emrin e Gjonit të Shenjtë nuk përjashtohet mundësia të jetë një marifet i vjetër hebraiko-krishter. Dhe nëse "Juda- vëlla i Zotit" mund të besojë se "Hanohi i shtati nga Adami" ishte vërtet autor i njëqind e njëzet kapitujve, që e përmbajnë këtë emër, atëherë nuk është çudi që Justin Martiri, Papiasi dhe Eusebiusi do të besonin në autorësinë e Mateut dhe të Gjonit në këtë tekst.

Sido qoftë qëllimi im nuk është për të kritikuar autorësinë ose të zgjerojë komentet mbi këto shpallje enigmatike dhe misterioze, të cilat ishin shkruar nën rrethana tejet të mundimshme dhe të vështira në historinë e popullit çifut, por për të dhënë një njoftim mbi origjinën e këtij mbiemri "Bir i Njeriut" dhe për të hedhur pak dritë në domethënien e tij. Libri i Enohut, gjithashtu si apokalipsa e kishave dhe Ungjillët, flet për ardhjen e "Birit të njeriut" për ta çliruar popullin e Zotit nga armiqtë e tij dhe këtë vizion e ngatërron me Gjykimin e fundit.

b) Shpallja e Dhjetë Profetëve të akceptuar, e cila u shkrua pas rënies së fundit të Jerusalemit nga ushtria romake, thotë se "Biri i njeriut" do të paraqitet dhe do të shkatërrojë Perandorinë romake, të çlirojë besimtarët e besimit në një Zot. Ky libër ishte shkruar së paku tetëdhjetë vjet pas Jezu Krishtit.

c) Tashmë ne kemi dhënë një ekspozitë të "Birit të njeriut" kur shqyrtuam verzionin e Danielit⁵² sipas të cilit ai (Barnasha) prezantohet te i Gjithëfuqishmi dhe pajiset me fuqi për ta shkatërruar Bishën romake. Kësi soji vizionet në "Supozimet e Moisiut" në Veprën e Baruhit (Barukhit) pak a shumë në mënyrë të ngjashme me pikëpamjet dhe parashikimet e tyre me ato të përshkruara në "Veprat apokaliptike" të sipërshënuara të gjitha unanimisht përshkruajnë çlirimtarin e Zotit si "Barbasha" ose "Biri i njeriut", për ta dalluar nga "Përbindshi", ngase ky i pari është krijuar në imigj të Zotit e ndërsa ky i fundit është transformuar në figurë të shejtanit.

2. "Biri i Njeriut" në shkrimet apokaliptike nuk mund të jetë Jezu Krishti (Isai a.s.).

Ky mbiemër "Biri i Njeriut" është apsolutisht i papërshtatshëm për birin e Marisë (Merjemës). Të gjitha pretendimet e të ashtuquajturëve "Ungjillë", të cilat e paraqesin "Qengjin" e Nazaretit që se si i zë mbretërit në vllugun e jetës së tyre ephshore dhe t'i hedhë në ferr⁵³ mangësia e çdo pjesë e autencitetit dhe largësia (kohore) që e ndan nga "Biri i njeriut", i cili marshon më masa të mëdha engjujsh nëpër re drejtë fronit të të Përjetëshmit, është më e madhe se sa globi ynë tokësor nga planeti i Jupiterit. Ai mund të jetë "bir njeriu" dhe "mesia" siç ishte çdo mbret hebraik dhe prift i lartë, por ai *nuk* ishte "Bir i Njeriut" apo "Mesia" të cilin profetët hebrenjë dhe hartuesit e shkrimeve apokaliptike e kishin paralajmëruar. Hebrenjtë kishin plot të drejtë që ia hedhin poshtë atë titull dhe atë detyrë. Ata me siguri gabonin pse mohonin profecinë e tij dhe kriminelin që shkaktoi derdhjen e gjakut të tij të pafajshëm, siç besojnë ata dhe krishterët.

"Asambleja e Sinagogut të Madh" pas vdekjes së Simeonit të drejtë më 310 para e.s., u zëvendësua me "Sanhedrinën", president i së cilës e kishte mbiemrin "Nassi" ose Princ. Është për t'u habitur se "Nassi" i

⁵² Libri i Danielit, VII. Lexo artikullin "Muhamedi në Dhiatën e Vjetër, "Islamic Review" nr. i nëntorit 1938.

⁵³ Enoch X/VI. 4-8.

cili shpalli aktgjykimin kundër Jezuit duke thënë: të shkatërrohet⁵⁴ qoftë ai edhe profet"⁵⁵ Nëse ai ka qenë profet, si ishte e mundur që ai mos ta njohë misionin profetik ose karakterin mesian të "*Mesiasë*"?

Pra, këtu janë arsyt kryesore pse Jezui nuk ishte "Biri i njeriut" e as Mesia apokaliptik.

a) Profeti i Zotit nuk është i autorizuar të profetizojë lidhur me vetën si personazh i një epoke të ardhshme ose të paralajmërojë riinkarnacionin e tij dhe kësaj soji të paraqes veten si hero në një dramë të madhe të botës. Jakovi (Jakubi a.s.) ka paralajmëruar ardhjen e të "Dërguarit të Allahut"⁵⁶ ndërsa Moisiu (Musa a.s.) për një profet, i cili do të vijë pas tij me ligj dhe këshilloi Izraelin që t'i "bindet atij"⁵⁷ Hagai kishte paralajmëruar Ahmedin⁵⁸ Malahi predikoi ardhjen e të "Dërguarit të Besëlidhjes" dhe të Elijahut⁵⁷. Por asnjëri nga këta profet nuk paralajmëruan lidhur me ardhjen e dytë të tyre veç e veç në botë. ajo që është tejet abnormale në rastin e Jezuit është se ai është krijuar të pretendojë që të identifikohet me "Birin e njeriut", megjithatë ai është i paaftë të veprojë në shkallën më të vogël punën që "Biri i njeriut" të paralajmëruar pritej ta përfundojë! T'u deklarosh çifutëve nën kërcënimin e darave të Pilatit se ai është "Bir i njeriut" pastaj ai (Biri i Njeriut) të paguajë kontribut (tatim) Cezarit dhe më pas të rrëfesh se "Biri i njeriut" nuk kishte ku ta fusë kokën": e mandej të shtyhet çlirimi i popullit nga zgjedha romake për një kohë të pacaktuar, kjo praktikisht do të thotë të tallesh me popullin e tij, e ata njerëz që i vejnë këto çështje të paqarta e të pasakta dhe ia atribuojnë Jezuit (Isait a.s.) si thënie të tij, ata bëhen vetë idiotë.

⁵⁴ Letra e Gjonit XI.50.

⁵⁵ Poaty,51.

⁵⁶ Libri i Zanafillës X/IX. 10 55

⁵⁷ Besëlidhja e Ripërtërirë XVIII.15

⁵⁸ Hagai II.7 57 Malahi III.1, IV.5

b) Jezui (Isai a.s.) e dinte më mirë se çdo njëri në Izrael e di se kush ishte "Biri i njeriut" dhe se çfarë ishte misioni i tij. Ai e kishte për detyrë për t'i rrëxuar nga froni mbretët e shfrenuar dhe t'i hedhë në zjarr të ferrit. "Shpallja e Baruhut" dhe ajo e Ezrasë - Libri i katërt i Esdras në verzionin latin të Biblës, flasin për ardhjen e "Birit të njeriut", i cili do të themelojë Mbretërinë e Paqes mbi gërmadhat e Perandorisë romake. Të gjitha këto shpallje apokrifike tregojnë mendimin e opinionit çifut lidhur me ardhjen e çlirimtarit të madh e të fundit, të cilin ata e quajnë "Biri i njeriut" dhe "Mesia". Jezui (Isai a.s.) nuk mund të ketë qenë i panjoftuar me këto shkrime dhe me këtë pritje të flakët të popullit të tij. Ai nuk mund t'ia atribuonte asnjërin nga këta dy tituj vetit në kuptimin sipas të cilit Sanhedrini - Gjykata e Lartë e Jerusalemit dhe Jahudizmi ia kishin atribuar atij, ngase ai *nuk* ishte "Biri i Njeriut" as "Mesia", sepse ai nuk kishte program (të hartuar) politik e as skemë (plan) sociale dhe se ai vetë ishte paralajmëruas i "Birit të njeriut", i "Mesiasë" - Adonit - Profet Çlirimtar, dhe Sulltan i kurorizuar i të gjithë profetëve.

c) Një shqyrtim kritik i emrit "Biri i Njeriut" që u përmend nga goja e Mësuesit (Isait a.s.) tetëdhjetë e tri herë, do të na shpjegë dhe duhet të na shpjegë në një konkluzion se ai kurrë nuk ia kishte mveshur atë (titull) veti. Në fakt ai shpesh herë e përmend këtë titull në veten e tretë. Pak shembuj do të mjaftonin për të na bindur ne, se Jezui (Isai a.s.) ka përmendur atë mbiemër te dikush tjetër, i cili duhej të paraqitej në të ardhmën.

(I) Një shkruar që është njeri i mësuar thotë: "Unë do të shkoj pas teje kudo që të shkosh". Jezui i përgjigjet "dhelprat kanë strofkat e tyre dhe zogjtë çerdhet e veta, por Biri i njeriut nuk ka ku ta mbështet kokën e tij për të pushuar.⁵⁹ Në rreshtin vijues ai nuk i lejon një shoku të tij të shkojë dhe ta varrosë babain e tij! Njeriu nuk mund të gjejë një

⁵⁹ Mateu VIII.20

shenjtor, at ose komentator ta ketë munduar kokën e vet apo aftësinë e tij logjike me qëllim që të gjejë kuptimin e vërtetë që e ngërthen në vete refuzimi i Jezuit që ai shkrues i mësuar të mos shkojë pas tij.

Po të kishte vend (strehimi) për trembëdhjetë vetë, ai me siguri do të siguronte një vend për katërmëdhjetë vetë gjithashtu. Përveç kësaj ai mund të ketë regjistruar atë në mes shtatëdhjetë vijuesëve që i ka pasur!⁶⁰ Shkruesi në fjalë nuk ishte një peshkatar injorantë si të bijtë e Zebedeut dhe Jonahut, por ai ishte shkollar dhe avokat i rryer. Nuk ka arsye për të dyshuar në sinqeritetin e tij. Ai ishte udhëzuar të besojë se Jezui ishte Mesia i paralajmëruar. Biri i njeriut, i cili në çdo çast mundte të tubojë turmat e mëdha qiellore dhe të hip në fron të pashëm të shkruesit dhe ia bëri thjeshtë me dije, se ai që nuk ka dy jarda katror terren ta mbështes kokën e vet për të pushuar, natyrisht nuk mund të jetë "Biri i njeriut"! Ai nuk ishte i ashpër ndaj shkruesit, por ai e këshilloi atë miradashtas që mos të mos humb kohën e tij në kërkim të shpresës së kotë.

(II) Thuhet se Jezui Krishti (Isai a.s.) ka thënë se "Biri i njeriut" "do t'i ndajë delet nga cjepët"⁶¹ "Fjala "dele" këtu simbolizon izraelitët besimtarë, të cilët do të hyjnë në Mbretëri, ndërsa fjala "cjepët" ka domethënien e çifutëve jobesimtarë të cilët iu bashkuan armiqëve të fesë së vërtetë dhe në mënyrë konsekuente u dënuan me shkatërrim. Vërtetë kjo ishte praktikisht ajo që e Apokalipsa e Enohut e kishte parathënë lidhur me "Birin e njeriut". Jezui konfirmoi thjeshtë shpalljen që e kishte pranuar Enohu dhe i dha karakter hyjnor. Ai vetë ishte dërguar për ta këshilluar delen (popullin besimatr) izraelite⁶² që të qëndrojnë besnikë ndaj Zotit dhe të pres me durim ardhjen e Birit të njeriut, i cili po vinte për të shpëtuar ata nga armiqtë e tyre. Por ai vetë *nuk* ishte Biri i Njeriut dhe asgjë nuk kishte të bëjë me botën politike,

⁶⁰ Lluca X.1

⁶¹ Mateu XXV.31 – 34

⁶² Mateu XV. 24

as me "dele" dhe as me "cjep", të cilët që të dytë e refuzuan dhe e përbuzën, pos një numri të vogël, të cilët e deshën dhe i besuan.

(III). Thuhet se Biri i Njeriut është "Zoti i Ditës së shtunë" dmth. ai kishte autorizim për ta anuluar Ligjin, i cili këtë ditë e kishte caktuar ditë të shenjtë (pushimi) nga ditët tjera të punës. Jezui ishte respektues i denjë i ditës së shtunë, në të cilën ditë ai e kishte zakon të merr pjesë në shërbesat fetare në Tempull ose në Sunagogë. Ai në mënyrë ekspresive urdhëron besimtarët të luten që kolapsi me rastin e shkatërrimit të Jerusalemit të mos ndodhë ditën e shtunë. Atëherë si mund të pandeh Jezui se është "Biri i njeriut", Zot i ditës së shtunë, ndërsa ai vetë ishte i obliguar ta respektojë atë dhe t'i përmbahet si çdo cifut?

Si guxon të pandeh t'ia atribuojë atë titull krenar veti dhe pastaj të paralajmërojë shkatërrimin e Tempullit dhe të kryeqytetit?

Ky dhe shumë shembuj tjerë tregojnë se Jezui (Isai a.s.) kurrë nuk do të mundte ta përvetësojë mbiemrin "Barnasha" për vete, por ai ia kishte atribuar atë Profetit të fuqishëm (pushtetshëm) të fundit, i cili përnjëmend i shpëtoi "delet" respektivisht hebrenjtë besimtarë dhe i shkatërroi apo i shpërndau jobesimtarët, anuloi ditën e shtunë si ditë pushimi a lutje: themeloi Mbretërinë e Paqes dhe premtoi se kjo fe dhe mbretëri do të zgjasë gjer në Ditën e Gjykimit.

Në eseun e ardhshëm ne do të tërheqim vëmendjen tonë në atë që të gjejmë të gjitha tiparet dhe cilësitë e "Birit të njeriut" në literaturën apokaliptike, të cilat tekstualisht dhe në tërësi janë hasur në të Dërguarin e fundit të Allahut, mëshira dhe shpëtimi i Zotit qoftë mbi të!

X

ME SHPREHJEN "BIRI I NJERIUT" APOKALIPTIK NËNKUPTOHET MUHAMEDI (A.S.)

Në artikullin tim paraprak unë vura në dukje se "Biri i Njeriut" i paralajmëruar në literaturën apokaliptike hebraike nuk ishte Jezui Krishti (Isai a.s.) dhe se Jezui kurrë nuk ka pandehur se është thirrur me atë emër, ngase po të ishte ai do të bëhej qesharak par arsye të masës së tij.

Kanë qenë vetëm dy drejtime të hapura për të: ose t'i denoncojë profecitë mesiane dhe vizionet apokaliptike lidhur me Barnashën si falsifikime dhe legjenda ose ti konfirmojë ato dhe njëkohësisht të kryej, nëse ishte ai personazh i lartë, detyrën e "Birit të njeriut" dhe të thotë:

"Ka ardhë "Biri i njeriut" të shërbej dhe jo të shërbehet" ose "Biri i njeriut" do t'i dorëzohet kryepriutit dhe mësuesëve të Ligjit ose të thotë: "Biri i njeriut" erdhi duke ngrënë dhe pirë (verë) me mëkatarët dhe tagrambledhësit dhe njëkohësisht të rrëfejë se ai ishte lypës që jeton nga aksionet bëmirëse dhe mikëpritja e të tjerëve, kjo do të thotë se ishte një ofendim për popullin e tij dhe popullin e atij vendi dhe për ndjenjat e shenjta fetare të tij! Të lavdrohet njeriu se ai ishte "Biri i njeriut" dhe se ka ardhë për të shpëtuar dhe përtërirë delen e humbur të Izraelit, por atij iu desht që të lë këtë shpëtim gjer në Gjykimin e Fundit e madje edhe atëherë të hidhet në flakë të përjetëshme, kjo do të thotë frustrim i të gjitha shpresave të atij populli të persekutuar, i cili vetëm ai në tërë njerëzinë kishte nderin të jetë populli që predikoi fenë dhe besimin në një Zot të vërtetë: e me këtë veprim ata përbuzën profetët dhe veprat apokaliptike të tyre.

A thua mund të pandeh Jezui se ai është bartës i atij titulli? A janë autorët e katër Ungjillëve hebrejë? A do të mund të besonte Jezui më vetëdije se vetë është ashtu siç pohojnë Ungjillët e rrejtshëm?

A do të mund të shkruante Jezui me vetëdije storie të tilla, të cilat janë shkruar me qëllim për të futur huti dhe humbur gjurmët e paralajmërimit mbi ardhjen e atij populli?

Natyrisht përgjigje tjetër pos asaj negative nuk mund të pritet në këto pyetje të shtrura. As Jezui e as shokët e tij kurrë nuk do të përdornin atë titull ekstravagant mes popullit që tashmë është i njohur me bartësin legjitim të atij mbiemri. Do të ishte analogjike që kurora e një mbreti t'i vëhet në kokë ambasadorit të tij, i cili nuk ka ushtri për ta proklamuar atë mbret. Ky do të ishte një uzurpim i çmendur i të drejtave dhe privilegjeve të Birit legjitim të njeriut. Mbi këtë bazë ai do të ishte një uzurpim i tillë i padrejtë nga ana e Jezuit (Isait a.s.) po të ishte i barabartë me pandehjen e epitetit të "Birit të njeriut" të rrejshëm" dhe kundërshtar i Krishtit!

Vetë imagjinimi i tillë i një veprimi të ngjashëm të guximshëm nga ana e Jezu Krishtit të Shenjtë më nxit që të revoltohem, me tërë qenien time. Sa më shumë që i lexoj këta Ungjillë aq më shumë bindem të besoj se ato, së paku në formën e tashmë dhe nga aspekti i përmbajtjes që kanë, janë më shumë fabrikime të autorëve tjerë se sa të çifutëve. Këta Ungjillë janë një ekuilibër ndaj veprave apokaliptike të hebrenjve, e në veçanti janë kundër-projekte ndaj këngëve të sibilave. Këto fabrikime mund të jenë bërë vetëm nga krishterët grekë, të cilët nuk ishin të interesuar të pretendojnë se janë nga bijtë e Abrahamit (Ibrahimit a.s.) Autorët e veprave të dhjetë profetëve të akceptuar të lënë anë më anë profetët hebregë si Enohu, (Idrisi a.s.), Sholomo (Sylejmani a.s.) Danieli dhe Ezra, emrat e sagave greke Hermes, Homeri, Orpheus (Orfeusi), Pythagoras, (Pitagora) dhe të tjerë në mënyrë evidente më qëllim që të bëjnë propagandë për religjionin hebreg. Këta libra ishin shkruar kur Jerusalemi dhe Tempulli (Mesxhidul Aksa ishin rrënuar, para ose pas botimit të Apokalipsës së Sh. Gjonit. Domethënia e Apokalipsës së dhjetë

profetëve të akceptuar është se Biri i njeriut hebre⁶³ ose Mesia do të vijë që të shkatërrojë Perandorinë e Romës dhe të themelojë fenë-besimin në një Zot të vërtetë për të gjithë njerëzit.

Ne mund të ofrojmë argumente të shëndosha për të verifikuar identitetin e "Birit të njeriut" vetëm me Muhamedin (a.s.) dhe këto argumente do t'i ndajmë si vijon:

Argumentet nga Ungjillët dhe Apokalipsat

Në pasuset më koherente (të logjikshme) dhe më të rëndësishme nga diskurset e Jezuit (Isait a.s.) ku paraqitën emrat: "Barnasha" ose "Bari i njeriut, në të nënkuptohet vetëm Muhamedi (a.s.) dhe profetizmi që përmbajnë ato vetëm nga ai është përmbushur tekstualisht. Në disa pasuse në të cilat thuhet se Jezui ka menduar se ai titull i takon atij, ata bëhen jokohorent, të pakuptimt dhe tejet të paqartë. Të marrim për shembull pasusin vijues: "Biri i Njeriut erdhi duke ngrënë dhe duke pirë dhe ata thanë; Veni re..."⁶⁴ Gjon Pagëzori ishte njeri që nuk pi pije alkoolike, ai shuante etjen vetëm me ujë, ushqej me karkaleca dhe mjaltë të egër. Ata thonin se ai ishte djallëzor, por a thua (çfarë ishte) *a mos ishte Jezui (?)*, sipas tyre, ai i cili ngrënte dhe pinte verë, ai pra ishte i njollosur si "shok i tagërmbledhësve dhe i mëkatarëve"! Të njollosish një profet pse agjëron dhe përkoret është një akt i jobesimit dhe i injorancës së madhe. Por të qortosh një person i cili pandeh se është i Dërguari i Zotit dhe merr pjesë në bankete të shpeshta të tagërmbledhësve dhe të mëkatarëve dhe ia ka ënda verën, kjo është akuzë e qartë ndaj sinqeritetit të atij personi që pandeh se është udhëheqës shpirtëror i njerëzimit. A thua mundemi ne myslimanët të besojmë në sinqeritetin e ndonjë hoxhe apo mulle kur ta shohim atë se si përziej me pijanecë

⁶³ Emri "hebre" në kuptimin e vet të gjërë përfshinë gjithë pasardhësit e Abrahamit, të cilët më pas ata pandehnin se i kanë emrat e stërgjyshëve të tyre si Ismailitë, Edomitë, Izraelitë etj.

⁶⁴ Mateu XI.19

dhe prostitute? A thua mund ta durojnë krishtërët një ndihmës famullitar apo prift me sjellje të ngjashme? Me siguri se jo. Udhëheqësi shpirtëror mund të ketë marrëdhënie me të gjithë llojet e mëkatarëve me qëllim që t'i kthejë në fe dhe t'i përmirësojë ata, me kusht që ai të jetë i pastër, që s'është gurman dhe është i sinqertë. Sipas këtij citati të posapërmendur, Krishti (Isai a.s.) pranon se sjellja e tij ka skandalizuar udhëheqësit religjiozë të këtij populli. Është e vërtetë se zyrtarët e Entit tatimor, të quajtur tagërmbledhës ishin të urrejtur nga çifutët e rëndomtë për shkak të detyrës së tyre. Kemi dëgjuar se dy "tagërmbledhës"⁶⁵ dhe një "prostitute"⁶⁶ si dhe "një grua e poseduar"⁶⁷ kishin pranuar fenë para Jezuit. Por tërë kleri dhe avokatët ishin njollosur me mallkime dhe anatema.⁶⁸ Të gjitha këto duken të ndërlukuara dhe të pabesueshme. Ideja ose mendimi sipas të cilit një Profet i shenjtë, aq i dëlirë dhe i pamëkate si Jezui (Isai a.s.) ia kishte ënda verën, se gjëja ai na i paska shndërruar gjashtë barela të ujit në verën më helmuese me qëllim që të bëjë budallaqe një shoqëri të madhe të musafirëve, që tashmë ishte të dehur në holin e dasmës në Kana⁶⁹ kjo praktikisht do të thotë atë ta paraqesish si një mashtrues dhe magjitar! Merre me mend një mrekulli të kryer nga kryesi i mrekullive para një fundërrie të pijanecëve! Ta përshkruash Jezuin si pijanec dhe të pangopur dhe një mik i një njeriu që nuk beson në Zot dhe pastaj t'i japish titullin "Biri i Njeriut", kjo do të thotë të mohosh të gjitha shpalljet që u janë shpallur hebrejve dhe vetë fenë.

Prapë, thuhet se Jezui ka thënë se "Biri i Njeriut" ka ardhë për të kërkuar dhe ta kthejë atë që ka humbur"⁷⁰. Natyrisht, komentatorët këtë pasus e interpretojnë vetëm në kuptimin shpirtëror. Pra, ai është mision dhe detyrë e çdo profeti dhe predikuesi fetar që të thërrasin

⁶⁵ Mateu dhe Zeharja (Mateu IX.9: Lluca XIX.1-11)

⁶⁶ Gjoni IV

⁶⁷ Maria Magdalena (Lluca VIII 2)

⁶⁸ Mateu XIII. etj.

⁶⁹ Gjoni II.

⁷⁰ Mateu XIII. 11, Lluca IX. 56; 10, etj.

mëkatarët që të pendohen për përdrejtësitë dhe amoralitetet e bëra. Ne pranojmë padyshim se Jezui (Isai a.s.) ishte dërguar që t'i largojë ata nga mëkatet e tyre dhe në veçanti t'i mësojë ata në mënyrë më të qartë lidhur me "Birin e njeriut", i cili duhej të vinte me fuqi (pushtet) dhe do të sjellë shpëtimin, që t'ua kthej atë që është humbur dhe të rindërtojë atë që është rrënuar, e jo vetëm kaq, por edhe të pushtojë e të shkatërrojë armiqtë e besimtarëve të vërtetë. Jezui (Isai a.s.) nuk do të mundte ta përvetësojë atë titull apokaliptik "Barnasha" dhe pastaj mos të jetë në gjendje të shpëtojë popullin e tij, Zaharen, një grua samaritane dhe disa çifut tjerë duke përfshirë dishepujt, të cilët ishin më së shumti viktimë më pas për shkak të tij. Ajo që është më se e mundur që ka thënë Jezui (Isai a.s.) është kjo fjalë: "Biri i njeriut" *do të vijë të kërkojë dhe të kthej atë që është humbur*, ngase Muhamedi vetëm, hebrenjtë besimtarë, si dhe arabët dhe besimtarët tjerë gjetën tërë atë që ishte humbur e pandreqshme dhe e shkatërruar - Jerusalemin dhe Mekken, të gjitha tokat e premtuara, shumë të vërteta lidhur me fenë e vërtetë, fuqinë (pushtetin) dhe mbretërinë e Zotit, paqen dhe bekimin që Feja Islame e ofron në këtë botë dhe në botën e ardhshme.

Ne nuk mundemi të gjejmë hapësirë për të paraqitur citime tjera të pasuseve numerike, në të cilat "Biri i Njeriut" paraqitet ose si subjekt (kryefjalë) ose si objekt apo kallxues fjalie. Por edhe një citim do të mjaftojë ku thuhet: "Biri i njeriut" do të dorëzohet në duart e njerëzve⁷¹ etj. dhe të gjitha pasuset ku ai është si subjekt e pasionit dhe vdekjes. Fjalë të tilla i janë mveshur Jezuit (Isait a.s.) nga një shkrimtar mashtrues jo-hebrej, me qëllim të shtrembërimit të të vërtetës lidhur me "Birin e njeriut" siç kuptohet dhe besohet nga hebrenjtë dhe t'i detyrojë ata të besojnë se Jezui i Nazaretit është Shpëtuesi triumfues apokaliptik, por që ai do të paraqitet vetëm Ditën e Gjykimit të fundit. Kjo ishte politkë dhe propagandë dinake për të ndërruar bindjen dhe krijuar bindje të re, e hartuar me qëllim për

⁷¹ Mateu XVI. 21; XVII. 12, etj.

hebrejët. Por mashtrimi u zbulua dhe hartues ishin krishterët hebrej që i takonin kishës e cila këta Ungjillë i konsideronte të jenë shpallje hyjnore. Por asgjë nuk do të ishte më neveritëse ndaj aspiratave nacionale hebreje e as për ndjenjë fetare se sa t'u paraqet njeriu atyre Mesianë e pritur, Barnashën e madh me personazhin e Jezuit, të cilin kryepiftërinjtë dhe të vjetrit e dënuan duke e kryqëzuar si mashtrues! Andaj është fare evidente, se Jezui *kurrë* nuk e ka përvetësuar për vete titullin "Biri i njeriut", por ate ai e ka rezervuar vetëm për Muhamedin (a.s.) Në vazhdim, lidhur me këtë, kemi disa argumente:

a) Apokalipsa hebreje titullin "Mesia" dhe "Biri i njeriut" ia atribuon ekskluzivisht Profetit të fundit, i cili do të lufton me Perandoritë e errësirës dhe do t'i mposht ato, pastaj do të themelojë Mbretërinë e Paqes dhe do të sjellë Dritën në tokë. Kësi soji këta dy tituj janë sinonime: Të mohosh njërin prej tyre do të thotë të mohosh qenien e profetit të fundit. Ne lexojmë në përmbledhësit se Jezui (Isai a.s.), kishte mohuar kategorikisht se ishte Krisht dhe se dishepuje të vetë ua kishte ndaluar që mos ta thërrasin ate "Mesia"! Thuhet se Simon Pjetri, duke iu përgjigjur pyetjes që ia shtroi Jezui (Isai a.s.) kishte thënë: "Kush mendoni se jam unë?" Ai (Simoni) i tha: "Ti je Krishti Mesia i Zotit"⁷² Pastaj Krishti urdhëroi dishepujt e tij që mos t'i thonë askuj se ai është Krishti⁷³ Sh. Marku dhe Sh. Mateu dhe nuk din gjë për "fuqinë e çelësave" që iu dha Pjetrit. Por ata nuk kanë qenë atje nuk kshin dëgjuar për një gjë të tillë.

Sh. Marku dhe Sh. Lluka nuk dinë gjë për "fuqinë e çelësave" që iu dha Pjetrit. Ata duke mos qenë atje, nuk kanë dëgjuar për atë (fuqinë e çelësave v.e përthyesit) Gjoni nuk përmend asnjë fjalë lidhur me bisedë mesianike. Me gjasë ai kishte harruar atë!

Sh. Mateu njofton se kur Jezui u tha atyre të mos thonë se ai ishte Krishti, ai ua shpjegoi se si do të dorëzohet dhe do të vritet. Pastaj

⁷² Lluka (IX. 20)

⁷³ Lluka (IX. 21) thotë "ai i qortoi ata dhe i urdhëroi të mos thonë se ai ishte Mesia"; Mateu XVI. 20; Marku VIII. 30.

Pjetri filloi ta qortojë dhe ta këshillojë të mos i përsërit të njejtat fjalë lidhur me zemërimin dhe vdekjen e tij. Sipas këtij rrefimi të Sh. Mateut, Pjetri nuk kishte plotësisht të drejtë kur i tha: "Mësues, mos e përmend këtë më!" Nëse është i vërtetë si rrëfim, ku thuhet, "Ti je Mesia" e ka gëzuar Jezuin, i cili dhuroi titullin "Sapha" (Safa) ose "Cepha (Sefa) Simonit, pastaj të deklarohet se "Biri i njeriut" duhet të përjetonte vdekjen e turpshme në kryq, kjo nuk është as më pak e as më shumë se një mohim i qartë i karakterit mesian. Por Jezui u tregua më i rreptë dhe qortoi Pjetrin me indinjatë duke i thënë: "Hiqmu qafe, satan!" Ajo që shkaktoi këtë qortim të rreptë janë fjalët më të qarta të cilat nuk lënë fije dyshimi se ai *nuk* ishte "Mesia" ose "Biri i njeriut". Atëherë si mund të pajtohet "besimi" i Pjetrit, i cili u shpërblye me titullin madhështor "Safa" dhe me dhurimin e fuqisë së çelsave të parajsës dhe ferrit, me "pabesinë" e Pjetrit, i cili u dënua me epitetin turpërues botërisht të "satanait", brenda një ore apo ashtu disi? Disa mendime të thella ma vrasin mendjen time dhe e ndjej si obligim t'i shkruaj ato bardhë e zi. Po të ishte Jezui "Biri i njeriut" ose "Mesia" siç është parë dhe paralajmëruar nga Danieli, Ezra, Enohu (Idrisi a.s.) dhe profetë tjerë hebraikë dhe njerëz të mbërrimë, ai do të autorizonte dishepujt e tij që të proklamojnë dhe shpallin atë si të tillë dhe ai vetë do t'i përkrahte ata në atë drejtim.

Qëndron fakti se ai veproi krejtësisht në të kundërtën. Pra themi prapë se, po të ishte ai Mesia ose Barnasha ai do t'ua kallte tmerrin armiqve të tij dhe me ndihmën e engjëjve të padukshëm do të shkatërronte Perandorinë romake dhe ate persiane dhe do të dominonte në botën e civilizuar. Por ai nuk bëri asgjë syresh ose si Muhamedi i cili do të regrutonte disa luftëtarë trima si Aliu, Omeri, Khalidi etj. e jo si Zebeditë dhe Jonahët, të cilët u shkatërruan si spektri i frikësuar kur policia romake erdhi t'i arrestojë.

Ekzistojnë dy thënie të papajtueshme të thëna nga Mateu (ose të korruptuara nga falsifikuesi i tyre), të cilat logjikisht hedhin poshtë njëra tjetrën. Brenda një kohe Pjetri bëhet "Shkëmb i Besimit" siç do ta lavdronte atë katolicizmi dhe "Satanai i jobesimit", siç e hedh poshtë

me përbuzje atë protestanizmi! A thua pse ashtu? Kjo është ashtu për arsye se kur ai besoi se Jezui është Mesia, ai u shpërblye, por kur refuzoi të pranojë se mësuesi i tij nuk ishte Mesia, ai u demaskua (dënua)! Nuk janë dy "Djem të njeriut", prej të cilëve njëri të jetë komandant besnik i cili lufton në luftat e Zotit me shpatë në dorë dhe çrrënjosë idhujtarinë dhe perandoritë e mbretëritë e saj, ndërsa tjetri të jetë një "abbot"⁷⁴ i mistikëve në tubimin e Kalvarës, lufton në rrugë të Zotit dhe bëhet martir në mënyrë çnderuese nga romakët idhujtarë, kryepriftët çifutë jobesimtarë dhe nga rabinët! "Biri i njeriut" duart e të cilit i ka parë profeti Jehezkeli (II) nën krihët e engjujve dhe para fronit të të Gjithëfuqishmit i ka parë profeti Danieli (VII), dhe siç është përshkruar në Apokalipsat tjera habraike, ai (Biri injerit) nuk ishte paracaktuar për t'u varur në Golgotë, por ishte caktuar për të transformuar fronet e mbretërve paganë në kryqa të tyre: vendet e tyre t'i shndërrojnë në vendkryqor dhe varret e tyre në qytete. Jezui (Isai a.s.) jo, por Muhamedi (a.s) kishte nderin ta merr këtë titull "Biri i njeriut"! Fitoret materiale dhe morale që i arriti Muhamedi- I Dërguari i Shenjtë i Allahut, ndaj ishin të pashoqe.

b) "Biri i njeriut" quhej nga Jezui (Isai a.s.) "Zotëriu i Ditës së Shtunë"⁷⁵ Vërtetë kjo fjali është e çuditshme. Shenjtëria e ditës së shenjtë është çështjet e Ligjit të Moisiut (Musait a.s.) sipas Mateut, Zoti kreu procesin e krijimit për gjashtë ditë dhe ditën e shtatë pushoi nga tërë puna. Burra, gra, fëmijë dhe skllavë e madje edhe shtazët shtëpiake duhej të pushonin nga tërë punët e mundimshme. Sipas urdhërit të katërt të Dekalogut populli Izraelit urdhërohet kështu: "Ti duhet të respektosh ditën e shtunë" qe ta shenjtërosh atë (me adhurim)"⁷⁶ Studiuesit e Biblës e dinë se sa fanatik, thuhet se, është Zoti, lidhur me respektimin e denjë të Ditës së (shtunë) pushimit. Para Moisiut (Musait a.s.) nuk kishte ligj të posaçëm lidhur me këtë.

⁷⁴ Abbot (fr. abbat-abbas nga gj. aramaishe abbā- at) epror i manastireve

⁷⁵ Mateu XII.7

⁷⁶ Dalja XX

Siç duket patrikët nomadë nuk e kanë respektuar atë. Është shumë e mundur që fjala hebraike "Sabbath" ka origjinën e saj nga fjala babilonase "Sabattu".

Kur'ani përgënjeshtroi konceptin antropomorfik hebraik të Zotit (Hyjit), ngase ai koncept do të thotë, që sikundër njeriu edhe Zoti ka punuar gjashtë ditë, është lodhur, ka pushuar dhe ka ra në gjumë (Ruana Zot!). Ajeti i shenjtë kur'anor thotë kështu: ***"Vërtetë Ne kemi krijuar qiejt dhe tokën dhe çdo gjë që është mes tyre gjatë gjashtë ditëve dhe Neve nuk na ka kapluar kurrfarë lodhjeje (I.38).***

Idėja çifute lidhur me Sabbath (Ditën e shtunë) është bërë tejet joshpirtërore dhe djallëzore. Në vend që ata ta bëjnë atë ditë pushimi të rehatshëm dhe pushim të këndshëm, ajo ditë u shndërrua në ditë abstenimi dhe ngujimi. Ata nuk ziejnë ushqim, as shetisin dhe ndalojnë që të bëhet veprë bamirëse apo hamanitare. Priftët (rabinët) në tempull gatuanin bukë dhe ofronin kurbana për sakrificë ditën e shtunë, por e qortuan profetin nga Nazareti, kur ai shëroi për mrekulli një njeri, krahu i të cilit ishte tharë.⁷⁷ Lidhur me këtë Jezui (Isai a.s.) ka thënë se Dita e shtunë ishte dita e cila u institucionalizua për të mirë të njeriut, e jo për hir të vet Ditës së shtunë. Në vend që ata atë ta bëjnë ditë adhurimi, e *pastaj* ditë rekreacioni të kënaqësisë së padëmshme dhe pushim prehje e vërtetë, ata e bënë atë ditë ngujimi dhe lodhjeje. Shkelja më e vogël e ndonjë rregulli lidhur me ditën e shtatë dënohej me gujtje me gurë gjer në vdekje ose me ndonjë dënim tjetër. Sipas Ungjillit vetë Moisiu (Musai a. s.) dënonte njeriun e varfër me gurë gjer në vdekje pse ai kishte marrë ca kokrra drithë ditën e shtunë, anipse ishte i uritur.

Është fare evidente se Jezu Krishti nuk ishte sabatarian (aderues i ditës së shtunë) dhe nuk i përmbahej interpretimit tekstual të urdhërave drakonike lidhur me ditën e shtunë. Ai dëshironte që njerëzia të pajisen me mëshirë apo të kenë sjellje të njerëzishme, e nuk kërkonte sakrifica. Megjithatë ai kurrë nuk ka mundur të anulojë

⁷⁷ Mateu XII. 10-13.

kremtën e Ditës së shtunë, e as që ka pasur guxim ta bëjë një gjë të tillë. Po të guxonte të shpallte anulimin e ditës së shtunë apo ta zëvendësonte atë me ditën e diel, ai padyshim do të braktisej nga vijuesit e vet dhe menjëherë do të linçohej dhe do të mbytej me gurë. Por ai e ruajti, ashtu të themi, Ligjin e Moisiut (Musait a.s.) ashtu siç ishte. Siç mësojmë nga historiani çifut Joseph Flavius, nga Eusebiusi dhe të tjerët Xhejmsi - "vëllau" i Jezuit ishte pjesëtar i denj ibionit dhe kryetar i krishterëve hebrejë, të cilët respektonin Ligjin e Moisiut (Musait a.s.) dhe Ditën e shtunë, me të gjitha parimet e saj. Krishterët helenikë (grek) zunë ta zëvendësojnë gradualisht atë me "Ditën e parë" dmth. me ditën e diel, por kishat e Lindjes respektuan të dy ditët gjer në shekullin e katërt.

Pra, nëse ka qenë Jezui (Isai a.s.) Zotëri i Ditës së shtunë, ai me siguri do ta modifikonte ligjin e saj rigoroz ose do ta anulonte tërësisht. Ai nuk bëri asnjërën. Hebrenjtë që e dëgjuan atë e kuptuan fare mirë se ai kishte folur lidhur me Mesian e pritur si Zotëri i Ditës së shtunë dhe se për atë ata heshtën. Redaktorët e librave përmbledhës, këtu si çdokund, nuk kanë lejuar botimin e disa fjalive të Jezuit (Isait a.s.) në të cilat emri "Biri i njeriut" përbënte kryefjalën e fjalisë gjatë fjalimit të tij. Duke hequr ata këtë fjalë ata shkaktuan të gjitha paqartësitë, kundërtëheniet dhe keqkuptimet. Po qe se nuk e marrin me Kur'anin si udhërrëfim tonin dhe të Dërguarin e Allahut si objektiv të Biblës, të gjitha përpjekjet tona për të gjetur të vërtetën dhe për të arritur një konkluzë të kënaqshme do të përfundonjë me dështim. Kritika e lartë biblike neve do të na udhëzojë si portë e altarit të shënjtë të së vërtetës dhe do të ndalet në ca vende ku goditet nga *frika dhe mosbesimi*. Ajo nuk hapë derën për të hyrë brenda dhe për të kërkuar dokumente të përhershme të cilat janë deponuar atje. Të gjitha kërkimet dhe erudicioni i treguar nga këto kritika "të paanshme" nga mendimtarët liberalë, racionalist apo nga shkrimtarët indiferentë, pas të gjithave, janë mjerisht të ftohta, skeptike dhe zhgënjyese. Kohëve të fundit unë lexoja veprat e dijetarit freng Ernest Renan me titull "*La vie de Jesus, Saint Paul, dhe L'Antichrist*" (Jeta e

Jezuit, Sh. Pali dhe Antikrishti). Unë u mahnita me vëllimin e veprave të vjetra dhe moderne, të cilat ai i kishte shkruar.

Ai më përkujtoi Gibbonin dhe të tjerët, por mjerisht çfarë janë konkulzat e kërkimeve të pashterueshme dhe studimi? Zero apo asgjë!

Në fushën e shkencës janë zbuluar mrekullitë e natyrës nga shkencëtarët e shkencave ekzakte, por në lëmin e fesë këta shkencëtarë i ngatërruan ato dhe fyejnë ndjenjat fetare të lexuesëve të tyre. Po ta marrin këta kritikë të shkolluar frymën e Kur'anit për udhëzim të tyre dhe Muhamedin (a.s.) si përmbushës tekstual moral dhe praktik i Urdhërit të shentjës, kërkimi i tyre nuk do të mund të ishte i shkëputur dhe destruktiv. Njerëzit religjioz e duan religionin e *vërtetë* e jo *ideal*. Ata duan "Birin e njeriut" i cili do ta tërheq shpatën e tij dhe do të marshojë në krye të ushtrisë së tij guximtare që të shpartallojë armiqtë e Zotit dhe të dëshmojë me fjalë dhe me vepër se ai është "Zotëri i Ditës së shtunës", i cili do ta anulojë atë tërësisht ngase ajo isht abuzuar nga hebretë dhe si "atëri" e Zotit ishte keqpërdorur nga krishterët.

A thua e *ka bërë këtë* Muhamedi! Siç kam përsëritur shpesh herë në këto faqe, ne mund t'i kuptojmë këto shkrime të shtrembëruara vetëm pasi të depërtojmë, me ndihmën e dritës së Kur'anit, në thënie të enigmatike dhe kontradiktore dhe vetëm *atëherë* mund t'i shohim me sitë të së vërtetës dhe të ndajmë të vërtetën nga gënjeshtria. Duke folur për priftët të cilët në mënyrë të vazhdueshme anulonin Ditën e shtunë në tempull, thuhet se Jezui (Isai a.s.) ka thënë:

"Veni re, se këtu është njëri i cili është më i madh se Tempulli"⁷⁸. Unë nuk mund ta marr me mend se ekzisotn ndajfolja "këtu" në këtë fjali, po që se nuk ia shtojmë shkronjën "t" dhe të lexohet "there" (dhere), ngase, po të kishte Jezui (Isai a.s.) apo cilido profet tjetër guxim të deklarohet "më i madh se tempulli" ai do të linçohet menjëherë ose do të mbytej me gurë nga hebrenjtë "si fyes i fesë së

⁷⁸ Mateu XII.6

Zotit", nëse ai nuk dëshmohej se është Biri i njeriut, i pajisur me fuqi dhe madhësi, siç ishte I Dërguari i Allahut.

Anulimi i Ditës së shtunë nga princi i profetëve - Muhamedi (a.s.) përmendët në Suren e Kur'anit "El-Xhumu'a" që do të thotë "Kuvendi"-Tubimi".

Arabët e quanin ditën e premtë para ardhjes së Muhamedit "*El-A'rubeh*" poashtu si Pshit siriake "*A'rubta*" nga gjuha aramaisht e "*arabh*" - "dielli perëndon". Ajo ashtu quhej ngase pas perëndimit të diellit ditën e premtë, fillon dita e shtunë. Arsyeja e dhënë për karakterin e shenjtë të ditës së shtunë është se atë ditë Zoti "paska pushuar" nga puna e Tij rreth krijimit të gjithësisë. Por arsyeja pse u zgjidh Dita e premtë si ditë adhurimi (tubimi), siç kuptohet lehtë, është e një natyre të dyfishtë.

Së pari, për shkak se këtë ditë puna e madhe e krijimit apo e formimit univerzal të të gjitha botërave të panumërta, është kryer, qeniet dhe gjërat e dukshme dhe të padukshme, planetet dhe mikrobet janë krijuar. Kjo ishte ngjarja e parë që e ndan përjetësinë kur koha, hapësira dhe materia u krijuan. Përkujtimi, përvjetori dhe shenjtëria e ngjarjes së tillë vigane atë ditë kur u arrit janë me vend, të arsyeshme e madje edhe të domosdoshme.

Arsyeja e dytë është se lutjet nga besimtarët këtë ditë bëhen mënyrë unanime. Për këtë arsye kjo dotë është quajtur "*xhumu'ah*" që do të thotë tubim apo kuvend. Ajeti i shenjtë kur'anor lidhur me këtë natyrën e këtij obligim tonë ditën e premtë e karakterizon kështu:

"O besimtarë të vërtetë, kur të thirrreni për t'u lutur ditën e premtë (në namazin e xhumasë), nxitoni të kujtoni Zotin dhe ndërpreni tregtinë," etj.

Besimtarët janë të ftuar të marrin pjesë në shërbimin hyjnor (në lutjen e përbashkët) në një shtëpi, e cila i është kushtuar adhurimit të Zotit dhe atë kohë të lënë çdo punë të levërdishme, por pas faljes me xhematë ata nuk e kanë të ndaluar të vazhdojnë punët e tyre të

rëndomta. Myslimani i vërtetë brenda njëzet e katër orëve Krijuesin e vet e adhuron tri ose pesë herë duke u falur apo lutur.

c) Ne kemi shënuar disa vërejtje lidhur me pasusin e Librit të Sh. Mateut (XVIII. 11), sipas të cilit misioni i 'Birit të njeriut' është "për të kërkuar dhe kthyer atë që është humbur". Kjo është një profeci tjetër e rëndësishme, anipse padyshim se është e shtrembëruar në formë - aty ku ka të bëjë me Muhamedin (a.s.) apo me Barnashën apokaliptik. Këto "gjëra të humbura", të cilat Barnasha do t'i kërkojë dhe do t'i kthejë janë të dy kategorive, asaj fetare dhe kombëtare. Pra t'i elaborojmë në hollësi:

1. Misioni i Barnashës ishte për të përtërirë pastërtinë dhe univerzalitetin e fesë së Abrahamit (Ibrahimit a.s.) të cilat kishin humbur.

Të gjithë popujt dhe fiset që rrjedhin nga ai patriak i besimtarëve duhej të ktheheshin në radhët e "Fesë së paqes", e cila nuk është tjetër pos "**Dina da-Shlama**", ose Feja Islame. Feja që predikonte Moisiu ishte kombëtare dhe e veçantë, mu për atë priftëria trashëgimtare, sakrificat e tyre levite (sipas kodit priftëror) dhe ritualet pompoze, kremtet e tyre ditën e shtunë, jubiletë dhe festivalet dhe të gjitha ligjet dhe shkrimet e shtrembëruara do të anulohen dhe do të zëvendësohen me të reja dhe do të kenë karakter univerzal, forcë dhe qëndrueshmëri.

Jezui (Isai a.s.) ishte hebre. Ai nuk mundi ta kryej një punë të tillë aq të madhe dhe mahnitëse, ngase nga aspekti fizik një punë e tillë për të ishte e pamundur. Ai thotë: "Unë nuk kam ardhur për të ndryshuar ligjin apo të ndërroj profetët⁷⁹. Në anën tjetër idhujtaria që po lulëzonte me të gjitha praktikimet e neveritshme, me bestytnitë dhe magjitë pas të cilave pjesëtarët e nacionalitetit arab ishin dhënë, duhej

⁷⁹ Mateu V. 17-19.

zhdukur tërësisht, e njësia e Zotit dhe Feja e vërtetë të përtëritet nën flamurin e të Dërguarit të Allahut, në të cilin është shkruar kjo fjali:

"Dëshmoj se s'ka objekt tjetër adhurimi pos Allahut dhe dëshmoj se Muhamedi është i Dërguari i Tij".

2. Bashkimi i popujve që rrjedhin nga (Ibrahimi a.s.) dhe lozet e tyre duhej të përtëritej dhe të realizohej tërësisht. Në Librat hebraike përmendën popuj jo-izraelitë ndaj të cilëve hebrenjtë kanë një paragjykim indiskriminues dhe ushqejnë urrejtje duke i quajtur ata mjaft të korruptuar, egoistë, të padrejtë dhe budallenj të cilët që ata . Ata kurrë nuk respektojnë pasardhësit tjerë të stërgjyshit të madh të tyre (Ibrahimit a.s.) Kjo antipati është shfaqur kundër ismaelitëve, edomitëve dhe fiseve tjera abrahamite, madje kur erdhi Izraeli u bë idhujtari dhe pagani më i keq. Fakti se përveç Ibrahimit a.s. dhe Ismailit (a.s.) lidhur me treqindë e njëmbëdhjetë robër dhe luftëtarë të cilët u bënë synet, është një argument bindës dhe i fuqishëm kundër qëndrimit çifut ndaj nacionaliteteve simotra të tyre. Mbretëria e Davidit mezi shtrinte kufijt përtej territorit në të cilin Perandoria otomane formoi vetëm dy "vilajete" apo provinca. "Biri i Davidit", të cilin hebrenjtë e presin të vijë në cilësinë e "Mesiasë së fundit", mundet apo nuk mundet t'i zë *madje* edhe ato dy provinca dhe përveç tjerash, kur ai do të vijë se? Ai duhej të vinte që të shkatërronte "Bishën romake".

Ajo "Bishë" u shëmtua dhe u vra vetëm nga Muhamedi (a.s.) A thua çfarë pritët më? Kur Muhamedi (a.s.)- Barnasha Apokaliptik, themeloi Mbretërinë e Paqes (Islamin), shumica e hebrenjve në Arabi, Siri, Mesopotami etj. ata vullnetarisht iu flugën pas bariut më të madh të njerëzimit, kur ai u paraqit me dy sulme me të cilat goditi "Shtazërorin" e paganizmit. Muhamedi (a.s.) bëri dhe forcoi vëllazëri univerzale, bërthama e të cilës më siguri është familja e Ibrahimit a.s. duke përfshirë këtu në mesin e pjesëtarëve të saj edhe persianët, turqit, kinezët, zezakët, javanezët (indonezianët), indusët dhe anglezët etj., të

cilët që të gjithë formojnë (përbëjnë) "Ummetin" (arab. komunitetin islam) ose "**Umtha da-Shlama**" dmth Popullin Islam!

3. Pastaj kthimi i tokave të premtuara duke përfshirë vendin e Kenanit dhe të gjitha territoret nga Nili deri në Egjipt dhe gradualisht shtrirja e Mbretërisë së Allahut nga Oqeani Pacifik në brigjet lindore të Atlantikut, është kjo përmbushje e mrekullueshme e të gjitha profecive të paralajmëruara lidhur me "Birin e njeriut" më të Shenjtë dhe më të Madh!

Duke marr parasysh punën e shkëlqyer të kryer nga Muhamedi (a.s.) për jetësimin e besimit në Një Zot të vërtetë, koha e shkurtër e kaluar nga ai dhe nga shokët e tij trima dhe të devotshëm në realizimin e detyrës dhe efektet e pashlyeshme që misioni dhe Feja e Muhammedit (a.s.) ka lënë në të gjitha mbretëritë dhe të mendimtarët e njerëzimit, njeriu e ka vështirë ta dijë se çfarë nderimi duhet bërë këtij Profeti të Arabisë, përveç se ne dëshirojmë që ate ta shohim duke shkëlqyer në madhësinë e dyfishtë para fronit të Perjetësisë (Amshimit) siç e ka parë Danieli në vizionin (ëndrrën) e tij!

XI

BIRI I NJERIUT SIPAS APOKALIPSAVE HEBRAIKE

Nga ajo që tashmë është shqyrtuar në këto faqe do të duhej të konkludohej se emri "Barnasha" ose "Biri i njeriut" nuk është titull si "mesia", i cili mund t'i aplikohet çdo profeti, kryepriifti dhe mbreti të shpallur legalisht. Por ai është *emër i përvetshëm* që i takon vetëm Profetit të fundit. Parashikuesit, sofistët dhe apokalipsat e përshkruajnë Birin e njeriut, i cili duhej të vinte në kohë të duhur ashtu siç e ka caktuar i Gjithfuqishmi që ta çlirojë Izraelin dhe Jerusalemin nga shtypja pagane dhe të themelojë mbretërinë e përhershme për "Popullin e të Shenjtëve dhe të Më të Lartit".

Parashikuesit dhe sofistët paralajmërojnë ardhjen e Çlirimtarit të Fuqishëm. Ata e shohin atë *vetëm* në vizion, shpallje dhe në besim-me tërë fuqinë dhe madhësinë e tij. Asnjë profet e as sofistë nuk ka thënë *kurrnjëherë* për vete se ishte "Biri i Njeriut" dhe se "do të vinte prapë Ditën e gjykimit për të gjykuar të gjallët dhe të vdekurit", siç ia mvesh Besimi i Nikës (Pas Këshillit të Nikës) Jezuit (Isait a.s.).

Përdorimi i shpeshtë i emërimit në fjalë nga evangjelistët tregon me siguri, njohurinë e tyre lidhur me Apokalipsat hebraike, si besim gjithashtu i patundur në autencitetin e tyre dhe në origjinën hyjnore të tyre. Është fare evidente se apokalipsat të cilat mbajnë emrat: Enoh, Moisi, Baruh dhe Ezra, ishin shkruar shumë kohë para Ungjillëve dhe se emri "Barnasha" që përmendet në to ishte huazuar nga autorët e Ungjillëve, përndryshe përdorimi i shpeshtë i tij do të ishte enigmatik dhe i pakuptimt nëse jo edhe i pakuptimshëm. - *gjë e re*. Andaj, aty vazhdon më tutje duke thënë se Jezui ose ka besuar se vet është "Biri i njeriut" apokaliptik ose e ka ditur se Biri i njeriut është njeri dukshëm tjetër nga që ishte ai vetë. Po të besonte se *ai vetë* është Biri i njeriut, atëherë do të dukej sheshit se ose *ai* ose *shkruesit e veprave apokaliptike* e kanë gabim dhe në të dy rastet argumenti shkon në

mënyrë më vendimtare kundër Jezuit (Isait a.s.), ngase gabimi lidhur me personalitetin dhe misionin e tij është aq predikim i gabuar i apokaliptëve, të cilave ai u ka besuar se janë frymëzuar hyjnisht. Natyrisht, ky arsyetim me dilemë neve do të na shpie në konstatimin përfundimtar i cili është i disfavorshëm për te. Mënyra e vetme për ta shpëtuar Jezuin nga ky çnderim është që njeriu të kërkojë atë (të lexojë lidhur me te) ashtu siç e vijëzon Kur'ani për neve dhe në këtë mënyrë të gjitha thëniet inkoherente dhe kontradiktore lidhur me te në Ungjillë t'ia atribuon autorëve dhe redaktorëve të tyre.

Para se të shtjellojmë më tutje temën "Biri i njeriut", siç përshkruhet në apokalipsat çifute, ca fakte duhet të merren me kujdes *në konsiderim*. Së pari këto apokalipsa jo vetëm që nuk u takojnë kanoneve të Biblës hebraike, por ato madje as që janë të përfshira në apokrifia ose në të ashtuquajturat libra "të Përtëritjes kanonike" të Dhiatës së Vjetër. E dyta, autorësia e tyre nuk është e njohur. Ato vepra mbajnë emrat: Enoh, Moisiu, Baruhu, Ezra, por autorët apo redaktorët e vërtetë të tyre duket të kenë ditur për shkatërrimin e fundit të Jerusalemit dhe për shkapërderdhjen e çifutëve nën sundimin romak. Këto pseudonime ishin zgjedhur, jo për qëllime mashtrimi, por duke u nisur nga motivet e devotshme të sofistëve apo njerëzve profetizues të cilët i kishin shkruar ato. A thua nuk ia ka atribuar Platoni pikëpamjet dhe mësimet e veta dialektike Sokratit?

E treta, "këta libra në fjalë" sipas fjalëve të Rabinit të madh Paul Haguenerit në formën enigmatike, mistike dhe mbinatyrore, përpiqen të shpjegojnë fshehtësitë e natyrës, origjinën e vërtetë të Zotit, çështjen e së mirës dhe të së keqës, drejtësinë dhe lumturinë, të kaluarën dhe të ardhmën. Në të gjitha këto çështje të shtrua apokalipsa i fabrikon disa shpallje të cilat tejkalojnë të kuptuarit njerëzor. Personazhet e tyre kryesore janë: Enohu, Moisiu, Baruhu dhe Ezra.

Këto shkrime në mënyrë evidente duken se janë pjellë e epokës së dhembshme dhe shkatërruese të jehudizmit⁸⁰. Andaj ato më nuk mund të kuptohen tërësisht më shumë se apokalipsa e cila mban emrin e Sh. Gjonit Profet.

E katërta, këto apokalipsa janë shtrembëruar nga krisherët. Në librin e Enohut "Biri i njeriut" ai është quajtur gjithashtu edhe "Biri i gruas" dhe "Biri i Zotit" dhe kësisoji u shtrembërua teoria kishtarë e inkarnacionit. Me siguri asnjë profet hebre nuk do të shkruante "Biri i Zotit".

E pesta, duhet të vihet në dukje se doktrina mesiane është zhvillim i vonë i profecive të vjetra lidhur me të Dërguarin e fundit të Allahut, siç paralajmëronte Jakovi (Jakubi a.s.) dhe profetët tjerë. Vetëm në shkrimet apokrifike dhe apokaliptike e në veçanti në shkrimet e rabinëve thuhet se ky "Çlirimtar i Fundit" rrjedh nga Davidi.

Është e vërtetë se ka profeci që janë shpallur, pas robërimit nga ana e Babilonisë e madje edhe pas deportimit të dhjetë fiseve në Asiri, lidhur me "Birin e Davidit" i cili do të vinte për të bashkuar Izraelin e shkapërderdhur. Por këto profeci ishin përmbushur vetëm pjesërisht gjatë Zerubabelit - pasardhësit të Mbretit David".

Pastaj pas invazionit grek të njejtat profeci predikoheshin dhe shpallehin haptas. Ne vërejmë se vetëm Juda Makabaja ishte ai që po korrtë sukses duke luftuar kundër Antiokut Epifanes. Përveç tjerash ky sukses ishte i përkohshëm dhe nuk kishte vlerë të qëndrueshme. Apokalipsat, të cilat citojnë vizionet e tyre gjë e gjatë në kohën e pas shkatërrimit të Jerusalemit nga Titusi dhe Vespasiani, paralajmërojnë "Birin e njeriut i cili do të paraqitet me fuqi (pushtet) të madh për ta shkatërruar Perandorinë romake dhe armiq të tjerë të Izraelit. Duhej të kalonin njëzet shekuj para se të shkatërrohet Perandoria romake në shekullin e pestë të e.s. nga Perandori turk Atilla- Hun pagan dhe më në fund nga turku mysliman Muahmmed Fatihu i II. Por ai pushtet

⁸⁰ Manuel de litterature Juive, Nancy, 1927

u shkatërrua tërësisht nga një herë e përgjithmonë, në vendet që iu premtuan Ismailit, nga Muhamed El-Mustafaja.

Na mbesin edhe dy obzervime tjera të cilat nuk mund t'i injoroj në këtë kontekst. Po të isha cionist i flaktë apo rabini më i shkolluar, unë do të studioja edhe njëherë këtë çështje mesianike aq më thellësisht dhe në mënyrë të paanshme sa të mundem. Dhe pastaj unë do t'i këshilloja bashkëfetarët e mi çifut që të ndalen dhe të heqin dorë nga kjo shpresë për gjithmonë. Qoftë edhe nëse "Biri i Davidit" të paraqitej në bregun e Dionit dhe t'i biente trumpetës dhe të pandehte se është "Mesia e pritur" unë do të isha i pari që do t'i thoja atij guximshëm: "Ju lutem Zotëri! ju jeni vonuar shumë! Mos shqetëso ekuilibrin në Palestinë! Mos derdh gjak! Mos i lërë engjujt e tu të trazohen me këta aeroplana të tmerrshëm! Çfarëdo të jetë suksesi i veprimeve tua, frikohem se ai nuk do t'ia tejkalojë sukseseve që i arritën, Davidi, Zerubaveli dhe Jud Makabaja (Makabeusi)!" pushtuesi i madh hebreg nuk ishte Davidi por djali i kumarës së Jezuit (Isait a.s.) Joshua. Ai ishte Mesia i parë i cili në vend që t'i kthejë në besim fiset e Kenanit të cilat kanë treguar aq shumë mikpritje dhe mirësi ndaj (Ibrahimit a.s.) Jicakut (Is-hakut a.s.) dhe Jakovit (Jakubit a.s.), ai i masakroi që të gjithë ata pa fije mëshire. Dhe Joshua, natyrisht, ishte Profet dhe Mesia i kohës. Çdo gjykatës izraelit gjatë periudhës së tre apo më shumë shekujve ishte Mesia dhe Çlirimtar. Kësi soji ne hasim në çdo fatkeqësi nacionale, e në veçanti pas katastrofës, se një Mesia është lajmëruar dhe si rregull, - çlirimi është arritur gjithmonë pas disfatës të një shkalle fare të vogël. Është një veçori karakteristike e çifutëve se ata kanë aspirata vetëm përmes pushtimeve të mrekullueshme të arritura nga Biri i Davidit, pas dominimit universal të banorëve të rruzullit tokësor. Dëmbelia e tyre dhe inercioni janë tejet në pajtim në besimin e tyre të paluhatshëm për ardhjen e "Luanit të Judës". Mbase kjo është arsyeja pse ata kurrë nuk kanë tentuar të mobilizojnë të gjithë resurset e tyre nacionale, energjinë forcën dhe të bëjnë përpjekje unike që të bëhen popull vetëqeverisës.

Pra, sa u përket krishterëve, të cilët pandehin se Jezui (Isai a.s.) është Biri i njeriut, unë marr guximin të them kështu: Po të ishte ai (Jezui) Çlirimtari i prituri i Izraelit, a duhej të çlironte popullin nga zgjedha romake, pa marr parasysh se a i kanë besuar atij hebrenjtë apo jo.

Së pari vjen çlirimi, e mirënjohja dhe lojaliteti (besnikëria) vijnë më vonë, e jo *anasjelltas*. Njeriu se *pari* duhet të lirohet nga duart e robëruesëve të tij duke i mbytur ose frikësuar ata, e **pastaj** nga populli pritët që të tregojë dashurinë dhe devocionin permanent ndaj çlirimtarit. Hebrenjtë nuk janë banorë të spitalit që t'i nënshtrohen kontrollit mjekësor. Ata praktikisht ishin të burgosur e të lidhur në pranga dhe kishin nevojë për një hero që t'i lirojë ata. Besimi i tyre në Zotin dhe në Ligjin e Tij ishte i përsosur mu siç ishte ai i stërgjyshëve të tyre të rrënza e Malit të Sinajit kur Ai ia dërgoi atë Moisiut. Ata nuk kishin nevojë për një profet fabrikues të mrekullive. E tërë historia e tyre ishte e thurur me çudira dhe mrekullira. Ringjallja e Lazareusit të vdekur, shërimi i njëfarë Bartimaeusit të vërbër apo pastrimi i leprozës së dalur as do të forcojë besimin e tyre, e as do ta shuaj etjen e tyre për pavarësi dhe liri.

Çifutët refuzuan Jezuin (Isain a.s.) jo se nuk ishte "Biri i njeriut" apokaliptik apo "Mesia", e jo pse nuk ishte profet, por ata e dinin mirëfilli se ai nuk pandehi se është "Biri i njeriut", por ai ishte profet, por për shkak se ata e urrenin atë për shkak të fjalëve të tij kur u tha:

"Mesia nuk ishte Bir i Davidit, por Zotëri i tij". Ky pohim i përmbledhësve konfirmon thënien në Ungjillin e Barnabës ku thuhet se Jezui ka shtuar duke thënë se Marrëveshja do të realizohet me "Shiloahun" të Dërgarin e Allahut, i cili do të vijë nga familja e Ismaelit (Ismaelit a.s.).

Për këtë arsye hartuesit e Telmudit (Zeburit) Jezuin (Isain a.s.) e përshkruajnë si "Balamini e dytë", që do të thotë, Profeti i cili profetizon për të mirë të paganizmit në llogari të "popullit të zgjedhur".

Andaj është fare e qartë që pranimi i Jezuit ose mospranimi i tij nga çifutët nuk ishte kushti t'i nënshtorhen *sine qua non* (kusht i domosdoshëm) për të përcaktuar natyrën (karakterin) e misionit të tij. Po të ishte ai Çlirimtar i Fundit ai duhet t'i ketë detyruar çifutët që t'i nënshtrohen atij, *volens volens* (deshën apo nuk deshën), siç veproi Muhamedi (a.s.). Por kontrasti në mes rrethanave, në të cilat secili nga të dy profetët e ka gjetur veten dhe ka kryer punën e vet, nuk njohin dimensione as përkufizime. Mjafton të themi se Muhamedi (a.s.) i ka kthyer rreth dhjetë milionë paganë arabë në besimtar më të sinqertë të besimit në Një Zot të vërtetë dhe tërësisht ka çrrënjësuar idhujtarinë në trojet ku kishte lëshuar rrënjë. Ai e bëri këtë, duke bartur në një dorë Ligjin e Zotit dhe në dorën tjetër Skeptrin. Ligji i Zotit ishte Kurani i shenjtë, e tjetri- spektri ishte emblemi i fuqisë dhe i qeverisë. Ai ishte i urrejtur, i përçmuar dhe i persekutuar nga fisi më fisnik arab të cilit i takonte dhe u detyrua të ik për të mbijetuar. Por me ndihmën e Allahut ai kreu punën më të madhe për kauzën e fesë së vërtetë, të cilën punë asnjë profet tjetër para tij nuk ka pasur mundësi ta bëjë.

Tash do të orvatem të vë në dukje se Biri i njeriut apokaliptik nuk është tjetër pos Muhamed El-Mustafasë.

1. Dëshmia më bindëse dhe më e rëndësishme sipas të cilës *Barnasha* apokaliptik është Muhamedi (a.s.), është dhënë në përshkrimin e mrekullueshëm në vizionin e Danielit (VII), i cili tashmë është elaboruar në artikullin paraprak. Në asnjë mënyrë, pa marr parasysh se si është përshkruar në të, *Barnasha* nuk mund të identifikohet me asnjë hero makabian apo me Jezuin (Isain a.s.) e as Bisha e tmerrshme, e cila ishte vlarë dhe shkatërruar nga Biri i njeriut ,nuk mund të jetë prototip i *Antioh Epifanes-it* apo me Cezarin romak, Neron. Puna e shëmtuar kulminante e asaj Bishe të tmerrshme ishte "Briri i vogël", i cili bëri blasfemi kundër Më të Lartit, duke i bërë shokë qenies së Tij tre persona bashkë-të përjetshëm dhe duke i persekutuar ata të cilët vazhduan të besojnë në njësinë (absolute) të

Zotit. Konstantini (Aleksandri) i madh është personi i cili simbolizohet nga ai Biri i fshehur.

2. Apokalipsa e Enohut⁸¹. paralajmëron paraqitjen e Birit të njeriut në momentin kur një tog i vogël i deleve, anipse i mbrojtur në mënyrë të rreptë nga dashi, ai do të sulmohet nga shpezët grabiçare nga lartë dhe nga toka nga bisha mishngrërëse. Në mes armiqëve të tufës së vogël janë paraqitur edhe shumë cjep dhe dele të cilat e kishin humbur rrugën. Bariu i tufës, si bari i mirë, paraqitet papritmas dhe godit tokën me spektrin apo shkopin e tij. Ai hap gojën, gëlltit armikun vrasës, ndjek dhe largon nga kullosat shpezët dhe shtazët shkatërrimtare. Pastaj i jipet një shpatë tufës si një emblem i fuqisë dhe i armës shkatërruese. Pas kësaj ndihme tufa më nuk është e udhëhequr nga dashi por nga kau i bardhë me dy brirë të zi të mëdhenj.

Ky vizion parabolik është mjaft transparent. Nga (Jakubi a.s.) e këndej "populli i zgjedhur" është përfaqësuar simbolikisht me tufën e deleve. Pasardhësit e Esaut janë përshkruar si derra të egër. Popujt tjerë paganë dhe fiset janë të përfaqësuar në vizion, sipas karakteristikave të tyre përkatëse, si korba, shqiponja, gjupe (shpend grabiçarë) dhe shtazë të ndryshme mishngrërëse, të gjitha ishin të etshme për të pirë gjakun e deleve apo të uritur për të gllabëruar ato. Pothuaj të gjithë shkollarët- dijetarët biblik pajtohen se ky vizion tregon një periudhë të dhembshme të makabëve dhe luftën e tyre të përgjakshme me ushtrinë e Antiokut Epifanes deri në vdekjen e John Hurcanus (Gjon Hurkanit) më 110 (?) para e.s. Kjo metodë e interpretimit të vizionit është tërësisht e gabuar dhe zvogëlon rëndësinë e tërë librit deri në hiçgjë. Interpretimi sipas cilit një profet i periudhës para përmbutjes ose një parashikues do të ilustronte

⁸¹ Më vjen keq të them se "apokalipsat çifute" janë të paarrtshme për mua. Enciklopeditë, të cilat Japon vetëm një përmbledhje të çdo libri, nuk plotësojnë qëllimet e mia për të shtjelluar tekstin në fjalë. Unë di se kryepeshkopi irlandés Laurence këto apokalipse i ka përkthyer në gjuhën angleze, por mjerisht edhe ato nuk i kam në dorë.

historinë e racës njerëzore nga këndvështrimi religjioz duke filluar nga Ademi (a.s.), nën simbolin e Kaut të Bardhë dhe të përfundojë me Gjon Hurkanusit apo me vëllaun e tij Juda Makabeusin, si Kau i Bardhë i fundit dhe pastaj ta lë tufën e "besimtarëve" të shkatërrohet prapë nga romakët, krishterët dhe nga myslimanët gjer në ditën e sotme, kjo është gjë qesharake dhe tronditëse!

Në fakt luftat e makabëve dhe pasojat e tyre nuk janë me një rëndësi aq të madhe në historinë e religjionit të Zotit sa të jenë përfundim i zhvillimit të saj. Asnjëri nga makabët nuk ishte profet, e as themelues i të ashtuquajturit "pushtet mesian", të cilin e quajnë Ungjillët "Mbretërinë e Zotit". Përveç tjerash, interpretimi i vizionit në fjalë është e paqëndrueshme me tiparet e paraqitura në dramë nën simbolet figurative të bariut të tufës, me skeptër në dorë, Dashi, Kau i Bardhë, dhe pastaj me shpatën e madhe që iu dha barinjve, me të cilën ata vrasin apo i largojnë shtazët dhëmbëshkyese dhe shpendët grabiçarë.

Për më tepër ky interpretim krishter i apokalipsës së Enohut nuk shpjegon transplatimin mistik apo transferimin tokësor të Jerusalemit në një vend më larg në jug dhe çfarë kuptimi mund t'i jipet Shtëpisë së re të Zotit që u ndërtua në truallin e asaj më të vjetër, më e madhe dhe më e lartë se ish ndërtesa e shenjtë, në të cilën tufa jo vetëm e deleve besimtare- hebrejt besimtarë, por gjithashtu nacionalitet e ndryshme të besimit pagan përqaftuan besimin) fenë e Birit të njeriut, i cili shkatërroi armiqtë me skeptër apo me shkop! Të gjitha këto ngjarje)dhe simbolizime janë parë dhe përshkruar në këtë vizion dramatik. Hallka e cila i lidh së bashku ngjarjet e pasqyruara në këtë gjuhë figurative fillon me Ademin (a.s.) dhe përfundon me personalitetin e Profetit nga Meka!

Ekzistojnë disa argumente bindëse për të dëshmuar këtë pohim.

a) Dy grupet e deleve simbolizojnë popullin të cilit i janë dërguar libra të shenjtë, qofshin ata çifutët apo krishterët, në mes të cilëve ishin ata të cilët ishin besimtarë në njësinë e Zotit, dhe të atillë që

Jezuin dhe Shpirtin e Shenjtë i kanë bërë të barabartë dhe të të njëjtës përbërje me Zotin. Parashikuesi dallon besimtarët nga femohuesit. Ungjillët transmetojnë se Ditën e Gjykimit delet do të ndahen nga cjepët" gjë që tregojnë të njëjtën pikëpamje. Sa i përket Dashit simbolik, ne me këtë emër mund ta nënkuptojmë Ariusin apo ndonjë udhëheqës shpirtëror unitarian si nasara (krishter) i vërtetë dhe kryerabin për hebrejët besimtarë- ngase që të dytë kishin armikun e tyre të përbashkët. Nëse ne e identifikojmë Konstantinin (Aleksandrin) me Bririn famkeq, atëherë ne me të drejtë mund ta identifikojmë Ariusin me Dashin. Në fakt, Ariusi meriton këtë dinjitet, ngase ai udhëhiqte një grup të madh në Këshillin e Nikës dhe mbronte në mënyrë të rreptë fenë e vërtetë nga doktrinat e bishave të trinisë dhe të kishave sakramentale. Duke u nisur nga pikëpamja e vërtetë e myslimanit hebrejët që nga momenti kur refuzuan dhe dënuan me vdekje Jezu Krishtin (Isain a.s.), më nuk janë "popull i zgjedhur" dhe se ai titull nderi iu dha vetëm atyre që besuan në profecinë e tij.

b) Biri i njeriut i cili shpëtoi tufën e deleve nga armiqët e ndryshëm, të cilët i çoi në krahrorin e tokës duke i goditur furishëm ata me shkopin e tij baritor dhe u dha një shpatë të fortë deleve që t'i mbysin bishat dhëmbëshkyese dhe shpendët grabiçare, padyshim ishte Muhamedi (a.s.). Skeptri (në gjuhën hebraike "shebet- shkop dhe shufër) është emblem i sovranitetit, i jurisdiksionit dhe i administrimit. Titulli skeptri i vogël i (dhuruar) nga Zoti fisit të Judës⁸² iu mor atij dhe një skeptër më i fuqishëm dhe më i madh iu dha të Dërguarit të Allahut (Shiloahut) në vend të tij.

Vërtetë është për mrekulli se si ky vizion profetik përmbush tërësisht kur spektri i Muhamedit (a.s.) u bë emblem i sovranitetit mysliman gjatë tërë shekujve, në Egjipt, Asiri, Kaldea, Siri dhe Arabi, ku populli i Zotit ishte persekutuar më parë nga perandoritë pagane të

⁸² Zanafilla X/IX. 10

atyre vendeve dhe nga perandoritë tjera të huaja pagane si ajo Medo-Persianë, greke dhe romake! Sa ralizim madhështor i vizionit është ai kur tufa e deleve për shumë shekuj duke u ekspozuar sqepave dhe kthetrave të pamëshirshme të shpendëve grabiçarë dhe dhëmbëve të mprehtë dhe të tmerrshëm si dhe kthetrave të bishave të egra, tash është e pajisur me shpatën e madhe që të mbrohet, të cilën çdo mysliman e ka bartur gjersa u shpagua gjaku i të shenjtëve dhe i martirëve⁸³.

c) *Kau i Bardhë*. Të gjithë profetët gjer te Ismaili a.s. janë të paraqitur si qe, por prej Jakubit a.s. e këndej janë të emëruar princa të popullit të zgjedhur të cilët paraqiten në formë të deshve. Feja univerzale ishte shndërruar në ate nacionale dhe Perandori ishte bërë një shef i vogël. Këtu është prapë një jetësim mahnitës i vizionit në fjalë në epokën e Muhamedit (a.s.). udhëheqësit apo patriarkët e fesë ndërkombëtare nga koha antike këtu janë simbolizuar si qe të bardhë, ndërsa komandantët besnik mysliman poashtu si qe të bardhë me të vetmin dallim se këta të fundit i kishin brirë të zi dhe të mëdhenj, emblem të fuqisë së dyfishtë të asaj shpirtërore dhe mendore. Në mes të gjithë këtyre krijesave katërkëmbëshe asgjë nuk është më e bukur dhe më fisnik se sa kau i bardhë, e në veçanti është i tillë kur është i rrethuar nga një parë qe të mëdhenj të zi. Ai duket mjaft madhështor dhe plot hieshi! Është shumë gjë e çuditshme që imami (prijësi) i besimtarëve, qoftë ai kalif apo sulltan, apo t'i ketë dy titujt, dallohet si dita me natën për nga besimi i tij i pastër dhe veprimet e tij si dhe për nga qëndruashmëria e (pushtetit) dhe madhështisë së tij në krye të një numri të madh të besimtarëve i cili është i përbërë nga të gjitha racat dhe gjuhët! Në vizion pranohet në mënyrë ekspresive hyrja dhe kalimi i femohuesëve dhe i jobesimtarëve në tufën (e besimtarëve). Çifutët, mija krishterë çifutë, sabianët e gjithashtu miliona arabë dhe nacionalitete tjera pagane, besuan në njësinë e Allahut dhe pranuan

⁸³ Apokalipsi VI. 9-11.

Fenë Islame. Në këtë kontekst është e vlefshme të shenohet se e tërë gjakderdhja e shkaktuar në luftën e Bedrit, të Uhudit dhe në betejat tjera, të cilat i udhëhoqi Muhamedi (a.s.) personalisht, nuk e tejkaloi njëqindshin e atyre gjakderdhjeve që i ka bërë Joshua. Megjithatë asnjë rast i mizorisë e as i padrejtësisë nuk mund të dëshmohet kundër të të Dërguarit të Allahut (Muhamedit a.s.) Ai ishte i mëshirshëm, fisnik, shpirtmadh dhe falës. Shi për këtë *vetëm* ai në mesin e të gjithë racës njerëzore është simbolizua në të gjitha vizionet profetike me emrin "Biri i njeriut" mu ashtu si njeriu i parë para rënies së tij!

d) Biri i Njeriut themelon Mbretërinë e Paqes, kryeqyteti i së cilës nuk është më Jerusalemi, por Jerusalemi i ri "Darus-Selam" qyteti apo Gjykata e paqes. Sofisti ose parashikuesi, në këtë vizion të mrekulueshëm, tregon se si Jerusalemi tokësor është ngritur dhe transferuar në vendin (shtetin) jugor. Por tempulli i ri, më i madh dhe më i lartë se i vjetri është ndërtuar në themelet e ndërtesës së vjetër! Madhërua qofsh o Zot! se si e tërë kjo punë është kryer nga Shërbëtori Yt më i shquar dhe më i shenjtë Muhamedi (a.s.)! Jerusalemi i ri nuk është tjetër qytet pos Mekës e cila është në shtetin jugor. Dy brigjet e saj "Merva" dhe "Safa" mbajnë emrat e njejtë të Moriahut dhe të Sionit, që kanë të njejtën rrënjë dhe domethënie por burimisht më të hershme. "Irushalem" ose "Urshalem" i vjetër bëhet qytet "i Dritës dhe i Paqës". Për këtë arsye Mekka si qendër e Qabës së shenjtë bëhet "Kibël" - drejtim i caktuar kah cili kthehen myslimanët me fytyra kur zënë të falen. Këtu në këtë vend dhjetra mija (mysliman) haxhinjë nga të gjitha vendet myslimane tubohen, vizitojnë Qaben e shenjtë, prejnë kurbana dhe e përtërijnë besimin e tyre ndaj Allahut. Ata japin besën se do të çojnë një jetë të re të vlefshme të myslimanit. Jo vetëm Meka, por gjithashtu edhe Medinja dhe vendet përreth u bënë vende të shenjta e jo-myslimanëve, burra dhe gra, iu ndalua të hyjnë në to! Një Përmbushje e vizionit të Idrizit apo të Enohut, gjithashtu, u realizua atëherë kur kalifi i dytë Omeri (r.a.) e rindërtoi Xhaminë e shenjtë në bregun e Moriahut, në truallin e Tempullit të ndërtuar nga Sholomo

(Sylejmani a.s.)! Të gjitha këto ngjarje dëshmojnë në mënyrë të mrekulluar se vizioni vërtet ishte parë nga një parashikues (profet) i frymëzuar nga Zoti, i cili i ka parë ngjarjet myslimane që do të ndodhin në një të ardhme të largët. A thua mund të pandehte Roma apo Bizantina se janë Jerusalemi i Ri? A mundet papa apo cilido patriark përçarës të pandeh se është Kau i Bardhë apokaliptik me dy brirë të mëdhenj? A mund të pandeh krishterizmi se është Mbretëri e Paqes (Islam = "Shalom") ndërsa ai Jezuini (Isain a.s.) dhe Shpirtin e Shenjtë i bënë bashkëkohas dhe të të njejtës substancë me Zotin e vetëm Absolut? Me siguri se jo.

e) Në ata kapituj që kanë të bëjnë me Mbretërinë e Paqes, Mesia është quajtur Biri i njeriut, por në ato pjesë ku flitet për Gjykimin e Fundit, i cili do të pasojë në fund të Sundimit Islam apo të Mbretërisë së Paqes, ai quhet "Biri i gruas" dhe "Biri i Zotit" dhe është i ranguar gjëja për të ndarë me Zotin Gjykimin e njerëzisë. (Pranohet mendimi nga të gjithë studiuesit se këto thënie ekstravagante dhe të marra *nuk* janë të origjinës hebraike, por këto janë pjellë e imagjinatës krishtere dhe ato janë të ndryshuara nga ata.

Apokalipsat tjera, të cilat bartin emrat e Moisiut, Baruhut, Ezrasë dhe Jubiletë si dhe Këngët e mrekullueshme të Sibilave, duhet të studiohen në mënyrë të paanshme, se ato atëherë si ato të Danielit dhe të Enohut, jo vetëm që do të kuptohen, por edhe do të dëshmojnë se ato janë jetësuar me ardhjen e Muhamedit (a.s.) dhe me Fenë Islame.

Vargje nga "Divani"(West-Östlicher Diwan) i shkrimtarit të madh gjerman J.W.v. Goethe:

Ob der Koran von Ewigkeit sei?

Danach frag'ich nicht!

Ob der Koran geschaffen sei?

Das weiss ich nicht!

Dass er das Buch der Bücher sei,

Glaub'ich aus Mosleminenpflicht.

Përkthimi :

"Nëse Kur'ani nga përjetësia është?

Nuk pyes për këtë!

Nëse Kur'ani është krijuar?

Nuk e di!

Që ai është libri i librave

Besoj nga detyrimi i myslimanit."

"Wenn Islam Gott ergeben heisst,

In Islam leben und sterben wir alle."

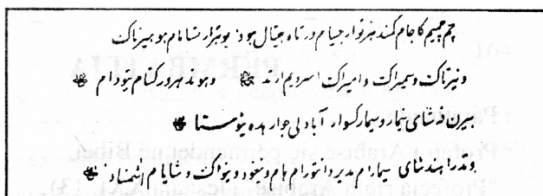
Përkthimi:

"Nëse Islam do të thotë ti nënshtrohesh Zotit

Ne të gjithë jetojmë dhe vdesim në Islam".

Marrë nga përmbledhja e poezive "West-ostlicher Diwan" .

Shtojcë:

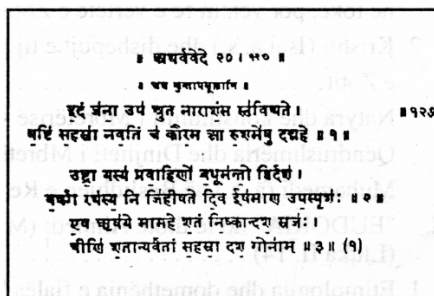
Profecia (paralajmërimi mbi ardhjen e Muhamedit a.s. në shkrimet persiane.

Kur të bie morali i persianëve do të lind një njeri, ithtarët e të cilit do ta rrëzojnë pushtetin persian dhe religjioni i persianëve do të shuhet.

Persianëve të fuqishëm dhe kokëfortë do t'u merret fuqia. Shtëpia (në themelin e së cilës Ibrahim i a.s. ndërtoi objektin e Qabës) e mbushur plotë me zotëra e puta do të pastrohet. Më pas njerëzit do të falen në drejtim të saj. Ata njerëz do të pushtojnë Persinë (Iranin), Tausin, Balkhun dhe qytet tjera të mëdha. Njerëzit do të bien në konflikt me njëri-tjetrin. Njerëzit e mençur do t'u bashkohen ithtarëve të atij revolucioni.

Paralajmërimi i Profecisë (së Muhamedit a.s.) në shkrimet hinduse

O njerëz ! Dëgjoni këtë me vëmendje të përqendruar: I Lavdruari (Muhamedi) do të shquhet nga të gjithë njerëzit. Ne do ta ruajmë e mbrojmë nga 60 mijë armiqtë emigruesin , i cili do të vijë(me shokët e vet) me 20 deve. Madhështia e tyre do të arrijë deri në qiell, por ajo mund të venitetet.

(Marrë nga libri "ISLAM – UNSERE WAHL,
Bund der Islamischen Welt)

Koncepti i Shëlbimit

Pjesë nga ligjëratat e mbajtur në emisionin e faqës së internetit “the deenshow.com” të dijetarit islam Dr.Laurence Brown, kirurg i syve, i specializuar në katarakt dhe në përkthyerje kirurgjike. Oficer në pension i Forcave Ajrore të SHBA-ve, drejtor medicinal i qendrës së syve në Arabinë Saudite. I konvertuar në Islam në vitin 1994. Jeton në Medinë me gruan e tij dhe bijën.

“Askush nuk e ka paguar çmimin për tu falur mëkatet. Nuk ka mundur assesi që Jezusi të ketë vdekur për ti shlyer mëkatet tona. ..

Marku, Lluka, Gjoni dhe Mateu nuk janë shkruar nga këta autorë. Shumë pak njerëz dinë se autorët e këtyre Ungjillëve janë anonimë (emrat e tyre janë dhënë sipas bindjeve).

Graham Stanton , njëri nga njohësit më të mirë të Besëlidhjes së vjetër thotë:”Ungjillët për ndryshim nga shumë shkresat romake janë anonimë-nuk iu dihen emrat e autorëve. Titujt e dhënë në Ungjillin e Markut dhe të tjerëve nuk janë pjesë e origjinaleve të Ungjillëve, por ata janë tituj të shtuar në shekullin e dytë. Por prapë kush i ka shtuar ata tituj nuk e dimë.

Kur njeriu që në fillim e vret mendjen në përpjekje për të mësuar se kush i ka shkruar Ungjillët. që të 4 Ungjillëve nuk u dihen emrat e autorëve. Është e sigurt, sipas komentatorëve të fjalorit biblik, se s’ka fjali në Bibël që është identike me ato dorëshkrimet e vjetra. Ka shumë ndryshime në tekstin aramaisht .

Kur i lexojmë Ungjillët e Markut, Llukës , Mateut dhe Gjoni, ne nuk jemi duke lexuar Markun, Llukën, Mateun dhe Gjoni, por libra anonimë. Ka shumë kundërthënie në mes këtyre 4 Ungjillëve të përmendur lidhur me Jezusin...

Feja islame ka mendim tjetër për Jezusin. Sipas saj Jezusi nuk është kryqëzuar . Një gjë të tillë e vërtetojnë edhe të krishterët e hershëm.

Jezusi ka pasuar Ligjin e Moisiut. Në Ungjill thuhet “Baba nuk i merr mëkatet e djalit, e as djalit mëkatet e babës...”

Andaj teza e të krishterëve të sotëm se Jezusi është flijuar për të pastruar njerëzimin nga mëkatet nuk është e vërtetë. Edhe Kur’ani e hedh një tezë të tillë. “Ndërkaq, nuk do ta bartë asnjë mëkatarë barrën e tjetrit”. Sureja e 39, ajeti 7.

PËRMBAJTJA

Parathënie	
Profeti i Arabisë siç përmendet në Bibël	
"Profecia rreth Arabisë" - Isaia XXI.13, (Jeshaja XXI.13)	5
Skicë e shkurtër biografike e profesor	
'Abdu 'Lahad Dawud, B.D	12
Muhamedi (a.s.) në dhiatën e vjetër - Shenime hyrëse	15
II. Allahu dhe cilësitë e tij	16
Çështja e të drejtës nga lindja (parëlindjes) dhe Besëlidhjes	33
III. Misteri i "Mispa" -së	42
IV. Muhamedi (a.s.) është "Shiloh-u"	53
V. Muhamedi (a.s.) dhe Aleksandri i Madh	62
VI. Muhamedi (a.s.) është "Bir i njeriut"	72
VII. Mbreti David e thërret atë "Zotëriu im"	83
VIII. Zoti dhe Profeti i Besëlidhjes	93
IX. Profetët e mirëfilltë predikojnë vetëm Fenë islame	103
"Profeti që predikon Fenë Islame"	105
X. Islami është Mbretëri e Zotit në tokë	114
1. Feja Islame para Muhamedit a.s. nuk ishte Mbretëri e	
Zotit në tokë, por vetëm relegjioni i vërtetë i Zotit	116
2. Krishti (Isai a.s.) dhe Dishepujt e tij predikuan	
Mbretërinë e Zotit	120
3. Natyra dhe Konsituimi i Mbretërisë së Zotit	123
4. Qëndrueshmëria dhe Dinjiteti i Mbretërisë së Allahut	126
Muhamedi (a.s.) në Dhiatën e Re	137
II. "Eudokia" do të "Ahmedi" (Lluka II.14.)	139
1. Etimologjia dhe domethënia e fjalës "Eudokia"	145
2. Etimologjia e formave hebraike të fjalës Mahmadd	
dhe Himdah dhe domethënia e tyre	146
III. Gjon Pagëzori paralajmëron ardhjen e një profeti të	
fuqishëm	150

IV. Profeti i paralajmëruar nga Pagëzori me siguri është	
Muhamedi (a.s.)	161
Gjon Pagëzoriti e ka paralajmëruar Muhamedin (a.s.)	164
V. Pagëzimi i Gjonit dhe i Jezuit (Isait a.s.) është vetëm një lloj	
"Sibgatull-llah"	171
Çka është dhe çka nuk është pagëzim	175
VI. "Sibgatull-llah" ose Pagëzimi me Shpirtin e shenjtë dhe	
me zjarr	1841
VII. "Paraclete" nuk është shpirti i shenjtë	195
1. Shpirti i shenjtë është përshkruar në Dhiatën e Re nga	
pikëpamja tjetër e jo si personalitet	199
2. Ç'thonë etërit e hershëm të Nasarës (Krishtnimit) për	
shpirtin e shenjtë	203
VIII. "Periklitos" do të thotë "Ahmed"	207
IX. "Biri i njeriut" kush është ai?	219
X. Me shprehjen "Biri i njeriut" apokaliptik nënkuptohet	
Muhamedi (a.s.)	231
Argumentet nga Ungjillët dhe apokalipsat	233
XI. Biri i njeriut sipas apokalipsave hebraike	246
Shtojcë	258
Paralajmërimi i Profecisë (së Muhamedit a.s.)	
në shkrimet hinduse	259
Paralajmërimet në Dhjatën e Vjetër	260

Prof. 'ABDU L'-AHAD DAWUD

MUHAMEDI A.S. NË BIBËL

Përktheu: *Arif Rr. Emini*

Për botuesin: *Arif Rr. Emini*

Të drejtat e autorit i takojnë përkthyesit
Arif Rr. Emini

Botimin e librit e ndihmuan:
Ahmet Ramadani
Muharrem Nazifi – Majaci
dhe vëllezërit tjerë musliman

PËRKTHYES I PËRHERSHËM GJYQËSOR
PËR GJUHËN ANGLEZE, ARABE DHE GJERMANE
Arif Rr. Emini
prof. i orientalistikës
Rr."MURAT MEHMETI"nr.11, tel. **044 185 968**
Lagja „Tophane”, te shitorja “KONI”, Prishtinë
Email: arifii@hotmail.com

Kategorimi në botim – (CIP)
Biblioteka Kombëtare dhe Univeristare e Kosovës

27:28

28-32:929 (532.2) Mohammed, Profet]

Dawud, Abdul-Ahad

Muhamedi A.S. në Bibel / Abdul-Ahad Dawud ;
Përktheu nga anglishtja Arif Rr. Emini. - Prishtinë :
[Përkthyesi], 2010. - 265 f. ; 21 cm.

Titulli i originalit : Muhammed in the Bible. - Parathënie : f.
5-11

1. Emini, Arif Rr.

ISBN 978-9951-585-27-9